

2014

EĞİTİM BİLİMLERİ ABD

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

DOKTORA TEZİ

RECEP KAHRAMANOĞLU

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

ÖĞRETMEN YETİŞTİREN KURUMLARA
ÖĞRENCİ SEÇİMİNDE KULLANILACAK GİRİŞ
STANDARTLARI VE BU STANDARTLARIN NASIL
ÖLĐÜLEBİLECEĐİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

DOKTORA TEZİ

RECEP KAHRAMANOĞLU

GAZİANTEP
ARALIK 2014

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

ÖĞRETMEN YETİŞTİREN KURUMLARA
ÖĞRENCİ SEÇİMİNDE KULLANILACAK GİRİŞ
STANDARTLARI VE BU STANDARTLARIN NASIL
ÖLÇÜLEBİLECEĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

DOKTORA TEZİ

RECEP KAHRAMONOĞLU

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erdal BAY

GAZİANTEP
ARALIK 2014

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Seçiminde Kullanılacak Giriş
Standartları Ve Bu Standartların Nasıl Ölçülebileceği Üzerine Bir
Araştırma**

RECEP KAHRAMANOĞLU

Tez Savunma Tarihi: 12.12.2014

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Mehmet Fatih ÖZMANTAR
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Zeynep HAMAMCI
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Erdal BAY
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

(Unvanı, Adı ve SOYADI)

İmzası

Doç. Dr. Erdal BAY(Jüri Başkanı)

Prof. Dr. Özcan DEMİREL

Doç.Dr. Servet DEMİR

Doç.Dr. Birsen BAĞÇECİ

Yrd. Doç. Dr. K.Kaan BÜYÜKİKİZ

ÖZET

ÖĞRETMEN YETİŞTİREN KURUMLARA ÖĞRENCİ SEÇİMİNDE KULLANILACAK GİRİŞ STANDARTLARI VE BU STANDARTLARIN NASIL ÖLÇÜLEBİLECEĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

KAHRAMANOĞLU, Recep

Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri ABD

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erdal BAY

Aralık 2014, 227 sayfa

Araştırmanın amacı, öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylara yönelik giriş standart alanlarını ve performans göstergelerini belirlemek ve bu performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceğini ortaya koymaktır. Bu amaç çerçevesinde araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu aşamada, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartları NBPTS (1999) tarafından takip edilen üç basamağa göre belirlenmiştir. Bu basamaklar; uzman grubun belirlenmesi, standartların geliştirilmesi ve standartların gözden geçirilmesidir. Araştırmanın uzman grubu belirli ölçütleri sağlayan 34 uzmandan oluşmaktadır. İkinci basamakta standartların geliştirilmesinde delphi tekniği kullanılmıştır. Son aşama ise standartların gözden geçirilmesi basamağı tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma 309 öğretim elamanı üzerinde yapılmıştır. Veriler, birinci aşamada ortaya çıkan “Giriş Standartları anketi” yoluyla toplanmıştır. Anket araştırmaya katılan öğretim elemanlarını tanımaya yönelik sorulardan ve 5’li likert tipinde 56 maddeden oluşmaktadır. Oluşturulan anket performans göstergelerinin önem derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır. Verilerin yorumlamasında aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır.

İkinci aşamada ise belirlenen performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceği ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu aşamada çalışma, nitel bir araştırmadır. Araştırmada ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma gurubunu ise standart geliştirme basamağında yer alan uzmanlar oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde yüzde ve sıklıktan yararlanılmıştır.

Birinci aşamanın araştırma sonucunda, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartları, 8 standart alanı ve 56 performans göstergesi olarak belirlenmiştir. Bu standart alanlar; kişilik özellikleri, ilgi, sağlık, alan bilgisi, entelektüel düzey, tutum, beceri, teknolojidir.

İkinci aşamanın araştırma sonucunda, araştırmaya katılan öğretim elamanlarının büyük çoğunluğu kişisel özellik standart alanında yer alan performans göstergelerinin kişilik testleri, mülakat sınavı ve öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. İlgili standart alanında yer alan performans göstergelerinin ölçülmesinde mülakat sınavı ve ilgili envanteri ön plana çıkarken, sağlık standart alanında psikolojik testler ön plana çıkmıştır. Alan bilgisi standart alanında yer alan performans göstergelerinin ölçülmesinde ise ön plana çıkan uygulama başarı testleridir. Entelektüel düzey standart alanında mülakat sınavı; tutumda, beceride ve teknoloji standart alanında ise öğretmen gözlem raporları ön plana çıkan alternatif uygulamadır.

Anahtar kelimeler: Standart, Giriş Standartları, Öğretmen Yetiştirme, Duyuşsal Özellik, Kişisel Özellik

ABSTRACT

STUDENT ADMISSION STANDARDS TO BE EMPLOYED IN SELECTING STUDENTS FOR TEACHER TRAINING INSTITUTIONS AND RESEARCH ON HOW ADMISSION STANDARDS CAN BE MEASURED

KAHRAMANOĞLU, Recep

PhD Thesis, Department of Educational Sciences

Thesis Supervisor: Doç. Dr. Erdal BAY

December 2014, 227 pages

The purpose of this study is to identify the student admission standards and performance indicators for teacher training institutions with respect to those who wish to become teachers and establish how such performance indicators can be measured. With this purpose in mind, the study is composed of two stages. The first stage involves the determination of the student admission standards for teacher training institutions. Here, the student admission standards for teacher training institutions are determined according to the three steps followed by the NBPTS (1999). Those steps include the designation of a group of experts, development of standards and review of standards. The group of experts for the study consists of 34 experts who meet the required criteria. In the second step, delphi technique has been employed in developing the standards. The last step where the standards have been reviewed has been concluded by using a screening model. The study has been conducted on 309 teaching professionals. The data has been gathered through the "Admission Standards Questionnaire" that was created during the first step. The questionnaire consists of questions intended for getting to know the teaching professionals participating in the study and of 56 articles fashioned as per the 5 Likert Type scale. The questionnaire thus created aims at identifying the degree of importance of the performance indicators. The data has been interpreted through using arithmetic mean and standard deviation values.

The second stage of the study aims at establishing how the identified performance indicators can be measured. The study is a qualitative one. It employs criterion sampling method. The research population of the study consists of the experts that are included in the standard development step. A questionnaire form has been used as the tool for collecting data. Percentage and frequency have been employed for facilitating the analysis of the collected data.

As a result of the first stage, 8 standard areas and 56 performance indicators have been identified as the student admission standards for teacher training

institutions. Such standard areas are as follows; personality traits, interest, health, field knowledge, intellectual level, attitude, skills and technology.

As a result of the second stage, a majority of the teaching professionals participating in the study has stated that the performance indicators designated for the personality traits standard area can be measured through personality tests, interviews and teacher observation reports. While interviews and interest inventory were regarded as significant in measuring the performance indicators designated for the interest standard area, psychological tests came into prominence in the health standard area. The most prominent implementation in measuring the performance indicators for the field knowledge standard area, however, was that of achievement tests. Other prominent alternative implementations were interviews in the intellectual level standard area, and teacher observation reports in the attitude, skills and technology standard areas respectively.

Keywords: Standard, Admission Standards, Teacher Training, Affective Characteristics, Personality Traits

ÖNSÖZ

“Bir makine, elli sıradan adamın işini yapabilir; ama elli makine bir sıradışı insanın yaptığını yapamaz.”

Elbert Hubbard

Sıradışı öğretmenler yetiştirmek ümidiyle...

Sıradışı öğretmenlerin yetişmesine katkıda bulunmak ümidiyle çıktığımız yolda, çalışmanın başından sonuna kadar her türlü emeğini ve zamanını esirgemediği çalışmaya katkıda bulunan tez danışmanım Doç. Dr. Erdal BAY'a, tez izleme sürecinde düşünceleriyle çalışmaya önemli katkılarda bulunan ve desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Servet DEMİR'e ve Yrd. Doç. Dr. K. Kaan BÜYÜKİKİZ'e teşekkür ederim. Doktora eğitimim boyunca birikimlerini bizlerden esirgemeyen eğitim bilimleri bölümünde yer alan değerli hocalarım; Prof. Dr. Hikmet Yıldırım CELKAN, Doç. Dr. Bayram ÇETİN, Doç. Dr. Birsen BAĞÇECİ, Yrd. Doç. Dr. Güzide ÖNER ve Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk VURAL'a teşekkür ederim.

Tez savunma jürisinde yer alarak, düşünceleri ve önerileriyle çalışmaya zenginlik katan Prof. Dr. Özcan DEMİREL'e teşekkür ederim.

Gerek uygulama sürecinde gerekse tez yazım sürecinde yardımlarıyla katkıda bulunan kıymetli arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Tezi hazırlama sürecinde dünyaya gelen bebeklerimiz Buğra Kerem ve Ahsen Ceren'e rağmen her türlü desteğini esirgemeyen eşim Ceylan'a sonsuz teşekkürler...

Recep KAHRAMANOĞLU

Aralık 2014

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	İ
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	X
ŞEKİLLER VE GRAFİKLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	XIV
TANIMLAR	XV
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1 GİRİŞ.....	1
1.2. PROBLEM DURUMU	2
1.2.1. Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları	6
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	7
1.4. SAYILTILAR.....	8
1.5. SINIRLILIKLAR	8
İKİNCİ BÖLÜM	10
KAYNAK ÖZETLERİ	10
2.1. STANDART ve STANDART GELİŞTİRME	10
2.1.1. Standart ile İlişkili Kavramlar	10

2.1.2. Standart ve Standart Geliştirmenin Önemi	15
2.1.3. Standart Geliştirme Aşamaları.....	17
2.1.4. Standart Türleri.....	20
2.2. ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE STANDARTLAR	22
2.2.1. Öğretmen Eğitiminde Standart Geliştirmenin Önemi ve Yararları	23
2.2.2. Cumhuriyet Sonrası Öğretmen Yetiştiren Kurumlardaki Giriş Koşulları ve Sistemleri	28
2.2.2.1. Köy enstitüleri	28
2.2.2.2. İlköğretmen okulları	30
2.2.2.3. Eğitim Enstitüleri.....	32
2.2.2.4. Yüksek öğretmen okulları.....	34
2.2.3. Türkiye’de Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Seçim Sistemi.....	37
2.2.4. Çeşitli Ülkelerde Öğretmen Yetiştiren Kurumlardaki Giriş Koşulları ve Sistemleri	37
2.2.4.1. Japonya	37
2.2.4.2. İngiltere.....	39
2.2.4.3. Almanya.....	42
2.2.4.4. Finlandiya	44
2.2.5. Üniversiteye Giriş Sisteminin Karşılaştırılması.....	45
2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	51
2.3.1. Konuyla Doğrudan İlişkili Çalışmalar	51
2.3.2. Konuyla Dolaylı Olarak İlişkili Çalışmalar	55
2.3. LİTERATÜR ÖZETİ	65
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	70
MATERYAL VE YÖNTEM.....	70
3.1. BİRİNCİ ARAŞTIRMA SORUNSUNA İLİŞKİN YÖNTEM.....	72
3.1.1. Uzman Grubun Belirlenmesi	72
3.1.2. Standartların Geliştirilmesi	73
3.1.3. Standartların Gözden Geçirilmesi.....	78
3.1.3.1 Araştırma modeli	79
3.1.3.2. Evren ve örneklem.....	79
3.1.3.3. Verilerin toplanması	80
3.1.3.4. Veri toplama aracının hazırlanması	81
3.1.3.5. Veri toplama aracının uygulanması	83

3.1.3.6. Verilerin çözümlenmesi.....	83
3.2. İKİNCİ ARAŞTIRMA SORUNSUNA İLİŞKİN YÖNTEM.....	84
3.2.1. Araştırma Modeli.....	84
3.2.2. Çalışma Grubu.....	84
3.2.3. Veri Toplama Aracının Hazırlanması.....	86
3.2.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması.....	87
3.2.5. Verilerin Çözümlenmesi.....	87
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	89
BULGULAR VE TARTIŞMA.....	89
4.1. BULGULAR.....	89
4.1.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular.....	89
4.1.1.1. Standartların geliştirilmesi basamağına ilişkin bulgular.....	90
4.1.1.1.1. Delphi I uygulamasında elde edilen bulgular.....	91
4.1.1.1.2. Delphi II uygulamasında elde edilen bulgular.....	97
4.1.1.1.3. Delphi III uygulamasında elde edilen bulgular.....	105
4.1.1.2. Standartların gözden geçirilmesi basamağına ilişkin bulgular.....	114
4.1.1.2.1. Kişilik özelliklerin standart alanına ilişkin bulgular.....	115
4.1.1.2.2. İlgi standart alanına ilişkin bulgular.....	117
4.1.1.2.3. Sağlık standart alanına ilişkin bulgular.....	118
4.1.1.2.4. Alan bilgisi standart alanına ilişkin bulgular.....	118
4.1.1.2.5. Entelektüel düzey standart alanına ilişkin bulgular.....	119
4.1.1.2.6. Tutum standart alanına ilişkin bulgular.....	120
4.1.1.2.7. Beceri standart alanına ilişkin bulgular.....	122
4.1.1.2.8. Teknoloji standart alanına ilişkin bulgular.....	123
4.1.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular.....	125
4.1.2.1. Standart alanlarına yönelik bulgular.....	126
4.2. TARTIŞMA.....	141
4.2.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Tartışma.....	141
4.2.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Tartışma.....	151
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	155
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	155
5.1. SONUÇ.....	155

5.2. ÖNERİLER	163
5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	164
5.2.2. Araştırmacılara Öneriler	165
KAYNAKLAR	167
EKLER.....	181
ÖZGEÇMİŞ/VITAE	209

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. : Üniversite Giriş Sistemlerinin Karşılaştırılması.....	45
Tablo 2.2. : Kabul Kriterleri ve Asgari Gereklilikler Arasındaki Olası İlişkiler	50
Tablo 3.1. : Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarına Ait Kişisel Bilgiler.....	80
Tablo 3.2. : Örnek Anket Kesiti	81
Tablo 3.3. : Ölçme Aracının Standart Alanlarına İlişkin Cronbach Alpha Güvenirlilik Katsayıları	82
Tablo 3.4. : Seçeneklere İlişkin Sınırlar	83
Tablo 3.5. : Araştırmaya Katılan Uzman Gruba Ait Kişisel Bilgiler.....	85
Tablo 3.6. : Örnek Olarak Rastgele Doldurulmuş Form Kesiti	87
Tablo 4.1. : Standart Alanları ve Bu Standartlarına Yönelik Belirlenen Performans Göstergelerinin Sayıları	89
Tablo 4.2. : Delphi Tekniğini Uygulama Sürecinde Standart Alanları İsimlerinin Değişimi	90
Tablo 4.3. : Kişisel Özellik Standart Alanına Yönelik Görüşleri	91
Tablo 4.4. : İlgi Standart Alanına Yönelik Görüşleri.....	92
Tablo 4.5. : Sağlık Standart Alanına Yönelik Görüşleri	93
Tablo 4.6. : Bilgi Standart Alanına Yönelik Görüşleri	94
Tablo 4.7. : Tutum Standart Alanına Yönelik Görüşleri.....	94
Tablo 4.8. : Beceri Standart Alanına Yönelik Görüşleri	95
Tablo 4.9. : Teknoloji Standart Alanına Yönelik Görüşleri.....	96
Tablo 4.10. : Diğer Standart Alanına Yönelik Görüşleri	97
Tablo 4.11. : Delphi II Anketi Kişisel Özellik Standart Alanı Analiz Sonuçları.....	97
Tablo 4.12. : Delphi II Anketi İlgi Standart Alanı Analiz Sonuçları	99

Tablo 4.13. :Delphi II Anketi Sağlık Standart Alanı Analiz Sonuçları	100
Tablo 4.14. :Delphi II Anketi Entelektüel Düzey Standart Alanı Analiz Sonuçları	100
Tablo 4.15. :Delphi II Anketi Tutum Standart Alanı Analiz Sonuçları	102
Tablo 4.16. :Delphi II Anketi Beceri Standart Alanı Analiz Sonuçları	103
Tablo 4.17. :Delphi II Anketi Teknoloji Standart Alanı Analiz Sonuçları	104
Tablo 4.18. : Uzmanlar Tarafında Yapılan Delphi III Anketindeki Değişiklerin Özeti	105
Tablo 4.19. : Delphi III Anketindeki Maddelerde Yapılan Değişiklikler	106
Tablo 4.20. : Delphi III Anketi Kişisel Özellik Standart Alanı Analiz Sonuçları ...	108
Tablo 4.21 : Delphi III Anketi İlgi Standart Alanı Analiz Sonuçları.....	109
Tablo 4.22. : Delphi III Anketi Sağlık Standart Alanı Analiz Sonuçları	110
Tablo 4.23. : Delphi III Anketi Entelektüel Düzey Standart Alanı Analiz Sonuçları	111
Tablo 4.24. : Delphi III Anketi Tutum Standart Alanı Analiz Sonuçları.....	112
Tablo 4.25. : Delphi III Anketi Beceri Standart Alanı Analiz Sonuçları.....	112
Tablo 4.26. : Delphi III Anketi Teknoloji Standart Alanı Analiz Sonuçları.....	114
Tablo 4.27. : Kişilik Özellikleri Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	115
Tablo 4.28. : İlgi Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	117
Tablo 4.29. : Sağlık Standart Alanına İlişkin Performans Göstergesinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	118
Tablo 4.30. : Alan Bilgisi Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	119
Tablo 4.31. : Entelektüel Düzey Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	119
Tablo 4.32. : Tutum Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	121
Tablo 4.33. : Beceri Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	122

Tablo 4.34. : Teknoloji Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri	123
Tablo 4.35. : Kişisel Özellik Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	126
Tablo 4.36. : İlgi Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	129
Tablo 4.37. : Sağlık Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	130
Tablo 4.38. : Alan Bilgisi Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	130
Tablo 4.39. : Entelektüel Düzey Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	131
Tablo 4.40. : Tutum Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	133
Tablo 4.41. : Beceri Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	135
Tablo 4.42. : Teknoloji Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri	137
Tablo 4.43. : Araştırma Bulgularının Genel Özeti	140

ŞEKİLLER VE GRAFİKLER LİSTESİ

Şekil 2.1 : Standartların Sınıflandırılması.....	21
Şekil 3.1 : Araştırma Aşamaları	70
Şekil 3.2 : Araştırma Yönteminin Uygulanmasına Ait Aşamalar.....	71
Şekil 3.3 : NBPTS Standart Geliştirme Basamakları.....	72
Şekil 3.4 : Standart Geliştirme Basamağında Uygulanacak Delphi Tekniği	74
Grafik 4.1: Standart Alanlarında Yer Alan Performans Göstergelerine Verilen Cevapların Toplam Aritmetik Ortalamaları	115
Grafik 4.2: Standart Alanlarına Göre Performans Göstergelerinin Nasıl Ölçülebileceğine Dair En Fazla Vurgulanan Uygulamalar.....	125

KISALTMALAR

BT: Başarı Testleri

CATE: (Council for Accreditation of Teacher Education) Öğretmen Eğitimini Değerlendirme Konseyi

DKAB: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

ETF: (European Training Foundation) Avrupa Eğitim Vakfı

GPA: (Grade Point Average) Ağırlıklı not ortalaması

ISO: (International Organization for Standardization) Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı

İE: İlgi Envanteri

KT: Kişilik Testleri

MMS: Mevcut Merkezi Sistem

MS: Mülakat Sınavı

NBPTS: (The National Board for Professional Teaching Standard) Öğretim Standartları Millî Kurulu

NCATE: (National Council for Accreditation of Teacher Education) Ulusal Öğretmen Eğitimi Akreditasyon Konseyi

NISO: (National Information Standards Organization) Ulusal Bilgi Standartları Örgütü

ÖGR: Öğretmen Gözlem Raporları

PT: Psikolojik Testler

SAÖS: Seçmek İstedığı Alana Özgü Sınav

TEP: Öğretmen Eğitimi Programı

TÖ: Tutum Ölçekleri

US: Uygulamalı Sınav (fakülteye alınmadan önce 3 veya 6 aylık öğretmenlik deneyimi)

YT: Yetenek Testleri

TANIMLAR

Entelektüel Düzey: Entelektüel sözcüğü Türkçede: **a.** Bilim, teknik ve kültürün, değişik dallarında özel öğrenim görmüş (kimse), aydın, **b.** Fikir sorunlarıyla ilgili olan anlamlarına gelmektedir (TDK, 2011). Buradan hareketle entelektüel, düşünce ve zihinsel etkinliğe yönelmiş, eleştirici gücü yüksek, topluma dönük çağdaş kişi olarak tanımlanabilir. Bununla birlikte entelektüel, içinde yaşadığı ülkenin ve dünyanın sorunlarına karşı kendi sorumlu gören, aynı zamanda kendi kültürel değerlerini bilen, duyarlı kişidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Bu araştırma, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak giriş standartlarını belirlemek ve bu standartların nasıl ölçülmesi gerektiğini saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın birinci bölümünde; araştırmanın yapılma gerekçesine, araştırmaya duyulan gereksinime, araştırmanın önemine ve araştırma problemlerine yer verilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde literatürde yer alan bilgilerden hareketle araştırmanın kuramsal temeli oluşturulmuştur. Bu bölümde standart kavramının tanımına, standart geliştirmenin önemine ve dezavantajına, standart türlerine, öğretmen eğitiminde standart geliştirmenin önemi ve yararlarına, cumhuriyet sonrası öğretmen yetiştiren kurumlardaki giriş standartlarına, bazı ülkelerin öğretmen yetiştiren kurumlarına öğrenci alım sistemlerine ve giriş standartlarına, Türkiye'deki öğretmen yetiştiren kurumların öğrenci alım sistemlerine ve konuyla ilişkili araştırmalara yer verilmiştir. Son olarak ise literatürün kısa bir özeti sunulmuştur.

Araştırmanın üçüncü bölümünde ise araştırma problemlerine göre yöntemler açıklanmıştır. Bu bölümde uzman grubun belirlenmesine, delphi tekniğinin uygulanma sürecine, araştırma modeline, evren ve örnekleme, veri toplama aracınının hazırlanmasına, veri toplama aracının uygulanmasına ve verilerin analiz edilmesine yer verilmiştir.

Araştırmanın dördüncü bölümünü, araştırma sonucunda araştırma problemlerine bağlı olarak toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar oluşturmaktadır.

Son olarak beşinci bölümde ise; araştırma sonuçlarının geniş özetine, araştırma sonuçlarına bağlı olarak uygulamaya ve araştırmacılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

1.2. PROBLEM DURUMU

Ülkelerin her alanda gelişiminin temelinde nitelikli insan gücü bulunmaktadır. Nitelikli insan gücünün ortaya çıkmasında temel faktör ise eğitim ve dolayısıyla öğretmenlik mesleğidir. Günümüz şartlarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde yetiştirilmiş, aynı zamanda öğrencilerini içinde bulunduğumuz zamanın özellikleri doğrultusunda eğitebilecek, üst düzey zihinsel becerileri etkin kullanabilecek, bilgi teknolojilerini kullanarak bilgiye ulaşma ve kullanma konusunda donanımlı öğretmenler yetiştirmek, eğitim kurumlarının asli sorumluluğudur. Eğitim kurumlarının bu sorumluluğu yerine getirebilmeleri eğitim sisteminde niteliğin artırılmasına bağlıdır. Dolayısıyla, eğitim sisteminin niteliğinin artırılması için öğretmen eğitiminde kapsamlı reformların yapılmasını zorunlu olmuştur (Sağlam ve Kürüm, 2005). Çünkü eğitimde kalitenin ön koşulu nitelikli öğretmendir. Öğretmenler, okul hedeflerinin gerçekleştirilmesi için önemli bir unsurdur. Aynı zamanda eğitim ürününün asıl sahipleri ve öğrenci başarısının anahtarı konumundadırlar (Oktay ve Unutkan, 2008, s.8). Öğretmen, öğrenci, okul yönetimi, aile ve eğitim programı unsurlarının bir bütün halinde en iyi şekilde işlevini yerine getirebilmesi nitelikli öğretmenlerle gerçekleşebilmektedir (Oktar ve Yazçayır, 2008). Bu noktada eğitim içerisinde yer alan paydaşlardan öğretmen ve onun niteliği ön plana çıkmaktadır (Bıkmaz ve Güler, 2002; Adıgüzel, 2005; Sağlam ve Kürüm, 2005; Çakmak, 2009).

Ünal ve Ada (2000, s.78), öğretmenlerin sahip olduğu özelliklerin, öğrenci başarı üzerinde önemi konusunda tartışılmayacak kadar görüş, araştırma ve bulgunun olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenlerin sahip oldukları özellikler öğrenci davranışlarını doğrudan etkilemektedir (Açıkgöz, 2004, s.12). Bu durum örgün eğitimin her kademesinde belirgin bir şekilde kendini hissettirmektedir. Ancak öğretmenlerin niteliği, verimli olmaları, işlerini daha iyi yapmaları her zaman eğitim sisteminin niteliği ile ilgili ve iyi yetiştirilmiş olmalarının doğal bir sonucu değildir.

Öğretmenlerin, mesleki özelliklerle kişilik özelliklerinin uyumuna da gereksinim vardır (Hotaman, 2011, s.128). Diğer bir ifadeyle öğretmenlerin verimli olmaları sadece öğretmen yetiştiren kurumlarda uygulanan programlarının iyileştirilmesi ile ilgili değildir (Uras ve Kunt, 2005). Öğretmenlerin sahip oldukları değerler, tutumlar, kişilik özellikleri, deneyimleri bütünüyle öğrenci davranışlarını doğrudan etkilemektedir (Bilen, 1996, 16). Ginott'un ifade ettiği gibi "Sınıfta karar veren benim, bir öğretmen olarak çocuğun yaşamını kasvetli ya da neşeli yapacak kişi de benim. Ben bir eziyet aleti veya tedavi unsuru da olabilirim, aşağılayabilirim veya tedavi edebilirim. Her durumda çocuğun insancıl veya vahşi olması, krizlere içine girip girmemesi benim sınıf içi tutumuma bağlıdır" (Aktr: Hotaman, 2004, s.375). Başka bir yaklaşım ise Tezcan (2001), öğretmenlik mesleğini seçen kişilerin, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği özelliklerle kişilik uyumu tam olmadığında, öğretmenlik mesleğiyle ilgili bazı rolleri kabul etmiyor demektir ve bu durumun mesleğe zarar vereceğini ifade etmektedir. Ayrıca mesleğe tam olarak uyum sağlayamayan öğretmenler, öğrencilerin öğrenmelerini olumsuz olarak etkileyebileceği vurgulanmaktadır (Tezcan, 2001). Bu durumun tam tersi de geçerlidir. Öğretmenle öğrenci arasındaki duygusal iletişimin, öğrencinin öğrenmesini olumlu yönde etkilediği (Oktay, 1998, s.27) öğrencinin sevdiği ve saydığı öğretmenin dersini kolay ve daha etkili biçimde öğrendiği (Okçabol, 1998, s.692) kabul edilmektedir. Başar (1995, s.8), öğretmenin değerlendirilmesinde en çok kullanılan değişken öğretmenin özellikleri olduğunu ve öğrencilerdeki değişimin, öğretmenin kişiliğiyle ilişkili olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerle yapılan birçok araştırmada ve ilgili literatür dikkate alındığında da öğretmenlerde bulunması gereken özellik olarak kişilik özelliği ön plana çıkmaktadır (Shermen ve Blacman 1975; Das, El-Sabban ve Bener, 1996; Wilson ve Cameron, 1996; Tezer, 1998; Pozo-Munoz, Reboloso ve Fernandez-Ramirez, 2000; Çetin, 2001; Senemoğlu, 2001; Kızıltepe, 2002; Yoncalık, 2002; Aydoğdu, 2003; Sarpkaya, 2005; Arnon ve Reichel 2007; Genç, 2007; Oktar ve Yazçayır, 2008; Telli, Brok ve Çakıroğlu, 2008.) Dolayısıyla eğitimde kalite ve verimliliğin en önemli belirleyicilerinden biri öğretmen nitelikleridir. Nitelikli bir eğitimin temel koşulu da nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesidir. Öğretmen eğitiminde istenilen niteliğin sağlanabilmesi de öğretmen yetiştiren kurumların öğretim elemanlarının, fiziki donanımlarının, yönetimin, eğitim programlarının ve bu kurumlara gelen öğretmen adaylarının niteliğine bağlıdır

(Erişti, 2004, s. 28). Kaliteli öğretmen eğitimi, kaliteli öğretici ve kaliteli öğrencinin gerçekleştirdiği etkinlikler olarak ifade edilebilir. Dolayısıyla kaliteli öğretmen eğitiminin paydaşları “başarılı öğretici”, kaliteli öğrenci”, “kaliteli eğitim” ve “ciddi ve disiplinli eğitim ortamı” olarak görülmektedir (Adıgüzel, 2008, s.2).

Kalite genel anlamda “standartlara uygunluk” olarak tanımlanmaktadır (Mentiş Taş, 2004, s.30). Eğitimde kalite ise, eğitim sisteminin çıktısı olarak eğitim sürecinden geçen bireylerin istenilen özelliklere sahip olmaları ya da eğitim sürecinde edindikleri özelliklerin belirlenen standartlara uygunluğu olarak tanımlanabilir. Eğitimi bir hizmet olarak değerlendirecek olursak eğitimde kalite, eğitim hizmetlerinin ya da eğitim sürecinin istenilen özelliklere veya belirlenen standartlara uygun olması olarak ifade edilebilir.

Öğretmen eğitiminde kalite, “amaca uygunluk derecesi” yada “standartlara uygunluk” olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, öğretmen eğitimi alanında, ürünün veya hizmetin niteliğine dönük olarak bir otorite tarafında belirlenmiş kurum, yerel ya da ulusal düzeyde belirlenmiş standartlar, öğretmen eğitimi veren kurumların kendi kalite ve verimliliklerini belirlemeleri ve aynı zaman bu kurumların akredite edilmesi amacıyla kullanılır (Yıldırım, 2002, s.192). Bunun farkında olan gelişmiş ülkeler öğretmen eğitimi sistemlerine gereken önemi vermişler ve bu önem onları zamanla kalite sağlama çalışmalarına doğru yönlendirmiştir (Mentiş-Taş, 2004). Bu nedenle birçok ülkede değerlendirme, kalite sağlama ya da akreditasyon amaçlı kuruluşlar kurulmuştur (Bologna Conference, 1999). Dolayısıyla, öğretmen yetiştiren kurumların ürün ve hizmet bakımından yeterli düzeye getirilmesi ve nitelikli öğretmenlere sahip olmak için öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılmak üzere standartların geliştirilmesi gerekmektedir.

Öğretmen eğitimi veren kurumlar için standartlar, öğretmenliğin ne olduğuna ilişkin gerçekçi bir görünüm sunar. Bu standartlar sayesinde öğretmen eğitiminin hizmet öncesi eğitim boyutunda öğretmen adaylarının seçiminde, yetiştirilmesinde ve gelişmelerinin sürekli olarak izlenmesinde uygun ölçütleri içeren bir çerçeve oluşturulur (TQELT, 2001). Burada öğretmen eğitimi standartları öğretmen eğitimi programlarının nitelikli öğretmenler yetiştirilmesini sağlamak amacıyla yerine getirilmesi gereken asgari özellikleri tanımlanmaktadır (Günçer ve diğerleri, 1999; Erişen, 2001). Buna göre, öğretmen eğitimi standartlarının geliştirilmesi, öğretmen

eğitimi veren kurumların birey ve toplumun eğitim gereksinimlerini karşılayabilecek nitelikte etkili hizmet sunabilmeleri için yerine getirmeleri gereken asgari lutlerin belirlenmesi açısından önemlidir (Avşar, 2012, s.41). Alanyazı incelendiğinde, Türkiye’de, ğretmen yetiştiren kurumlara ğrenci seçimi için kullanılacak herhangi bir standardın olmadığı ve bu konuda çalışmanın ise sadece Ok (1991) tarafından yapıldığı görülmektedir. Standartları belirlenmemiş ğretmen eğitimi programlarının amaçları da tam olarak belirlenemez. Amacı açıkça belirlenmemiş ğretmen eğitimi programları ile de toplumun gereksinim duyduğu nitelikli öğretmenleri yetiştirmek olanaklı değildir (Wisconsinos, 2003).

ABD, İngiltere ve İsveç gibi ülkelerde ise giriş standart çalışmaları bölge ve eyalet kapsamında ilgili kurumlar tarafında yapılmakta, ğretmen eğitimi veren kurumlar öğrencilerini seçerken bu standartlara uygun olarak seçmektedir (George ve Kathryn, 1996; Günay ve Gr, 2009, s.6; Jacobowitz, Delorenzo ve Adirim,2000). Finlandiya’da öğrencilerin ğretmen yetiştirme programlarına kabul alabilmesi için lise sonrasında yapılan olgunluk sınavında ve onu izleyen yazılı sınavda, yetenek testinde ve mülakatta başarılı olmaları beklenmektedir (obanoğlu ve Kasapoğlu, 2010). Japonya’da ğretmen olmak isteyen adaylar merkezi bir yazılı sınava girmelidirler. Yazılı sınavda yeterli puanı alabilen öğrenciler görüşmeye çağrılmaktadır. Görüşmede, adayların karakter özellikleri, genel olarak eğitime ve öğrencilere bakış açıları, nazik ve düşünceli olma durumları - ki bu özellikler ğretmen olabilmek için iki önemli özellik olarak görülür - değerlendirilmektedir (Başkan, Aydın ve Madden, 2006).

Günümüzde ğretmen yetiştiren kurum olan eğitim fakülteleri öğrencilerini ÖSYM tarafından yapılan merkezi sınav sonuçlarına ve ortaöğretim başarı puanına göre almaktadır. Türkiye’de ve bazı ülkelerde (in Halk Cumhuriyeti, Rusya gibi) ğretmen yetiştirme programına sadece bilişsel davranışları ölçen sınavlardan elde edilen puanlara göre ğrenci alınmaktadır (Haberman ve Post, 1998; YK, 2007). Ancak yapılan araştırmalar bu durumun oldukça sakıncalı olduğunu ifade etmekte ve ğretmen adaylarının sadece akademik bilgilerinin ğretmenlikte başarıyı kestirmede düşük bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Beswick, 1990; Baskin, Ross ve Smith, 1996; Mikitovics ve Crehan, 2002; Olstad, Beal ve Marrett, 1987; zsoy ve nal, 2010; Riggs ve Riggs, 1990; Salzman, 1991; Vaughn ve diğerleri, 2000;

Guyton ve Farokhi, 1987; Haberman, 1987; Shechtman ve Godfried, 1993). Buna ilaveten, Erçoşkun ve Nalçacı (2009) sınıf öğretmenliği adaylarının ÖSS başarıları ile akademik başarıları arasında negatif bir ilişkinin olduğunu vurgulamışlardır. Onay'ın (1972) yaptığı araştırma sonuçlarına göre çok düşük puanlarla üniversiteye giren öğrencilerin, yüksek puan alarak girenlere oranla üniversitede daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır (akt: Kaya, 1972, s.266). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri irdelendiğinde farklı olumsuz durumlar da ortaya çıkmaktadır. Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğretmen adaylarının çoğunluğu mesleği, aldığı puanın öğretmenlik bölümlerine yettiği için tercih ettiğini ve adayların büyük çoğunluğu ise öğretmenlik mesleğini 11 ve üstü tercihlerde yer verdiğini ifade etmektedir (Şara ve Kocabaş, 2012, s.11,12). Yapılan bazı çalışmalarda ise öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini çıkarıcı ve dışsal etkenlerden dolayı tercih ettikleri de ortaya çıkmıştır (Kaya, 1984; Eskicumalı, 2002; Gürbüz ve Sülün, 2004; Üstüner, Demirtaş ve Cömert, 2009; Çermik, Doğan ve Şahin, 2010; Erdemir, 2010; Özsoy, Özsoy, Özkara ve Memiş, 2010; Çetin, 2012; Ubuz ve Sarı, 2008). Ayrıca öğrencilerin o alandaki ilgi ve yetenekleri dikkate alınmaması ayrı bir sorun olarak vurgulanmıştır. (Kaya, 1984; Godlad, 1990; Haberman, 1987; Russel, Persing, Dunn ve Rankin, 1990). Bu durumlardan hareketle, ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumların öğretmen olmak isteyen adaylar için belirledikleri kabul kriterleri yetersiz olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu nedenle, öğretmen yetiştiren kurumların öğrencilerini seçerken duyuşsal özellikleri dikkate almasına ve uyguladıkları kabul kriterlerini duyuşsal özellikleri de ölçecek şekilde çeşitlendirmesine gereksinim vardır. Dolayısıyla bu araştırma, bu temel gereksinimlerden desenlenmiştir.

1.2.1. Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Bu araştırmanın genel amacı, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarının ve bu standartların nasıl ölçüleceğinin belirlenmesidir. Bu bağlamda araştırma soruları aşağıdaki gibidir.

1. Öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken giriş standart alanları ve performans göstergeleri neler olmalıdır?
2. Öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken performans göstergeleri nasıl ölçülebilir?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışmanın önemi şu şekilde özetlenebilir:

- ✓ Öğretmen yetiştiren kurumların öğrencilerini seçerken sadece bilişsel davranışlarını dikkate alması, öğretmen niteliği bakımından yeterli görülmemektedir (Beswick, 1990; Baskin, Ross ve Smith, 1996; Mikitovics ve Crehan, 2002; Olstad, Beal ve Marrett, 1987; Özsoy ve Ünal, 2010; Riggs ve Riggs, 1990; Salzman, 1991; Vaughn ve diğerleri, 2000; Guyton ve Farokhi, 1987; Haberman, 1987; Shechtman ve Godfried, 1993). Yapılan bu çalışmada öğretmen yetiştiren kurumların öğrencilerini seçerken dikkate alabilecekleri duyuşsal özellikleri belirlemesi bakımından önemlidir.
- ✓ Eğitim alanında kalitenin sağlanabilmesinin öncelikli koşulu standartların belirlenmesidir (Blank, 1996; Gandal, 1995; Marzano and Kendall 1996). Bu açıdan öğretmen eğitiminde kalitenin sağlanması, kalitenin ön koşulu olan eğitim standartlarının belirlenmesi ile olanaklıdır (Avşar, 2012). Dolayısıyla yapılan bu araştırmada, öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylara yönelik olarak giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi bakımından önemlidir.
- ✓ Alanında uzman kişilerin birbirinden bağımsız, habersiz, yüz yüze gelmeden düşüncelerini rahatlıkla ifade ettikleri, uzman görüşlerinden ortak görüş çıkarmayı amaçlayan ve standart oluşturma amacıyla kullanılan delphi tekniğinin (Demirel, 2006, s.86) bu araştırmada, öğretmen olmak isteyen adaylara yönelik standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesinde kullanılması bakımından önemlidir.

- ✓ Öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçimi yapılırken öğretmen adaylarının sadece bilişsel davranışları ölçen sınavlarla değil adayların duyuşsal ve psikomotor becerilerini dikkate alan değerlendirmelerin de yapılması önerilmektedir (Okçabol, 2004; Senemoğlu, 2003; Türkoğlu, 1988; Bayrak, 1990). Bu bağlamda yapılan çalışma, adayların duyuşsal özelliklerini ölçebilecek ölçme değerlendirme uygulamalarını belirlediği için önemlidir.

1.4. SAYILTILAR

Bu araştırmanın dayandığı sayılılar şunlardır:

- Bu araştırmada giriş standartlarının belirlenmesine yönelik belirlenen uzman grubu yeterli nitelikleri taşımaktadır.
- Uzmanlar araştırmaya gönüllü olarak katıldığı varsayılmıştır.
- Çalışma da hazırlanan veri toplama araçlarının uzman görüşüne dayalı olarak belirlenen kapsam geçerliliği yeterli düzeydedir.
- Türkiye’de öğretmen eğitiminde uygulanması öngörülen giriş standartlarının önem derecesi öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak belirlenebileceği varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan öğretim elemanları veri toplama araçlarında yer alan maddeleri kendi görüşlerini doğru olarak yansıtabilecek biçimde yanıtlamışlardır.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma,

- 2013-2014 öğretim yılında devlet üniversitelerinde görev yapan 34 uzmanın görüşleriyle,
- 2013-2014 öğretim yılında devlet üniversitelerine bağlı 55 eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının görüşleriyle,

- Öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin delphi tekniği kullanılarak belirlenmesiyle,
- Giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin özel alan öğretmenliklerine girmeden genel öğretmenlik mesleğine yönelik belirlenmesi ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAYNAK ÖZETLERİ

Bu bölümde, araştırma problemleri kapsamında ilgili literatür yer almaktadır. Öncelikle, standart kavramına ve standart geliştirmenin önemine genel hatlarıyla değinilmiştir. Ayrıca öğretmen eğitiminde standart geliştirmenin ve giriş standartlarının önemi, Cumhuriyet sonrası öğretmen yetiştiren kurumlardaki giriş standartları ve çeşitli ülkelerde öğretmen yetiştiren kurumlara giriş standartları ve sistemleri hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. STANDART ve STANDART GELİŞTİRME

Alan yazında standart, yeterlik ve kalite kavramları özellikle Türkçe çalışmalarda birbiri yerine kullanılması kavram kargaşasına sebep olmaktadır. MEB tarafında gerçekleştirilen Öğretmen yeterlikleri çalışmasında “yeterlikler” kavramını kullanırken uluslararası çalışmalarda “standart” kavramı kullanılmaktadır (TED, 2009, s.2-3). Bu bağlamda, kavram kargaşasına sebebiyet vermemek adına yeterlik, kalite, performans göstergesi, akreditasyon ve standart kavramlarının açıklanmasında yarar vardır. Ayrıca bu bölümde standart geliştirmenin önemine, standart aşamalarına ve standart türlerine de değinilmiştir.

2.1.1. Standart İle İlişkili Kavramlar

Bu başlık altında yeterlik, kalite, performans göstergesi ve akreditasyon kavramlarına detaylı olarak açıklanmaya çalışılmıştır. Kavramlar açıklanırken yurtiçinde ve yurtdışında kullanılan tanımlamalarına yer verilmiştir.

Yeterlik, bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumu; iş görenin kendinden beklenen

rolleri beklenen nicelik ve nitelikte gerçekleştirilmesi; bir davranışı yapmak için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmış olmak şeklinde tanımlanmaktadır (MEB, 2008). Yeterlik, bir görevi icra etmek ve görevin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmek için ihtiyaç duyulan yetenek, bilgi ve becerileri ifade eden bir kavramdır. Bu kavram, belirli bir görevi ya da rolü kabul edilebilir bir düzeyde yerine getirmek için sahip olunması gereken kapasiteyi vurgular (Sahin, 2004). Ilıkan'a (2007) göre, yeterlik, bir görevi icra etmek ve görevin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmek için ihtiyaç duyulan yetenek, bilgi ve becerileri ifade eden bir kavramdır (Ilıkan, 2007, s.21). Fraser (1994) yeterliği, belirlenen hedeflere ulaşmak için kaynakların kullanımının ölçülmesi olarak tanımlamıştır. Erlendsson (2002) ise yeterliği az bir emekle görevlerin yerine getirilmesi olarak tanımlamaktadır. UNESCO eğitim alanında yeterliği mümkün olduğunca az zaman, çaba, para ve kaynak harcayarak istenilen sonuca ulaşma yeteneği olarak tanımlamıştır (akt: Vlasceanu ve diğ., 2004). Çalışma yaşamında yeterlik, çalışanların kabul edilebilir bir performans ortaya koyduğuna ilişkin göstergeleri değerlendirirken temel alınan ölçüt ya da niteliktir (Simsek, 2009, s.241). Eğitimle ilgili alan yazıda yer alan öğretmen yeterlikleri ise öğretmenlerin sahip olması gereken tutum, bilgi ve becerilerin ayrı ayrı olarak listelendiği –genellikle bu liste yüzlerce yeterlikten oluşabilir- bir kavramdır. Öğretmen yeterlikleri genellikle öğretmenlerin neleri yapabileceğinin davranış düzeyinde ayrıntılarını içerir ve öğretmenin işinin ayrıntılarını tanımlar (TED, 2009, s.3).

Yeterlik kavramı Bandura'nın sosyal öğrenme kuramında ifade ettiği öz-yeterlik kavramına dayanmaktadır. Bandura (1986), öz-yeterlik kavramını *“davranışların oluşmasında etkili olan bir niteliktir ve bireyin farklı durumlarla baş etme, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri düzenleyip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkındaki algılayışı, inancı ve yargısı”* olarak ifade etmektedir. Bireyler yeterli bilgi birikimine ve beceriye sahip olsalar da kendilerini yeterli hissetmeyebilirler. Bu noktada, farklı koşullar içerisinde bireyin ne yapıp ne yapamayacağına ilişkin algısı süreci etkilemektedir. Bandura (1997), öz-yeterliğin (1) başarıyla tamamlanmış deneyimler, (2) dolaylı deneyimler, (3) sözel ikna ve (4) fizyolojik ve duygusal durum olmak üzere dört kaynaktan beslendiğini belirtmektedir. Yapılan tanımlar ve açıklamalardan yola çıkarak yeterliğin, bireyin bir işi yapabilmesi için kendisiyle ilgili algılayışı, inancı olarak ifade edilebilir.

Kalite “bir ürünün bilinen en iyi özellikleri bünyesinde taşıması durumu” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Ellis (1993) de, kaliteyi “standartlar ve mükemmeliyetin bir göstergesi” olarak tanımlamıştır. Türk Standart Enstitüsü’ne (TSE) göre ise “kalite bir ürün ya da hizmetin belirlenen veya olabilecek ihtiyaçları karşılama kabiliyetine dayanan özellikler toplamıdır” (Özden, 2000, s.159). ABD Kalite Kontrol Derneği’ne (American Society For Quality Control- ASQC) göre “kalite bir mal ya da hizmetin belirli bir gerekliliği karşılayabilme yeteneklerini ortaya koyan özelliklerin tümüdür.” ISO-Uluslararası Standardizasyon Teşkilatının kalite tanımı ise bir standart, gereksinimleri, şartnameler, referanslar veya malzeme, ürün, süreç ve hizmetlerin amaçlarına uygun olmasını sağlamak için sürekli kullanılabilir özellikleri sağlayan belgedir (ISO, 2012).

Eğitimde kalite ise, eğitim sisteminin, sektörün gereksinimlerini zamanında, üst düzeyde ve en uygun biçimde karşılama, uygulamalarını amaçları ile uyumlu kılma, amaçlarını gerçekleştirme, kendi ve çevresiyle barışık, uyumlu ve yararlı olma özelliği olarak ifade edilmiştir (Erişti, 2004, s.20). Bu bağlamda, eğitimde verimlilik var olan kaynakların etkili kullanımını gerektirmektedir. Eğitimde var olan kaynaklar içerisinde en önemli yere öğretmenler sahiptir. Bu açıdan eğitimin kalitesinin belirlenmesinde öğretmenlerin etkisi büyüktür. Eğitim sistemi içerisinde aktif bir yere sahip olana öğretmenler gerekli niteliğe ve standartlara sahip değilse yapılan eğitim öğretim faaliyetin istenilen verim alınamaz. Dolayısıyla standartla kalite arasında ciddi bir ilişki vardır.

Brookman (1993) kalite ve standartlar arasındaki ilişkiyi “kurumların kalitesi öğrencilerin onu ne kadar iyi yakaladıklarına veya öğrencilerin başarı ve ihtiyaçlarının karşılanmasına bağlıyken, profesyonel eğitim kurumları kalite için standartları oluştururlar” ifadesiyle açıklamıştır. Dolayısıyla eğitimde kalitenin sağlanmasının öncelikli şartının sistemdeki unsurlara yönelik standartların belirlenmesi olduğunu ifade edebiliriz. Buradan hareketle kalitenin eğitimde niteliği, standardın ise bu niteliğe ulaşmak için sağlanması gereken niceliği ifade ettiğini belirtebiliriz.

Performans göstergesi, MEB tarafından hazırlanan “Öğretmen Yeterlikleri” kitabında, “yeterliklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin delili olabilecek gözlemlenebilir ölçülebilir davranışlar” olarak tanımlamıştır (MEB, 2008). Yorke

(1995) ise bireyin veya kurumun performansında ne gibi değişimlerin meydana geldiğini ölçmemize olanak sağlayan ya da bireyin veya kurumun performansının diğerleriyle karşılaştırılmasını sağlayan niteliksel veriler olarak ifade etmektedir.

Performans göstergeleri önceliklere odaklanması ve yönetilebilir bir sayı ve içerikte düzenlenmesi, aynı zamanda göstergeler oluşturulurken “uygulanabilirlik”, “anlaşılabilirlik”, “esneklik” ve “nesnellik” ilkelerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir (TED, 2009, s.XX). Ayrıca performans göstergelerinin basit, anlaşılabilir ve objektif gibi ilkelere de uygunluğu göz önünde bulundurulmalıdır (TED, 2009, s.55). Özellikle ölçülebilir nitelik taşıması gereken performans göstergelerinin bu ilklere uygun olarak ifadelendirilmesi önemlidir.

Öğretmenler için hazırlanan yeterliklerin/standartların genel ilkeler, bilgi, mesleki tutum ve inançlar, performans göstergesi biçiminde aşamalı olarak açılımının sağlanması gerekir. Genel ilkeler, bilgi, tutum ve inanışlar ancak öğretmenin davranış ve eylemlerinde performans göstergeleri ile ölçülebilir (TED, 2009, s.13). Bilgiler test edilebilir. Tutum, değer ve inançlar çeşitli tutum ölçekleri ya da rubrikler-derecelendirme ölçekleri ile dolaylı olarak ölçümlenebilir. Ancak öğretmen yeterlikleri açısından söz konusu bilgi, tutum, değer ve inançlara sahip olan öğretmenin ne yaptığı ve nasıl yaptığı önemlidir. Bu nedenle, performans göstergelerinin bilgi, tutum, değer ve inançlardan farklı olarak gözlemlenebilir somut davranış, iş ve eylemler olarak ifade edilmesi oldukça önemlidir (TED, 2009, s.14).

Eğitim bir sistemdir ve bu sistemin değişkenleri de girdi, süreç ve çıktı değişkenleridir. Bu değişkenler eğitim süreci içerisinde sistematik ve dinamik bir yapıya sahiptir. Vlasceanu ve diğerleri (2004) de performans göstergelerinin ancak tutarlı bir girdi, süreç ve çıktı göstergeleri olarak kullanıldıklarında verimli çalıştığını belirtmiştir. Bu bağlamda, sistemin değişkenleri için belirlenecek performans göstergelerinin birbiriyle tutarlı olması gerekir. Bu yapıyı öğretmen eğitimi için değerlendirecek olursak, öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen performans göstergelerinin, öğretmen adaylarının hizmet önce eğitimde sahip olması gereken göstergelerin ve öğretmenlerden beklenen göstergelerin birbiriyle çelişmemesi gerekmektedir.

Akreditasyon Kells (1988) tarafından "Bir kurum ya da programın amaçlarının yerine getirilme düzeyini, önceden belirlenen standartlara göre bir

gönüllü ve resmi olmayan akredite ajansı ile belirli aralıklarla izleme süreci" olarak tanımlanmaktadır (akt: Doğan, 1999, s.510). Bu noktada akreditasyondan amaç, kurumların ürün kalitesini artırmak böylelikle kurum çalışanlarının motivasyonlarını üst düzeyde tutmaktır. Ulusal Öğretmen Eğitimi Akreditasyon Konseyi (National Council for Accreditation of Teacher Education-NCATE) (2008) akreditasyonu gönüllü kuruluşlarca eğitim faaliyetlerinin ve akademik kalitenin artırılması için bir değerlendirme süreci olarak ifade etmektedirler. Avrupa Eğitim Vakfı (European Training Foundation-ETF) (1998) ise akreditasyonu önceden tanımlanmış ve oluşturulmuş standartların uygulanmasına dayalı bir süreç olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda eğitim açısından akreditasyon, kurumların veya programların kalitesini arttırmak için önceden belirlenmiş standartları karşılayıp karşılamadığı gönüllü kuruluşlar tarafından değerlendirildiği süreç olarak ifade edilebilir. Akreditasyon sisteminin temelini standartlar oluşturmaktadır. Çünkü akreditasyon süreci, önceden belirlenmiş standartlar setine dayanır.

Eğitimde akreditasyon süreci, belirlenen programlar için standartların oluşturulması süreci ile başlar ve akreditasyon sürecinin amacı, sürdürülebilir sürekli kalite iyileştirme (Atalay, 2006). Bu standartlar, oluşturulacak sistemin gereklerini ortaya koyar ve “ Öğretmen yetiştirme programının, nitelikli öğretmenler yetiştirmek için tartışılması gereken asgari özellikler nelerdir?” sorusuna yanıt verir (Kavak, 2007, s.30). Ayrıca akreditasyon sistemi özel kurumları ve programları da akredite edebilir ancak amaçlar açık ve net bir şekilde ortaya konmadıkça kurum ve programla ilgili yargıda bulunamaz (Adıgüzel, 2008, s.9). Dolayısıyla akreditasyon sürecinin verimli olabilmesi için amaçları açık bir şekilde açıklayan standartlara ihtiyaç vardır.

Öğretmen eğitiminde akreditasyon, standart ve kalite birbirleriyle yakın ilişki içerisinde bulunan, birbirlerini tamamlayan ve bütünleştiren önemli kavramlardır. Dolayısıyla öğretmen eğitiminde istenilen niteliğin sağlanabilmesi için öncelikle kurum veya program standartları geliştirilmeli ve bu kurumların veya programların geliştirilen standartlara uygunluğunun akredite edilmelidir.

2.1.2. Standart Ve Standart Geliştirmenin Önemi

Standart kavramı “bir otorite, gelenek yada ortak bir anlayış tarafından belirlenmiş, izlenmesi gereken bir model veya örnek” olarak tanımladığı gibi “belli bir amaca ulaşmada uygun ve yeterli nitelik düzeyi” olarak da tanımlanmıştır (Richardson, 1994, s.16). Yapılan ilk tanımlamada standardın bir işi yapabilme gücüne sahip, kudret veya iktidar tarafından belirlendiğini ortaya koyarken, ikinci tanımlamada ise amaca ulaşmada sahip olunması gereken nitelik düzeyi boyutunu ortaya koymaktadır. Standart, “belirli bir amacın gerçekleştirilebilmesi için gerekli ve yeterli nicelik ve nitelik düzeyi” olarak tanımlanabilir (Erişen, 2003). Standart, teknik özellikler içeren ya da kesin kriterler ile tasarlanmış tutarlı kurallar, kılavuzluk bilgileri veya tanımlamalar içeren basılı bir dokümandır (akt. Beltekin ve diğ., 2013). Hunter (2011) ve Erişen (2003) her kurumun kendi sahasında etkili olabilmesi için dinamik bir yapı kazanması ve rollerini yeniden belirlemesi gerektiğini vurgulamakta ve sıkça dile getirilen eğitim reformu ve standartlar terminolojisi ile öğrenci-öğretmen oranında, öğretmenlerde, müfredatta, mezun oranında ve öğrenci başarı oranında niteliği arttırmayı amaçladığını belirtmektedirler.

Eğitim alanında kalitenin sağlanabilmesinin öncelikli koşulu standartların belirlenmesidir. Gandal (1995, s.1) standartların, reformların kapsamlı bir şekilde gerçekleşebilmesi için eleştirel bir temel olarak hizmet edeceğini, bu nedenle standartlar belirlenmeden öğretmen eğitimi, profesyonel gelişim, değerlendirme ve eğitim programındaki değişikliklerin doğru olmayacağını ifade etmiştir. Bu bağlamda standartların belirlenmesi bir program içeriğindeki gereksiz bilgileri en az düzeye indirebilir. Bu konuda, standartların “neyin öğretileceğini” ve “ne tür bir performansın beklendiğini” açıkçası ortaya konulması halinde başarıyı arttırabileceği vurgulanmaktadır (Marzano and Kendall 1996, s. 2).

Standartlar, eğitim politika ve uygulamaların tamamına potansiyel bir etki sağlar (Blank, 1996). Çünkü standartlar konu içeriğinde ve doğru politikalarda eşitlik sağlamada, eğitimin uygulamaya geçirilmesinde, içeriğin organizesinde ve bilim eğitimine vizyon sağlamada kullanılır. Ayrıca standartlar, programları tasarlama ve geliştirme çalışmalarında, programın ve diğer öğretim kaynaklarının statüsünü ve değerini belirlemek için bir araç olarak kullanılmasında, mevcut program ve diğer öğretim kaynaklarının analizinde ve değerlendirilmesinde, öğrenci değerlendirme

tekniklerinin geliştirilmesinde kullanılmaktadır. Ayrıca öğrenci başarılarının değerlendirilmesinde, öğretim materyal ve kaynaklarının değerlendirilmesinde, program içeriklerinin, öğretim tasarımının değerlendirilmesinde, programların kabulü ve kullanılması için değerlendirme çerçevesi oluşturulmada, program tasarlama çalışmalarında, yerel program standartlarının ve politikalarının oluşturulmasında da standartlardan yararlanılmaktadır (akt. Erişen, 2003). Çünkü standartlar bilimsel çalışmalar sonucunda belirlenmiş ve kesinleşmiş ifadelerdir.

Standartlar, okullar için önemli olan hedeflerin ve eğitim reformlarının planlanmasına yardım eder. Ayrıca bir eğitim programında ulaşılmak istenen hedeflere uygun olarak seçilen içeriğin hedeflere uygun olabilmesi için öncelikle standartlarının belirlenmesi gerekmektedir (Ocak ve Beydoğan, 2005, s.120-121). Çünkü standartların öğrencilerin öğrenmesi ve değerlendirilmesi için açık yönergeler oluşturur (Sizer and Rogers, 1993, s.25) ve bir içerik standardının, öğrencilerin belirli bir disiplin içinde yapması gereken özet bir tanım olduğunu belirtmiştir (Kendall, 2001, s.2). Öğrenci öğrenmeleri için açık yönergeler oluşturan standartların, öğrenci seviyesine uygun olması gerekmektedir ve standart seçimi yaparken standartların öğrencilerin yaş ve sınıf seviyelerine göre düzenlenmesi gerektiği, farklı seviyelerdeki öğrenciler için değişik beklentilerin açık bir şekilde betimlenmesi gerektiği ifade edilmektedir (Ocak ve Beydoğan, 2005, s.123; Gandal, 1995, s.4).

Standartların bir diğer yararı da okulların belli bir düzeydeki eğitim seviyesini yakalamalarında yol göstererek, öğrencilerin başka okula gittiklerinde benzer bir eğitim deneyimini paylaşabilmelerine olanak sağlayabilmesidir. Standartlara dayalı eğitim ile akademik programların planlanmasında, uygulanmasında, izlenmesinde ve geliştirilmesinde ortak bir süreç izlenebilmektedir. Bir kurumun uzun süreli başarıyı elde etmesinde hiç kuşkusuz, o kurumun açık, iyi tanımlanmış hedefleri olması gerekmektedir. Standartlar yolu ile bu hedefler açıkça tanımlanabilir. Standartlar, özellikle içerik alanları içinde bilgi, beceri ve performansın önemini, öğrencilerin neye ihtiyaç duyduklarını ve nelere sahip olmaları gerektiğini tanımlar. Standartlar aracılığıyla öğretmenler, öğrenciler ve veliler, öğrencilerin performansları hakkında bilgi elde edip onların ihtiyaçlarına yönelik ortak bir paydada buluşup iletişim kurabilirler. Standartlar, öğrencilerin gerçek yaşamda ve eğitim ortamlarında kendilerini akademik olarak nasıl geliştirdiklerine dair bir analiz sunmaktadır.

Ayrıca, standartlar, öğretmenlerin öğretim planlarında temel olacak unsurları göz önünde tutmalarını sağlayarak öğretmenlerin, öğrencilerin eğitimsel başarıları için ortak bir dile sahip olmalarına yardımcı olur (akt. Beltekin ve diğ., 2013). Böylece kurum hedefleri doğrultusunda başarılı sonuçlar elde edilebilir.

Standartların belirlenmesi ile öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin karmaşık ve çok çeşitli olan iş yükleri daha net tanımlanabilir ve böylece onların iş tanımları doğrultusunda ne yaptıkları ve neler yapacakları üzerinde fikir sahibi olmalarına yardımcı olunabilir. Standartlar iyi tanımlanıp uygulanırsa, öğrenme ve öğretme sürecini değiştirebilir. Daha gelişmiş bir müfredatın oluşmasına yol açabilir. İyi tanımlanmış okul standartları, okul içinde ve dışında paydaşların iletişimlerini artırabilir. Okullar, öğrencilerden ne istediklerini net olarak ifade ederlerse, hem öğretmenler, hem de öğrenciler kendilerini belli bir doğrultuda geliştirebilirler (Gandal ve Vranek, 2001). Standartların belirlenmesi ile, yöneticilere, öğretmenlere ve öğrencilere neler yapması gerektiği konusunda ve performanslarına yönelik net bir çerçeve sunulabilir. İyi belirlenmiş standartlar, gerek öğretmenlere hizmete başlamadan önce rehberlik eder, gerekse daha etkili ve ilgili mesleki gelişim sağlamaları için her bir standardı göstergelerle tanımlar (Librera, 2004, s.7). Böylelikle öğretmen niteliğini arttırmada önemli bir faktör konumuna sahip olabilir.

2.1.3. Standart Geliştirme Aşamaları

Öğretmen eğitiminde standartların geliştirilmesi nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Öğretmen eğitiminde bu standart geliştirme süreci, standartların geliştirileceği alana ve amaca yönelik olarak farklılık gösterdiği gibi standart geliştirmede sorumlu olan kurum ve kuruluşlara göre de farklılık göstermektedir. Bu bağlamda bazı kurum ve kuruluşların standart geliştirme süreçlerini açıklayacağız.

ABD’de öğretmen yetiştiren kurumların temel ilke ve amaçları aynı olsa da bu kurumların işleyiş biçimleri eyaletten eyalete farklılık göstermektedir. Örneğin Wisconsin Eyaleti Eğitim Komisyonu’na göre standartlar 3 aşamada geliştirilmektedir.

1. Birinci aşamada standart alanları belirlenir.

2. İkinci aşamada standartların amaçları belirlenir.
3. Üçüncü aşamada temel düzeyde standartlar oluşturulur.

Eyalet Eğitim Komisyonu'nun standartları geliştirdiği üç aşamada da eğitimcilerin, ailelerin, kamu yetkililerin, iş ve endüstri temsilcilerinin görüşünü almak gerekmektedir (Wisconsinos, 2003).

Ulusal Bilgi Standartları Örgütüne (NISO, 2004) göre de standartlar beş aşamada geliştirilmektedir:

1. *aşamada standardın kuramsal temelini oluşturulması:* Standartlar, programa girişte, program sürecinde ve sonunda bireylerin gereksinimlerini karşılamalıdır. Bu nedenle standartların geliştirme süreci, program geliştirme sürecinde olduğu gibi ihtiyaçların belirlenmesi ile başlamaktadır. Belirlenen bu gereksinimlerin güncel gereksinimlerle de bağlantısı kurularak ortaya standardın temelini oluşturacak düşünceler çıkarılır. Bu da standartları oluşturacak düşüncenin sorunları çözmeye ve gereksinimleri karşılamaya yönelik olmasını gerektirir.
2. *aşamada kuramsal temelini tartışılması:* Bir önceki aşamada ortaya çıkan düşünceler bu aşamada standart olabilirliği üzerinde çeşitli kurum, kuruluşların ve uzmanların da desteğiyle tartışmaya açılır. Bu tartışmalar ışığında standartları geliştirmeden sorumlu bir kurul oluşturulur. Bu kurul tartışmalarda gündeme getirilen sorunları ve önerileri de dikkate alarak standartları şekillendirmeye çalışır.
3. *aşamada kurulun çalışmaları:* Bir önceki aşamada ortaya çıkan kurul çalışmalarına başlar. Standart geliştirme sürecinde yer alacak kurul üyelerinin ilgili alanda uzman olması gerekmektedir. Çünkü standart geliştirme çalışması diğer AR-GE çalışmaları gibi uzmanlık gerektirir. Burada kurulun bilgi toplaması ve elde edilen bilgileri etkin bir şekilde kullanması oldukça önemlidir. Çünkü standartların kuramsal olarak hiçbir eksiğinin olmaması gerekmektedir. Bu nedenle standart geliştirme süreci uzun ve sıkıcı bir süreçtir. Bu süreç sonunda kurul tarafından ortaya taslak olarak bir standartlar listesi çıkarılır.

4. *aşamada ortak görüşün sağlanması:* Uzun çalışma süreci sonunda ortaya çıkan standartlar tüm toplumu ilgilendirmektedir. Bu nedenle, süreçte ortak bir anlayış tarafından oluşturulan standartlara, tüm kurum, kuruluş ve uzmanların desteğinin sağlanması oldukça önemlidir. Kurulun oluşturmuş olduğu taslak standartların tüm bu katılımcılara duyurulması, tartışılması ve varsa önerilerle desteklenmesi, standartlar topluma duyurulmadan önce yapılması gereken işlemlerdir.

5. *aşamada standartların kabulü ve kullanılması:* Ulusal Bilgi Standartları Organizasyonu tarafından onaylanan standartlar kitle iletişim araçlarıyla topluma duyurulur. Bu noktada standartlar herkes için kolay ulaşılabilir olmalıdır. Onaylanan standartlar işleyiş ve kullanım amaçlarına uygun olarak ilgili kurumlarda uygulanmalıdır. Zamanla geliştirilen bu standartların ihtiyaçlardaki değişime göre düzenlenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Öğretim Standartları Millî Kurulu (NBPTS, 1999), öğretmen eğitiminde standart geliştirme sürecini üç aşamada oluşturmaktadır. Bu aşamalar kurul tarafından şu şekilde ifade edilmektedir:

Standartlar komitesinin belirlenmesi: Öncelikle bu alanda uzman kişilerden oluşan üyeler belirlenmekte ve göreve atanmaktadır. Üyeler özellikle çocuk gelişimi, öğretmen eğitimi ve ilgili akademik disiplinlerde uzmanlığa sahiptirler.

Komite tarafından standartların geliştirilmesi: Standartlar belirlenirken öğretmenlik mesleğinin genel özellikleri yanında özel boyutları da vurgulanmakta, mesleği etkileyen özellikler dikkate alınmaktadır. Daha sonra nitelikli bir öğretmenin sahip olması gereken özellikler sıralanmaktadır. Sonraki aşama, bu standartların öğretmenlerde nasıl gözlemleneceğinin belirlenmesidir. Bir sonraki aşama belirlenen standartların gözden geçirilmesi için alt komisyonlara gönderilmesidir. Bu aşamadan sonra üçüncü aşamaya geçilmektedir.

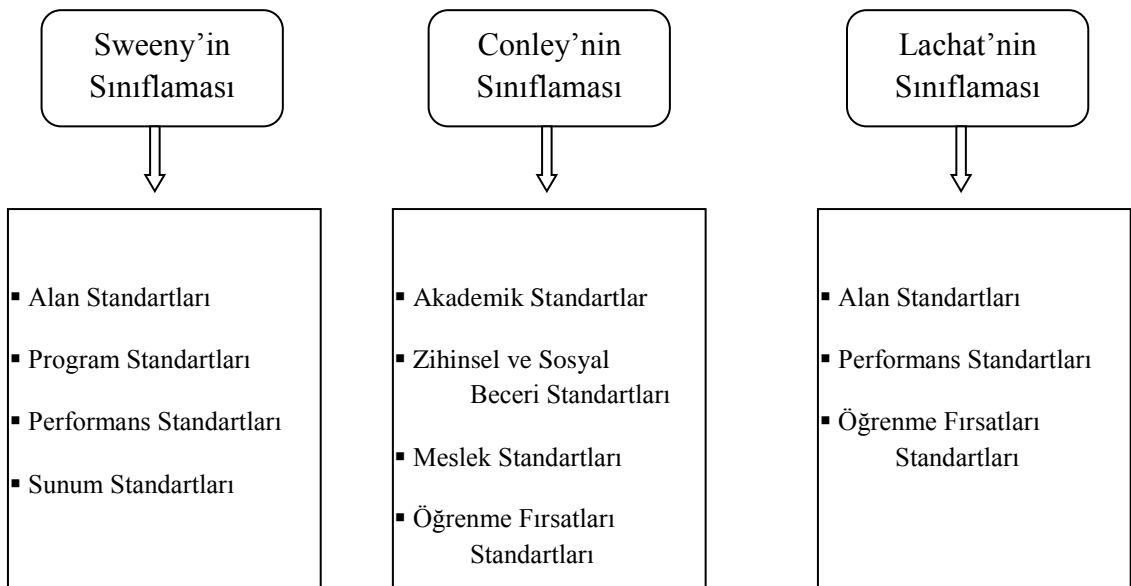
Standartların diğer ilgililer (öğretmenler ve diğer eğitimciler) tarafından gözden geçirilmesi: Belirlenen taslak standartlar ülke çapında yapılan grup oturumları yolu ile ilgili alanlardaki öğretmen ve diğer eğitimcilerin dikkatine sunulmaktadır. Gözden geçirme süreci yaklaşık üç hafta sürmektedir. Bunun yanında

bireysel olarak da ilgililer taslak standartların bir kopyasını alabilmekte ve bunlara ilişkin dönüt sağlayabilmektedir. Böylelikle standartlar dayanıklılık, kullanılabilirlik, fayda ve yasallık gibi boyutlar açısından gözden geçirilerek yeniden düzeltilme imkânı bulmaktadır.

Standartlar hangi kurum ve kuruluş tarafından, hangi amaçla ve alanda geliştirilirse geliştirilsin süreçte alan uzmanlarının ve paydaşların görüşünün alınması esastır. Bu çalışmada ise öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartları, Öğretim Standartları Milli Kurulu (NBPTS) tarafından belirlenen öğretmen eğitiminde standart geliştirme süreci temele alınarak belirlenmiştir.

2.1.4. Standart Türleri

Herhangi bir kurum yada kuruluşun verim ve kalitesini geliştirmek amacıyla geliştirilen standartlar, tam olarak bir standart olabilmeleri için bir takım koşulları yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu koşullar ise standartlarda olması gereken bileşenlerdir. Bu bileşenlerin herbiri öğretmenlerden, öğrencilerden ve ailelerden ne beklendiğinin açık olarak ifade edilmesini sağlar. Daha öncede değinildiği gibi standartların yeteri kadar açık olması öğretmenin ne öğreteceğini, öğrencinin ne öğreneceğini ve değerlendirmenin nasıl yapılacağına dair önemli katkılar sağlar. Bu farklı amaçlarla standart oluşturma çabası beraberinde farklı standart sınıflandırılmasının yapılmasına olanak sağlamıştır. Bu bağlamda farklı uzmanlar tarafından yapılan ve en çok karşılaşılan standart türleri şekil 2.1’de verilmiştir.

Şekil 2.1.: Standartların Sınıflandırılması

Şekil 2.1 incelendiğinde, Conley'in yaptığı sınıflama diğer iki sınıflamayı kapsadığı görülmektedir. Sweeny ve Lachat'ın sınıflamasında yer alan alan standartları Conley'in sınıflamasında yer alan akademik standartların bir alt boyutu olarak yer almaktadır. Bu neden çalışmada Conley'in yaptığı sınıflamada yer alan standart türleri açıklanmıştır (Conley, 1997, s.3-8).

Akademik standartlar, eğitimde en sık kullanılan ve karşılaşılan standart türlerindedir. Bu standartlar öğretmenler, aileler ve öğrenciler tarafından bilinen alanlarda, öğrencilerin sahip olduğu bilgi ve beceriler üzerinde durur. Bu tür standartlar; sayısal (matematik ve fen bilimleri gibi), sosyal (tarih, coğrafya, felsefe, psikoloji gibi), dil ve görsel sanatlar gibi öğretmenlik eğitiminin alt alanları ile ilgili gerekli bilgilerle ve becerilerle ifade edilmektedir. Bu alanların hepsinin kendine özgü akademik standartları vardır. Her alana ilişkin standartlar birbirinden farklı olmakla birlikte yapı olarak tüm alanlardaki standartlarda *alan bilgisi* ve *bilişsel beceriler* vurgulanmaktadır. Bu standartların alan bilgisi boyutu öğrencilerin alanla ilgili ne bilmesi ve ne yapması gerektiği üzerinde durur. Alan bilgisi ile ilgili standartlar, öğrencilerin üst düzey yeterliliğe sahip olabilmeleri için öğrenmesi gerekli bilgi, beceri ve tutumları içerir. Bilişsel becerilerle ilgili standartlar ise analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerileri kapsamaktadır (Conley, 1997).

Zihinsel ve sosyal beceri standartlarını belirlemek oldukça güçtür ancak bu standartlar, akademik standartları tanımlamada bir o kadar önemlidir (Coley, 1997). Bu standartlar genellikle bir alanla ilgili içerikten çok bu içeriğin daha iyi öğretimi, öğrenci tarafından daha iyi öğrenilmesi açısından gerekli temel becerileri içermektedir. Bu açıdan zihinsel ve sosyal beceri standartları akademik standartları tanımlayıcı özellik gösterir (Yüksel ve Sağlam, 2012, s.97). Örneğin, problem çözme becerisi belirli bir alanla ilişkilendirilmediği sürece bir anlam ifade etmez. Ayrıca bu alandaki standartlar; okuma, yazma, iletişim becerisi, analitik düşünme, sorun çözme, takım çalışması, bütünleştirici düşünme, nitelikli çalışma olarak ifade edilebilir.

Meslek standartları, bireylerin mesleği seçmeden önce bir meslek için sahip olması gerekli temel yeterlikleri içeren standartlardır. Ayrıca meslek standartları mesleğe başladıktan sonra mesleği yürütmek için gerekli temel bilgi ve becerileri içeren standartlardır. Günümüzde artık bir meslekle ilgilenen kişilerde aranan özellik sadece alanından uzman ve işini iyi bilen bireyler değil, bunlara ilaveten kendini yazılı ve sözlü ifade edebilen, akıcı, açık ve anlaşılır konuşabilen, araştırma ve sorgulama becerisine sahip, yaratıcı düşünebilen, sorun çözme becerisi yüksek bireylere de gereksinim duyulmaktadır. Dolayısıyla mesleğe girmeden önce bireylerin bu becerilere sahip olması önemli avantajdır. Ayrıca mesleğe girdikten sonra da meslekle ilgili ayrıntılı bilgi ve beceriler kazandırılması gereklidir. Bu açıdan değerlendirildiğinde meslek standartları çok boyutlu olabilmektedir (Conley, 1997; akt. Yüksel ve Sağlam, 2012, s.97).

Öğrenme fırsatı standartları, her öğrencinin alan ve performans standartlarını gerçekleştirebilmeleri için nitelikli öğretim elemanı, nitelikli dersler, program, araç gereç, öğretim zamanı vb. boyutlar üzerinde dururlar. Bu bağlamda öğrenme fırsatları standartları değerlendirildiğinde, doğrudan öğrenci öğrenmesi ile ilgili değil, öğrenci öğrenmesine dolaylı katkı sağlayan öğrenmeyi çevreleyen durumlarla ilişkilidir (Adıgüzel, 2008, s.26).

Conley'in yaptığı sınıflama dikkate alındığında, yapılan bu çalışma meslek standartları içerisinde değerlendirilebilir. Yapılan araştırma ile henüz mesleğe yerleşmemiş hatta meslek için hizmetöncesi eğitime dahi başlamamış bireylerin öğretmenlik mesleğini daha etkili ve verimli yapabilmeleri bakımından sahip olmaları gereken standartlar belirlenmiştir. Belirlenen standartlar sadece bilişsel davranışları değil, duyuşsal özellikleri de kapsamaktadır.

2.2. ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE STANDARTLAR

Çalışmanın bu kısmında, alanyazında yer alan öğretmen eğitiminde standart geliştirmenin önemi ve yararları, cumhuriyetten günümüze öğretmen yetiştiren kurumların öğrenci kabulünde kuuldıkları standartlar, Türkiye'de varolan giriş

sistemi ve standartları, çeşitli ülkelerde öğretmen yetiştiren kurumların giriş standartları ve sistemleri ele alınmıştır.

2.2.1. Öğretmen Eğitiminde Standart Geliştirmenin Önemi ve Yararları

Tüm eğitim kurumlarında olduğu gibi, öğretmen yetiştiren kurumlarda da standartlar, kurumların kendi kalite ve verimliliklerini belirlemek ve artırmak amacıyla kullanılır (Basinger, 2000). Bu nedenle hem nicel hem de nitel ölçütler olan ve aynı zamanda öğretmen eğitiminde öğretmen adaylarını öğretmenlik mesleğine hazırlayan ve bir eğitim programını akredite etmede kullanılan standartlar kalite güvencesi ve akreditasyonun göstergeleridir (Colleen, 1999). Bu açıdan öğretmen eğitiminde kalitenin sağlanması, kalitenin ön koşulu olan eğitim standartlarının belirlenmesi ile olanaklıdır (Avşar, 2012, 41). Eğitimsel anlamda standart yerleştirmenin amacı öğretmenlerin bugünün sınıflarında ihtiyaç duyduğu bilgiyi, beceriyi sağlaması ve mesleğinin üyesi olarak mesleğini sürdürmesidir. Öğretmenlik mesleği ile ilgili standartlar oluşturulmasında eğitim fakülteleri önder konumundadırlar. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine özendirilmesi ve onların gözünde olumlu imaj yaratılması açısından da standartların önemi büyüktür. Standartlar öğretmen eğitimi içeriğinin oluşturulmasında ve öğretmen eğitiminde yeni fırsatlar yaratır, öğretim mesleğinin öğrenci merkezli olması temelini güçlendirir (Hammond ve Cobb, 1996, s.52-53). Wisconsin Eyalet Eğitim Komisyonu, standartların öğretmen eğitiminde iki önemli amacı olduğunu belirtir (Wisconsin, 2003):

- Standartlar kesin öğretme - öğrenme amaçlarına hizmet eder.
- Standartlar, belli zaman dilimi içerisinde öğretmen adaylarının ne öğrenmeleri gerektiğini yurttaşların, ailelerin, eğitimcilerin ve öğrencilerin ne bilmesi gerektiğini sağlar.

Zenor'a (1989, s. 1) göre, standartlarla desteklenen kararlar, öğretmen eğitiminde aşağıdaki amaçların gerçekleşmesini sağlar.

- Öğretimsel gelişimi destekleme

- Öğretme-öğrenme yöntemleri ve bilgi kaynaklarından yararlanma olanağı sağlama
- Bilgi kaynaklarını ilgili alanlara dağıtma
- Bilgi kaynaklarını kullanma
- Bilgi kaynaklarında yaratıcılığı geliştirme.

Eğitim fakültelerinin performansının geliştirilmesinde önemli olduğu ifade edilen altı stratejik hedeften birisinin “öğretmen eğitiminde akreditasyon ve standartlarla ilgili çalışmaları geliştirmek” olduğu belirtilmiştir (YÖK, 2007). Öğretmen yetiştiren kurumların ürün ya da hizmet yönünden yeterli düzeye getirilmesi ve öğretmen adaylarının performanslarının belirlenmesi için öğretmen eğitimi program standartlarının geliştirilmesi ve bu standartlara uygunluğu açısından öğretmen yetiştiren kurumların düzenli ve sürekli olarak değerlendirilerek akredite edilmesi gereklidir (Adıgüzel, 2008, s.3). Öğretmen eğitimi alanında yapılacak olan akreditasyon ve standart geliştirme çalışmaları öğretmenin niteliğini doğrudan etkileyecektir. Öğretmen eğitiminde standartlar, öğretmen yetiştiren kurumların sunduğu hizmetin niteliğini doğrudan etkileyen ve bu niteliklerin yanı sıra sunulan eğitim hizmetinden yararlanan öğrencilerin sahip olmaları gereken yeterlik düzeylerini, dolayısıyla öğrencilere bu yeterliklerin kazandırılmasında yararlanılan bilgilerin de niteliğini kapsamaktadır (Zenor, 1989, s.vii). Öğretmen eğitimi veren kurumlar için standartlar, öğretmenliğin ne olduğuna ilişkin gerçekçi bir görünüm sunar. Bu standartlar sayesinde öğretmen eğitiminin hizmet öncesi eğitim boyutunda öğretmen adaylarının seçiminde, yetiştirilmesinde ve gelişimlerinin sürekli olarak izlenmesinde uygun ölçütleri içeren bir çerçeve oluşturulur (TQELT, 2001). Bu bağlamda standartlar öğretmen eğitimine bütüncül bir bakış açısı oluşması sağlayabilir.

Öğretmen eğitiminde, program standartlarının geliştirilmesi düşüncesi ilk olarak 1869 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde fen bilimleri alanında yapılan bir kongrede dile getirilmiştir. Bu kongrede, öğretmen eğitiminde program standartlarının geliştirilmesinin önemi vurgulanmış, standartlar yoluyla öğretmenlik mesleğinin tanımının daha belirginleşeceği ve öğretimde standartlara gidilmesi ile etkin öğretim yöntemlerinin ortaya çıkabileceği üzerinde durulmuştur. İzleyen

yıllarda da ölçütler geliştirilerek öğretmenlik mesleğine ilişkin bir standartlar listesi oluşturulmuştur (Edelfelt ve Raths, 1998, s.4). Basinger'e (2000, s. 15) göre, öğretmen eğitiminde program standartları belli bir zaman içerisinde öğretmen adaylarının ne bilmeleri ve ne yapmaları gerektiğini tanımlamaktadır. Böylelikle öğretmen eğitiminde standartlar, öğretmen adaylarının öğretmenlik görevleri sırasında karşılaşabilecekleri her durumda bilinçli ve gerektiği gibi davranma, okullarda sosyoekonomik ve kültürel yönlerden farklı öğrencilerle çalışma ve sınıf içinde daha etkili olma gibi öğretmen yeterliklerini kapsar. Ayrıca öğretmen eğitiminde standartlar, öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri için de önemli göstergelerdir. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamak amacıyla okullar düzeyinde yapılan, öğretmenlerin birlikte öğrenme, işbirliği yapma, öğretme-öğrenme deneyimlerini paylaşma, eğitim etkinliklerinde yardımlaşma gibi etkinliklerin tasarlanıp gerçekleştirilmesinde de standartlardan yararlanılmaktadır (Basinger, 2000, s. 12). Öğretmen eğitiminde standartlar, uygulanan eğitim programının etkililiğini sağlayan yeterlilikleri ve bu programın çıktılarının yeterlilik düzeyini ortaya koyarlar. Bu işlevi ile standartlar, eğitimin planlamasına ve uygulamasına, eğitim programlarının değerlendirilmesine ve geliştirilmesine, çıktılarının istihdamına ilişkin kararlarda yol gösterici ilkelerdir (Colleen, 1999, s. 28).

Öğretmenlerin mesleki standartlarının geliştirilmesinin, öğretmenlerin mesleki becerilerini ve öğrencilerin öğrenmesini geliştireceğine işaret etmektedir (OECD, 1998, s.23). Öğretmen eğitimi programlarıyla ilgili standartlar geliştirmenin bir önemli yanı da programların küresel gelişmelerden etkilenmesi ve bu etkilerin öğretmen eğitimi programlarına yansıtılması gereğidir (Mentiş-Taş, 2004, s.31). Öğretmen eğitiminde standartların bu kadar önemsenmesinin nedeni, standartların amaçlanan performansın öğretmen adayı tarafından başarılmasını sağlayan ve öğretmen adayı üzerinde etkili olan öğretmen davranışları olarak görülmesidir. Bu nedenle, okullarda görev yapacak öğretmenlerden beklenen bilgi ve becerilerin, hizmet öncesinde öğretmen adaylarına kazandırılması için öğretmen eğitimi programlarında amaçlar ve öngörülen nitelik düzeyine dönük program standartlarının belirlenmesi önemli bir gerekliliktir (Adıgüzel, 2008, s.6). Ayrıca, öğretmen eğitimi standartlarının geliştirilmesi, öğretmen eğitimi veren kurumların birey ve toplumun eğitim gereksinimlerini karşılayabilecek nitelikte etkili hizmet sunabilmeleri için

yerine getirmeleri gereken asgari ölçütlerin belirlenmesi açısından önemlidir (Avşar, 2012, s.41).

Öğretmen eğitiminde standartların paydaşlar açısından farklı yararları vardır. Zenor (1989) öğretmen eğitiminde standartların yararlarını şu şekilde ifade etmiştir.

- *Öğretmen yetiştiren kurumlarda bulunana yönetici ve personelin mesleki gelişimine katkıda bulunma,*
- *Öğretmen yetiştiren kurumların hizmetinden yararlanan paydaşlara farkındalık oluşturma,*
- *Öğretmen eğitimi programların gelişimi ve değişimini sağlama,*
- *Öğretmen adayı, öğretim elemanı, idari personel ve fakülte için hizmetler geliştirme,*
- *Fakülteyi geliştirmek için önemli güç olma,*
- *Öğretmen adaylarının potansiyelini geliştiren araçları değerlendirme,*
- *Yeni kurslar açma ve kurumun öğretim materyalini geliştirme ve geliştirilen materyallerden verim elde etme,*
- *Öğretme-öğrenme hizmetlerinin etkili olarak sağlanıp sağlanmadığını belirlemeye yardım etme,*
- *Öğrenme kaynaklarını analiz etme ve bireysel öğrenme temellerini oluşturma,*
- *Programla ilişkili standartları tanımlayan öğrenme kaynakları ile ilgili bilgi verme,*
- *Geleceğe yönelik büyüme ve programların yönünü belirlemek için planlama aracı olarak hizmet etme*
- *Öğrenme kaynakları ve programın kapsamını belirlemeye ek olarak standartlar, geçmiş, şimdi ve geleceğe ilişkin bütçe belirlemede de bir araç olarak hizmet ederler (akt: Adıgüzel, 2008, s.15).*

Öğretmen eğitimi program standartlarının yönetici ve öğretmenler için yararlarını Carr ve Douglas (2001, s.19) şu şekilde ifade etmektedir.

- Standartlar öğretim ve değerlendirmenin derecesi ve sıklığı ile ilgili karar vermede kolaylık sağlar.

- Standartlar öğrenci değerlendirme profilini gösteren bilgilerin kayıt edilmesini ve korunmasını sağlar.
- Tanımlanan standartlarla ilgili olarak öğrenci öğrenmelerini desteklemek için okul ve yerel yönetimlerin öğretimsel rehberlik için çeşitli yaklaşımlar planlamasını sağlar.
- Okul ve sınıflarda kullanılan ve paylaşılabilen yüksek kalitede standartlar sınıf değerlendirmeleri, çalışma ünitelerinin materyal basımı için kaynak oluşturulmasını sağlar.

Öğretmen eğitiminde standart geliştirmenin önemi ve yukarıda bahsedilen yararları göz önüne alınarak, öğretmen eğitiminde program bütünlüğü ve toplam kalite yönetiminin sağlanması ve sürdürülmesi için Aktan (2005) öğretmen eğitiminde şu alanlarda standartların geliştirilmesi ve uygulanması gerektiğini belirtmiştir.

- Ders programlarının oluşturulmasına ilişkin standartlar
- Derslerde kullanılacak olan materyallere ilişkin standartlar
- Fakülteye öğrenci kabulüne ilişkin standartlar
- Öğrencilere yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin standartlar
- Öğretim elemanlarının mesleğe giriş koşullarına ilişkin standartlar
- Öğretim elemanlarının ilerleme ve atanmalarına ilişkin standartlar
- Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmeye ilişkin standartlar
- Bina, tesis, derslik, laboratuvar vb. donanımına ilişkin standartlar
- Kütüphane ve teknoloji merkezlerine ilişkin standartlar

Öğretmen yetiştiren kurumlarda, program standartlarının yukarıdaki standart alanlarına göre yapılandırılması ve bu standart alanlarının çağın ve toplumun gereksinimlerine göre değiştirilmesi ve geliştirilmesi durumunda nitelik ve verimlilik yönünden daha etkili bir hizmet öncesi öğretmen eğitimi gerçekleştirilebilir. Bu bağlamda öğretmen eğitiminde standartların geliştirilmesi öğretmen eğitimine her

alanda önemli katkılar sunmakta ve nitelik öğretmenlerin yetiştirilmesi için katkı sağlamaktadır.

2.2.2. Cumhuriyet Sonrası Öğretmen Yetiştiren Kurumlardaki Giriş Koşulları ve Sistemleri

Araştırmanın bu bölümünde, cumhuriyet sonrası öğretmen yetiştiren kurumlar olan Köy Enstitüleri, İlköğretmen Okulları, Eğitim Enstitüsü ve Yüksek Öğretmen Okullarındaki giriş sistemleri ve standartları ele alınmıştır.

2.2.2.1. Köy enstitüleri

1940 yılında 3803 sayılı kanunla kurulan köy enstitüleri, köy ilkokullarına öğretmen yetiştirmek amacıyla ilkokul üzerine 5 yıl eğitim süreli olarak kurulmuştur (Oktay, 2007, s.185). Böylelikle bu okulların öncelikli amacı köylere öğretmen yetiştirmektir. Diğer amaçları arasında halkı okur-yazar yapmak, bununla birlikte köylerin sosyal ve ekonomik yapısında öğretmen aracılığıyla düzenlemeler ve gelişmeler sağlamaktır (Akyüz, 1988, s.354; Sağlam, 2007, s.114).

Henüz köy enstitüleri yasası çıkmadan önce buralara alınacak öğrenciler hakkında 10.02.1940 tarihinde ayrıntılı bir tamim hazırlanmıştır. Bu tamime göre, *enstitülere, bölge vilayetleri köylerinden ilkokulu bitirmiş çocukların alınacağı ve bu çocukların ailelerinin çiftçilikle geçinen ailelerden olması, çocukların sıhhat durumlarının buna uygunluğu, istekliler arasından en yeteneklilerin seçilmesi vb. gibi ölçütler belirlenmiştir. Bu ölçütlerin yanı sıra belirlenecek adayların tespitinde mümkün olduğu kadar farklı köy ve nahiyelerden öğrenci alınması gerektiği* bildirilmiştir (Tebliğler Dergisi, 26.02.1940). Yasa çıktıktan sonra köy enstitülerine öğrenci seçimi için 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununun 3. maddesine göre *“Enstitülere tam devreli köy ilkokullarını bitirmiş sıhhatli ve müstaid (yetenekli) köylü çocuklar seçilerek alınırlar.”* 1950’den sonra ise 5541 sayılı Kanun ile *“köy ve bucaklar, belediye teşkilatı bulunan kasaba mahiyetindeki ve nüfusu 2000’den aşağı bulunan ilçe merkezlerinin beş sınıflı ilkokullarını bitirenler”* de enstitülere öğrenci olarak kabul edilmişlerdir (Uygun, 2003, s.715-716). Enstitülere öğrenci seçimi için

belirlenen ölçütlerin uygulanmasında çeşitli yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Bunlar aynı dönem içerisinde enstitüden enstitüye de değişiklik göstermiştir.

Uygun'un (2003, s.716) Soysal'dan (1940) aktardığına göre Kızılçullu Köy Enstitüsüne öğrenci seçimi şöyle gerçekleşmiştir: Bakanlık, enstitüye alınacak öğrencinin seçilmesi için vilayetlere emir verir. Bu emirlerde vilayetten kaç çocuk alınacağı, nasıl ve kimlerin seçeceği, seçki fişlerinin nasıl doldurulacağı bildirilir. Bu emri alan vilayet maarif müdürlükleri, vilayet ilköğretim müfettişlerine emir ve direktif verir. Müfettişlerin çocuk seçmek üzere gidecekleri ve meşgul olacakları köy mntıkaları belirlenir. Müfettişler belirlenen bu köy mntıkalarına, giderek istenen nitelikteki çocukları alıp enstitünün şartlarını ve amacını anlatarak istekli olanları bulurlar. Böylece çocukları görerek değişik boyutlardan yokladıktan sonra, her biri için seçki fişleri doldururlar. Enstitü idaresi, öğretim heyeti tarafından oluşturduğu komiteye bu fişleri bir defa daha inceleyerek enstitüye gelecek olan öğrenci adaylarını belirledikten sonra, bunların isimlerini, adreslerini ve ne zaman kuruma gelmeleri gerektiğini ilgili müdürlüklere bildirir. Maarif müdürleri enstitünün istediği çocukları gönderdikten sonra bir de bu çocuklar enstitüde şahsen incelemeye, sıhhi muayeneye tabi tutulur. Bundan sonra prensiplere uygun görülen çocuklar enstitüye kayıt ve kabul edilirler.

Enstitülere girişte çoğu zaman bir sınav yapılmaktadır. Yapılan seçme sınavları, klasik sınav anlayışında yalnız başarıyı ölçen türden sınavlar değil; öğrenci adayının bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını gözleme ve hazırbulunuşluk düzeyini belirleyici niteliktedir. Enstitülere girişte kurumsal bir sınav biçiminden söz etmek mümkün değildir. Örneğin enstitü öğrencilerini, bazen oluşturulan bir heyet bazen de sadece ilköğretim müfettişi ya enstitü yönetiminden birkaç kişi ya da bir öğretmen seçmiştir. Köy enstitülerine öğrenci seçiminde standart ve tek düze bir sınav yöntemi yoktur. Yapılan bu sınavların ise ciddi veya zorlayıcı olmadığını vurgulanmıştır. Genellikle sınava giren adaylar bu sınavların “eleyici” değil, “seçici” nitelikte olduğunu ifade etmişlerdir. Seçici nitelikler ise adayların beş yıllık köy okullarından mezun olması, köyde yetişmiş, köy yaşamını ve koşullarını bilmesi, başarılı ve sağlık bakımından sağlam, güçlü ve iyi gelişmiş özelliklere sahip olmasıdır (Sağlam, 2007, s.116). Ayrıca köy enstitülerine girişte öğrencilerin yazı becerilerine ayrı bir önem verildiği görülmektedir. Yazısı düzgün ve okunaklı olan adaylar, enstitü sınavlarında

daha başarılı olmuştur. Enstitülere girişte öğrenci adaylarının sağlık durumları da önemli bir ölçüttür. Öğretmen olmaya engeli bulunan veya toplum sağlığını tehdit eden rahatsızlıklara sahip olanlar, enstitüler için pek tercih edilmemiştir. Enstitülere genelde gülbüz ve herhangi bir sağlık sorunu olmayan çocuklar alınmıştır (Uygun 2003, s.53-62; Uygun ve Kınca, 2006).

2.2.2.2. İlköğretmen okulları

İlköğretmen okullarının tarihi öğretmen yetiştiren kurumların tarihi olarak kabul edilir ve aslında bu okulların kuruluş tarihi 1848 yılına dayanmaktadır. Bu okulun ilk adı Darümuallimin'dir ve cumhuriyetle birlikte yeniden şekillenmiştir. İlkokullara öğretmen yetiştiren bu okulların varlığı 1974 yılına kadar sürmüştür. 1954 yılından çıkarılan bir kanunla ilkokula öğretmen yetiştiren bütün okullar "İlköğretmen Okulları" adı altında birleştirilmiştir.

İlköğretmen okullarının öğretim süresi 1924 yılından önce ilkokul üzerine 4 yıl, 1924'te 5 yıl ve 1932-1933 öğretim yılında ise 6 yıla çıkarılmıştır. Okulların ilk 3 yılında alan ve kültür eğitimine ağırlık verilirken son 3 yılında ise meslek eğitimine ağırlık verilmiştir. Bu değişiklikler yapılırken ortaokul düzeyindeki ilk devresine öğrenci alınması durdurulmuş sonraki 3 yıllık lise dengi kısmına, ortaokullardan seçme ile öğrenci alınmaya başlanmıştır. Bu bir bakıma ortaokul mezunlarının doğrudan mesleki eğitime alınarak yetiştirilmesi manasına geldiği gibi bu uygulamayla da İlköğretmen Okulları lise dengi üç yıllık birer meslek okulu haline getirilmiştir (Eşme ve Karaçay, 2003; Öztürk, 1996, s.88-92).

İlköğretmen okullarına alınacak öğrencilerin okullara kabul kriterleri sık sık değiştirilip yenilenmesine (Yücel, 1994, s.441-459) rağmen okullara parasız yatılı öğrenci alınmasına ilişkin kurallar benzer şekilde uygulanmıştır. Bu kriterler 1942 yılında yayınlanan Tebliğler Dergisinde şu şekilde belirtilmiştir;

- a) Türk olmak,
- b) Öğretmen kurulunun dolduracağı sicil fişinde sağlam karakterli olmak ve ulusal duygusunun sağlamlığı tasdik edilmek,
- c) Okula başlamak için uygun yaş aralığında bulunmak (birinci sınıflar için 15-19 yaş arası),

- d) Ruhi ve bedenen sağlıklı olmak,
- e) Ortaokulları “pekiyi” ve “iyi” derece ile bitirmek ve başvuruları kabul edilenlerin taahhüt senedi dolduracakları da şartlar arasında yer almaktadır (Uygun, 2010, s.712).

Bu kriterlere ilaveten eğer ilkokulu (5 sınıflı) bitiren bir aday İlköğretmen okuluna kaydolmak istiyorsa ilçe merkezinde yapılan merkezi bir yazılı sınava ve sözlü sınava alınmaktaydılar. Yazılı sınavlar Türkçe ve Matematik alanlarında olup açık uçlu sorulardan oluşmaktaydı. Türkçe sınav sorularında adayların, okuduğunu anlama, zihinde canlandırma, okuduklarında sebep-sonuç ilişkilerini kurma, metin içi ve dışı anlam kurma, yazma kurallarına uyma, kendini yazılı olarak ifade etme, kelimeleri yerinde ve anlamlarına uygun kullanma, mantıksal bütünlük içinde yazma, tür, yöntem ve tekniklere uygun yazma kazanımlarına sahip olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Matematik sorularında ise adayların işlemsel becerisi, bilgi tabanlı işlemsel becerisi, mantıksal sonuç çıkarabilme ve matematiksel kavramları günlük yaşamla ilişkilendirebilme becerilerini de ölçmekteydi. Ayrıca sınav adayların hızlı işlem yapabilme ve hızlı matematiksel olarak düşünebilme becerilerini ölçmeye yönelik olduğu da belirtilebilir (Kuru ve Uzun, 2008, s.215). Bu bağlamda sınavın, adayların üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik olduğu ifade edilebilir.

Yazılı sınavdan başarılı olan adaylar İlköğretmen okulları öğretmenlerince oluşturulan kurul tarafından sözlü sınava tabi tutulmaktadır. Son olarak bu sınavı başaran adaylar kayıt hakkı kazanmaktaydı. Adayların kayıt yaptırabilmeleri için ise; (1) Köy ihtiyar heyetinden alınmış bir iyihal kağıdı, (2) bir sağlık raporu, (3) kefalet senedi gerekliydi (Kuru ve Uzun, 2008, s.215).

Uygun (2003, s.50-53) yaptığı araştırmasında, tanık öğretmenlerin anlatılarından yola çıkarak, bu okullara alınacak adaylarda bulunması gereken özellikleri ve uygulamaları şu şekilde belirtmiştir:

- ✓ Okullara ortaokul birincisi, ikincisi ve “pekiyi, iyi” dereceleriyle bitirmiş adaylar arasında seçilerek alınmıştır.

- ✓ Adayların seçiminde, öğretmen kurulu tarafından başarı, ahlak, disiplin, bedensel vb. özellikler dikkate alınmıştır. Ayrıca bu seçimlerde adayların, öğretmenlik mesleğine ilgi ve hevesleri de dikkate alınmıştır.
- ✓ Ülke genelini temsil eder nitelikte eşit seçim ortamı oluşturmak için bu okullara aday alımında ülke genelindeki ortaokullara kontenjanlar ayrılmıştır. Okul kontenjanından seçilen başarılı adayların okul öğretmenleri tarafından bu okullara yönlendirilmeleri teşvik edilmiştir.
- ✓ İlköğretmen okullarının parasız ve yatılı olma özelliği ortaokullardaki başarılı öğrencilerin burayı tercih etmelerini sağlamıştır. Dolayısıyla izlenen bu yol, yetenekli kişilerin öğretmenlik mesleğine yönelmelerini kolaylaştırmıştır.
- ✓ İlköğretmen okullarına ayrılan kontenjanlar karma eğitim yapan ortaokullarda cinsiyetlere göre paylaştırılmıştır. Eğer bir okula 2 kontenjan verilmişse okul yönetimi bu kişilerin biri kız biri erkek olmasına özen göstermiştir.

2.2.2.3. Eğitim enstitüsü

Cumhuriyetin ilk yılların itibaren öğretmen ihtiyacını karşılamak için birçok öğretmen yetiştiren kurum kurulmuştur. Ancak bütün bu kurumlar öğretmen ihtiyacını karşılamaya yetmiyordu. Varol bu öğretmen ihtiyacını karşılamak, ortaokulları köy ve kasabalara yaymak ve bunun için gerekli öğretmenleri yetiştirmek için yeni bir model geliştirilerek Eğitim Enstitüleri açılmıştır. 1946-47 eğitim öğretim yılından itibaren daha önceleri ortaöğretime öğretmen yetiştiren Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü, Gazi Eğitim Enstitüsü; Necati Terbiye Enstitüsü ve Orta Öğretmen Okulu, Balıkesir Eğitim Enstitüsü adını almıştır. Bu okullara ilaveten İstanbul Eğitim Enstitüsü ve İzmir Kız Eğitim Enstitüsü de eklenmiştir (Duman, 1988, s.108).

Dördüncü Milli Eğitim Şurasında alınan kararla enstitülerin yapı ve organizasyonunda düzenlemelere gidilmiştir. Bununla ilgili olarak 1952 tarihli geçici bir yönetmelik ve genelge ile enstitülere öğrenci seçim sistemi yeniden düzenlenmiştir. Dolayısıyla eğitim enstitülerine girebilmek için;

- Lise ve öğretmen okulları son sınıfında bulunan veya mezun olan öğrencilerin okullarınca; ilkokul öğretmenliği yapanların ise Milli Eğitim Müdürlüğünce sınavlara katılmaya aday gösterilmek,
- Seçme sınavlarında başarılı olmak şartları aranmaktadır (Duman, 1988, s.109).

Seçme sınavları eleme ve giriş olmak üzere iki ayrı sınavdan oluşmaktadır. Eleme sınavı illerde yazılı olarak yapılırken, giriş sınavları enstitüler tarafından yapılmaktadır. Giriş sınavı enstitülerde bölümlerin özelliklerine göre yazılı, sözlü veya uygulamalı olarak gerçekleştirilir (MEB, 1952, s.35).

1955 tarihli Eğitim Enstitüsü Yönetmeliği'nin 9. maddesi, lise öğretmen okulları öğretmenler kurulu yada Milli Eğitim Müdürlüklerince aday adayı seçimi yapılırken;

- İstekliliği,
- Ortaokulda, lise veya meslek okulunda geçen öğrenimi sırasında çalışkanlığı,
- Ölçülü, sabırlı ve küçüklere karşı şefkatli olup olmadığı,
- Çevresine ve öğretmenlik mesleğine karşı ilgi derecesi,
- Konuşma kabiliyeti,
- Ahlaki durumu ve milli duygusu,
- Bedeni ve ruhi açıdan bir özel gereksiniminin bulunup bulunmadığı,
- Öğrenimine ara vermişse ne işle meşgul olduğunun göz önünde tutulması istenmektedir (MEB, 1955).

Öğretmen olmak isteyen adaylarda aranan bu özellikler dikkate alındığından genel olarak adayların duyuşsal özelliklerine, yetenek ve becerilerine odaklanıldığı ifade edilebilir. Bunun yanında yapılan eleme sınavı da dikkate alındığında adayların bilişsel özelliklerinin de dikkate alındığı görülmektedir.

2.2.2.4. Yüksek öğretmen okulu

Amacı ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştirmek olan yüksek öğretmen okulu, 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi gereğince, 1891 yılında Darülmuallimin'in Aliye kısmı olarak açılmıştır. Bu okullar 1959 yılına kadar ülkenin tek ortaöğretime öğretmen yetiştiren kurumu idi. Daha sonra 1959 yılında Ankara'da, 1964 yılında da İzmir'de birer yüksek öğretmen okulu daha açılmıştır. Bu iki okul, ilköğretmen okullarının en başarılı en seçkin öğrencilerini alma esasına dayalı yeni bir yaklaşım ortaya koymuşlardır. İlk uygulamadan çok verimli sonuçlar alınması üzerine Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul'daki tarihi yüksek öğretmen okulunu da aynı modele dönüştürmüştür. Bu gelişmelerin ardından Kavcar'a göre (2002), Türk milli eğitiminde nitelikli öğretmen bakımından büyük bir canlılık sağlanmıştır.

Bu okulların tarihi incelendiğinde çok farklı yöntemlerle öğrenci seçmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında okul, İstanbul Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesine devam eden öğrencilerden adaylarını almıştır (Gelişli, 2006, s.45). 1929 yılından sonra ise liseyi bitiren adaylardan öğrencilerini seçmiştir. Bu okulların 1950'den sonraki öğrenci alım kriterlerindeki değişimler ve yenilikler önemlidir (Uygun, 2010, s.721).

1955 yılında yenilenen yüksek öğretmen okulları yönetmeliği, öğrenci alım kriterlerinde de değişikliğe gitmiştir. Bu yönetmeliğe göre, okul adaylarını eleme ve seçme sınavları ile almıştır. Lise mezunu adaylar öncelikle Türkçe kompozisyon bilgisinden sınava tabi tutuluyor, bu sınavdan başarılı olanlar yüksek öğretmen okulları tarafından hazırlanan ve illerde yapılan sınavlara alınıyordu. Değerlendirmesini de yine bu okullar yapıyordu. Bu sınavdan da başarılı olan adaylar yüksek öğretmen okullarında seçme sınavına alınıyordu (Yüksek Öğretmen Okulları Yönetmeliği, 1955).

Ankara ve İzmir'de açılan yüksek öğretmen okullarının öğrenci seçiminde uyguladığı yöntem başarılı sonuçlar verdiği için bu yöntem İstanbul'daki okula da uygulanmıştır. Ankara Yüksek Öğretmen Okulu mezunu Duman'a göre "*yüksek öğretmen okulu öğrencileri özel seçimle belirlendikleri için zeki öğrencilerdir; okudukları ilgili fakültelerde başarılı olmuşlar; üniversitedeki hocalar asistanlık için bu öğrencileri seçer olmuşlardır*" (akt: Gelişli 2006, s.192).

Bu okulların nitelikli öğretmen yetiştirilmesinin kaynağı olmasının önemli bir sebebi öğrencilerini ilköğretmen okullarından almasıdır. Çünkü bu okullara alınan öğrenciler seçilerek ve öğretmen olmak için oraya alınmıştır. Bu durum da, yüksek öğretmen okuluna seçilecek adayların bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olması olumlu bir durum olarak ifade edilebilir. Uygun (2010), ilköğretmen okullarından yüksek öğretmen okullarına adayların seçimi üç aşamada gerçekleştiğini belirtmiştir.

1. Öğrencilerin son sınıfa kadar başarı durumları dikkate alınarak belirlenen “Okul Öğretmenler Kurulu Kararı” sonuçları,
2. Kurul kararı ile önerilen adayların yüksek öğretmen okullarının hazırlık sınıfına kabul edilebilmesi için yapılan sözlü sınav ve öğrencilerin bir yıllık hazırlık sınıfı sürecinin sonunda alacakları diploma belgesi,
3. “Yüksek Öğretmen Okulu Hazırlık Lise Diplomasına” sahip öğrencilerin Üniversitelerarası Seçme ve Yerleştirme sınavı başarı durum belgesi,

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yüksek öğretmen okullarına öğrenci seçiminde ilköğretmen okullarının kapasitelerine göre belirli sayıda kontenjan ayrılmıştır. Bu durum aynı zaman ilköğretmen okullarından yüksek öğretmen okullarına öğrenci seçimi için fırsat eşitliği oluşturmaktadır. İlköğretmen okulları öğretmen kurulu tarafında okuldaki zeki, çalışkan, yetenek, bilgi, ahlak ve karakter bakımından iyi, okulun disiplin kurulu tarafında ceza almamış son sınıf öğrencileri Bakanlığın belirlediği kontenjanlara göre seçim yapılarak yüksek öğretmen okulu fen ve edebiyat alanları için aday gösterilir ve bu öğrenciler sınavla hazırlık sınıfına alınır (Gelişli, 2006, s.174-175). Hazırlık sınavını başarıyla tamamlayan ve sonrasında yapılan sınavı başarıyla tamamlayan adaylar artık yüksek öğretmen okullarının gerçek öğrencileri olarak kabul edilir ve ilgili fakültelerde alanlara yerleştirilerek üniversite düzeyinde öğrenimlerini sürdürürlerdi. Kabul edilen öğrenciler branş derslerini fakültelerde, öğretmenlik meslek derslerini ise yüksek öğretmen okullarında alırlardı (Duman, 1991, s.94).

Gelişli (2006, s.174), 1963 tarihli yönetmeliğe göre Ankara Yüksek Öğretmen Okuluna öğrenci alım koşulları şu şekilde belirtmiştir:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

- b) İlköğretmen okullarının son sınıfına geçmiş olmak,
- c) İlköğretmen okulları öğretmen kurulunca yüksek öğretmen okulları için aday gösterilmiş olmak,
- d) Ankara Yüksek Öğretmen Okulu seçim komisyonunca asıl öğrenci olarak seçilmiş olmak,
- e) Sağlam ve sıhhatli bulunmak,
- f) Nişanlı, evli ve 19 yaşından büyük olmamak,
- g) İhtar ve tekdirden daha yukarı disiplin cezası almamış olmak.

Koç'a göre 1960'lı yılların başında Ankara, İstanbul ve İzmir'de bulunan *“yüksek öğretmen okullarına öğrenci seçme sistemi bir bütün olarak incelendiğinde;*

- Seçme kararlarının, çeşitli yöntemlerle (sınav, mülakat, öğretmen kurul kararı vb.) adaylar hakkında bilgi toplaması bakımından ölçme araçlarında çeşitlilik,
- Adayların öğretmenlik mesleğine uygunluklarının, zihinsel (geçmiş başarı birikimi, genel yetenek), duyuşsal (ilgi, kişilik, tutum) ve fiziksel açılarından ayrıntılı ve kapsamlı bir biçimde incelenmeleri bakımından, değerlendirmenin kapsamlılık-genişlik,
- Adayların birbirini izleyen eğitim kademelerindeki başarı durumlarının bir bütün olarak ele alınması bakımından değerlendirmenin devamlılık,
- Adayların ilköğretim ve ortaöğretimdeki başarı notlarının ve merkezi yapılan sınavlarda aldıkları puanların yanı sıra, öğretmen kurulu kararlarının da seçme kararlarında etkili olması, değerlendirmenin bütünlük ve işbirliği ilkeleri başta olmak üzere, değerlendirmenin temel ilkelerine uygun olarak işleyen bir seçme sistemi olduğu sonucuna varılabilir (akt: Eşme, 2001, s.275).

Yukarıda bahsedildiği gibi yüksek öğretmen okullarına öğrenci seçimi aşamasında, adayları tek bir değerlendirme kriterine göre belirlemeyip kriterlerin çeşitlendirilmesi nitelikli adayların öğretmen olma sürecine dahil olmasına olanak sağlamaktadır. Böylelikle nitelikli öğrencilerin öğretmen okullarına alınması nitelikli öğretmenleri de beraberinde getirecektir.

2.2.3. Türkiye’de Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Seçim Sistemi

Türkiye’de öğretmen yetiştiren kurum olarak eğitim fakülteleri bulunmaktadır. Eğitim fakülteleri okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretime öğretmen yetiştiren kurumlardır. Bu fakülte öğrencilerini, ÖSYM tarafından yapılan merkezi sınavdan alınan puana ve ortaöğretim başarı puanına göre almaktadır. ÖSYM tarafından yapılan merkezi sınav fen bilimleri, sosyal bilimler, matematik ve yabancı dil alanlarından oluşan çoktan seçmeli sorularla yapılmaktadır. Bu sınavdan alınan puan adayın çözdüğü alandaki doğru sayısıyla belirlenmektedir. Ortaöğretim başarı puanı ise, okuldaki diploma notu puanlarının dağılımına ve aday öğrencinin diploma notunun okulundaki diploma notu puanları içindeki yerine göre değişmektedir.

Dolayısıyla eğitim fakültelerine öğrenci alımı yapılırken merkezi sınav puanının ve ortaöğretim başarı puanının dışında herhangi bir kriter aranmamaktadır.

2.2.4. Çeşitli Ülkelerde Öğretmen Yetiştiren Kurumlardaki Giriş Koşulları ve Sistemleri

Bu kısımda Japonya, İngiltere, Almanya ve Finlandiya öğretmen yetiştirme sistemleri genel bir bakış açısıyla değerlendirilmiş sonrasında ise öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci kabulünde kullanılan giriş sistemleri ve giriş standartları hakkında bilgi verilmiştir.

2.2.4.1. Japonya

Japon eğitim sisteminin başlıca amacı “barışsever ve demokratik bir devlet olarak insan haklarına saygılı, gerçeği ve barışı seven, kendine güvenen vatandaşlar yetiştirmektir.” Bu amaç çerçevesinde Japon eğitim sistemi 6+3+3+4 sistemi olarak ifade edilen bir yapı oluşturmuştur. Bu yapının öğretim kademeleri; okulöncesi eğitim, ilköğretim (6+3), ortaöğretim (3) ve yükseköğretimden (3) oluşmaktadır. Japonya’da yükseköğretim; üniversiteler, yüksekokullar ve teknik okullar aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu kurumların açılması için Eğitim, Bilim ve Kültür Bakanlığı’nın onayı gerekmektedir (Balci, 2009, s.348-350).

Japonya’da üniversiteye girişte, öğrenciler arasında ciddi rekabet vardır. Öğrencilerin yükseköğretim kurumlarında eğitim görebilmeleri için Üniversitelere Kabul İçin Ulusal Merkezi Sınavı’nı (National Center Test for University Admissions) başarıyla geçmeleri gerekmektedir Üniversiteler kendileri ayrıca ikinci bir sınav yapmaktadırlar. Yerleştirme, genellikle, bu sınavın ortalaması alınarak yapılır (Günay ve Gür, 2009, s. 3; Wikipedia, 2010a). Devlet üniversitelerine başvurmak isteyenler, ilk önce tüm ülke çapında uygulanan genel bir başarı testine girmek, ikinci aşamada ise öğrencilerin girmek istediği üniversitelerin kendilerinin yapmış olduğu sınavları geçmek zorundadır. Devlet okullarının iki aşamalı bir eleme sistemi uygulamalarının nedeni, devlet okullarına başvuran kişi sayısının çok fazla olmasıdır. Kontenjanların, artan talebi karşılayamamasından dolayı; bu üniversiteler genel giriş sınavını, kendilerinin yapmış oldukları kabul sınavları için bir ön koşul olarak kabul etmektedirler (Wikipedia, 2010b).

Yükseköğretime Giriş Sınavı, “Üniversiteye Giriş Sınavları Ulusal Merkezi” tarafından hazırlanmakta ve merkezi sınav, adayların lise eğitimlerinden sonra elde ettikleri temel akademik başarı düzeylerini ölçmeyi hedeflemektedir (Kamiya, 2009). Giriş sınavına başvuran adaylar; Japonca, Sosyal Bilimler (Japon Tarihi, Dünya Tarihi, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi), Yabancı Dil (İngilizce, Fransızca, Almanca, Çince ve Korece), Fen (Biyoloji, Fizik ve Kimya) ve Matematik olmak üzere 5 temel alanda teste tabi tutulmaktadırlar. Testler çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır, fakat İngilizce testinde çoktan seçmeli sorulara ek olarak bir de dinlediğini anlama bölümü bulunmaktadır (Kamiya, 2009). Adaylar, merkezi sınavdan aldıkları sonuç ve lise transkripti ile birlikte tercih ettikleri üniversitelerin düzenledikleri sınava başvurmaktadır. Üniversitelerce yapılan sınavlar; akademik yeterlilik testi, mülakatlar, makale yazımı, yetenek ve eğilim testlerini kapsamaktadır. Devlet üniversiteleri sınavlarını genellikle Şubat ayı sonu ve Mart ayı başında yapmaktadırlar. Fakat giriş sınavları için son başvuru tarihleri, başvuru için yapılması gerekenler ve hazırlanacak belgeler, üniversitelere göre değiştiğinden adayların tercih edecekleri üniversite ile iletişime geçmesi gerekmektedir (JAGAM [Japan Graduates' Association of Malaysia] 2002). Üniversitelerin öğretmen yetiştirme programlarına girebilmek için öğrenciler, bir akademik yetenek testi, bir özel alanlarda başarıyı ölçme testi ve okul dosyalarının incelenmesinden oluşan giriş sınavından geçmektedirler (Demirel, 2000).

2.2.4.2. İngiltere

Büyük Britanya'da öğretmen yetiştirme programları, Öğretmen Eğitimini Değerlendirme Konseyi (Council for Accreditation of Teacher Education = CATE) tarafından belirlenen ölçütler doğrultusunda uygulanmaktadır. (Senemoğlu, 1991).

Öğretmen Eğitim Programına (TEP) Kabul

Birleşik krallık öğretmen hazırlama programlarına kabul rekabetçidir. Öğretmen eğitim programlarına başvuracak adayların uygun kişisel ve entelektüel nitelikleri taşıdıklarından emin olmalıdır. Kabul için tüm adaylar temel beceri gereksinimleri karşılaması gerekir; Ancak, asgari gereksinimleri karşılamasının yanı sıra, adaylar çeşitli alanlarda mükemmellik göstermek zorundadır. Bunların arasında eğitim ortamlarında öğrencileri ile çalışma yeteneği, işbirlikçi gruplarda başarılı olma becerisi, etkili iletişim becerisi, okul ve topluluk programları ile deneyim ve etkili problem çözme ile ilgilenme becerisidir. Bunun yanında başvuruda bulunan tüm adaylar İngilizce ve matematik alanında Ortaöğretim Genel Sertifikası (OGS) sınavında C notuna eşdeğer bir not alması gerekmektedir. Bu duruma ilaveten adayların etkin biçimde okuyabildiklerinden, sözlü ve yazılı Standart İngilizce ile net ve doğru iletişim kurabildiklerinden emin olunmalıdır.

(www.tta.gov.uk/qualifyingtoteach; <https://education.uky.edu/AcadServ/content/admission-tep>; Günay ve Gür, 2009, s.2).

Öğretmen hazırlık programları için tüm adaylar, standart bir başvuru sürecini tamamlayacaklar ve özel bir program kabul komitesi tarafından özenli bir mülakat yoluyla değerlendirileceklerdir. Öğretmen hazırlama programına kabul edilmeyen öğrenciler daha sonra tekrar başvuru yapabilirler. Öğretmen Eğitim Programı Kabul Kriterleri şu şekilde ifade edilmiştir (www.tta.gov.uk/qualifyingtoteach; <https://education.uky.edu/AcadServ/content/admission-tep>);

A. Öğretmen Eğitim Programına kabul için başvuru

Tüm adaylar TEP başvuru paketi ve portfolyösünü tamamlamak zorundadırlar. Öğrenci, ortaöğretimde gerekli krediyi tamamlaması, standart testlerden aldığı puanlar ile GPA yeterlilikleri karşılaması durumunda başvuru

yapabilir. Başvuru paketlerine online ulaşmak mümkündür. (Başvuru süreci lisans düzeyi programları için çeşitlilik göstermektedir. Lisans düzeyinde temel öğretmen eğitimi programları adayları başvuru sürecine başlarken öncelikle program danışmanına başvurmalıdırlar)

B. GPA

Temel öğretmen eğitim programı için tüm adaylar genel bir asgari 2.75 not ortalamasına ya da son 30 saat içinde 3.0 not ortalamasına sahip olması gerekir. (Not: öğrenciler için TEP'e kabul edilebilmeleri için ortalama GPA yaklaşık 3.0'tür). GPA hakkında sorular Akademik Servis ve Öğretmen Yetiştirme danışmanı tarafından cevaplanmak zorundadır.

C. Kredi

Öğretmen yetiştirme programına başlayıncaya kadar ön lisans derecesi olan adaylar, (programa bağlı olarak) en az 45 veya 60 kredi lisanstan eğitim almış olmaları gerekir. Bazı STEM (Fen Bilimleri, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) branşlarına 30 kredi kazandıktan sonra başvuru yapabilirler. Öğretmen yetiştirme programına başvurmak için gerekli olan kredilerin amacı öğrencilerin eğitim ve öğretmenlik mesleği ile ilgili temel yeterlilikleri edinmiş olmaları beklenmektedir.

D. Tavsiye Mektupları

Öğrenciler resmi Eğitim Fakültesi Tavsiye formlarından en az 3 tavsiye mektubu almış olmaları gerekir. Bu tavsiye mektupları öğrencilerin öğretmen olmalarına ilişkin becerilerini ve eğilimlerini için doküman olarak kullanılır. Tavsiye formları TEP başvuru paketinde mevcuttur. Tavsiyeler yazıldıkları amaç dışında diğer programlar için kullanılamayabilir. (sadece lisans sertifikası isteyen programlar bu kuralın dışında olabilir).

E. Etik Kurallar, Karakter ve Fiziksel İnceleme

Bir öğretmen eğitimi programına kabul edilmek isteyen tüm öğrenciler şunu anlamak zorundalar ki Kentucky de ki öğretmenler öğrencilere, topluma ve mesleğe yönelik yüksek bir standartta davranmaları beklenir. Öğrenciler için öğretmenler rol

modeldir; bu nedenle öğretmenlerin pek çok yasadışı davranış göstermeleri öğretmenlik sertifikasının iptal edilmesine neden olmaktadır. Öğretmen eğitim programlarına kabul edilmek isteyen öğrenciler bir suç veya kabahatten (trafik cezaları hariç) mahkûm olmadıklarını deklare etmek zorundadırlar ve herhangi bir legal sistemle ciddi problemleri olmamalıdır. Ayrıca öğrencilerin öğretmenlik için fiziksel ve zihinsel sağlık gerekliliklerine uygun olmalarını gerekmektedir

F. Not Dökümü doğrulama

Eğitim Fakültesi, öğrencilerin lisans ödev veya sınıf çalışması kopyalarını sunmalarını şart koşar. Eğer bir öğrenci başka bir enstitüden dersleri almışsa TEP başvurusunda o üniversiteden resmi not dökümü kopyası veya fotokopisi yer almalıdır. Öğrenciler tüm bu belgelerin gerçek olduğunu belgelendirmelidirler.

G. Kabul Portföyü

Tüm öğretmen yetiştirme programları öğrencilerden başvuru zamanında bir kabul portfolyö hazırlamalarını istemektedir. Genel olarak, bu portfolyö şu maddeleri içerecektir: 1. Otobiyografi veya özgeçmiş, 2. Program kapsamında eğitim vereceği yaş grubundaki çocuklarla geçirdiği deneyimleri, 3. Toplum yararına katıldığı sosyal etkinlikler, 4. Bugüne kadar tamamlamış olduğu bütün kursların/eğitimlerin listesi. Portfolyö gereklilikleri programa göre değişmektedir, bu nedenle öğrenciler detaylar için bir program danışmanından bilgi almalıdırlar.

H. Çocuklarla ve eğitim deneyimi

İyi öğretmenler; çocuklar, ebeveynler ve eğitim aktiviteleri ile pek çok deneyimlere sahiptirler. Öğretmen olma isteğindeki öğrenciler çevreleriyle ilgili eğitim tecrübeleri için fırsatları aramalılardır. Öğrencinin deneyiminin oranı ve niteliği öğretmen yetiştirme programına kabul edilmek için sıklıkla dikkate alınan bir etkidir. Bazı programlar öğretmen yetiştirme programlarına kabul için çocuklar ve eğitim deneyimleri gereklilikleri hakkında özel gerekliliklere sahiptirler.

İ. Kabul için TEP Mülakatı ve diğer kriterler

Tüm öğrenciler, programda kabul komitesince -hangi kabulleri arıyorlarsa- bir kabul görüşmesini tamamlamak zorundadırlar. Mülakat süresince komite karar vermek için çok sayıda faktörü göz önüne almaktadır. Bu bölümde sıralanan tüm kriterler değerlendirilecektir. Aynı zamanda, programlara kabul yarışma şeklinde ve kontenjan limitli olduğu için asgari kriterleri sağlayan öğrenciler, sadece bir başvuru döneminde zorunlu olarak kabul edilemeyecektir. Eğer bu öğrenciler kabul edilmezse diğer dönemlerde tekrar başvuru yapabilirler.

2.2.4.3. Almanya

Adayların, öğretmen yetiştirme bölümlerine başvurabilmeleri için 12-13 yıllık eğitim ve Abitur sınavlarından başarılı olmaları beklenmektedir. Öğrenciler bu olgunluk belgesiyle, üniversiteye gidebilirler <http://www.helsinki.fi>; Günay ve Gür, 2009, s.2).

Abitur Sınavı'nda öğrencilerin sorumlu oldukları 6 ders vardır: Almanca, İngilizce, Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji. Altı dersin her biri için 11 ve 12. sınıf öğrenciler her yarıyılın sonunda Abitur Sınavı'na etki edecek birer not alırlar. Bu yarıyılın sonunda alınan notlardan ikisi Abitur Sınavı'na hazırlık için yazılı sınav notundan ve iki adet de yine Abitur Sınavı'na hazırlık amaçlı yapılan sözlü notundan oluşur. Abitur Sınavı için verilen notlar 15'lik not sistemine göre verilmektedir. Her öğrenci dört dersten yazılı sınava girecektir: Almanca, İngilizce, Matematik zorunlu yazılı sınav dersleridir. Geriye kalan Biyoloji, Kimya ve Fizik derslerinden biri dördüncü yazılı sınav olarak seçilir. Ayrıca her öğrenci iki sözlü sınava girecektir. Öğrenci yazılı sınav için seçmediği iki dersten birini sözlü sınav için seçer. Okul yönetimi de yazılı sınava girilen dört dersten birini ikinci sözlü sınav dersi olarak seçer. Bu durumda öğrenci bir dersten hem yazılı, hem de sözlü sınava, üç dersten ise sadece yazılı sınava girer, yazılı sınavına girmediği bir dersten de sadece sözlü sınava girer ve adı verilen altı abitur dersinin birinden de hiçbir sınava girmez (http://www.ds-istanbul.de/abitur/abitur_bilgi_tr.htm)

Yazılı Sınav: Ocak ayında yapılan bir toplantıda öğretmenler hangi öğrencilerin yazılı sınava kabul edilecekleri konusunda karara varırlar. Yazılı sınava kabul için öğrencinin o tarihe kadar derslere düzenli olarak katılmış olması ve aldığı

notların Abitur Sınavı'nı geçecek düzeye ulaşmış olması gerekmektedir (http://www.ds-istanbul.de/abitur/abitur_bilgi_tr.htm).

Sözlü Sınav: Mayıs ayında yapılır. Sınavlardan önce öğretmenler Almanya'dan gelen Sınav Başkanı gözetiminde öğrencilere sınavlara kabul edilip edilmedikleri hakkında bilgi verirler:

- Abitur yazılı sınavından en fazla bir dersten 4 puan almış bir öğrenci sınava kabul edilir. Eğer öğrenci iki yazılı sınavından 4 puanın altında almış ise Sınav Başkanı öğrencinin sözlü sınava kabulü konusunda karar verir. Üç veya dört yazılı sınavdan dört puanın altında almış olan bir öğrenci sözlü sınava kabul edilmez (http://www.ds-istanbul.de/abitur/abitur_bilgi_tr.htm).

Beş dersten (Almanca, İngilizce, Matematik ve iki fen dersinden) bir sınav notu hesaplanır. Eğer bir dersten sadece bir sınava girildiyse bu sınavdan alınan sonuç sınav notunu oluşturur. Eğer bir dersten hem yazılı, hem de sözlü sınava girildiyse, bu sınavların ortalaması alınır. Burada yazılı sınavın notu daha ağırlıklıdır. Sınav için sorumlu olunan altı dersin her birinden 11. sınıfın birinci ve ikinci yarıyılında, 12. sınıfın birinci ve ikinci yarıyılında alınan notlardan birer ön not oluşturulur. Bir dersten hiç sınava girilmediği takdirde ön notu, alınan son not teşkil eder. Diğer derslerin son notunu ön not ve sınav notunun ortalaması teşkil eder. Burada sınavdan alınan not daha ağırlıklı hesaplanır (http://www.ds-istanbul.de/abitur/abitur_bilgi_tr.htm).

Abitur Sınavı'nı geçme koşulları olarak ise;

- Tüm hesaplanan son notların toplamı en az 30 (otuz) olmalıdır.
- Dört yazılı sınava girdiği derslerin son notlarının toplamı en az 20 (yirmi) olmalıdır.
- Hiç bir dersten alınan son not 0 (sıfır) olamaz.
- En fazla iki dersin son notu 4 (dört) puanın altında olabilir ki bunlardan en fazla biri yazılı sınava girdiği dersin son notu olabilir. İki dersin son notu 4 (dört) puanın altında ise, diğer son notların her biri en az 5 (beş) puan olmalıdır (http://www.ds-istanbul.de/abitur/abitur_bilgi_tr.htm).

2.2.4.4. Finlandiya

Finlandiya’da öğretmen adaylarının genel eğitim enstitülerine kabul özellikleri, sınıf öğretmenliği bölümü için aday öğretmen seçimleri temel giriş sınavı ile yapılmaktadır. Sınıf öğretmeni adayları için giriş veya kabul süreci; yazılı, yetenek sınavları ve mülakattan oluşmaktadır. Bazı üniversitelerde ise bireylerin buldukları grup içerisindeki düzeyleri ve yetenekleri de giriş süreci sınavlarının bir parçasıdır. Saygın üniversitelerin fakülte ve bölümlerinde branş öğretmenliğine başvurmak ve kabul edilmek için uygulanan prosedür çok büyük farklılıklar içermemektedir. Branş öğretmeni lisans programına kabul edilmiş öğrenciler branş öğretmenliği programı içinde ayrıca farklı bir çalışmaya tabii olurlar. Kabul edilen öğrenciler hem yetenek testine tabi tutulurken hem de alanlarıyla ilgili yapmış oldukları çalışma raporları da dikkate alınmaktadır. Bunun yanında birçok üniversite ise doğrudan başvuru ile öğrenci alımı yapmaktadır. Gerekli akademik yeterlilikleri sağlayarak sadece pedagojik formasyon programından mezun olmak branş öğretmenliğine başvurmak için yeterli değildir. Buna ek olarak başvuran kişi yetenek testinde de başarılı olmalıdır. Buna ek olarak sınıf öğretmenliğine başvuracak adayların 1-9. sınıflar için hem öğretim metodu hem de branşa yönelik olarak iki ek yeterliliğe sahip olmaları beklenmektedir. Farklı uygun branşlardan ve sınıf öğretmenliği alanından özel eğitim öğretmenliğine geçme gibi bir hak da bulunmaktadır. Bu geçiş için okul öncesi öğretmenlerine okul öncesi çağında bulunan özel eğitime muhtaç çocuklarla ilgili özel eğitim ile ilgili yeterlilikleri kapsayan bir eğitim programı uygulanmaktadır. Diğer uygun branştaki öğretmenler için özel eğitime yönelik olarak planlanmış olan Bachelor eğitim programı almak ya da özel eğitim alanında yüksek lisans yapmış olmak yeterlidir. 2006 yılından bu yana farklı üniversiteler arasında öğrenci seçimi konusunda ortak bir anlayışın benimsenmesi eğilimi artmıştır. Bu ortak eğilim ise pedagoji eğitim programı içerikli VAKAVA isimli bir proje ile sağlanmaktadır. Bu projenin genel amacı, kullanışlı ve herkes tarafından anlaşılır olmasıdır. Projenin özel amacı ise aynı sınıf düzeyinde bulunan öğrencilerin ders alma ile ilgili fırsatlarını arttırmaktır. Bu açıdan bakıldığında ülkemizde üniversitelerde uygulanan BOLOGNA süreci ile benzerlik gösterdiği görülmektedir (Organisation of the education system in Finland, 2009-2010).

2.2.5. Üniversiteye Giriş Sistemlerinin Karşılaştırılması

Üniversiteye giriş sistemleri konusunda çok farklı uygulamalar vardır. Bu farklılıkların ortaya çıkmasında devletlerin yönetim biçimi, üniversite kontenjanları, ülkenin öncelikleri ve kültürü, üniversitelerin özerklikleri etkili olan unsurlardandır. Tüm bu etkenlerden dolayı tek bir doğru giriş sisteminin olduğunu söylemek doğru olmaz (Helms, 2008). Almanya, İngiltere ve Finlandiya gibi ülkeler lise bitirme veya olgunluk sınavını uygulamaktadır. Bunun yanı sıra Türkiye’de olduğu gibi merkezi sınavla öğrenci seçimi yapan ülkelerde mevcuttur. Sayılan uygulamaların yanında ülkeler farklı uygulamalara da yer vermektedir. Bunları tablo 2.1 üzerinde gösterecek olursak;

Tablo 2.1: Üniversite Giriş Sistemlerinin Karşılaştırılması

Sistemler Ülkeler	Lise bitirme sınavları (Olgunluk Sertifikası)	Merkezi Üniversite Giriş Sınavı	Üniversite Tarafından Yapılan Giriş Sınavı	Lise Notları	Standart Yetenek Sınavı	Referanslar, Mülakat, vs.
Türkiye		✓		✓		
Japonya		✓	✓			
İngiltere	✓					✓
Almanya	✓					
Finlandiya	✓				✓	✓

Tablo 2.1 incelendiğinde, Türkiye gibi sınava giren kişi sayısının çok olduğu ve üniversite kontenjanlarının az olduğu Japonya’da üniversiteye girişte merkezi sınavlar düzenlenmektedir. Merkezi sınavlar objektif değerlendirme imkânı verirler ve aynı zamanda fırsat eşitliği sağladığı varsayılır. İngiltere, Almanya ve Finlandiya gibi okullaşma oranının yüksek ve kontenjanların yeterli olduğu ülkelerde lise bitirme sınavı, standart yetenek testleri ve mülakat sınavları gibi farklı değerlendirme uygulamalarına yer verilmektedir. Standart yetenek sınavları öğrencinin üniversitedeki muhtemel başarısını tahmin etmeye dönük bir araç olarak düşünülür. Bununla birlikte, standart yetenek sınavlarına kıyasla, başarı ölçen sınavların ve lise notlarının öğrencilerin üniversitedeki başarıları daha iyi tahmin ettiğine dair kanıtlar

vardır (Geiser, 2008). Bu değerlendirme uygulamalarının yanında öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak çok farklı uygulamalar da mevcuttur.

Çoğu öğretmen eğitim programlarına kabul için ölçüt olarak öğrencilerin ağırlıklı not ortalamasını temel alınmaktadır (Mikotovics ve Crehan, 2002; Riggs ve Riggs, 1990; Riggs ve Riggs, 1991). Bazı öğretmen eğitimi programları adayların yazılı özgeçmiş seviyelerini ağırlıklı not ortalaması ile birleştirmektedir. Bu yazılı özgeçmiş, adayların mülakatta gösterdikleri performans seviyeleriyle (Denner, Salzman ve Newsome, 2001), referans mektuplarıyla (Caskey, Peterson ve Temple, 2001) ya da adayların öğretmeye niçin merakı olduğuyla (Smith ve Pratt, 1996) ilgili deneyimleri tanımlamayı gerektiren dokümandır. Aşağıda öğretmen eğitimi programlarına aday seçiminde ölçüt olarak kullanılan bazı uygulamalar açıklanmıştır.

Ağırlıklı Not Ortalaması: Ağırlıklı not ortalaması öğretmen eğitim programlarına kabul için çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Basom, Rush ve Machell, 1994; Laman ve Reeves, 1983; Lawrence ve Crehan, 2001; Mikotovics ve Crehan, 2002; Riggs ve Riggs, 1990; Riggs ve Riggs, 1991; Riggs, Riggs ve Sandlin, 1992). Genellikle akademik başarıyı ölçtüğüne inanılır ve bu yüzden programın eğitimle ilgili olan bölümünde başarıyı öngördüğü düşünülür. Ancak ölçüt olarak yaygın kullanılmasının önemli bir sebebi muhtemelen öğrencilerin transkriptlerinde hazır bulunması ve daha üst dereceli programlar tarafından kullanılıyor olmasıdır. Smith ve Pratt'ın (1996, s.43) ifade ettiklerine göre, *“Bu uygulama, reddedilen adayların nadiren karşı çıktığı alışlagelmiş akademik uygulamaya uygundur.”* Çünkü bu uygulama objektif veri ortaya koyduğu için uygulamaya göre değerlendirilen adayların çok fazla itiraz hakkı bulunmamaktadır. Önceki başarı genellikle gelecekteki başarının bir göstergesi olarak kullanılır fakat bazıları bu düşüncenin yetersiz olduğunu belirtirler (Casey ve Childs, 2007, s.7). Kanada'da çoğu öğretmen eğitim programları değerlendirme ölçütü olarak ağırlıklı not ortalamasını kullanıyor (Smith ve Pratt, 1996). Ancak, öğretmen eğitim programlarına kabul için en çok kullanılan değerlendirme ölçütü olmasına rağmen, araştırmalar bu programlardaki performans ile ağırlıklı not ortalaması arasında zayıf bir ilişki olduğunu göstermektedir (Byrnes, Kiger, ve Shechtman, 2000; Olstad, Beal, ve Marrett, 1987; Salzman, 1991; Beswick, 1990; Baskin, Ross ve Smith, 1996;

Özsoy ve Ünal, 2010; Riggs ve Riggs, 1990; Vaughn ve diğerleri, 2000; Guyton ve Farokhi, 1987; Haberman, 1987; Shechtman ve Godfried, 1993).

Yazılı Özgeçmiş: Öğretmen eğitim programlarına giriş için yaygın olarak kullanılan ikinci değerlendirme ölçütü genel anlamda öğretmenlikle ilgili deneyimler ve ilgiler hakkında özel nitelikli sorulara verilen yanıtlardan oluşan aday özgeçmişidir. Hemen hemen çoğu aynı bilgiyi içeren bir özgeçmiş bireysel bir mülakat sırasında detayları ortaya çıkarılabilir. Öğretmenlik mesleği için uygun olmayan kanıtlar, adayların gerçek ilgi durumları ve öğretmenliğe uygun hazırlık belirtileri için verilen cevaplar öğretmen eğitim programı tarafından gözden geçirilebilir (Caskey, Peterson ve Temple, 2001). Caskey, Peterson, ve Temple (2001) özgeçmişlerin, (1) kişisel ilgilerin aksine öğrenci ihtiyaçları ile ilgili motivasyonu, (2) öğretmen eğitim programlarının misyonu ve felsefesi ile uyumu, (3) okullarda kalite ve vizyon gereksinimi ve (4) yazmada merak uyandıran bir tarz ile kendini ifade etme yeteneği ortaya çıkarabileceğini öne sürer. Örneğin, bir Kanada üniversitesinde diğerleri ile uyum içerisinde çalışma yeteneğine sahip ve tarihe bağlılığını özgeçmişlerinde belirten adaylara öncelik verilir (Smith & Pratt, 1996).

Mülakat: Mülakat, öğretmen eğitim programlarında yazılı bir özgeçmişten edinilen ve buna benzer bilgiye ek olarak kişiler arası yetenekleri, tutumları ve bir adayın dil yeterliliği hakkında bilgi toplamak için önemli bir yer tutar (Denner ve diğ., 2001). Jacobowitz (1994) öğretmenliğin ahlaki ve manevi boyutlarını kavrayan adayların seçiminden emin olmak için mülakatların gerekli olduğunu öne sürer. Çünkü adaylar öğretmenliğin bu boyutlarını kavramaya meyilli olmadıkları sürece çevrelerindeki yeni kültürü benimsemek için tutum ve değer temelli bir bakış açısı mülakat süresi içerisinde geliştiremeyeceklerdir (Jacobowitz, 1994, s.46). Bunun aksine yazılı bir özgeçmişte, aday için kendi cevaplarını hazırlamada başkalarından yardım almak ve diğer kaynaklardan kopyalamak mümkündür. Ancak, Jacobowitz (1994) mülakat sürecinin adayların istenilen özellikler sahip olup olmadığını belirlemek veya adayların yeteneklerini değerlendirmek için yeterli bir uygulama olmadığını vurguladı.

Mülakat derecelendirmeleri, öğrencilerin öğretmenlik performansını öngörmeye yönelik sınırlı bir uygulama olduğu sonucuna varıldı. (Byrnes ve diğ.,

2000; Caskey ve diğ., 2001; Denner ve diğ., 2001; Haberman, 1987; Malvern, 1991). Ancak, Shechtman (1992) bir grup mülakatında öğrencilerin öğretmenlik performansı hakkında öngörülerde bulunmanın akademik ölçütlerden daha iyi bir tahmin unsuru olduğu kanısına vardı. Aynı şekilde, bazı araştırmalar bireysel mülakatlardaki derecelerin adayların gelecekteki başarısı konusunda iyi bir tahmin unsuru olabileceği bulgusunu ileri sürdü (Haberman, 1987; Malvern, 1991).

Mülakat süreci hem adaylar hem de programlar için masraflı ve özellikle zaman alıcı olabilir. Bu yüzden bazı programlar yalnızca diğer kabul kriterleri ile karşılaşmış olan adaylara mülakat yapılmasını gerektirir. Buna rağmen mülakat 2 yönüyle eleştirilmektedir. (1) mülakat yapılan kişilerin inanç, sosyallik, dış görünüş ve tutum gibi kişisel özellikleri ile mülakatı yapan kişilerin bu özellikleri uyumlu olabileceği için bu durum adaylara ödül olarak algılanabilir ve (2) adaylar programdan uzak bir yerde ikamet ettikleri için gereksiz bir engel olarak değerlendirilebilir (Breland, 1971; Kahl, 1980; Malvern, 1991; akt: Casey ve Childs, 2007, s.8).

Referans Mektubu: Bir çok program referans mektubu talep etmektedir (Caskey ve diğ., 2001). Bu mektuplar akademik yeteneklerinin görüşülmesinden kişisel özelliklerin tanımına yönelik içerikte farklılık göstermektedir. Bazı programlar referans gösterilen kişilerin cevap verdiği düzyazıda ya da derecelendirme ölçeğinin kullanımında özel nitelikli sorular sorar (Jacobowitz, 1994). Ancak, adaylar genellikle referans gösterecekleri uzmanı kendileri seçtikleri için, mektupların daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

Standart Testler: Bu testler adayların matematik bilgisi, okuma ve yazma becerilerini ölçen testlerden oluşmaktadır. Çok yaygın kullanılan bir uygulama değildir. Ancak Amerika Birleşik Devletlerindeki çoğu öğretmen eğitim programları seçim süreçlerinde standart testlerden çıkan sonuçları kullanmaktadır. Ayrıca çoğu ülkede bu testlerin kullanımını konusunda hazırlanmış protokoller bulunmamaktadır (Casey ve Childs, 2007, s.9).

Eğitim Kursları: Bazı öğretmen eğitim programlarında adaylar üniversitenin ilk yıllarında direkt olarak programa kabul edilirler. Bu programların bazıları kabul ölçütü olarak performansı kullanır ve eğitim psikolojisi, çocuk psikolojisi ve pedagojik metotlarda ön koşul derslerini alan başvurmaya istekli öğrencileri talep

eder. Dolayısıyla öğrenciler mini bir öğretmenlik deneyimini yaşayarak programlara başvururlar. Riggs ve Riggs (1991) bu ön koşul derslerinden en az ikisini alan ve öğretmen olan 437 kişi üzerinde yaptığı araştırmasında, bu derslerden alınan ağırlıklı not ortalamaları ile öğretmenlik becerisi arasında yüksek bir korelasyon bulmuştur. Bu bulguya dayanarak, öğrenciler en az bir pedagojik metot dersini başarı ile tamamlayana kadar öğretmen eğitimi programlarına kabulünün ertelenmesi gerektiği vurgulanmıştır (Casey ve Childs, 2007, s.9).

Standart Kabul Testleri: Birçok araştırma standart kabul testleri ve öğrenci öğretmenlik başarısı arasındaki ilişkiyi analiz etmekle kalmayıp bu testlerin tahmin unsuru olarak az da olsa faydası olduğunu ortaya koymuştur (Basom ve diğ., 1994; Dybdahl, Shaw ve Edwards, 1997; Lawrence ve Crehan, 2001; Marso ve Pigge, 1991; Olstad ve diğ., 1987; Riggs ve Riggs, 1990; Riggs ve Riggs, 1991; Riggs ve diğ., 1992; Salzman, 1991; Sentz, 1991). Tabiki, kabul ölçütü olarak bu testlerin kullanımı testte başarısız olan adayların kabul edilmeye hak kazanmadığı anlamına geliyor, dolayısıyla bu programda adayların ne kadar iyi başarı gösterdikleriyle ilgili veri yok. Bu ağırlıklı not ortalamasındaki araştırmalarla aynı zorlukta. Her iki kabul ölçütü ile kabulden sonra başarıları ile doğru ilişkisini saptamak için, ölçütlerdeki seviyelerine bakmaksızın tüm adayları kabul etmek gerekir.

Çoklu Ölçütler: Programların çoklu ölçütleri kullanıldığı yerlerde bunlar bazı aşamalarda ya da tek seferliğine istenebilir. Örneğin, Queen üniversitesinin programına katılan ve gözlemin ilk etabını geçen adaylardan hayat tecrübelerini tanıtan bir kişisel ifade, iş ve eğitim, gönüllülük ve hizmet deneyimleri, farklı gruplarla çalışma, konuşulan diller, özel beceriler ve liderlik vasıflarından oluşan bir özgeçmiş hazırlamaları istenir (Smith ve Pratt, 1996).

Yukarıda bahsedilen ve öğretmen yetiştiren kurumların öğretmen olmak isteyen adaylar için belirledikleri farklı kabul kriterleri ile adaylarda olması gereken asgari gereklilikler arasındaki ilişki tablo 2.2’de verilmiştir.

Tablo 2.2: Kabul Kriterleri ve Asgari Gereklilikler Arasındaki Olası İlişkiler

Kabul Kriterleri	Asgari Gereklilikler		
	İçerik Bilgisi	Pedagojik Bilgi ve Becerileri Öğrenmeye Hazırbulunuşluk	Tutumlar
Genel Not Ortalaması	+	+	*
Konu alanındaki sınıf çalışmaları	++	+	*
Özgeçmiş Hazırlama (Öğretmenlikle ilgili ilgi ve deneyimleri hakkında soruları cevaplama)	*	++	++
Mülakat		++	++
Referans Mektupları	+	++	++
Standart Test sonuçları	++	*	*
Eğitimle İlgili Sertifika Programlarındaki Performansı	*	++	+

(Casey ve Childs, 2007, s.24). **Not:** (+) zayıf ilişki; (++) güçlü ilişki; (*) ilişki yok

Tablo 2.2 incelendiğinde, öğretmen yetiştiren kurumlar adaylarını genel not ortalamasına ve standart test sonuçlarına göre seçtiğinde adayların mesleğe karşı tutumlarını belirlemede yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu kriterlerin, adayların sadece bilişsel davranışlarını ölçmede kullanıldığı duyuşsal özelliklerini ölçme yetersiz kaldığı görülmektedir. Bunlar dışındaki çoğu kabul kriterlerinde öğretmen olmak isteyen adayların duyuşsal özelliklerini ölçmeye yönelik uygulamalar olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumların öğretmen olmak isteyen adaylar için belirledikleri kabul kriterleri yetersiz olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu nedenle, öğretmen yetiştiren kurumların öğrencilerini seçerken duyuşsal özellikleri dikkate almasına ve uyguladıkları kabul kriterlerini duyuşsal özellikleri de ölçebilecek şekilde çeşitlendirmesine gereksinim vardır.

2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırma konusuyla doğrudan ve dolaylı ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir. Bu çerçevede ilgili araştırmalar en güncel olandan en eski olana doğru sıralanmıştır.

2.3.1. Konuyla Doğrudan İlişkili Çalışmalar

Karakaya (2005) tarafından yapılan “Öğretmen Eğitim Programlarına Öğrenci Seçimi İçin Grup Değerlendirme Ölçütleri ve Kullanım Geçerliliği” adlı çalışmanın amacı, Tezsiz Yüksek Lisans (TYL) öğretmen eğitimi programlarına başvuran öğrencilerin sözel, kişiler arası ilişkileri ve liderlik becerilerini değerlendirmek için tasarlanan bir grup görüşmelerini değerlendirme sürecinin güvenilirlik ve geçerliliği ile ilişkili bulguları tanıtmaktır. Bunun için (a) grup değerlendirme sürecinin gelecekte öğretmen olacak öğrencilerin öğretme performansını tahmin etme gücünü, (b) grup değerlendirme sonuçlarının öğrenciler arasında bir iç derecelenmeler içingüvenilir olup olmadıkları ve (c) grup değerlendirme sürecinde kullanılan ölçütlerin gelecekte öğretmen olacak öğretmen adaylarının öğretme performanslarının akademik ölçütlerden daha iyi bir kestirimde bulunup bulunmadığını incelemektir. Nitel olarak gerçekleştirilen bu araştırmada, çeşitli üniversitelerin kimya anabilim dallarında TYL programlarına kayıt olmuş 48 öğretmen adayından seçilen 8 öğrenciden meydana gelen bir örneklem kullanılmıştır. Örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının sözel, kişiler arası ilişkileri ve liderlik becerileri diğer öğretmen adaylarına göre daha yetkin olduğu tespit edilerek seçilmişlerdir. Ayrıca araştırma ölçütler dikkate alınarak 8 kontrol grubu ve 8 deney grubu olarak planlanmıştır. Değerlendirmeler bu gruplar üzerinde yapılmıştır. Grup değerlendirme sürecinde öğretmen adayının öğretme davranışlarını takip eden üç boyutun değerlendirmesi için kullanılan süre 90 dakikadır. Bu süre içerisinde her bir öğrenci için ortalama bir değerlendirme derecesi elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, grup değerlendirmenin öğretme başarısıyla bağlantılı olan teorik kestirimi kanıtlamaktadır. Ayrıca grup değerlendirme tekniği öğretmen adayının başarısını destekleyici şekilde kestirimde bulunmaktadır ve diğer araçlar ve süreçler üzerinde avantajlara sahip olduğu vurgulanmaktadır. Akademik ölçütler öğrenci-öğretmesini kestiremediği ve ayrıca fakülte danışmanlarının öğrenci-öğretmesini

değerlendirme puanlarıyla negatif bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur. Bir başka ifade ile öğretmen adaylarından birisinin akademik ölçüte dayalı testlerden yüksek dereceye sahip olması, öğrenci-öğretmesi değerlendirmelerinden yüksek sonuçlar alacağı anlamına gelmeyeabiliyor ve öğretmen adaylarının öğretmen eğitim programlarına kabuledildikleri akademik ölçütlerin öğretme değerlendirmelerinden aldıkları puanlarla ilişkisi bulunmuyor.

Ok (1991) tarafından yapılan çalışmada üç temel soru ele alınmıştır. Birinci soru, öğretmen yetiştirme programlarına aday kabulünde kullanılacak ölçütlerin saptanmasıdır. İkinci soru, belirlenen ölçütlerin öğretmen yetiştirme programlarına aday kabulünde kullanılması konusunda görüş birliği oluşturmak, üçüncü soru ise belirlenen ölçütlerden bir kısmının ODTÜ’de öğretmen yetiştirme programlarına yerleştirilmiş öğrencilerde ne derece temsil edildiği konusudur. Araştırmaya 37 öğretmen, 41 öğretim üyesi, 33 müdür ve müdür yardımcısı, 27 veli ve 113 öğrenci katılmıştır. Gruplar Ankara’da bulunan 2 devlet ve 2 özel liseden, biri İstanbul olmak üzere 5 üniversiteden seçilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen ölçme aracı ile diğerleri önceden geliştirilmiş ölçekler kullanılarak toplanmıştır. Üçüncü soru için ise veriler, ODTÜ öğrenci işleri daire başkanlığındaki öğrenci dosyalarından alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket program aracılığıyla analiz edilmiştir. Analizler sonucunda, öğretmen yetiştirme programlarına aday kabulü için bir ölçütler kümesi tespit edilmiştir. Tespit edilen bu ölçütlerle ilgili öğretmenler, öğretim üyeleri, müdür ve müdür yardımcıları ve veliler arasında görüş birliği olduğu belirlenmiştir. Görüş birliğine varılan standart alanları; bilgi ve yetenek, anadilde yeterlik, ilgi ve tutum, kişilik, araştırma ve diğer olarak belirtilmiştir. Belirlenen bazı ölçütlerin yerleştirilen öğrencilerde temsil edildiği ancak duyuşsal özelliklerin yeterince temsil edilmediği ortaya çıkmıştır.

2.3.2. Konuyla Dolaylı İlişkili Çalışmalar

Beltekin, Özdemir, Yılmaz, Akkalkan ve Cemaloğlu (2013) tarafından yapılan araştırmalarının amacı, ortaöğretim kurumlarının standartlarını saptamaktır. Araştırma betimsel ve tarama modelindedir. Çalışmada okul bir yaşam alanı olarak kabul edilmiş; öğretmen, öğrenci, yönetici ve müfettiş gibi okul paydaşlarının okula ilişkin beklentileri standartlara yansıtılmıştır. Bulgular standart alanı, standartlar ve

alt standartlar şeklinde düzenlenmiştir. Çalışmada beş standart alan saptanmıştır. Okul yönetimi ve liderliğin amaç, işlev ve yönetsel süreçlerini kapsayan “Okul Yönetimi ve Liderlik”. Okulun fiziki yapısı ve donanımını mevzuata, okul çevresine ve eğitim öğretime uygun olarak düzenlemesini ve geliştirmesini kapsayan “Eğitim-Öğretim Ortamları”. Öğretmen ve öğrencilerin katılımıyla eğitim ve öğretim süreçleri planlanmasını, uygulanmasını, değerlendirilmesini ve gerekli rehberlik hizmetlerinin yapılmasını kapsayan “Eğitim-Öğretim Süreçleri”. Okulun insan ve mali kaynaklarının eğitim öğretim amaçları doğrultusunda verimlilik, etkililik, ekonomiklik ilkeleri doğrultusunda düzenlenmesini kapsayan “Okul Kaynakları”. Okula ilişkin değerleri, normları, ritüelleri ve sembolleri kapsayan “Okul Kültürü”.

Gençtürk ve Akbaş (2013) araştırmalarında, sosyal bilgiler öğretmenliği programından mezun olan öğretmen adaylarının coğrafya alan yeterliklerinin ne olması gerektiğine cevap aramışlardır. 2009 yılında yürütülen bu araştırmada belirlenen amaca ulaşmak için delphi tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte konuyla ilgili alan uzmanlarına ardışık anketler uygulanarak ortak bir görüş üzerinde uzlaşmaya çalışılır. Bu araştırmada da sosyal bilgiler öğretmenliği için coğrafya alan yeterliklerinin Delphi tekniği ile nasıl belirlendiği aşama aşama anlatılmıştır. Bu çalışma için öncelikle ülkemizde 1998 ve 2006 yılı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı’nda yer alan Coğrafya derslerinin kur tanımları ve İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı (2005) ve Amerikan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi’nin belirlediği coğrafya standartları incelenmiştir. Bu incelemeler sonucu oluşturulan bilgi formu 22 farklı üniversitede Coğrafya, Coğrafya Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında görev alan 70 akademisyene ulaştırılmıştır. Bu katılımcılardan geri bildirim alınan 35 anket analiz edilerek 2. anket formu oluşturulmuş ve tekrar katılımcılara gönderilmiştir. İkinci tur sonucunda anket maddelerinde uzlaşmanın sağlandığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre, sosyal bilgiler öğretmenliği programından mezun olan bir öğretmen adayı; “Konum Analizi, Doğal Sistemler, Beşeri Sistemler, Küresel Bağlantılar, Çevre ve Coğrafi Beceriler” olmak üzere 6 tema ve bu temalara bağlı olarak belirlenen 17 kategori altında toplanan 76 maddeden oluşan yeterliliklere sahip olmalıdır.

Turan (2013) tarafından yapılan çalışmanın genel amacı, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri Yetiştirme Programlarına ilişkin kalite standartlarının

belirlenmesi, belirlenen standartların uygunluğu ve standartların önem derecesinin ortaya konulmasıdır. Genel tarama modelinde yapılmış olan bu araştırma için nicel veri toplama aracı geliştirilmiştir. Nicel verileri toplamak amacıyla Erişen (2001)'in geliştirmiş olduğu "Mesleki ve Teknik Eğitime Öğretmen Yetiştirmede Kalite Standartları" ölçeğinden yararlanılmış ve bu ölçek Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimine uyarlanmış ve ölçeğe dönüştürülmüştür. Geliştirilmiş ölçeğe 'Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarında Kalite Standartları', DKÖPKS ölçeği adı verilmiştir. Kullanılan ölçek 15 ayrı boyut olmakla birlikte, iki ana bölümden ve toplamda 80 maddeden oluşmaktadır. Ölçek Ocak 2012 ile Haziran 2012 tarihleri arasında Türkiye'nin çeşitli illerinde görev yapan İlahiyat Fakültesi öğretim elemanlarına, DKAB Öğretmenlerine ve DKAB Öğretmen Adaylarına uygulanmıştır. Çalışma grubu toplamda 522 kişiden oluşmaktadır; bunlardan 79'u çeşitli illerde görev yapan öğretim elemanları, 189'u çeşitli illerde çalışan DKAB Öğretmenleri ve 261'i ise Atatürk, Dokuz Eylül, Marmara, Necmettin Erbakan, Uludağ Üniversitesi DKAB Öğretmen adaylarıdır. Toplanan veriler SPSS'de Kruskal Wallis ve Mann Whitney U kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca bazı alt problemlerin çözümlenmesinde ortalama, frekans, yüzde, standart sapma, varyans vb. betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programına Yönelik Kalite Standartlarına ihtiyaç duyulduğu ve farklı ülkelerde din eğitiminde kalite standartlarının belirlenmiş olduğu ortaya çıkmıştır.

Avşar (2012) Türkiye için beden eğitimi öğretmen eğitimi standartlarının oluşturulması amacıyla yaptığı araştırmasında, beden eğitimi öğretmen eğitimi standartları (BEÖE) ve bu standartlar altında yer alacak performans göstergeleri öğretmenlik meslek bilgisi (ÖMB) alanı ve özel alan bilgisi (ÖAB) alanı olmak üzere iki başlık altında oluşturmuştur. Tekil tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunu her bir standart alanının gerektirdiği uzmanlık alanına göre üniversitelerin ilgili bölümlerinde görev yapmakta olan en az doktora seviyesinde eğitimini tamamlamış toplam 50 uzman oluşturmaktadır. Veriler, ÖMB ve ÖAB için oluşturulan standartların, bu standartlara ait açıklamaların ve standartlara ait performans göstergelerinin uygunluğu, değiştirilmesi ya da çıkartılması gereken ifadelerin olup olmadığına yönelik görüşlerini almak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan ve iki uzman tarafından anlaşılabilirliği incelenen kapalı ve açık uçlu sorular

içeren anketler aracılığı ile toplanmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesinde frekans hesaplamalarından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye için BEÖE standartları ÖMB standartları ve ÖAB standartları olmak üzere iki başlık altında oluşturulmuştur. ÖMB standart alanına ait dokuz standart başlığının altında 145 performans göstergesi; ÖAB standart alanına ait iki standart başlığının altında ise 45 performans göstergesi yer almaktadır. Oluşturulan standart başlıkları şu şekildedir:

A- Beden eğitimi öğretmen eğitimi öğretmenlik meslek bilgisi alanı standartları

S.1. Beden Eğitimi Dersini Planlama

S.2. Beden Eğitimi Dersi Öğretme-Öğrenme Sürecini Gerçekleştirme

S.3. Ölçme ve Değerlendirme

S.4. Öğrenciyi Tanıma

S.5. İşbirliği Yapma

S.6. Mesleki Gelişim

S.7. Sınıf Yönetimi ve Liderlik

S.8. İletişim Becerisi

S.9. Teknoloji Kullanımı

B- Beden eğitimi öğretmen eğitimi özel alan bilgisi alanı standartları

S.1. İçerik Bilgisi

S.2. Yaşam Boyu Spor Kültürünü Kazandırma

Chroinin, Tormey ve Sullivan (2012) tarafından yapılan “Beden Eğitimi İçin Mesleğe Yeni Başlayan Öğretmen Standartları: Demokratik Bir İdeali Teşvik? (Beginning Teacher Standards For Physical Education: Promoting A Democratic Ideal?)” başlıklı çalışmada araştırmacılar yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla İrlanda’da görev yapmakta olan ve beden eğitimi öğretmen eğitimi alanında çalışan uzmanların beden eğitimi öğretmen eğitimi başlangıç öğretmen eğitimi standartları hakkındaki görüşlerini almaya çalışmışlardır. Araştırmaya beşi ilköğretim dönemi beden eğitimi öğretimi, sekizi ise ortaöğretim beden eğitimi öğretimi konularında çalışan toplam 13 uzman katılmıştır. Araştırmacı görüşmelerinde, katılımcıların standartların öğretimi hakkındaki önceki tecrübelerini ve standart temelli eğitimin

yararları hakkındaki ilgilerini ortaya çıkartmaya yönelik bir uygulama gerçekleştirmiştir. Veri toplama her biri en az 45 dakika süren görüşmeler ile yapılmıştır ve görüşmeler dijital olarak kaydedilmiştir. Veri analizi NVivo 8 Nitel Analiz Programı ile yapılmıştır ve analizlerin kopyaları katılımcılara gönderilerek metinlerin ve analizlerin doğruluğu konusunda onayları alınmıştır. Araştırmada beden eğitimi öğretmen eğitimi uzmanlarının standart temelli bir öğretimi destekledikleri ve uyguladıkları, uzmanların bu tür bir eğitimin mesleğe yeni başlayan öğretmenler için beklentileri daha açık ortaya koyduğundan pozitif etkisinin olduğunu düşündükleri ve hesap verilebilirliği artırmak, profesyonelliği geliştirmek ve okul ortamlarında beden eğitimi öğretiminin durumunu iyileştirmek için beden eğitimi öğretmeni yetiştiren tüm fakülte ve enstitülerde standartlara dayalı bir yaklaşımın kullanılmasını destekledikleri sonucuna varılmıştır.

Özder (2012) tarafından yapılan çalışmanın amacı, Atatürk Öğretmen Akademisi (AÖA) 2009-2010 öğretim yılı giriş sınavında uygulanan mülakat sınavının geçerlik ve güvenilirliğinin ne düzeyde olduğunu belirlemektir. Araştırma betimsel olarak gerçekleştirilmiştir. AÖA yazılı giriş sınavında Yönetim Kurulu'nun belirlediği kontenjana göre başarılı olup mülakata alınan 40kişi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini 2009-2010 öğretim yılında AÖA'ya kayıt yapan 40 öğretmen adayının mülakat sınavı puanları, 2009-2010 ve 2010-2011 öğretim yıllarında aldıkları bazı derslerdeki (Türkçe 2: Sözlü Anlatım, Kıbrıs Türk Kültürü 1 ve 2, Kıbrıs Tarihi, Atatürk İlke ve Devrimleri) başarılar, AÖA'da aktif olarak katıldıkları sosyal faaliyetlerin sayısı ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYT)'den aldıkları puanlar oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre 2009-2010 öğretim yılında AÖA yazılı giriş sınavında başarılı olan öğretmen adaylarının mülakat puanları oldukça yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğretmen adayları en yüksek puanı “kendini tanıma”, “dil” ve “öğretmenlik mesleğine yönelik tutum” boyutlarında, en düşük puanı ise “hobi” ve “genel kültür” boyutlarında elde etmişlerdir. Mülakat sınavı sonucunda elde edilen puanların güvenilirliği iki farklı yöntemle hesaplanmış ve her iki yöntemden elde edilen katsayı değerleri yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu durumda, beş puanlayıcının öğretmen adaylarına verdikleri puanların güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu ileri sürülebilir.

Amani Dakheel Allah Radhi Al-Thumali (2011), çalışmasında, Suudi Arabistan'da orta öğretimde İngilizce öğretmenlerinin kalite standartlarını ele almıştır. Araştırması 4 bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde İngilizce öğretmenlerin kalite standartları neler olmalıdır, ikinci bölümde standartların nasıl değerlendirilmelidir, üçüncü bölümde 5 yıllık öğretmenlerin performanslarını arttırmak için kalite standartları nasıl düzenlenmelidir ve 4.bölümde ise tecrübeli öğretmenler ise yeni başlayan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık var mıdır sorunlarına yanıt aranmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilmiş anket Taif bölgesinde 25 tane öğretmene uygulanmıştır. Tecrübeli olan öğretmenlerin genç öğretmenlere göre sınıf yönetimine ve ölçme değerlendirmeye ilişkin standartlarda daha iyi oldukları görülmüştür.

Grossman-Sands-Brittingham (2010), çalışmalarında gelişmekte olan ve akreditasyonu sağlayan eğitimcilerin ulusal standartlarını incelemişlerdir. Bu çalışma standartlar açısından en önemli sayılabilecek çalışmalardan bir tanesidir. Türkiye'deki durum incelenmiş, YÖK'ün kuruluşu ve öğretmen programlarının YÖK tarafından belirlenmesi ele alınmıştır. Türkiye'de ise kalite kültürü ilk önce mühendislik fakültelerinde görülmüştür ki, Amerika Birleşik Devletlerindeki ABET'e uyum sağlamaktadır. 2005 yılında ise MÜDEK isimli bir kurum toplamda 7 üniversiteden 37 programı akredite etmiştir. 1997'den sonra ise Türk üniversiteleri Avrupa üniversitelerinde Kalite Güvencesi Derneğine müracaat etmiş, 2008'e kadar 21 tane üniversite bu sürece katılmıştır. YÖK ise NEDP'den hizmet alarak, eğitim fakültelerindeki standartlar üzerine bir çalışma yaptırmış ve bu çalışma için gerekenler de şöyle belirlenmiştir;

1. Öğretmen eğitimi için ulusal kriterler
2. Öğretmen eğitimi derslerinin akredite edilmesi
3. Akreditasyonla bölümlerin birleştirilmesi
4. Akreditasyon ve sertifikayla bağlantı kurulması
5. Ulusal standartların muhafaza edilmesi
6. Kalite güvencesi, kontrol ve denetim.

Yurtdışından gelen denetçiler sonucunda, 43 tane eğitim fakültesinden 100 tane temsilci görüş bildirmiş ve ulusal kalite standartları bu konuda ortaya çıkmıştır.

Farklı bölümlerde kalite standartlarının belirlenmesinde, akreditasyon ve kalite yönetiminde çalışmalar yapılmıştır.

Uygun (2010) yaptığı araştırmasında, Türk eğitim tarihinde öğretmen adaylarının seçimi ile ilgili bazı uygulamaların tarihsel analizi yapılmıştır. Araştırmada ilköğretmen okulları, köy enstitüleri ve yüksek öğretmen okulları örneklem olarak seçilmiş ve bu okulların öğrenci alım yöntemleri ve buralardan mezun öğretmen adaylarının istihdam biçimleri, yazılı kaynaklara ve sözlü anlatılara dayalı olarak analiz edilmiştir. Tarihsel yöntemle dayalı bu çalışmanın verileri, genel tarama ilkelerine uygun olarak toplanmış ve değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmelere göre bu okulların öğrenci alımında tarihsel süreç içerisinde farklı seçim yöntem ve teknikleri uygulanmıştır. Öğrenci seçiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin “bütünlük”, “devamlılık”, “kapsamlılık” ve “genişlik” ilkelerine uygunluğu ölçüsünde başarılı öğrenciler; öğretmen yetiştiren kurumlara kazandırılmış ve böylece de bu kurumların niteliği artırılabilmiştir. Yapılan değerlendirmede bu okullardan mezun öğretmen adaylarının istihdamı öncesi, öğretmen açığı nedeniyle ayrıca bir seçim yöntem ve tekniği uygulanmamış; öğretmen yetiştiren kurumlardan mezun olanlar, doğrudan mesleğe atanmıştır.

Gençtürk (2009) araştırmasında, Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının "Coğrafya Okuryazarlık" düzeylerini belirlemiş ve bunun çeşitli değişkenlerle olan ilişkisi ortaya koymuştur. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Uygulama 2008-2009 eğitim öğretim yılı bahar döneminde üç farklı üniversitede 3. ve 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adayları (N= 624) ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Alan Standartları Ölçeği” ve 64 çoktan seçmeli sorudan oluşan “Standart Temelli Coğrafya Okuryazarlık Ölçeği” ile Karadeniz (2005) tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Özyeterlik İnançları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde; betimsel, ilişkisiz örneklem için t-testi, tek ve çift yönlü ANOVA, Pearson korelasyonu ile hiyerarşik çoklu regresyon istatistik teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının coğrafya okuryazarlıklarının yeterli seviyede olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra okuryazarlık düzeylerinin, cinsiyet, tutum, sınıf, ilköğretim döneminde yaşanan yerleşim biriminin türü, coğrafya ile ilgili bazı

etkinlikleri yapma sıklığı ve öz-yeterlik inançlarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının akademik ortalamalarının, çeşitli medya kaynaklarını kullanım sıklıklarının, ortaöğretim döneminde yaşadıkları yerleşim biriminin türünün ise coğrafya okuryazarlık düzeyi üzerinde anlamlı bir etkide bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırmadan elde edilen bu bulgular ışığında, coğrafya okuryazarlığının geliştirilmesine ve ileride yapılacak bilimsel araştırmalara dair öneriler sunulmuştur.

Yanpar-Yelken (2009) tarafından yapılan “Türkiye, Almanya ve Danimarka öğretmen yetiştirme programlarının standartlarının İngilizce öğretmen adayı görüşlerine göre değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada, araştırmanın amacını öğretmen eğitiminde kalitenin artırılması için vizyon geliştirmek olarak ifade etmiştir. Araştırma nitel verilerle elde edilen betimsel bir çalışmadır ve tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma 2007-2008 öğretim yılı Güz yarıyılında Türkiye’de Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesinde, Danimarka’da Holbaek Semineriumdave Almanya’da Hildesheim Üniversitesinde yapılmıştır. Üç ülke arasındaki karşılaştırmalar için Türkiye’den 65, Danimarka’dan 33 ve Almanya’dan 52 öğretmen adayından veriler elde edilmiştir. Nitel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tercih edilmiş. Adayların İngilizce biliyor olmaları, yabancı dil öğretmenliği ve özellikle de İngilizce öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmeleri ve bu dili etkin olarak kullanmaları temel ölçüt olarak kabul edilmiştir. Belirlenen örnekleme veriler İngilizce açık uçlu anket ve görüşme sorularıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik çözümlemesiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerde, her üç ülkede de Öğretmen Yetiştirme Programı’nın “uygulamalı olması” olumlu yön olarak belirtilmektedir. Olumsuz yön olarak en fazla vurgulanan “teori fazlalığı” kavramıdır. İyi bir öğretmen yetiştirme programının özelliği olarak “daha çok uygulama” en fazla belirtilmektedir. Öğretmen adaylarının nitelikli öğretmende bulunması gereken niteliklerle ilgili en çok vurguladıkları “sabır” ve “eğitilmiş olma” kavramlarıdır. Ayrıca öğretmen adaylarına göre eğitim fakültelerinin sahip olması gereken kalite standartlarının başında her üç ülkede de “nitelikli akademisyenler” gelmektedir.

Adıgüzel (2008) tarafından yapılan çalışmanın amacı, eğitim fakültelerinde öğretmen eğitimi program standartlarının gerçekleşme düzeyini ve eğitim fakültelerinde standartların geliştirilmesine yönelik öneriler ile geliştirme çalışmalarında yaşanan güçlükleri öğretim elemanları görüşlerine dayalı olarak belirlenmektir. Araştırma, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2006–2007 öğretim yılı güz döneminde pilot uygulamanın dışında tutulan 50 eğitim fakültesinde görevli öğretim elemanları oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini içinde yer alan öğretim elemanlarından pilot uygulamanın dışında tutulan 982 öğretim elemanından 708'ine (%74) ulaşılabilmıştır. Araştırmanın amacı kapsamında gerekli olan veriler, araştırmacı tarafından öğretim elemanlarına uygulanmak üzere hazırlanan “Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Eğitimi Program Standartlarının Gerçekleşme Düzeyi” başlıklı anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonunda, öğretim elemanlarının görüşlerine göre, eğitim fakültelerinde öğretmen eğitimi program standartlarının genel olarak orta düzeyde gerçekleştiği görülmüştür. Eğitim fakültelerinde öğretmen eğitimi program standartlarının gerçekleşme düzeyi ile ilgili olarak yönetici ile öğretim elemanı görüşleri, “Öğretimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi”, “Öğretim elemanları” ve “Yönetim” standart alanlarında anlamlı farklılık göstermiştir. Bu fark, bu alanlardaki standartların fakültelerde gerçekleşme düzeyinin yöneticilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Öte yandan “Öğrenci”, “Tesisler, kütüphane ve donanım”, “Kalite güvencesi” ve “Fakülte-okul işbirliği” alanlarındaki standartların eğitim fakültelerinde gerçekleşme düzeyinin iki grup görüşlerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Yanpar Yelken, Çelikkaleli ve Çapri (2007) tarafından yapılan çalışmanın amacı, öğretmen adayı görüşlerine göre eğitim fakültelerinin kalite standartlarını belirlemektir. Bu amaç ile MEÜ. Eğitim Fakültesi'ne devam etmekte olan 2007 yılında mezun durumunda ve 4. sınıfa devam etmekte toplam 140 öğretmen adayından veri toplanmıştır. Öğretmen adaylarının eğitim fakültesi kalite standartları hakkında bilgi toplamak için araştırmacılar tarafından 11 madden oluşan yapılandırılmış bir soru formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde “Nitel İçerik Çözümlemesi” yöntemi kullanılmıştır. Bulgulara göre, öğretmenlerde ve öğretim elemanlarında bulunması gereken en önemli mesleki özellikler “alanına hakim olma ve öğretmenlik meslek bilgisi ve becerisine sahip olma”, en önemli kişisel özellikler

“hoşgörülü olma ve saygılı olma, iletişim becerisine sahip olma, hümanist olma”dır. Eğitim programlarıyla ilgili olarak da “programın uygulamaya yönelik olması”, fakülte yönetiminin “demokratik ve katılımcı bir yönetim anlayışına sahip olması”, finansal açıdan “öğrenciler ve öğretim elemanlarına destek sağlayabilecek yeterlikte olması”, tesis ve donanım açısından “bilgisayar sayısının yeterli sayıda olması ve internete erişimin sınırsız olması”, yerleşkelerde “ulaşılabilir” bir PDR hizmetinin sunulması, bilgi teknolojileri açısından ise “bilgi teknolojileri salonunun olması” gerektiği ön plana çıkmıştır.

Ocak ve Beydoğan (2005), tarafından yapılan araştırmanın amacı, İlköğretim okullarında uygulanan üçüncü sınıf Hayat Bilgisi dersi programının içerik bakımından, öğretmen görüşlerine göre analiz edilerek, hayat bilgisi dersine yönelik standartları oluşturmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için, öncelikle yapılan literatür taraması sonucu oluşturulan hayat bilgisi dersi içerik standartları anketi, öğretmen görüşlerine dayalı olarak geliştirilmiş ve standartlar faktör yüklerine göre gruplanmıştır. Geliştirilen içerik standartları anketi ile öğretmen görüşlerine dayalı olarak, hayat bilgisi dersi içerik standartlarının; amaçlarla tutarlılık düzeyi, öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi ve içerikte (ders kitabında) yer alma düzeyi araştırılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, çalışma evrenini oluşturan Erzurum ili sınırları içinde yer alan 70 ilköğretim okulundan tesadüfi örnekleme ile seçilen 36 ilköğretim okulunda görev yapan 533 öğretmen oluşturmuştur. Geri dönüşü sağlanan 374 tane içerik standartları anketinden elde edilen veriler, bilgisayarda SPSS istatistik programı yardımıyla frekans, yüzde, Khikare teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Anlamlılık testlerinde $\alpha:0.05$ düzeyi esas alınmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda öğretmenlerce, geliştirilen içerik standartları; amaçlarla tutarlılık düzeyi bakımından %86.5, öğrenci seviyesine uygunluk düzeyi bakımından %89.6 oranında desteklenmiş; ancak bu standartların içerikte(ders kitabında) yer alma düzeyi 14.6 oranında desteklenmiştir. Öğretmenlerce, standartların içerikte (ders kitabında) %85.4 oranında yer almadığına karar verilmiştir.

Melin’in (2004), “Hindistan’da Yüksek Okulların Seçmiş Olduğu Akademik Standartların Etki ve Verimliliğine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmasının amacı, standart temelli programların öğrenci başarısını etkileme

derecesi, öğretim standartlarının uygulanma düzeyi ve devlet standartlarına öğretmenlerin bakış açısı konularında yönetici ve öğretmen görüşleri arasındaki farklılığı belirlemektir. Araştırmada, günümüzde ulusal ve eyalet düzeyinde standartların tam olarak uygulanmalarını sağlamak için yasal olarak okulların sorumluluğu, öğretmenlerden çok yöneticilere verildiği belirtilmiştir. Bu nedenle, araştırmada öğretmen ve yönetici görüşleri karşılaştırılmıştır. Diğer tarafta matematik ve dil “İSTEM” denilen testlerin temelini oluşturduğu için matematik ve dil öğretmenlerinin görüşleri de karşılaştırılmıştır. Hindistan’ın kuzey doğusunda beş okuldaki 20 yönetici ve 218 öğretmene 21 soruluk bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci başarılarının standart temelli programlar tarafından etkilendiğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğu, öğretmenlere göre standart temelli programlarda öğrencilerin daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca standartların uygulanma düzeyi ve öğretmenlerin standartları algılama düzeyine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmediği, matematik, dil ve diğer alan öğretmenlerinin, kıdem ve alanlarından dolayı görüşlerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı, gruplar arasında anlamlı farklılıkların olması beklenmesine rağmen birçok durumda bu farklılığın bulunmaması önemli bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Mentiş Taş (2004) yaptığı çalışmada, sosyal bilgiler öğretmenliği eğitimi program standartları ve bu standartların fakültelerde gerçekleşme durumu öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak belirlenmeye çalışmıştır. İlişkisel tarama modeli niteliğinde olan araştırmanın evrenini Gazi (Kastamonu), Celal Bayar ve Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü öğretim elemanları, öğretmen adayları ve bu fakültelerden mezun devlet okullarında çalışan sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturmuştur. Öğretim elemanları ile öğretmen adayları alt evrenlerinin tümüne ulaşılması hedeflenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri için örneklem alma yoluna gidilmiştir. Bu üniversitelerden mezun 129 sosyal bilgiler öğretmeni örnekleme alınmıştır. Grupların görüşlerinin alınması için üç tür anket formu hazırlanmıştır. Standartların uygunluğunu belirlemede frekans ve yüzdeler kullanılmıştır. Önem derecesine ilişkin olarak grupların görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığına varyans analizi ve Scheffe testi ile, gerçekleşme durumuna ilişkin olarak grupların görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkisiz örneklemler için t-testi ile

bakılmıştır. Önem derecesi ile gerçekleşme durumu arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemede ilişkili örneklem için t-testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre beş boyuttaki standartlar büyük ölçüde uygun bulunmuştur. Öğretim elemanları ve öğretmen adayları standartların tamamını öğretmenlerden daha önemli bulmuş, standartların önem derecesinin gerçekleşme durumundan daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Erişen (2003) tarafından yapılan “Toplam kalite sistemini oluşturmada temel aşama: standartların belirlenmesi” adlı çalışmada, eğitimde, özellikle öğretmen eğitiminde toplam kalite sistemini oluşturmada ve akreditasyon sürecini gerçekleştirmede temel aşamayı teşkil eden standart belirleme çalışmalarının önemi, yararları, standart belirleme süreci ile çeşitli ülkelerde ve Türkiye’de konuya ilişkin çalışmaları incelenmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucuna göre tüm eğitim kademeleriyle birlikte, özellikle öğretmen yetiştirme programlarına yönelik olarak yürütülecek standart belirleme ve uygulama çalışmalarının uluslararası platformda toplumların geleceğini belirlemeye önemli bir etkisinin olacağı düşünülmektedir. Standartların belirlenmesinin, üniversitelerin saygınlığının ortaya konulması, akreditasyonun sağlanması, finansman ihtiyaçlarının karşılanması, yerel, ulusal ve uluslararası karşılaştırmalar yapılabilmesi gibi faktörler açısından önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca yapılacak çalışmalar sonucunda belirlenecek standartlar, sistemde yer alan birçok gruba yön gösterebilir.

Sachs (2003), çalışmada, öğretmen eğitiminde standart kavramının tartışılmaya başlandığı 1990’li yıllarda Avustralya’daki uygulamaları incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma alanyazına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Yazar, Avustralya’da öğretmen eğitiminde standartların uygulandığı ilk yıllarda, standartların öğretimi geliştirmekten çok öğretimi denetlemek amacıyla kullanıldığını belirtmiştir. Çalışmada, standartların kalite güvencesi ve sorumluluk ile ilgili olduğu belirtilerek kalite güvencesi; ürünün güvenilir olma, tutarlı olma, parasal değerinin belli bir seviyede olması ve ürünün kullanıcının doğasını yansıtması olarak, sorumluluk ise, kişi ve gruplara verilen görev ve yetkilerin diğer kişi ve gruplara karşı eşit ve dürüst olarak kullanılması olarak tanımlanmıştır. Çalışmada sonuç olarak; öğretmen eğitimi program standartları, öğretimi kontrol değil, öğretimi geliştirmek amacıyla kullanılması gerektiği, öğretmenlerin mesleki

gelişimini sağlayacak standartların geliştirilmesi gerektiği ve standartların yönetimde baskı aracı olarak kullanılmaması gerektiği vurgulanmıştır.

Erişen (2001) yaptığı araştırmasında, öğretmen yetiştirme programlarına ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi, belirlenen standartların uygunluğu ve önem derecesi ile fakültelerde gerçekleştirilme derecesinin değerlendirilmesi amaçlamıştır. Araştırmada mesleki ve teknik eğitime öğretmen yetiştiren teknik eğitim fakülteleri esas alınmıştır. Genel tarama modeli niteliğinde olan araştırma, Gazi, Fırat ve Marmara üniversiteleri teknik eğitim fakültelerindeki 101 öğretim üyesi, 60 öğretim görevlisi, 124 öğretim yardımcısı ve 318 öğretmen adayı ile Ankara ili merkez ilçelerindeki dört teknik ve endüstri meslek lisesinde görev yapan 212 atölye ve meslek dersleri öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. 15 boyut ve 135 maddede belirlenen standartların uygunluğu ve önem derecesinin belirlenmesinde tüm grupların görüşlerine başvurulmuştur. Standartların fakültede gerçekleşme derecesinin belirlenmesinde ise öğretmen görüşleri alınmamıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programında çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda tüm standartların uygun ve önemli bulunduğu görülmüştür. Ancak bu standartların fakültelerde gerçekleşme düzeyinde ciddi yetersizlikler olduğu ortaya çıkmıştır.

Kavak (1999) tarafından yapılan çalışmada, Yükseköğretim Kurulu Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi bünyesinde Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Bölümünün bir etkinliği olarak yaklaşık bir yıl (Haziran 1998-Haziran 1999) süren "öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon" çalışmalarının özetlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonucuna göre, öğretmen eğitimi konusunda ortak sorumluluk taşıyan MEB ve YÖK 1990 yılından 1999 yılına kadar yoğun işbirliği içerisinde bir dizi önlemler almışlardır. Bu önlemler 1990 yılında Milli Eğitimi Geliştirme Projesiyle başlamış, 1992-1993 öğretim yılından itibaren Eğitim Yüksek Okullarının Eğitim Fakültelerine dönüştürülmesiyle devam etmiştir. 1994 yılında YÖK bünyesinde MEGP'nin "Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Bölümü" uygulanmaya konulmuştur. 1998-1999 öğretim yılından itibaren Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması çalışması alınan önlemlerden bir diğeridir. Öğretmen eğitimini geliştirme arayışlarının bir uzantısı olarak ise proje çerçevesinde gündeme alınan son çalışma ise "öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon" konusudur.

Diab (1989) tarafından yapılan “Kuveyt Üniversitesi Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi İçin Standartlar (Standards For Undergraduate Physical Education Teacher Education at Kuwait University)” başlıklı doktora tezinde Kuveyt Üniversitesi Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi Programı’nın gelişimini yönlendirmek amacıyla bir dizi beden eğitimi öğretmen eğitimi standartları geliştirilmesi amaçlanmıştır. Öncelikle araştırmacı ve bir standart geliştirme takımı tarafından geçici standartlar listesi oluşturulmuştur. Standartlar oluşturulurken Amerika Birleşik Devletleri’nde yer alan hükümet ve ajansların standartlarının elde edilmesi, standart dizin kartlarının kaydedilmesi, standartların azaltılması ve tekrar düzenlenmesi ve son olarak Arapça’ya çevrilmesi süreçlerinden geçilmiştir. 38 set altında toplanan 657 standart, açıklık, kültürel alaka ve örtüşme ölçütlerine bağlı olarak 108’e düşürülmüş, 108’e düşürülen bu geçici standartlar listesi kategorilerine ve alt kategorilerine ayrılmıştır. Kuveyt beden eğitimi öğretmen eğitimi uzmanları tarafından oluşturulan iki grup, kategorilerine ayrılmış olan standartları değerlendirmiştir. Birinci grup Arapça’nın anlaşılabilirliğini, ikinci grup ise standartların alt yapıya uygunluğunu incelemiş ve ortalama hesaplarına ve uzman görüşlerine dayalı olarak tüm standartlar kabul edilmiştir.

2.4. LİTERATÜR ÖZETİ

Çalışmanın bu kısmında, araştırmacının kuramsal çerçevesinde yer alan bilgilerin genel bir özeti sunulmuş ve literatürdeki bilgiler ışığında araştırmayla ilişkisi açıklanmıştır.

Araştırmacının kaynak özetleri başlığı altında verilen bilgiler incelendiğinde; standart, yeterlik, kalite gibi birbiriyle yakın ilişkili kavramların öncelikli olarak açık bir şekilde tanımlanmasına ihtiyaç vardır. Çünkü yapılan bir takım araştırmalarda standart ve yeterlik kavramları yurt içinde ve yurt dışında birbirleri yerine kullanılmaktadır. Yurtiçinde yapılan bir çalışmada yeterlik kavramı kullanılırken yurt dışında standart kavramının kullanılması tercih edilmektedir. Ayrıca bu kavramlara ilaveten kalite, performans göstergesi ve akreditasyon kavramlarının açıklanmasına da ihtiyaç duyulmaktadır.

Yeterlik, herhangi bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi beceri ve tutumlara sahip olma durumu olarak tanımlanırken; kalite, bir ürünün bilinen en iyi özellikleri bünyesinde taşıması durumu olarak ifade edilmektedir. Performans göstergesi, bireyin performansında ne gibi değişimlerin meydana geldiğini ölçmemize olanak sağlayan nitel verilerdir. Diğer bir ifadeyle belirlenen amaçların gerçekleşip gerçekleşmediğinin delili olabilecek gözlemlenebilir ve ölçülebilir davranış olarak da ifade edilebilir. Burada önemli olanın performans göstergelerinin gözlenebilir ve ölçülebilir bir davranış olarak ifade edilmesidir. Aynı zamanda göstergeler oluşturulurken uygulanabilirlik, anlaşılabilirlik ve nesnellik ilkelerinin göz önünde bulundurulması önemlidir. Standart kavramı ise belirli bir amacın gerçekleştirilebilmesi için gerekli ve yeterli nitelik ve nicelik düzeyi olarak tanımlanabilir. Akreditasyon kavramı ise, önceden tanımlanmış ve oluşturulmuş standartların uygulanması dayalı bir değerlendirme süreci olarak ifade edilebilir.

Standartların oluşturulması eğitim faaliyetleri açısından da önemlidir. Çünkü bir eğitim programında belirlenen hedeflere ulaşmak için seçilen içeriğin hedeflere uygun olabilmesi için öncelikle standartların belirlenmesi gerekmektedir. Böylelikle standartlar, öğrenci öğrenmeleri ve değerlendirmeleri için açık yönerge oluşturmuş olur. Öğrenci öğrenmesi için açık yönerge oluşturan standartların öğrenci seviyesine uygun olarak ifade edilmesi ve onların yaş ve sınıf düzeylerine göre düzenlenmesi bakımından da önemlidir.

Eğitimde standart geliştirme süreci, standart geliştirmede sorumlu kuruma, standartların geliştirileceği alan ve amaca yönelik olarak farklılık göstermektedir. Bu bağlamda bazı kurumlar ve kuruluşlar kendine özgü standart geliştirme aşamalarını takip etmektedir. Örneğin, Wisconsin Eyaleti Eğitim Komisyonu'na göre standartlar; (1) standart alanlarının belirlenmesi, (2) standartların amaçlarının belirlenmesi, (3) temel düzeyde standartlar oluşturma olmak üzere 3 aşamada belirlenir. Ulusal Bilgi Standartları Örgütüne göre ise standartlar; kuramsal temelinin oluşturulması ile başlar, bu temelin tartışılmasıyla devam eder. Sonraki aşamada kurulun çalışmaları başlar, kurul çalışmaları sonucunda standartlar ile ilgili olarak ortak görüşün sağlanması ve son olarak ise standartların kabul edilmesi ile süreç tamamlanır. Bu süreç 5 aşamada planlanmıştır. NBPTS'ye göre ise standartlar üç

aşamada oluşturulmaktadır. Birinci aşamada standart komitesinin oluşturulması, ikinci aşamada komite tarafından standartların geliştirilmesi ve üçüncü aşamada standartların diğer paydaşlar tarafından gözden geçirilmesi aşamasıdır.

Standartların yeteri kadar açık ve anlaşılır olması öğretmenin ne öğreteceğine, öğrencinin ise ne öğreneceğine dair önemli katkılar sunar. Bu gibi farklı durumlar için standart oluşturma amacı farklı standart sınıflamasının yapılmasına olanak sağlamıştır. Bu nokta farklı sınıflamanın yapıldığı farklı standart türleri bulunmaktadır. En çok karşılaşılan standart sınıflamaları; Sweeny yaptığı sınıflama, Conley'in sınıflaması ve Lachat'ın sınıflamasıdır. Genel olarak bu sınıflamalar birbiriyle yakın ilişkili olsa da Conley'in yaptığı sınıflama diğer ikisini kapsar niteliktedir. Sweeny ve Lachat'ın sınıflamasında bulunan alan standartları Conley'de akademik standartların bir boyutu olarak yer almaktadır.

Öğretmen yetiştiren kurumlarda standartlar, kurumların kendi kalite ve verimliliklerini belirlemek ve arttırmak amacıyla kullanılır. Bu nedenle standartlar bir kalite güvencesi ve akreditasyon göstergesidir. Belirlenen standartlar bir eğitim programını akredite etmede kullanıldığı gibi öğretmen adaylarını öğretmenlik mesleğine hazırlamada da kullanılan önemli bir göstergedir. Standartların öğretmen eğitiminde iki önemli amacı bulunmaktadır. Bunlardan birincisi standartların kesin öğrenme ve öğretme amaçlarına hizmet etmesi, ikincisi ise belli zaman dilimlerinde öğretmen adaylarının ne öğrenmeleri gerektiğini; ailelerin, öğrencilerin, eğitimcilerin ve öğrencilerin ne bilmesi gerektiğini sağlar.

Cumhuriyet sonrası öğretmen yetiştiren kurumların öğretmen olmak için seçtikleri adaylarda bir takım özellikler aramaktadır. Bu özellikleri değerlendirmek için ise kendi sistemlerini oluşturmuşlardır. Bu nokta köy enstitüleri öğrencilerini beş sınıflı ilkokullardan bitirenlerden ayrıca köyde doğmuş, büyümüş yetenekli köy çocuklarından seçmekteydi. Ayrıca alınacak öğrencilerin hem fiziksel hem de ruh sağlığının yerinde olması gerekmekteydi. Enstitülere kaç kişi alınacağına bakanlık karar vermekteydi. Buna ilaveten enstitüler öğrencileri daha çok okulların bulunduğu bölgelerde yaptıkları sınav ve mülakatla almaktaydı. Yine bu sınavlarda öğrenci seçimi için bakanlık tarafından görevlendirilen heyet görev alıyordu. Bu heyet enstitüye öğrenci seçimi yaparken yazısı düzgün ve okunaklı olmasına da dikkate

ediyordu. Dolayısıyla köy enstitülerinin öğrenci seçim sistemi için kurumsal bir sınavdan bahsetmek mümkün değildir.

İlköğretmen okullarının öğrenci seçim sistemi sık sık değişmesine rağmen uygulanan yöntem çok değişmemiştir. Okullar öğrencilerini alırken dikkate aldıkları kriterler genellikle; Türk olmak, öğretmenleri tarafından doldurulacak sicil fişinde sağlam karakterli ve ulusal duygusunun sağlamlığı, uygun yaş aralığında olmak, ruhen ve bedenen sağlıklı olmak, ortaokulları iyi veya pekiyi derecesi ile bitirmek gibi. Bu özellikleri aradıkları seçim sistemi ise, eğer öğrenci ilköğretim mezunu olarak başvuruyorsa ilçe merkezinde yapılacak merkezi yazılı ve sözlü sınava girmek zorundadır. Yazılı sınavlar Türkçe ve matematik alanlarında olup açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Bu sınavı başarıyla geçen adaylar ilköğretmen okulları öğretmenlerince oluşturulan sözlü sınava tabi tutulmaktadır. Eğitim enstitülerinde 1952 tarihli geçici yönetmelikle öğrenci alımı yaparken, lise ve öğretmen okulları son sınıfında bulunan veya mezun olan öğrencilerin okullarınca; ilköğretim öğretmenliği yapanların ise Milli Eğitim Müdürlerince sınavlara katılmaya aday gösterilmek, seçme sınavlarında başarılı olmak şartları aranmaktadır. 1955 tarihli yönetmeliğe göre ise enstitülere öğrenci alımı yapılırken istekliliği, ortaokulda, lise veya meslek okulunda geçen öğrenimi sırasında çalışkanlığı, ölçülü, sabırlı ve küçüklere karşı şefkatli olup olmadığı, çevresine ve öğretmenlik mesleğine karşı ilgi derecesi, konuşma kabiliyeti, ahlaki durumu ve milli duygusu, bedeni ve ruhi açıdan bir özel gereksiniminin bulunup bulunmadığı, öğrenimine ara vermişse ne işle meşgul olduğunun göz önünde tutulması istenmektedir.

Yüksek öğretmen okulları tarihi boyunca farklı şekillerde öğrenci alımı yapmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında okul, İstanbul Üniversitesi Fen ve Edebiyat fakültesinden öğrencilerini alırken, 1929 yılından itibaren liseyi bitirenlerden öğrencilerini almıştır. 1950'li yıllardan sonra okullar öğrenci seçimini daha da nitelikli hale getirmişlerdir. Öncelikle öğrenciler Türkçe kompozisyon sınavına giriyorlar, sınavdan başarılı olanlar yüksek öğretmen okulları tarafından hazırlanan ve illerde yapılan sınava alınıyordu. Bu sınavlardan da geçen adaylar yüksek öğretmen okullarında seçme sınavına giriyorlardı. Sonuç olarak tüm bu sınavları başarı ile bitiren adaylar okula alınıyordu.

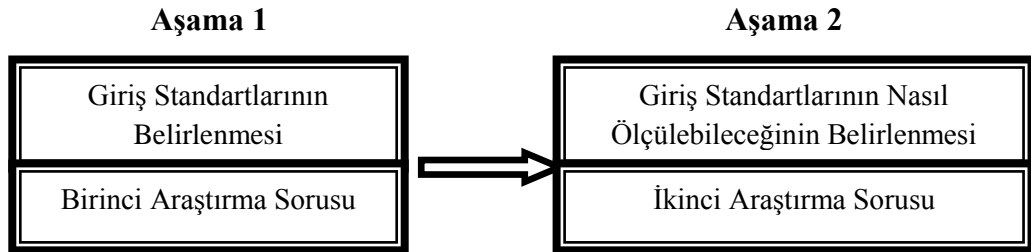
Farklı ülkelerde öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımı yapılırken farklı uygulamalar mevcuttur. Bu durumun farklılaşması, ülkelerin yönetim biçimi, üniversite kontenjanları, ülkenin kültürü ve öncelikleri önemli birer etken olmaktadır. Örneğin, Japonya’da üniversiteye hazırlanan birey sayısının fazla olması kontenjanları sınırlı olması dolayısıyla üniversiteye öğrenci alımı yaparken merkezi sınav sistemini kullanmaktadır. Bunun yanında başvuruda bulunduğu üniversitede kendi sınavını yapmaktadır. Aday merkezi sınavdan ve üniversitenin yaptığı sınavdan aldığı puanın ortalamasına göre üniversiteye yerleşmektedir. İngiltere üniversitelerine öğrenci alımı yaparken farklı bir uygulama yapmaktadır. Genellikle lise bitirme sınavı yani olgunluk sınavı önemli bir kriterdir. Bunun yanı sıra üniversiteler öğrencilerin bilgi ve becerileri yoklama adına mülakat sınavını da kullanmaktadır. Bu yaklaşımlara ilaveten öğrencinin üniversiteye başvuruda bulunurken not ortalamasının 2,75 olması ayrıca sabıka kaydının olmaması gerekmektedir. Yine bu aşamada tavsiye mektupları da önemli bir yer tutmaktadır. Almanya eğitim sisteminde ise üniversitelere öğrenci alınırken yine olgunluk sınavı ve abitur adı verilen sınavdan yararlanılmaktadır. Abitur sınavları yazılı ve sözlü olarak yapılmaktadır. Finlandiya’da ise öğrenci alımı sistemi olarak olgunluk sınavı, standart yetenek testleri ve mülakat sınavlarını kullanmaktadır. Ayrıca bazı üniversiteler adayların alanları ile ilgili hazırladıkları çalışma raporlarını da değerlendirmeye almaktadır.

Alanla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğretmen eğitiminde standart geliştirme çalışmalarının yeteri kadar zengin olmadığı görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar ise daha çok herhangi bir alanda öğretmen adaylarının sahip olması gereken bilgi ve becerilerden oluşan standart çalışmalardır. Öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken standartların belirlenmesi çalışması 1991 yılında Ahmet OK tarafından hazırlanmıştır. Ok’un çalışmasında yer alan standartlar performans göstergesi şeklinde ifade edilmemiştir. Dolayısıyla yapılan bu çalışma, öğretmen yetiştiren kurumların öğrenci seçiminde kullanabileceği nitelikte standart alanları ve performans göstergeleri oluşturması bakımından diğer ilgili araştırmalardan ayrılmaktadır. Bundan sonraki bölümde yöntem başlığı altında araştırma sorularına uygun olarak düzenlenen yöntemler açıklanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

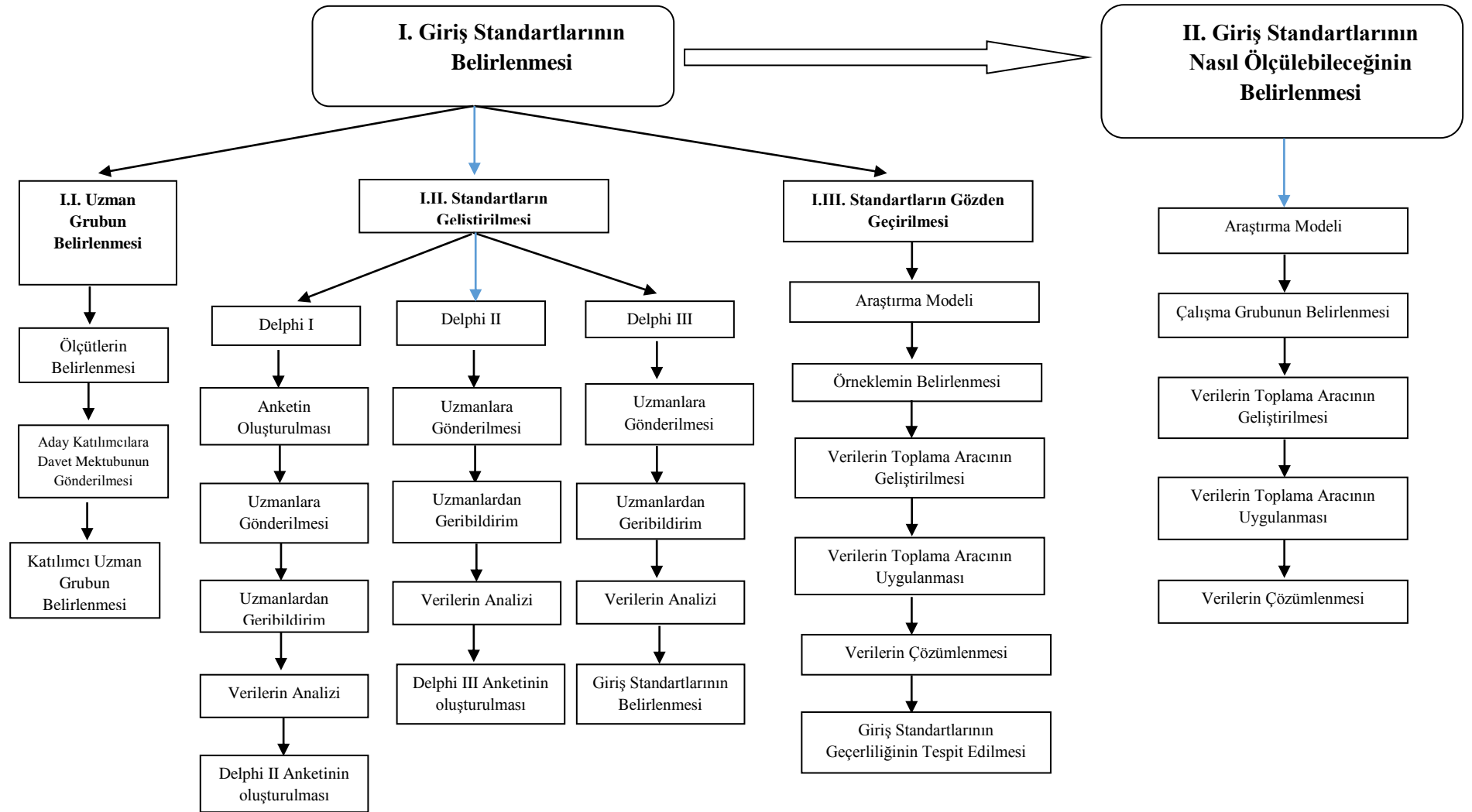
Bu çalışmada, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi ve standart alanlarında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak araştırmada şekil 3.1'deki aşamalar takip edilmiştir.

Şekil 3.1.: Araştırma Aşamaları

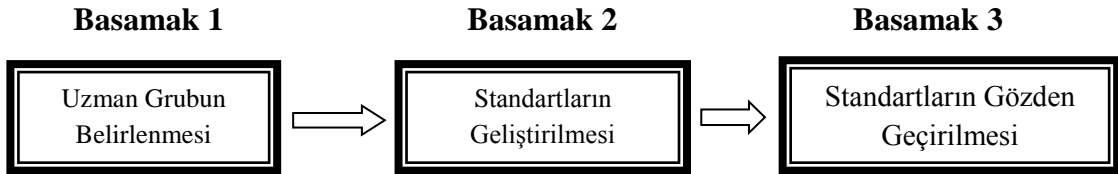
Araştırma 2 aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. İkinci aşamada ise belirlenen standart alanlarında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceği belirlenmeye çalışılmıştır. Her iki aşamaya ilişkin yöntemin uygulanmasına ilişkin ayrıntılı açıklama şekil 3.2'de verilmiştir.

Şekil 3.2.: Araştırma Yönteminin Uygulanmasına Ait Aşamalar

3.1. BİRİNCİ ARAŞTIRMA SORUSUNA İLİŞKİN YÖNTEM

Bu aşamada, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standart alanları ve performans göstergeleri NBPTS [The National Board for Professional Teaching Standard- Öğretim Standartları Millî Kurulu] (1999) tarafından takip edilen üç basamağa göre belirlenmiştir. Bu basamaklar şekil 3.3’de ifade edilmiştir.

Şekil 3.3.: NBPTS Standart Geliştirme Basamakları

3.1.1. Uzman Grubun Belirlenmesi

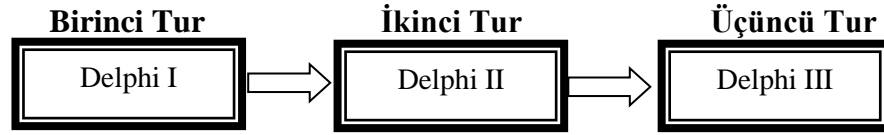
NBPTS (1999) standart geliştirme basamağının birincisi *uzman grubun belirlenmesidir*. Öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarının delphi tekniği ile belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın uzman grubunu oluşturulurken çalışmanın verimli ve sağlıklı bir şekilde sonuçlanması için uzmanlarda bazı kriterler aranmıştır. Çalışmaya katılacak olan uzmanlar için, öncelikle çalışmaya gönüllü olarak katılma, doktora eğitimini eğitim alanında tamamlama, öğretmen yetiştiren herhangi bir kurumda görev yapma ve öğretmen eğitimi alanında hakemli bir dergide en az bir makale yayınlama kriterleri göz önüne alınmıştır. Bu kriterler dikkate alınarak bünyesinde eğitim fakültesi bulunduran tüm üniversitelerin web sayfalarındaki bilgilerden yararlanılarak uzman havuzu oluşturulmuştur. Uzman havuzu 145 uzmandan oluşmaktadır ve uzmanlara çalışmanın amacını, uygulanacak olan yöntemin detaylarını ve çalışmaya katılıp katılmayacağı durumunu bildiren davet mektubu gönderilmiştir (Ek 1). Mektup belirlenen uzmanlara e-posta yoluyla iletilmiş ve 2 hafta içerisinde aynı şekilde cevap istenmiştir. Davet mektubu gönderilen uzmanlardan 23’ü 2 hafta içerisinde dönüt verdi, dönüt veren 8 uzman çeşitli sebeplerle çalışmaya katılamayacaklarını, 15 uzman ise gönüllü olarak çalışma içerisinde yer alacaklarını bildirmişlerdir. Delphi uygulaması süresince uzmanların dönüt vermesinde çeşitli aksakların olabileceği varsayılarak uygulama yapılacak uzman grubu 30-40 arasında olması hedeflenmiştir. Bu sayıya ulaşabilmek için e-postaya dönüt vermeyen uzmanlarla telefon yoluyla görüşme yapılmıştır. Bu aşamada 60 uzmanla telefon görüşmesi yapılmış, bu uzmanların 19’u çalışmada yer

almaya istekli olmuştur. Diğer uzmanlar ise farklı gerekçelerle çalışmaya dahil olamayacaklarını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla çalışmaya, gönüllü olarak ve belirlenen kriterleri taşıyan 34 uzmanla başlanmıştır.

3.1.2. Standartların Geliştirilmesi

NBPTS (1999) standart geliştirme basamağının ikincisi *standartların geliştirilmesidir*. Bu basamakta, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartları Delphi tekniği kullanılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Teknik, uzlaşma sağlama aracı olarak ifade edilmekte ve bir problem durumuna ilişkin uzman görüşlerini sistematik bir şekilde elde etmektedir. Delphi tekniği kullanılarak bir problem durumuna farklı açılardan bakan bireylerin ve grupların yüz yüze gelmeden uzlaşmaları amaçlanmaktadır (Quinn, 1986; Sackman, 1975). Ayrıca teknik ile katılımcıların farklı bakış açılarının yanında yaratıcılıklarından da yararlanılması amaçlanmaktadır (Şahin, 2001, s.216). Delphi tekniği, çalışmalarda çoğunluğun düşüncelerini etkileyen baskın tarafı etkisiz kılarak, ikna etmek, aldatmak gibi psikolojik faktörlerin etkisini azaltması nedeniyle eğitim araştırmalarında kullanılmaktadır (Helmer, 1966; Akt: Gençtürk, 2009, s.26). Dolayısıyla teknik, konu ile ilgili seçilmiş uzman grubunun akılcı bir yaklaşımla ortak görüşlerinin alınması, bir anlamda ortak görüş sağlanması çabasıdır (Demirel, 2006, s.86). Tekniğin uygulanmasında, genellikle uzmanlara ardışık sırayla anketler yer alır. Her uygulamadan sonra uygulama sonuçları uzmanlarla paylaşılır ve bu işlem uzlaşma sağlanıncaya kadar devam eder. Tekniğin uygulanması için ideal uzman grubu büyüklüğünün 10-20 uzmandan oluşması önerilmektedir (Şahin, 2001, s.217). Bu çalışma için farklı anabilim dallarında görev yapan 34 akademisyen uzman olarak belirlenmiştir (Ek 2).

Öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarının geliştirilmesi basamağı araştırmacı tarafından 3 tur olarak planlanmıştır (Şekil 3.4). Yani standart geliştirme basamağında uygulanacak delphi çalışması üç tur olarak belirlenmiştir ve üçüncü tur sonunda maksimum düzeyde uzlaşma sağlanan standartlar giriş standardı olarak kabul edilmiştir.

Şekil 3.4.: Standart Geliştirme Basamağında Uygulanacak Delphi Tekniği

Delphi I: Anketin Oluşturulması

Delphi I uygulaması için öncelikle konuyla ilgili yurtiçi ve yurtdışı çalışmalar incelenmiştir. Yapılan çalışmalarda, öğretmen yetiştiren kurumlara yerleşecek adaylarda bulunması gereken özellikler incelenerek listelenmiştir. Daha sonra, 2012-2013 eğitim öğretim bahar dönemi seminer haftasında 214 öğretmene ve MKÜ Eğitim Fakültesi 2012-2013 yaz döneminde öğrenim gören 74 son sınıf öğretmen adaylarına “Öğretmen olmak isteyen bir aday hangi standartlara sahip olmalıdır?” sorusu sorulmuştur. Gelen cevaplar temalar oluşturmadan sadece kodlar çıkarılarak içerik analizi yapılmıştır. Literatürden toplanan verilerle, öğretmen ve öğretmen adaylarından elde edilen veriler ortak bir havuzda toplanmış ve veriler araştırmacı tarafından sınıflandırılmıştır. Verileri sınıflandırma aşamasında Ok (1991)’un çalışmasında belirttiği sınıflamalar da dikkate alınarak taslak standart alanları oluşturulmuştur. Taslak standart alanları MKÜ Eğitim Fakültesinde Eğitim Bilimleri, İlköğretim ve Fen Eğitimi alanında görev yapan 3 uzmana sunularak görüş alınmıştır. Gelen değerlendirmeler doğrultusunda standart alanlarında değişikliğe gidilmesi önerilmiş ve bu öneriler üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda;

- Kişilik Özellikleri
- İlgisi
- Sağlık
- Bilgi
- Tutum
- Beceri
- Teknoloji
- Diğer

olmak üzere 8 standart alanıyla sınırlandırılmasına ve bu standart alanlarının kapsam alanlarının belirlenmesine karar verilmiştir. Böylelikle Delphi I anketi son halini almıştır (Ek 3). Uygulamanın yapılacağı uzman grubundan belirlenen standart

alanlarına göre öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken özellikleri maddeler halinde yazmaları istenmiştir.

Delphi I anketinin uzmanlara gönderilmesi ve uzmanlardan geribildirim

Oluşturulan anket 34 uzmana e-posta yoluyla ulaştırılmıştır. Katılımcılardan anketin kendilerine ulaşip ulaşmadığı kontrol amaçlı dönüt e-postası atılması istenmiş ve 31 uzmandan dönüt gelmiştir. Delphi I anketinin cevapla süresi bir ay olarak belirlenmiştir. Süre sonunda 24 uzman ankete dönüt vermiş diğer uzmanlara hatırlatma e-postaları atılmasına rağmen dönüt sağlanamamıştır. Bu anketin geri dönüş oranı % 71'dir. Delphi I uygulama sürecinde dönüt veren uzmanlara ait bilgiler ek 4'te verilmiştir.

Verilerin analizi ve delphi II anketinin oluşturulması

Uzmanlara, ilk anketi cevaplamaları için beş haftalık süre verilmiştir. Bu süre sonunda 24 anket geri dönmüş ve veri niteliği bakımından ayıklanmıştır. 21 anketin veri niteliği bakımından değerlendirmeye alınması, 3 anketin ise amaca uygun cevaplanmadığı için değerlendirmeye alınmaması uygun görülmüştür. Geriye kalan 21 anket betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu yöntemle göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.224). Öncelikle standart alanlarına verilen cevaplar önceden belirlenmiş temalara göre düzenlenmiş ve belirli kodlara ayrılmıştır. Bu kodlar performans göstergeleri şeklinde ifade edilmiş ve bu maddelere ilave olarak literatürde yer alan özellikler de performans göstergesi haline getirilerek ikinci tur için uzmanlara gönderilecek ankete eklenmiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan Delphi II anketi panel üyelerine gönderilmeden önce Eğitim Bilimleri, Fen Bilgisi Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim dallarında görevli 6 uzmanla geçerlik çalışması yapılmıştır. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmış, sonrasında ifadelerin dil geçerliliği bakımından incelenmesi için Türkçe Eğitimi Anabilim dalında görevli 1 uzmana sunulmuştur. Bu uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda düzeltmeler yapılarak ankete son hali

verilmiştir. Böylelikle panel üyelerine gönderilecek olan Delphi II anketi oluşturulmuştur (Ek 5).

Anket 7 standart alanı (Kişisel Özellik, İlgi, Sağlık, Entelektüel Düzey, Tutum, Beceri, Teknoloji) ve 112 performans göstergesinden oluşmaktadır. Ankette “*Tamamen Katılıyorum (5) → Hiç Katılmıyorum (1)*” şeklinde beşli likert tipi bir derecelendirme kullanılmıştır. Hazırlanan anket aynı uzman gurubuna tekrar gönderilmiştir. Böylelikle her bir uzmana kendi görüşlerinin yanında diğer uzmanların görüşlerini ve literatür kaynaklı verileri de değerlendirme imkanı verilmiştir. Ayrıca uzmanlar, maddelere katılıp/katılmadıklarını 5’li derecelendirmeyle ifade edebilecekleri gibi istedikleri maddelerle ilgili açıklama ve yorum yapma imkânı da bulacaklardır.

Delphi II: Anketin uzmanlara gönderilmesi

Delphi II anketi 11 Nisan 2014 tarihinde 21 uzmana gönderilmiş ve uygulamanın 10 günde bitirilmesi hedeflendiği uzmanlara ifade edilmiştir. Ancak uygulama 2 gün gecikmeyle 23 Nisanda bitirilebilmiştir. Bu tarih itibariyle Delphi II anketinin 19’u geri gelmiş ve anketin geri dönüş oranı % 90,48’dir.

Verilerin Analizi

19 uzmandan gelen delphi II anketinin tamamı değerlendirilmeye alınmıştır. Veriler SPSS paket programa girilerek Birinci Çeyrek (Ç1), Medyan (Md), Üçüncü Çeyrek (Ç3) ve Genişlik (R) değerleri alınarak analiz edilmiştir. Bu değerlerin alınması anketteki her bir maddeye yönelik görüş birliğinin sağlanıp sağlanmadığını ortaya koymak amacıyla kullanılmıştır. Medyan (Md), cevapların %50’sini sağına %50’sini ise soluna alan noktadır. Birinci çeyrek (Ç1), cevapların %25’ini soluna %75’ini sağına alan nokta; üçüncü çeyrek (Ç3), %75’ini soluna %25’ini sağına alan noktadır. Genişlik (R) değeri ise üçüncü çeyrekle birinci çeyrek arasındaki fark (Ç3-Ç1) olarak ifade edilmektedir. Bu farkın az olması uzmanların o madde üzerinde uzlaştığının, fazla olması ise uzmanlar arasında o maddeye yönelik görüş birliğinin sağlanmadığının göstergesidir. Zelif ve Heldenbrand’a (1993) göre çeyrekler arası genişliği 1,2’nin altında olan maddelerde görüş birliğinin sağlandığı, 1,2 ve üstü bir

değer olan maddelerde görüş birliğinin sağlanamadığı kabul edilebilir (Akt.; Şahin, 2001). Bu amaçla ankette yer alan her bir maddenin Birinci Çeyrek (Ç1), Medyan (Md), Üçüncü Çeyrek (Ç3) ve Genişlik (R) değerleri belirlenmiştir. Genişlik değeri (R) görüş birliğinin sağlanıp sağlanmadığının ölçüsü olarak kullanılmıştır. Değer sıfıra (0) ne kadar yaklaşırsa maddeler üzerinde uzlaşma derecesi o kadar yüksek olmaktadır.

Ayrıca uzmanlar katılmadıkları maddelerle ilgili olarak açıklama ve yorumlarını Delphi II anketinde belirtmişlerdir. Uzmanlar arasında, bazı maddelerle ilgili görüş birliğinin sağlanamaması dikkate alınarak Delphi III uygulamasına ihtiyaç duyulmuştur.

Delphi III anketinin oluşturulması

Delphi II uygulamasında uzmanların ankete vermiş oldukları cevaplar analiz edilerek Birinci Çeyrek (Ç1), Medyan (Md), Üçüncü Çeyrek (Ç3) ve Genişlik (R) değerleri belirlenmiştir. Delphi II anketinde yer alan maddelerde hiçbir değişiklik yapmadan karşılıklarına, belirlenen istatistiksel analizlerle birlikte uzmanların Delphi II anketindeki maddelere vermiş oldukları cevaplarda eklenmiştir. Ayrıca uzmanların katılmadıkları maddelerle ilgili yapmış oldukları açıklamalar ve yorumlarda ayrı bir ek olarak uzmanlara gönderilmiştir.

Uzmanların, Delphi II anketine vermiş oldukları cevabı, istatistiksel analizleri ve açıklama ve yorumları inceledikten sonra düşüncelerinde değişiklik olması halinde cevaplarını ayrı bir sütuna yazmaları istenmiştir. Bu aşamada amaç uzmanların Delphi II anketine vermiş oldukları cevapları gözden geçirmelerine ve gerek gördükleri maddelerle ilgili görüşlerini değiştirmelerine fırsat vermektir.

Delphi III: Anketin uzmanlara gönderilmesi

İstatistiksel analizlerin, uzmanların önceki ankete verdikleri cevapların ve uzmanların anketteki maddelerle ilgili yapmış oldukları açıklama ve yorumların yer aldığı Delphi III anketi (Ek 6) 28 Nisan 2014 tarihinde 19 uzmana tekrar

gönderilmiştir. Uzmanlardan 10 gün içerisinde ankete cevaplamaları istenmiş ve 07 Mayıs 2014 tarihinde uzmanların 18'i dönüt vermiştir.

Verilerin Analizi

19 uzmana gönderilen delphi III anketine 18 uzman dönüt vermiştir. 6 uzman önceki ankete vermiş oldukları cevapları değiştirirken 12 uzman cevaplarında ısrar etmişlerdir. 6 uzmanın yeni cevaplarından ve geriye kalan 12 uzmanın eski cevaplarından elde edilen veriler SPSS paket programına girilerek analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Birinci Çeyrek (Ç1), Medyan (Md), Üçüncü Çeyrek (Ç3) ve Genişlik (R) değerleri kullanılmıştır. Uzmanlar arası görüş birliğinin sağlanıp sağlanmadığının ölçüsü olarak Genişlik değeri (R) kullanılmıştır. Genişlik değeri 1,2 ve üzeri olan 11 maddede uzlaşma sağlanmadığı kabul edilmiş ve anketten çıkarılmıştır. Ayrıca uzmanların katılmadıkları maddeler ile ilgili yaptıkları açıklama ve yorumlarda dikkate alınmış, 28 madde de bu aşamada anketten çıkartılmıştır. Atılan 28 maddeyle ilgili olarak, bazı maddelerin ölçülmesinin mümkün olmayacağı ya da çok güç olacağı dolayısıyla performans göstergesi şeklinde ifade edilemeyeceği ifade edilmiştir. 17 maddeyle ilgili olarak ise, belirlenen performans göstergesinin öğretmen adayına ancak hizmet öncesi ve hizmet sonrası eğitimle kazandırılabilceği, bu göstergelerin daha sürece girmeyen adaylarda bulunmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Bunlara ilave olarak uzmanlar bazı maddelerin diğer birkaç maddeyi kapsadığını, bunların birinin tercih edilmesinin gerektiğini yada ifadenin daha kapsamlı bir şekilde ifade edilmesinin uygun olacağını vurgulamışlardır. Bu eleştiriler ve öneriler sonucunda anket için 8 standart alanı ve 56 performans göstergesi belirlenmiş ve ankete son hali verilmiştir.

3.1.3. Standartların Gözden Geçirilmesi

NBPTS (1999) standart geliştirme basamağının üçüncüsü ise *standartların gözden geçirilmesidir*. Standart geliştirme aşamasında ortaya çıkan giriş standartları ülke geneline yayılmış ilgili alanlardaki akademisyenlerin görüşüne sunulmuştur. İlgili akademisyenlerden, belirlenen giriş standartlarının önem derecesini kendi görüşlerine göre belirlenmeleri istenmiştir. Bu basamakta, kullanılacak olan

araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

3.1.3.1. Araştırma modeli

Öğretmen olmak isteyen adaylar için öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak giriş standartlarının, öğretim elemanlarına göre önem düzeyinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırma, betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu tür araştırmalar belirli bir grubun, herhangi bir zamanda ve yerde araştırma problemiyle ilgili var olan durumları ortaya koymak, yorumlamak, analiz etmek, sınıflandırmak, karşılaştırmak ve tanımlamak amacıyla tasarlanır (Cohen, Manion ve Morrison, 2007, s.205). Bu nedenle “Neden” sorusunda çok “Ne” sorusuna cevap aranır ve araştırmacının herhangi bir müdahalesi olmadan araştırılan konu ortaya konur (Karasar, 1998, s.77).

Tarama modelleri, evrenden alınan örneklem üzerinde çalışılarak, evrenin fikirleri, tutumları ve eğilimlerinin niceliksel olarak tanımlanmasına imkân verir. Ayrıca örneklemden elde edilen sonuçlar, araştırmacı tarafından genelleştirilebilir ve evren hakkında yargılarda bulunulabilir (Creswell, 2003, s.153; Gray, 2004, s.100).

3.1.3.2. Evren ve örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2013-2014 öğretim yılında devlet üniversitelerine bağlı eğitim fakültelerinde görev yapan tüm öğretim elemanları oluşturmaktadır. YÖK’ün 2013-2014 öğretim yılı verilerine göre Türkiye’de 75 devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültesi bulunmaktadır. Çalışmada örneklem alma yoluna gidilmemiş, evrenin tamamına elektronik posta ile ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak bazı fakültelerin web sayfaları güncellemede bazılarında ise öğretim elemanlarının elektronik postası sistemde yer almadığı ve fakültede öğrenci bulunmadığı için 18 eğitim fakültesi ve 2 eğitim fakültesinde ise pilot uygulama yapıldığı için araştırma kapsamına alınmamıştır. Böylelikle araştırmada 55 eğitim fakültesi esas alınmıştır. Bu fakültelerde bulunan öğretim elemanlarının sistemde yer alan e-postalarına anket gönderilmiştir.

Anket öğretim elemanlarına 27,28,29,30 ve 31 Mayıs 2014 tarihlerinde gönderilmiştir. Uygulama 21 gün devam etti, ilk veri 27 Mayıs tarihinde son veri ise 16 Haziran tarihinde gelmiştir. Toplamda 309 öğretim elemanı araştırmaya katılmış ve bu kişilerden gelen verilerin tamamı değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarına ait kişisel bilgiler tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.1.: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarına Ait Kişisel Bilgiler

		S	%
Cinsiyet	Kadın	133	43
	Erkek	176	57
Unvan	Prof. Dr.	13	4,2
	Doç. Dr.	68	22
	Yrd. Doç. Dr.	97	31,4
	Dr.	19	6,1
	Öğr. Gör.	26	8,4
	Arş. Gör.	86	27,8
Kadronun Bulunduğu Anabilim Dalı	BÖTE	25	8,1
	Eğitim Bilimleri	117	37,9
	İlköğretim	76	24,6
	İngilizce	10	3,2
	Türkçe	24	7,8
	Özel Eğitim	12	3,9
	OFMAE	22	7,1
	OSAE	11	3,6
Güzel Sanatlar	12	3,9	
Mesleki Kıdem	1-5	80	25,9
	6-10	55	17,8
	11-15	50	16,2
	16-20	63	20,4
	21-25	32	10,4
	26 ve üstü	29	9,4
Toplam		309	100

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının kişisel bilgileri incelendiğinde, bütün akademik unvanlardan katılımcıların bulunması bu nokta amacımıza ulaştığımızın bir göstergesidir. Ayrıca eğitim fakültelerinde bulunan hemen hemen tüm bölümlerin araştırmada görüş bildirmesi önemlidir. Genel olarak katılımcı bilgileri göz önüne alındığında anketin geniş bir örneklemeden görüş aldığı söylenebilir.

3.1.3.3. Verilerin toplanması

Araştırmada, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak giriş standartlarının önem derecesini belirlemek amacıyla öğretim elemanlarının

görüşlerine gereksinim duyulduğu için anket tekniğinin kullanılması uygun bulunmuştur. Anket nicel araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama tekniklerinden birisidir (Ekiz, 2003, s.135). Anket tekniği, diğer veri toplama tekniklerine göre farklı bölgelerden çok daha büyük gruplara hızla uygulama olanağının olması, zaman, emek ve maliyetinin daha düşük olması gibi avantajlarının yanında cevaplayıcıları güdülemekte sorun yaşanması, daha çok yüzeysel bilgi toplamaya uygun olması gibi sınırlılıkları da mevcuttur (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008, s.113). Bu bağlamda araştırmanın amacına bağlı olarak, araştırma verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmıştır.

3.1.3.4. Veri toplama aracının hazırlanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak, birinci araştırma sorusunda ortaya çıkan “Giriş Standartları Anketi” kullanılmıştır. Giriş Standartları Anketi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan öğretim elemanlarını tanımaya yönelik sorular yer almaktadır. Bu kapsamda, öğretim elemanlarının cinsiyet, akademik unvan, kadronun bulunduğu anabilim dalı ve mesleki kıdemlerini belirlemeye yönelik dört sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümde ise araştırmanın birinci aşamasına yönelik uzmanlar tarafından belirlenen öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken standart alanları ve performans göstergeleri yer almaktadır. Tablo 3.2’de anketten bir kesite yer verilmiştir.

Tablo 3.2.: Örnek Anket Kesiti

Madde No	Performans Göstergesi	5	4	3	2	1
A1	Aniden ortaya çıkan stres kaynaklarını yönetir.					
B1	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.					
C1	Görevini yapmasını etkileyen ortopedik sorunu yoktur.					

Not: (5) Çok önemli..... (1) Hiç önemli değil

Anketin bu bölümü; *kişisel özellik* alanı için 10, *ilgi* alanı için 7, *sağlık* alanı için 1, *alan bilgisi* alanı için 3, *entelektüel düzey* alanı için 8, *tutum* alanı için 8, *beceri* alanı için 9 ve *teknoloji* alanı için ise 10 olmak üzere 8 standart alanı ve 56 performans göstergesinden oluşmaktadır. Öğretmen olmak isteyen adaylar için öğretmen yetiştiren kurumlara giriş standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu bölümde, her bir madde için “çok önemli” seçeneğine 5, “önemli” seçeneğine 4, “kısmen önemli” seçeneğine 3, “önemsiz” seçeneğine 2, “hiç önemli değil” seçeneğine 1 puan verilmiştir.

Anket alanında uzman öğretim üyeleri tarafından oluşturulduğu için kapsam geçerliği çalışmalarına ihtiyaç duyulmamıştır. Anketin pilot uygulaması için ulaşılabilirlik ölçütü dikkate alınarak Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 24 ve Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesinde ise 18 öğretim elemana uygulanmıştır. Böylelikle anketin pilot uygulaması 42 öğretim elemanı üzerinde yapılmıştır. Pilot uygulamanın yapıldığı fakültelerdeki öğretim elemanları asıl uygulama kapsamına alınmamıştır.

Pilot uygulamaya katılan 42 öğretim elemanından elde edilen sayısal veriler üzerinde yapılan işlemler sonucu anketin tamamına yönelik güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa .98 olarak bulunmuştur. Ankette yer alan sağlık standart alanında bir performans göstergesi yer aldığı için güvenilirlik katsayısına bakılamamıştır. Bu standart alanının dışında, anketin ikinci bölümünde yer alan yedi standart alanının her birine ilişkin güvenilirlik katsayıları .95 ile .82 arasında değişmektedir. Ayrıca asıl uygulama tamamlandıktan sonra anketin güvenilirlik çalışması tekrar yapılmıştır. 309 öğretim elemanından elde edilen sayısal veriler üzerinde yapılan işlemler sonucu anketin tamamına yönelik güvenilirlik katsayısı .98 olarak bulunmuştur. Anketin ikinci bölümünde yer alan standart alanlarına ilişkin güvenilirlik katsayıları .95 ile .73 arasında değişmektedir. Anketin pilot uygulama ve asıl uygulama sonunda elde edilen sayısal veriler üzerinde yapılan işlemler sonucu anketin tamamına ve anketi oluşturan standart alanlarına ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3.: Ölçme Aracının Standart Alanlarına İlişkin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları

Standart Alanları	Güvenirlik Katsayıları	
	Pilot Uygulama (n=42)	Asıl Uygulama (n=309)
Kişisel Özellik	.86	.84
İlgi	.87	.87
Alan Bilgisi	.82	.73
Entelektüel Düzey	.90	.90
Tutum	.84	.81
Beceri	.90	.92
Teknoloji	.95	.95
Toplam	.98	.98

Pilot uygulama sonra şekli verilen veri toplama aracı “Giriş Standartları Anketi” Ek 7’de verilmiştir. Uygulamaya hazır hale getirilen anket internet

ortamında düzenlendikten sonra ilgili öğretim elemanlarına internet adresinin linkine elektronik posta yoluyla gönderilmiştir.

3.1.3.5. Veri toplama aracının uygulanması

Giriş Standartları Anketi elektronik posta yoluyla üniversitelerin eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarına gönderilerek veriler toplanmıştır. Giriş Standartları Anketinin internet adresinin linki öğretim elemanlarına elektronik posta yoluyla gönderilmiştir. Gerek anketin internet adresinde gerekse gönderilen maillerde uygulama yönergesine yer verilmiş, katılımcıların anketi sağlıklı bir şekilde doldurmaları sağlanmaya çalışılmıştır.

3.1.3.6. Verilerin çözümlenmesi

Anket aracılığıyla toplanan verilerin çözümlenmesinde bilgisayardan yararlanılmıştır. Araştırma problemine yönelik olarak toplanan sayısal veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS (The Statistical Packet for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmada yapılan istatistiksel çözümler için aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır.

Ölçme aracı yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) varsayımından hareket ederek önce seçeneklere ait alt ve üst sınırlar belirlenmiştir. Ölçme aracıdaki her bir maddeye ilişkin derecelendirme sınırları tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4.: Seçeneklere İlişkin Sınırlar

Seçenekler		Sınırlar
Çok Önemli	(5)	4.20 – 5.00
Önemli	(4)	3.40 – 4.19
Kısmen Önemli	(3)	2.60 – 3.39
Önemsiz	(2)	1.80 – 2.59
Hiç Önemli Değil	(1)	1.00 – 1.79

3.2. İKİNCİ ARAŞTIRMA SORUSUNA İLİŞKİN YÖNTEM

Araştırmanın ikinci aşaması olan giriş standartlarında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceğinin belirlenmesi için belirlenen araştırma sorusu “Öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken performans göstergeleri nasıl ölçülebilir? dir. Bu aşamada, kullanılacak olan araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan analiz teknikleri açıklanmıştır.

3.2.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın bu aşamasında, öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen giriş standartlarında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceği amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışma, performans göstergelerinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzman grubun görüşlerini ortaya koyduğu için nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma “gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.39) olarak ifade edilmektedir. Nitel araştırmalarda çoğunlukla üç tür veri toplanır: (1) çevreyle ilgili veriler, (2) süreçle ilgili veriler ve (3) algılara ilişkin veriler (LeCompte ve Goetz, 1984; akt: Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.40). Algılara ilişkin veriler, araştırma grubuna dâhil olan bireylerin süreç hakkında düşündüklerine ilişkindir. Bu araştırmada gruba dâhil olan uzmanların performans göstergelerinin nasıl ölçüleceği konusunda düşüncelerini ortaya koymaktadır.

3.2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede, temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.112). Bu araştırma için belirlenen ölçütler ise;

- Gönüllü olarak araştırmaya katılma

- Doktora eğitimini herhangi bir eğitim alanında tamamlama
- Eğitim fakültelerinde görev yapma
- Öğretmen eğitimi alanında en az bir makale yayınlamadır.

Araştırmanın birinci aşaması olan giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi üç basamaktan oluşmaktadır. Bu üç basamağın birincisi uzman grubun belirlenmesi basamağıdır ve bu basamakta çalışılan uzman grubu yöntem bölümünün 3.1.1. kısmında açıklanmıştır. Dolayısıyla uzman grubun belirlenmesi basamağında yer alan uzman grup, araştırmanın ikinci aşaması olan giriş standartlarının nasıl ölçülebileceğinin belirlenmesi aşamasının da çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda yukarıdaki ölçütleri sağlayan 34 uzmanın 19'una form e-posta yoluyla gönderilmiş, 15'ine ise elden verilerek uygulanmıştır. Süreç sonunda 23 uzmandan dönüt gelmiştir. Uzmanlara ait kişisel bilgiler tablo 3.5'te verilmiştir.

Tablo 3.5: Araştırmaya Katılan Uzman Gruba Ait Kişisel Bilgiler

Mezun olunan doktora programı	EPÖ	EYTEP	Türkçe Eğitimi	Özel Eğitim	SÖ		
	13	4	3	1	2		
Görev yaptığı anabilim dalı	EPÖ	EYTEP	Türkçe Eğitimi	Özel Eğitim	SÖ	PDR	BÖTE
	9	4	3	1	2	1	3
Unvan	Doç. Dr	Yrd. Doç. Dr.					
	6	17					
Kıdem (yıl)	4-10 yıl arası	12-19 yıl arası	22-26 yıl arası				
	7	14	2				
MEB'e bağlı öğretmenlik görevi	Var	Yok					
	14	9					

3.2.3. Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Performans Göstergelerinin Nasıl Ölçülebileceğinin Belirlenmesi Formu” kullanılmıştır. Form iki bölüm ve bir ek listeden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan öğretim elemanlarını tanımaya yönelik sorular yer almaktadır. Bu kapsamda anketin birinci bölümü, öğretim elamanlarının cinsiyetini, akademik unvanını, kadronun bulunduğu anabilim dalını ve mesleki kıdemlerini belirlemeye yönelik dört sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümde ise, öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken standart alanlarına yönelik performans göstergeleri bulunmaktadır. Bu performans göstergeleri araştırmanın birinci aşamasında ilgili uzmanların katılımıyla belirlenmişti.

Araştırmaya katılan uzman grubun, belirlenen performans göstergelerinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusundaki görüşlerini belirlemek için alternatif uygulamalar ek liste şeklinde verilmiştir. Bu liste ilgili literatür taranarak ve farklı ülkelerdeki alternatif uygulamalar göz önüne alınarak oluşturulmuştur. Ayrıca uygulamada kolaylık olsun diye her bir uygulamaya madde numarası verilmiştir. Bu şekilde ek liste de hazırlanarak taslak anket oluşturulmuştur. Uzmanların, performans göstergelerinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusundaki görüşlerini belirlemek için her bir göstergenin karşısına boş olarak üç seçenek yerleştirilmiştir. Dolayısıyla uzmanlardan, ek listeyi dikkate alarak seçenekleri uygulamaların madde numaralarını yazarak doldurmaları istenmiştir. Eğer uzmanlar her hangi bir performans göstergesi için belirlenen uygulamaların dışında bir uygulama ifade edecek olursa üç seçeneğin yanına “Diğer” isimli bir başlık konulmuştur. Bu başlığa kendine göre uygun gördüğü uygulamanın ismini yazarak düşüncesini belirtebilir. Uzmanlar üç seçeneğin tamamına görüşlerini yazabileceği gibi yalnızca bir tanesi doldurarak düşünceleri ifade edebilir. Örneğin, aşağıdaki A1 ve A2 performans göstergelerini ele alalım. Burada çalışmaya katılan uzman ek listeye bakarak kendince uygun olduğunu düşündüğü alternatif uygulamaların madde numaralarını seçeneklerin altındaki boşluğa yazarak düşüncelerini ifade edebilir. Aşağıdaki tablo 3.6’da örnek olarak rastgele doldurulmuş form kesiti bulunmaktadır.

Tablo 3.6.: Örnek Olarak Rastgele Doldurulmuş Form Kesiti

		1. seçenek	2. seçenek	3. seçenek	Diğer (Yazarak belirtiniz.)
A.1.	Ön yargılardan uzak kalır.	[_8_]	[_11_]	[_12_]
A.2.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.	[_4_]	[__]	[__]	Standart Kabul Testleri

Taslak form Eğitim bilimleri anabilim dalından iki, Fen ve Türkçe Eğitimi anabilim dalından ise bir olmak üzere 4 öğretim üyesinin uzman görüşü almak için sunulmuştur. Uzmanlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda ek listeye bir uygulamanın (portfolyö) daha eklenmesi uygun görülmüştür. Bu şekilde form düzenlendikten sonra Gaziantep ve Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde görev yapan 6 öğretim üyesine ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulamada uzmanlardan; araştırmanın amacının, yönergenin ve uygulamanın anlaşılıp anlaşılmadığının incelenmesi istenmiştir. Ön uygulama sonucunda formun açık ve anlaşılır olduğu anlaşılmıştır. Bu aşamadan sonra forma son hali verilmiştir (Ek 8).

3.2.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Hazırlanan form delphi uygulama sürecinde yer alan 34 uzmana uygulanmak üzere gönderilmiştir. Uzmanlardan 15'ine 7-9 Mayıs 2014 tarihinde Gaziantep'te düzenlenen 3. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim kongresinde elden verilerek, geriye kalan 19 uzmana ise e-posta yoluyla gönderilerek uygulanmıştır. E-posta yoluyla uygulama 11-25 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Süre sonunda 8 uzman forma dönüt vermiştir. Toplamda 23 uzman forma görüşlerini belirterek dönüt vermişlerdir.

3.2.5. Verilerin Çözümlemesi

Form aracılığıyla toplanan verilerin çözümlemesinde yüzde ve sıklıktan yararlanılmıştır. Diğer bir ifade ile, uzmanların bir performans göstergesi için

belirttikleri alternatif uygulamaların tekrar etme sıklığı baz alınmıştır. Uzmanların her bir performans göstergesi için uygun gördükleri üç uygulama da dikkate alınarak en fazla tekrar eden üç uygulama sıklıkları ve yüzdeleri verilerek sıralanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. BULGULAR

Bu bölümde, öğretim elemanlarının görüşlerine göre araştırma sonucunda elde edilen bulgular sunulmuştur. Bulgular araştırma sorularına göre verilmiştir.

4.1.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın sorusu “Öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken giriş standart alanları ve performans göstergeleri neler olmalıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Giriş standartları NBPTS (1999) tarafından uygulanan 3 basamağa göre belirlenmiştir. Birinci basamakta *uzman grubun belirlenmesi*, ikinci basamakta *standartların geliştirilmesi* ve üçüncü basamakta ise *standartların gözden geçirilmesi* yer almaktadır. Bu aşamada bulgular ikinci ve üçüncü basamakta elde edilen verilere göre sunulmuştur. Genel olarak bu aşamalar sonucunda elde edilen giriş standart alanları ve performans göstergelerinin sayıları tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1: Standart Alanları ve Bu Standartlarına Yönelik Belirlenen Performans Göstergelerinin Sayıları

Standart Alanları	Performans göstergesi sayısı
A. Kişisel Özellik	10
B. İlgi	7
C. Sağlık	1
D. Alan Bilgisi	3
E. Entelektüel Düzey	8
F. Tutum	8
G. Beceri	9
H. Teknoloji	10
Toplam	56

Giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi sürecinin sonunda 8 giriş standart alanı ve 56 performans göstergesi ortaya çıkmıştır.

4.1.1.1. Standartların geliştirilmesi basamağına ilişkin bulgular

Standartların geliştirilmesi basamağında, öğretmen yetiştiren kurumlara yönelik giriş standartları delphi tekniğıyle belirlenmiştir. Teknik 3 turda gerçekleştirilmiştir. Tekniğın uygulama sürecinde uzmanlardan, standart alanlarının isimlendirilmesi ile ilgili görüşler dile getirilmiştir. Bu görüşler dikkate alınarak süreç içerisinde standart alanlarının isimleri değişmiştir. Bu değişiklikler tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2: Delphi Tekniğini Uygulama Sürecinde Standart Alanları İsimlerinin Değişimi

Sıra No	Delphi I Sürecinde Kullanılan Standart Alanları	Delphi II Sürecinde Kullanılan Standart Alanları	Delphi III Sürecinde Kullanılan Standart Alanları	Delphi III Süreci Sonunda Ortaya Çıkan Standart Alanları
1.	Kişisel özellik	Kişisel özellik	Kişisel özellik	Kişisel özellik
2.	İlgi	İlgi	İlgi	İlgi
3.	Sağlık	Sağlık	Sağlık	Sağlık
4.	Bilgi	Entelektüel Düzey	Entelektüel Düzey	Alan Bilgisi
5.	Tutum	Tutum	Tutum	Entelektüel Düzey
6.	Beceri	Beceri	Beceri	Tutum
7.	Teknoloji	Teknoloji	Teknoloji	Beceri
8.	Diğer			Teknoloji

Öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi aşamasında kullanılan delphi tekniğı üç turda gerçekleştirilmiştir. Delphi I anketinde kullanılan standart alanları araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Uygulama süreci başladıktan sonra araştırmaya katılan uzmanlar ankete cevap verdikleri gibi standart alanları hakkında da görüş bildirmişlerdir. Gelen görüşler değerlendirilerek standart alanlarının isimlendirilmesinde değişikliğe gidilmiştir. Delphi I uygulama süreci sonunda “bilgi”

standart alanının “entelektüel düzey” olarak isimlendirilmesinin daha uygun olacağına karar verilmiştir. Delphi III uygulama sonunda ise “entelektüel düzey” standart alanında yer alan bazı performans göstergelerinin “alan bilgisi” olarak adlandırılan yeni bir standart alanında yer almasına karar verilmiştir. Bu bağlamda delphi uygulama süreci sonununda performans göstergeleri belirlendiği gibi standart alanlarının son hali de oluşmuştur.

Delphi uygulama sürecinde elde edilen bulgular delphi turlarına uygun olarak hiyerarşik düzen içerisinde sunulmuştur.

4.1.1.1.1. Delphi I uygulamasında elde edilen bulgular

Bu turda, araştırmaya katılan 24 uzmanın delphi I anketinde yer alan 8 standart alanına yönelik vermiş oldukları cevaplar verilmiştir. Uzmanların kişisel özellik standart alanına vermiş oldukları cevaplar tablo 4.3’de gösterilmektedir.

Tablo 4.3: Kişisel Özellik Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	Kişisel Özellik	Sıklık
1.	Sabırlı	12
2.	Özgüvene sahip	10
3.	Hoşgörülü	7
4.	Adaletli	6
5.	İnsan sevgisi	6
6.	Araştırmacı	6
7.	Dürüst	5
8.	Yeniliklere açık	5
9.	Saygılı	4
10.	Sorumluluk sahibi	4
11.	Eşitlikçi	4
12.	Yardımsever	4
13.	Demokratik	4
14.	Özsaygıya sahip	4
15.	Kararlı	3
16.	Güler yüzlü	3
17.	Sempatik	3
18.	Çalışkan	3
19.	Ahlaklı	3
20.	Sosyal	3
21.	Pozitif düşünen	3
22.	Esprili	2
23.	Açık fikirli	2
24.	Ön yargılı olmama	2
25.	Tarafsızlık	2
26.	Bağımsız karar alabilme	2
27.	Güvenilir	2
28.	Zorluklara karşı dirençli	2
29.	İşbirliğine açık	2

Tablo 4.3. (devam)

30.	Sevgiyi yaşam felsefesi olarak kabul eden	2
31.	Uzlaşmacı	2
32.	Kibar	2
33.	Meraklı	2
34.	Sorgulayıcı	2
35.	Planlı	2
36.	Öğretme isteği	1
37.	Geniş bir dünya görüşüne sahip	1
38.	Yaratıcı	1
39.	Özverili	1
40.	Girişimci	1
41.	Alçak gönüllü	1
42.	Laik	1
43.	Özgürlükçü	1
44.	İçsel denetim odağı	1
45.	Erdemli	1
46.	Güvenilir	1
47.	Erdemli	1
48.	Eleştiriye açık	1
49.	Çalışkan	1
50.	Başarma isteği	1
51.	Liderlik	1
52.	Hayal gücü yüksek	1
53.	Bilime önem veren	1
54.	Teşvik edici	1
55.	Özel hayatın gizliliğine saygı duyma	1
56.	İkna kabiliyeti	1

Tablo 4.3 incelendiğinde, delphi I uygulamasına katılan uzmanlar, öğretmen olmak isteyen adaylar için 56 farklı kişisel özellik belirtmişlerdir. Öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken 56 farklı kişisel özelliğin toplam sıklığı 151'dir. Uzmanların en fazla vurguladığı özellikler sabır, özgüven, hoşgörü, adalet, insan sevgisi, araştırmacı, dürüst ve yeniliklere açık olma olarak ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan uzmanların ilgi standart alanına vermiş oldukları cevaplar tablo 4.4'te yer almaktadır.

Tablo 4.4: İlgi Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	İlgi	Sıklık
1.	Mesleğini sevmek	7
2.	Sanat, spor vb. ilgi duyma	6
3.	Mesleğini isteyerek tercih etmek	5
4.	Kitap okuma	5
5.	Toplumsal konulara duyarlılık	4
6.	Öğrenme karşı ilgi duyma	3
7.	Öğretmeye ilgi duyma	3
8.	Öğretmen olacağı alana ilgi duyma	3
9.	Yeni yöntem ve teknikleri öğrenmeye/denemeye ilgili olma	2
10.	Öğrencileri ve ailelerini tanımaya anlamaya istekli olma	2

Tablo 4.4. (devam)

11.	Alanı ve öğretimde kendini geliştirmeye ilgi duyma	2
12.	Çocuklarla birlikte olmaktan zevk almalı	2
13.	Felsefe, sosyoloji, bilgi sosyolojisi vb. alanlara ilgili olma	2
14.	Farklı kültürlere ilgili olma	2
15.	Mesleki zorluklara göğüs gerebilme gücünü gösterebilmek	1
16.	Sivil toplum örgütlerine katılım	1
17.	Bilimsel gelişmelere ilgili	1
18.	Mesleki gelişme ve yeniliklere ilgi duyma	1

Tablo 4.4'e göre, uzmanların ilgi standart alanına yönelik 18 farklı görüş bildirmişlerdir. Bu görüşlerin toplam sıklık sayısı 52'dir. Uzmanların verdikleri cevaplarının başında öğretmen olmak isteyen adayların mesleğini sevmesi gelmektedir. Bunu sanat, spor vb. alanlara karşı ilgi duymaları, öğretmenlik mesleğini isteyerek tercih etmeleri, kitap okumaya yönelik ilgileri, toplumsal konulara karşı duyarlı olmaları, öğrenme karşı ilgileri, öğretmen olacağı alana yönelik ilgileri takip etmektedir.

Tablo 4.5: Sağlık Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	Sağlık	Sıklık
1.	Sağlıklı bir ruh sağlığına sahip	17
2.	Görme sorunu yaşamamak	6
3.	Düzgün konuşabilmek(kekeme vs.)	5
4.	İşitme sorunu yaşamamak	5
5.	Ortopedik engeli bulunmama	5
6.	Duyma sorunu yaşamamak	2
7.	Bulaşıcı hastalığı olmama	2
8.	Nörolojik açıdan beyinle ilgili bir engelin bulunmaması	1
9.	Şizofren olmamak	1
10.	Öfke kontrolü yapabilme	1
11.	Temel sağlık bilgisine sahip	1

Uzmanlar, öğretmen olmak isteyen adaylar için sağlık standart alanına yönelik 11 farklı özellik ifade etmişlerdir. 11 farklı özelliğin toplam sıklığı 46'dır. Uzmanlar öğretmen olmak isteyen adaylar için sağlıklı bir ruh haline sahip olma özelliğini en sık ifade ettikleri özelliklerin başında gelmektedir. Öğretmen olmak isteyen adayların görme, konuşma, işitme probleminin olmaması, herhangi bir ortopedik engelinin bulunmaması uzmanlar tarafından sağlık konusunda ifade edilen diğer özelliklerdir.

Tablo 4.6: Bilgi Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	Bilgi	Sıklık
1.	Pedagojik bilgiye sahip	12
2.	Öğretmen olacağı alanla ilgili ön bilgiye sahip	11
3.	Genel kültür ve dünya bilgisine sahip	8
4.	Türkçeyi iyi bilmeli ve kullanabilmeli	6
5.	Kendi kültürünü iyi tanıma	6
6.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibi	4
7.	Sosyal bilimlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji) temel kavramlarına sahip	4
8.	Özel gereksinimli öğrencilere nasıl yaklaşması gerektiğini ve onlara uygun öğretim yöntemleri belirlemeyi bilmek	3
9.	Öğretmenlik mesleğinin genel özelliklerini bilme	2
10.	Öğrencilerin fiziksel, toplumsal ve duygusal gelişimine dair farkındalık geliştirmek	1
11.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavramış olma ve bu kavrayışı günlük yaşamda işe koşma	1
12.	Disiplinler arası bağlamda kendi alanıyla diğer alanları ilişkilendirme konusunda yeterli bilgiye sahip	1
13.	Ortaöğretimdeki diğer temel derslerin hepsinde ortalamanın üstünde nota sahip	1
14.	Politik okuryazar	1
15.	Güzel sanatlarla ilgili temel bilgilere sahip	1
16.	Motivasyon ve rehberlik bilgisi	1

Tablo 4.6'ya göre, bilgi standart alanına yönelik 16 farklı özellik belirtilmiştir. Bu özelliklerin toplam sıklık sayısı 63'tür. Öğretmen olmak isteyen adayların pedagojik bilgiye ve öğretmen olmak istediği alana yönelik ön bilgiye sahip olması gerektiği uzmanlar tarafından en fazla vurgulanan noktadır. Bunun yanında genel kültür ve dünya bilgisine sahip olması, Türkçeyi iyi bilmesi ve kullanabilmesi, kendi kültürünü iyi tanıması yine uzmanlar tarafından ifade edilen diğer özelliklerdir. Bazı uzmanlar ise öğretmen olmak isteyen adayların güncel olaylar hakkında sosyal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb. konularda bilgi sahibi ve sosyal bilimlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji) temel kavramlarına hâkim olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.7: Tutum Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	Tutum	Sıklık
1.	Farklılıkları olan bireylere yönelik kabul edici tutum sahibi olma	9
2.	Demokratik tutuma sahip olma	5
3.	Okula ve öğrencilere karşı olumlu tutuma sahip olma	5
4.	Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum	5
5.	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunmak	3
6.	Öğrencilerle pozitif sosyal ilişkiler kurmak	2
7.	Temel etik değerlere sahip olmalı	2
8.	Öğretmenlik mesleğinin maddiyattan çok manevi yönüne olan inanç	2
9.	Öğrenci öğrenmesi ve öğrenciye kazandırılacak davranışlarla ilgili olarak yüksek beklentilere sahip olmak	1

Tablo 4.7. (devam)

10.	Otoriteyi uygun bir şekilde kullanmak	1
11.	İdeolojilerinin öğrenme ortamına yansıtılmama	1
12.	Yüksek motivasyona sahip olmalı	1
13.	Geliştirilebilir epistemolojik inançlara sahip olma	1
14.	Felsefi bir bakış açısı	1
15.	İnsanlara model olma inancı	1
16.	Meslek ahlakına yönelik olumlu tutum	1
17.	Toplumsal konulara ve sorunlara duyarlı olma	1
18.	Kendini her açıdan geliştirmeye yönelik olumlu tutuma sahip olma	1

Uzmanlar tutum standart alanına yönelik 18 farklı özellik belirtmişler ve bu özelliklerin toplam tekrarlanma sıklığı 43'tür. Tablo 4.7. incelendiğinde, uzmanlar en fazla öğretmen olmak isteyen adayların farklılıkları olan bireylere yönelik kabul edici bir tutum içerisinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Uzmanların sık dile getirdiği diğer özellikler ise öğretmen olmak isteyen adayların demokratik bir tutuma, okula, öğrencilere ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutuma sahip olması gerektiğidir. Bazı uzmanlar ise mesleğini daha iyi yapabilmek için özveride bulunması, öğrencilerle pozitif sosyal ilişkiler kurması, temel etik değerlere sahip olması ve öğretmenlik mesleğinin maddiyattan çok manevi yanına vurgu yapması gerektiğini vurgulamışlardır.

Tablo 4.8: Beceri Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	Beceri	Sıklık
1.	İletişim becerisi	14
2.	Problem çözebilme	12
3.	Araştırma-inceleme becerisine sahip	10
4.	Eleştirel düşünebilme	9
5.	Empati becerisine sahip	9
6.	Yansıtıcı düşünebilme	7
7.	Güzel konuşma ve hitabet becerisine sahip	6
8.	İş birliği yapabilme	6
9.	Öğretme becerisine sahip	5
10.	Bilimsel temelli davranabilme	4
11.	Yaratıcı düşünebilme	4
12.	Karar verme becerisine sahip	3
13.	Muhakeme becerisi	3
14.	Sosyal beceriler	2
15.	Sosyal katılım becerisine sahip	2
16.	Yazma becerisi	2
17.	Girişimcilik	2
18.	Zaman yönetimi	2
19.	Bilimsel temelli gelişimlere göre becerilerini güncelleme	1
20.	Beden dilini etkili kullanmak	1
21.	Özetleme becerisi	1
22.	Hızlı karar alma becerisi	1

Tablo 4.8. (devam)

23.	Dinleme becerisi	1
24.	Analitik düşünme	1
25.	Aktif katılım	1
26.	Bilimsel etik	1
27.	Duygu okuryazarı	1
28.	Yeniliklere ve değişime açık olabilme	1
29.	Öngörüle bulunabilme	1

Tablo 4.8 incelendiğinde, uzmanlar beceri standart alanına yönelik 29 özellik belirtmişlerdir. Bu özelliklerin toplam sıklığı 113'dür. Uzmanlar öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken beceriler konusunda en sık ifade ettikleri özellikler iletişim, problem çözme, araştırma-inceleme, eleştirel, empati, yansıtıcı, güzel konuşma ve hitabet, işbirliği yapabilme ve öğretme becerileridir. Bu becerileri bilimsel temelli davranabilme, yaratıcı düşünebilme, karar verme ve muhakeme becerileri takip etmektedir.

Tablo 4.9: Teknoloji Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	Teknoloji	Sıklık
1.	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme	12
2.	Öğretim teknolojileri ve yardımcı teknolojileri takip etme	7
3.	Bilgi ve iletişim teknolojilerini takip etme	7
4.	Öğretim teknolojilerini ve yardımcı teknolojileri kullanabilme	4
5.	Teknolojiyi kullanmaya karşı istekli olma	3
6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçme ve kullanabilme	2
7.	Temel düzeyde bilgisayar okuryazarlığı	2
8.	İyi bir medya okuryazar olma	1
9.	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmada eleştirel bakış açısı geliştirme	1
10.	e-kaynaklara erişim yol ve araçları bilme	1
11.	Bilgi paylaşım araç ve yöntemlerini kullanabilme	1
12.	Bilgi paylaşımında bulunabilme	1
13.	Alternatif iletişim kanalları açabilme (Sosyal ağlar vs)	1
14.	İletişim kurabilme ve ilgili araçları kullanma (E-posta vb)	1

Tablo 4.9'a göre, uzmanlar teknoloji standart alanına yönelik 14 farklı özellik belirtmişlerdir. Bu özelliklerin toplam sıklığı 44'dür. Uzmanların çoğunluğu, teknoloji standart alanı başlığı altında öğretmen olmak isteyen adayların bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilmelerini ifade etmişlerdir. Buna ilaveten öğretim teknolojileri ve yardımcı teknolojilerini takip etmeleri, bilgi ve iletişim teknolojilerini takip etmeleri ve öğretim teknolojileri ve yardımcı teknolojileri kullanabilmeleri uzmanlar tarafında ifade edilen diğer özelliklerdir.

Tablo 4.10: Diğer Standart Alanına Yönelik Görüşleri

Sıra	Diğer	Sıklık
1.	Mesleki gelişim konusunda duyarlı olmak	1
2.	Yaşam boyu öğrenme konusunda bilgi sahibi olmak	1
3.	İnsan ilişkilerinde mutaassıp ve utangaç olmama	1
4.	İyi dinleyici	1
5.	Kendini mesleğine adanma	1

Uzmanlar diğer standart alanına yönelik 5 özellik ifade etmişler ve bu özelliklerin toplam sıklığı 4'tür. Uzmanlar öğretmen olmak isteyen adayların mesleki gelişim konusunda duyarlı, yaşam boyu öğrenme konusunda bilgi sahibi, insan ilişkilerinde mutaassıp ve utangaç olmamaları gerektiğini, iyi bir dinleyici olmaları ve kendini mesleğine adanmaları gerektiğini vurgulamışlardır.

4.1.1.1.2. Delphi II uygulamasından elde edilen bulgular

Bu turda, araştırmaya katılan 19 uzmanın Delphi II anketine vermiş oldukları cevaplar sunulmuştur. Ayrıca uzmanlar tarafından standart alanlarının isimlendirilmesi konusunda gelen eleştiriler dikkate alınarak "bilgi" standart alanının ismi "entelektüel düzey" olarak değiştirilmiştir. "Diğer" standart alanı atında belirtilen özellikler uygun olan standart alanlarına aktarılmıştır. Böylelikle 7 standart alanı olarak anket son halini almıştır.

Delphi I uygulamasında standart alanlarına verilen cevaplar performans göstergesi haline getirilerek Delphi II anketi oluşturulmuştur ve uzmanların Delphi II anketinde yer alan kişisel özellik standart alanına verdikleri cevapların çeyrek sapma, medyan ve genişlik değerleri analiz sonuçları tablo 4.11'de belirtilmiştir.

Tablo 4.11: Delphi II Anketi Kişisel Özellik Standart Alanı Analiz Sonuçları

A. KİŞİSEL ÖZELLİK					
		Ç1	Md	Ç3	R
A.1.	Aniden ortaya çıkan stres kaynaklarını yönetir.	4	5	5	1
A.2.	Ön yargılardan uzak kalır.	5	5	5	0
A.3.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.	5	5	5	0
A.4.	Yenilikleri öğrenmek için zaman ve emek harcar.	5	5	5	0
A.5.	Yenilikleri uygulamak amacıyla çevresel koşulları değiştirmek için çaba gösterir.	4	5	5	1
A.6.	Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.	5	5	5	0
A.7.	Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.	4	5	5	1
A.8.	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.	4	5	5	1

Tablo 4.11. (devam)

A.9.	Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.	5	5	5	0
A.10.	Bireysel çalışmalarda veya grup çalışmalarında üzerine düşen görevi yapar.	5	5	5	0
A.11.	Çevresiyle uyumlu yaşamaya gayret eder.	4	5	5	1
A.12.	Haklı, haksız davranışları ayırt eder ve adaletli davranır.	5	5	5	0
A.13.	İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.	5	5	5	0
A.14.	Başkalarının (öğrenci, çalışma arkadaşı vb.) kendilerini güvenle ifade edebilecekleri ortamlar hazırlar.	4	5	5	1
A.15.	Haksızlığa uğradığını düşündüğünde hakkını aramak için yollar arar.	5	5	5	0
A.16.	Davranışları, evrensel değerlerle örtüştür.	5	5	5	0
A.17.	Kendisiyle ilgili kararları başkalarına bağımlı olmadan alır.	3	5	5	2
A.18.	Gerginlik yaratan durumlardan uzak durur.	3	4	5	2
A.19.	Kendisiyle veya çalışma alanıyla ilgili karşılaştığı yeni durumları araştırır.	4	5	5	1
A.20.	Günlük işlerini önem sırasına koyar.	4	5	5	1
A.21.	Temel hak ve özgürlüklerini bilir ve davranışlarına yansıtır.	5	5	5	0
A.22.	Özel hayatın gizliliğine saygı duyar.	5	5	5	0
A.23.	Hukukun bağımsızlığı, üstünlüğü konusuna vurgu yapar ve bunları davranışlarına yansıtır.	5	5	5	0
A.24.	Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.	5	5	5	0
A.25.	Yeni gelişmelere ilişkin bilgilere ulaşmasını sağlayacak yolları bilir.	4	5	5	1
A.26.	Mesleki zorluklarla mücadele edebilme gücünü gösterir.	4	5	5	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.11 incelendiğinde, kişisel özellik standart alanında yer alan performans göstergelerinden “Ön yargılardan uzak kalma”, “Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanma”, “yenilikleri öğrenmek için zaman ve emek harcama”, “Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul etme”, “başkalarının önünde rahatlıkla konuşma”, “Bireysel çalışmalarında ve grup çalışmalarında üzerine düşen görevi yapma” ve “Haklı, haksız davranışları ayırt etme ve adaletli davranma” maddelerinde uzmanlar arasında yüksek derece uzlaşma sağlandığı görülmektedir (R=0). Uzmanlar öğretmen olmak isteyen adaylar için belirledikleri insanlara bir şeyler öğretmekten haz duyma, haksızlığa uğradığını düşündüğünde hakkını aramak için yollar arama, davranışları evrensel değerlerle örtüşme, temel hak ve özgürlüklerini bilme ve davranışlarına yansıtma, özel hayatın gizliliğine saygı duyma, hukukun bağımsızlığı, üstünlüğü konusuna vurgu yapma ve bunları davranışlarına yansıtma ve bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görme maddelerinde yine yüksek düzeyde uzlaşma sağladıkları ortaya çıkmaktadır (R=0).

Uzmanlar, aniden ortaya çıkan stres kaynaklarını yönetme, yenilikleri uygulamak amacıyla çevresel koşulları değiştirmek için çaba harcama, yenilikçi

fikirler sunma ve ürünler tasarlama, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olma, çevresiyle uyumlu yaşamaya gayret etme, başkalarının kendilerini güvenle ifade edebilecekleri ortamlar hazırlama, kendisiyle ve çalışma alanıyla ilgili karşılaştığı yeni durumları araştırma, günlük işlerini önem sırasına koyma, yeni gelişmelere ilişkin bilgilere ulaşmasını sağlayacak yolları bilme ve mesleki zorluklarla mücadele edebilme gücünü gösterme performans göstergelerinde uzlaşma sağlamışlardır (R=1).

Kendisiyle ilgili kararları başkalarına bağımlı olmadan alma ve gerginlik yaratan durumlardan uzak durma performans göstergelerinde ise uzmanlar görüş birliğine varmamışlardır (R=2).

Tablo 4.12.: Delphi II Anketi İlgı Standart Alanı Analiz Sonuçları

B. İLGİ					
		Ç1	Md	Ç3	R
B.1.	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.	4	5	5	1
B.2.	Düzenli kitap okur.	4	5	5	1
B.3.	Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.	5	5	5	0
B.4.	Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.	4	5	5	1
B.5.	Öğrencileri ve ailelerini tanımaya, onları anlamaya isteklidir.	4	5	5	1
B.6.	Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.	5	5	5	0
B.7.	Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.	4	5	5	1
B.8.	Öğrenmeye karşı ilgi duyar.	5	5	5	0
B.9.	Kendinden çok başkalarına yardım etmeyi düşünür.	3	4	4	1
B.10.	Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılır.	3	4	5	2
B.11.	Bilimsel araştırmalara ilgi duyar.	4	5	5	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.12 incelendiğinde, ilgi standart alanında yer alan “Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.”, “Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.” ve “Öğrenmeye karşı ilgilidir.” maddelerinin genişlik değeri sıfırdır (R=0). Uzmanların bu maddelerle ilgili görüşlerinde yüksek düzeyde uzlaşma sağladığı görülmektedir.

Uzmanların, öğretmen olmak isteyen adaylar için belirledikleri öğretmenlik mesleğini isteyerek seçme, düzenli kitap okuma, farklı türden eserler okuma, öğrencileri ve ailelerini tanımaya, onları anlamaya istekli olma, sosyal faaliyetlere katılma, kendiden çok başkalarına yardım etmeyi düşünme ve bilimsel araştırmalara ilgi duyma konularında uzlaşma sağladığı görülmektedir (R=1). Ancak öğretmen

olmak isteyen adayların sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılma konusunda uzmanlar arasında görüş birliği sağlanamamıştır (R=2).

Tablo 4.13: Delphi II Anketi Sağlık Standart Alanı Analiz Sonuçları

C. SAĞLIK					
		Ç1	Md	Ç3	R
C.1.	Görevini yapmasını etkileyen ortopedik sorunu yoktur.	1	3	4	3
C.2.	Görevini yapmasını etkileyen görme sorunu yoktur.	1	4	5	4
C.3.	Görevini yapmasını etkileyen işitme sorunu yoktur.	1	4	5	4
C.4.	Görevini yapmasını etkileyen konuşma (kekemelik gibi) sorunu yoktur.	3	5	5	2
C.5.	Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur	4	5	5	1
C.6.	Temel sağlık bilgisine sahiptir.	3	5	5	2

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.13'e göre, uzmanlar sağlık standart alanında yer alan altı (6) performans göstergesinden sadece günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu olmama maddesinde uzlaşma sağlamışlardır (R=1). Diğer beş (5) maddede uzlaşma sağlanamamıştır. Uzmanlar arasında, öğretmen olmak isteyen adayların görevini yapmasını etkileyen görme ve işitme sorunu olmama maddelerinde oldukça yüksek düzeyde görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır (R=4). Yine ortopedik sorunu olmama (R=3), konuşma sorunu olmama ve temel sağlık bilgisine sahip olma maddelerinde de uzmanlar arasında görüş ayrılıkları meydana gelmiştir (R=2).

Tablo 4.14:Delphi II Anketi Entelektüel Düzey Standart Alanı Analiz Sonuçları

D. ENTELEKTÜEL DÜZEY					
		Ç1	Md	Ç3	R
D.1.	Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.	4	5	5	1
D.2.	Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.	4	5	5	1
D.3.	Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.	4	5	5	1
D.4.	Kendisini ve yakın çevresini etkileyen konularda bilgi sahibidir.	4	5	5	1
D.5.	Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.	4	5	5	1
D.6.	Kendi kültürünün özelliklerini bilir.	5	5	5	0
D.7.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.	5	5	5	0
D.8.	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.	5	5	5	0
D.9.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.	4	5	5	1
D.10.	Ortaöğretimdeki temel derslerde ortalamanın üstünde bir nota sahiptir.	3	4	5	2
D.11.	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.	4	5	5	1

Tablo 4.14. (devam)

D.12.	Ülkenin farklı coğrafi alanlarının genel kültür özelliklerini bilir.	4	5	5	1
D.13.	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramları açıklar.	4	5	5	1
D.14.	Temel düzeyde politik okuryazardır.	4	5	5	1
D.15.	İçinde yaşadığı toplumun sorunlarını, problemlerini bilir ve onlara olası çözüm önerileri sunar.	5	5	5	0
D.16.	Gelecekle ilgili gerçekçi öngörülerde bulunur.	4	5	5	1
D.17.	Kendi inanç sistemini, felsefesini, kültürünü iyi tanıır.	5	5	5	0
D.18.	Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.	4	5	5	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.14'e göre uzmanlar, entelektüel düzey standart alanında yer alan 17 performans göstergesinde görüş birliğine varırken 1 performans göstergesinde görüş birliği sağlanamamıştır. Uzmanlar kendi kültürünün özelliklerini bilme, kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrama ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanma, kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirme, içinde yaşadığı toplumun sorunlarını, problemlerini bilme ve onlara olası çözüm önerileri sunma, kendi inanç sistemini, felsefesini, kültürünü iyi tanıma performans göstergelerinde yüksek derecede uzlaşma sağlamışlardır (R=0).

Türkçe dil bilgisi kurallarını bilme, alanıyla ilgili temel bilgilere hakim olma, yeterli düzeyde genel kültür bilgisine, kendisini ve yakın çevresini etkileyen konularda bilgi sahibi olma, öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olma, güncel olaylar hakkında bilgi sahibi olma, sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin temel kavramlarına sahip olma, ülkenin farklı coğrafi alanlarının genel kültür özelliklerini bilme, öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki, statü, rol, sorumluluk gibi kavramları açıklama, temel düzeyde politik okuryazar olma, gelecekle ilgili gerçekçi öngörülerde bulunma ve yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklama performans göstergelerinde uzmanlar görüş birliğine varmışlardır (R=1). Ancak uzmanlar, ortaöğretimdeki temel derslerde ortalamanın üstünde bir nota sahip olma performans göstergesinde görüş birliğine varamamışlardır (R=2).

Tablo 4.15:Delphi II Anketi Tutum Standart Alanı Analiz Sonuçları

E. TUTUM					
		Ç1	Md	Ç3	R
E.1.	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.	4	5	5	1
E.2.	Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.	5	5	5	0
E.3.	Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.	4	5	5	1
E.4.	Öğrenciye kazandırılacak davranışlarla ilgili olarak yüksek beklentilere sahiptir.	4	4	5	1
E.5.	Farklılıkları olan bireylere yönelik (iş arkadaşı, öğrenci, veli vs) kabul edici tutum sahibidir.	5	5	5	0
E.6.	İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.	5	5	5	0
E.7.	Okula ve öğrencilere karşı olumlu tutuma sahiptir.	5	5	5	0
E.8.	Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.	5	5	5	0
E.9.	Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.	5	5	5	0
E.10.	Konuşmalarında öğretmenlik mesleğinin manevi, model olma, her koşulda görev yapma ve meslek ahlakı yönüne vurgu yapar.	5	5	5	0
E.11.	Bilimsel gelişmelere karşı olumlu tutuma sahiptir.	5	5	5	0
E.12.	Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.	4	5	5	1
E.13.	Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.	5	5	5	0
E.14.	Çevre sorunlarına duyarlıdır.	4	5	5	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.15 incelendiğinde uzmanlar, tutum standart alanında yer alan performans göstergelerinin tamamında uzlaşma sağlamışlardır. Uzmanlar, öğrenci arasında hiçbir konuda ayrımcılık yapmama, farklılıkları olan bireylere yönelik kabul edici tutuma sahip olma, ideolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engelleme, okula ve öğrencilere karşı olumlu tutuma sahip olma, din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verme, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlı olma, konuşmalarında öğretmenlik mesleğinin manevi, model olma, her koşulda görev yapma ve meslek ahlakı yönüne vurgu yapma, bilimsel gelişmelere karşı olumlu tutuma sahip olma ve karşısındakini dikkatli bir şekilde dinleme performans göstergelerinde yüksek derecede görüş birliğine varmışlardır (R=0).

“Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.”, “Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.”, “Öğrenciye kazandırılacak davranışlarla ilgili olarak yüksek beklentilere sahiptir.”, “Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.” ve “Çevre sorunlarına duyarlıdır.” Performans göstergelerinde ise yine uzmanlar arasında uzlaşma sağlanmıştır (R=1).

Tablo 4.16:Delphi II Anketi Beceri Standart Alanı Analiz Sonuçları

F. BECERİ					
		Ç1	Md	Ç3	R
F.1.	Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.	4	5	5	1
F.2.	Beden dilini etkili kullanır.	4	5	5	1
F.3.	Anlaşılır biçimde konuşur.	5	5	5	0
F.4.	Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.	4	5	5	1
F.5.	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.	4	5	5	1
F.6.	Kendine özgü özellikleri objektif bir şekilde açıklar.	4	5	5	1
F.7.	Bilimsel araştırma basamaklarına uygun bir araştırma tasarlar.	4	4	5	1
F.8.	Grupla çalışma becerisine sahiptir.	4	5	5	1
F.9.	Zamanını etkili kullanır.	5	5	5	0
F.10.	Yeni ve zor durumlar karşısında esnektir.	5	5	5	0
F.11.	Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.	4	5	5	1
F.12.	İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.	4	5	5	1
F.13.	Görüş ve düşüncelerinin altında yatan nedenleri açıklar.	4	5	5	1
F.14.	Herhangi bir sorunu tespit eder.	4	5	5	1
F.15.	Problemleri tanımlar.	5	5	5	0
F.16.	Problemin çözümüne yönelik hipotezler ortaya atar.	4	5	5	1
F.17.	Uzak, yakın çevresindeki tanınmış ve başarılı olmuş girişimcileri tanır.	3	4	5	2
F.18.	Araştırma yapma ve sonuçlarını yorumlama becerisine sahiptir.	4	5	5	1
F.19.	Kendisine yöneltilen eleştirileri tarafsızca değerlendirir.	5	5	5	0
F.20.	Bilimsel temelli gelişimlere göre becerilerini günceller.	5	5	5	0
F.21.	Özgün ürünler ortaya koymak için çaba sarf eder.	4	5	5	1
F.22.	Bir problemi çözemediğinde, neden çözemediğini anlamak için kendini sorgular.	4	5	5	1
F.23.	Herhangi bir iş veya işlemi sorgulayarak yapar.	4	5	5	1
F.24.	Bilgiyi önem sırasına koyar.	4	5	5	1
F.25.	Herhangi bir konunun veya metnin önem belirten ifadelerini yeni bir içerikle yeniden oluşturur.	4	5	5	1
F.26.	Aniden gerçekleşen durumlar karşısında çözüm bulmaya yönelik karar alır.	4	5	5	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Uzmanlar, beceri standart alanında yer alan 26 performans göstergesinden 25'inde uzlaşma sağlarken 1'inde uzlaşma sağlanamamıştır. Uzmanlar, anlaşılır biçimde konuşma, zamanı etkili kullanma, yeni ve zor durumlar karşısında esnek olma, problemleri tanımlama, kendisine yöneltilen eleştirileri tarafsızca değerlendirme, bilimsel temelli gelişmelere göre becerilerini güncelleme performans göstergelerinde yüksek düzeyde uzlaşma sağlamışlardır (R=0).

Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahip olma, beden dilini etkili kullanma, duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatma, bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazma, kendine özgü özellikleri objektif bir şekilde açıklama, bilimsel araştırma basamaklarına uygun bir araştırma tasarlama, grupla çalışma becerisine sahip olma, sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgulama ve iletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulma

performans göstergelerinde uzmanlar arasında görüş birliği oluşmuştur (R=1). Yine uzmanlar, görüş ve düşüncelerinin altında yatan nedenleri açıklama, herhangi bir sorunu tespit etme, problemin çözümüne yönelik hipotezler ortaya atma, araştırma yapma ve sonuçlarını yorumlama becerisine sahip olma, özgün ürünler ortaya koymak için çaba sarf etme, bir problemi çözemediğinde, neden çözemediğini anlamak için kendini sorgulama, herhangi bir iş veya işlemi sorgulayarak yapma, bilgiyi önem sırasına koyma, herhangi bir konunun veya metnin önem belirten ifadelerini yeni bir içerikle yeniden oluşturma ve aniden gerçekleşen durumlar karşısında çözüm bulmaya yönelik karar alma performans göstergelerinde görüş birliğine varmışlardır (R=1). Fakat “Uzak, yakın çevresindeki tanınmış ve başarılı olmuş girişimcileri tanır.” performans göstergesinde uzmanlar arasında uzlaşma sağlanamamıştır.

Tablo 4.17:Delphi II Anketi Teknoloji Standart Alanı Analiz Sonuçları

G. TEKNOLOJİ					
		Ç1	Md	Ç3	R
G.1.	Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	4	5	5	1
G.2.	Temel iletişim teknolojilerini kullanır.	4	5	5	1
G.3.	Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	4	5	5	1
G.4.	Eğitim teknolojilerini kullanır.	4	5	5	1
G.5.	Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.	4	5	5	1
G.6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.	5	5	5	0
G.7.	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.	4	5	5	1
G.8.	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.	4	5	5	1
G.9.	Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.	4	5	5	1
G.10.	Alternatif iletişim kanalları (sosyal ağlar gibi) açar.	3	4	5	2
G.11.	Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.	4	5	5	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.17 incelendiğinde uzmanlar teknoloji standart alanında yer alan performans göstergelerinin 10'unda uzlaşma sağlarken 1'inde uzlaşma sağlanamamıştır. İhtiyaca uygun teknolojiyi seçme ve kullanma performans göstergesine uzmanlar yüksek derecede görüş birliği sağlamışlardır (R=0).

Uzmanlar, “Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.”, “Temel iletişim teknolojilerini kullanır.”, “Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.”, “Eğitim teknolojilerini kullanır.”, “Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.”, “Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları

(özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.”, “Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.”, “Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.” ve “Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.” performans göstergelerinde de uzlaşma sağlamışlardır (R=1). Ancak alternatif iletişim kanalları (sosyal ağlar gibi) açma göstergesinde ise uzmanlar arasında görüş birliği oluşmamıştır (R=2).

4.1.1.1.3. Delphi III uygulamasından elde edilen bulgular

Delphi III uygulamasında kullanılan anket Delphi II’de kullanılan anketle aynıdır. Uzmanlara gönderilen ankette delphi II anketinin analiz sonuçları ve uzmanların delphi II anketine vermiş oldukları cevaplar bulunmaktadır. Uzmanlar, diğer katılımcıların cevaplarını görebilecekleri gibi bir önceki ankete verdikleri cevapları da görebilecekler ve uzmanların katılmadıkları maddelerle ilgili yaptıkları açıklama ve yorumları da görme fırsatı bulacaklardır. Bu verileri göz önüne alarak cevaplarında değişiklik olması halinde uzmanlara cevaplarını değiştirme fırsatı verilmiştir. Bu aşamada, araştırmaya katılan uzmanların kaç tanesinin delphi III anketinde kaç görüş değiştirdiği frekans verilerek, bu değişikliklerinin hangi maddelerde olduğu, değişikliğin nasıl gerçekleştiği ve genel olarak 18 uzmanın ankete vermiş oldukları cevapların çeyrek sapma, medyan ve genişlik değerleri sunulmuştur. Tablo 4.18’de araştırmaya katılan uzmanların hangilerinin kaç tane görüş değiştirdiği verilmiştir.

Tablo 4.18: Uzmanlar Tarafında Yapılan Delphi III Anketindeki Değişiklerin Özeti

Delphi III uygulamasına katılan uzmanın numarası	Değişiklerin sayısı (f)
1	1
2	2
3	0
4	2
5	0
6	0
7	21
8	0
9	0
10	10
11	0
12	0

Tablo 4.18.(devam)

13	0
14	0
15	8
16	0
17	0
18	Delphi III anketine cevap vermedi.
19	0
Toplam	44

Delphi uygulamasının üçüncü aşamasında 19 uzman araştırma katılmış ancak 18'i ankete cevap vermiştir. Bir uzman ise ankete cevap vermemiştir. Ankete cevap veren uzmanlardan 6'sı bir önceki anketteki cevaplarını değiştirmiş, geriye kalan 12 uzman cevapların herhangi bir değişiklik yapmamıştır. Yani cevaplarında ısrar etmişlerdir. Araştırmaya katılan birinci uzman delphi III anketinde sadece bir maddede düşüncesini değiştirmiştir. İkinci ve dördüncü uzman 2 maddede, yedinci uzman 21 maddede, onuncu uzman 10 maddede, onbeşinci uzman 8 maddede görüşlerini değiştirmişlerdir. Toplamda, 6 uzman 44 maddede düşüncelerini değiştirmiştir.

Tablo 4.19: Delphi III Anketindeki Maddelerde Yapılan Değişiklikler

Madde numarası	Madde	Değişiklik
A4	Yenilikleri öğrenmek için zaman ve emek harcar.	4'den 5
A5	Yenilikleri uygulamak amacıyla çevresel koşulları değiştirmek için çaba gösterir.	4'den 5
A8	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.	3'ten 4
A27	Mesleki zorluklarla mücadele edebilme gücünü gösterir.	2'den 4
B4	Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.	4'den 5 3'ten 5
B5	Öğrencileri ve ailelerini tanımaya, onları anlamaya isteklidir.	4'den 5 2'den 4
B10	Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılır.	4'den 5
C1	Görevini yapmasını etkileyen ortopedik sorunu yoktur.	4'den 5
C2	Görevini yapmasını etkileyen görme sorunu yoktur.	4'den 5
C6	Temel sağlık bilgisine sahiptir.	1'den 5
D4	Kendisini ve yakın çevresini etkileyen konularda bilgi sahibidir.	4'den 5
D8	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.	2'den 3
D11	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.	4'den 5
D12	Ülkenin farklı coğrafi alanlarının genel kültür özelliklerini bilir.	3'ten 4

Tablo 4.19. (devam)

D13	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramları açıklar.	4'den 5 3'ten 4
D14	Temel düzeyde politik okuryazardır.	3'ten 4
D16	Gelecekle ilgili gerçekçi öngörülerde bulunur.	3'ten 2 3'ten 4
D17	Kendi inanç sistemini, felsefesini, kültürünü iyi tanır.	3'ten 5
D18	Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.	4'den 5 4'den 5
E1	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.	2'den 1
E3	Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.	4'den 5
E4	Öğrenciye kazandırılacak davranışlarla ilgili olarak yüksek beklentilere sahiptir.	3'ten 2
E12	Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.	4'ten 3
F4	Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.	4'den 5
F5	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.	4'den 5 3'ten 4
F7	Bilimsel araştırma basamaklarına uygun bir araştırma tasarlar.	3'ten 2
F8	Grupla çalışma becerisine sahiptir.	4'den 5
F10	Yeni ve zor durumlar karşısında esnekler.	3'ten 4
F17	Uzak, yakın çevresindeki tanınmış ve başarılı olmuş girişimcileri tanır.	2'den 3
F18	Araştırma yapma ve sonuçlarını yorumlama becerisine sahiptir.	3'den 2
F19	Kendisine yöneltilen eleştirileri tarafsızca değerlendirir.	5'ten 4 4'ten 5 3'ten 4
F21	Özgün ürünler ortaya koymak için çaba sarf eder.	3'ten 4
F22	Bir problemi çözemediğinde, neden çözemediğini anlamak için kendini sorgular.	3'ten 4
F24	Bilgiyi önem sırasına koyar.	4'ten 5
G7	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.	2'den 3
G8	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.	2'den 3

Tablo 4.19'da Delphi III uygulamasına katılan uzmanların düşüncelerini değiştirdiği maddeler yer almaktadır. Uzmanlar 36 maddede düşüncelerini değiştirmişler ve toplam 44 görüş değişikliği bulunmaktadır. Bu değişikliklerin 4'ü kişisel özellik standart alanından, 3'ü ilgi, 3'ü sağlık, 9'u entelektüel düzey, 4'ü tutum, 11'i beceri ve 2'si teknoloji standart alanındadır.

Değişikliğin yapıldığı kişisel özellik, ilgi, sağlık ve teknoloji standart alanındaki maddelerin tamamında uzmanlar olumlu yönde düşüncelerini değiştirmişlerdir. Entelektüel düzey standart alanındaki bir maddede (D16), tutum

standart alanındaki üç maddede (E1, E4, E12) ve beceri standart alanındaki üç maddede (F9, F18, F19) olumsuz yönde düşünce değişikliği olmuştur. Genel olarak değişiklik yapılan maddelerden 7'sinde uzmanlar olumsuz yönde görüşlerini değiştirirken 37'si olumlu yönde görüşlerini değiştirmiştir.

Olumsuz yönde değiştirilen maddelerden D16'ya uzman delphi II anketinde 3 değerini verirken delphi III anketinde 2 değerini vermiştir. Diğer olumsuz yönde değiştirilen maddelerde ise değerler sırasıyla E1 2'den 1'e, E4 3'den 2'ye, E12 4'den 3'e, F7 3'den 2'ye, F18 3'den 2'ye ve F19 5'den 4'e olarak değiştirilmiştir.

Bazı maddelerde birden fazla uzman görüş değişikliğine gitmiştir. Üç uzman B4 maddesinde değişiklik yaparken, D13, D16, D18, F5 ve F19 maddelerinde iki uzman düşünce değişikliğine gitmiştir.

Uzmanların Delphi III anketinde yer alan kişisel özellik standart alanına verdikleri cevapların çeyrek sapma, medyan ve genişlik değerleri analiz sonuçları tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 4.20: Delphi III Anketi Kişisel Özellik Standart Alanı Analiz Sonuçları

A. KİŞİSEL ÖZELLİK		Delphi III sonuçları				Delphi II genişlik değeri
		Ç1	Md	Ç3	R	R
A.1.	Aniden ortaya çıkan stres kaynaklarını yönetir.	4	5	5	1	1
A.2.	Ön yargılardan uzak kalır.	5	5	5	0	0
A.3.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.	5	5	5	0	0
A.4.	Yenilikleri öğrenmek için zaman ve emek harcar.	5	5	5	0	0
A.5.	Yenilikleri uygulamak amacıyla çevresel koşulları değiştirmek için çaba gösterir.	4	5	5	1	1
A.6.	Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.	5	5	5	0	0
A.7.	Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.	4	5	5	1	1
A.8.	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.	4	5	5	1	1
A.9.	Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.	5	5	5	0	0
A.10.	Bireysel çalışmalarda veya grup çalışmalarında üzerine düşen görevi yapar.	5	5	5	0	0
A.11.	Çevresiyle uyumlu yaşamaya gayret eder.	4	5	5	1	1
A.12.	Haklı, haksız davranışları ayırt eder ve adaletli davranır.	5	5	5	0	0
A.13.	İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.	5	5	5	0	0
A.14.	Başkalarının (öğrenci, çalışma arkadaşı vb.) kendilerini güvenle ifade edebilecekleri ortamlar hazırlar.	4	5	5	1	1
A.15.	Haksızlığa uğradığını düşündüğünde hakkını aramak için yollar arar.	5	5	5	0	0
A.16.	Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.	5	5	5	0	0

Tablo 4.20. (devam)

A.17.	Kendisiyle ilgili kararları başkalarına bağımlı olmadan alır.	3	5	5	2	2
A.18.	Gerginlik yaratan durumlardan uzak durur.	3	4	5	2	2
A.19.	Kendisiyle veya çalışma alanıyla ilgili karşılaştığı yeni durumları araştırır.	4	5	5	1	1
A.20.	Günlük işlerini önem sırasına koyar.	4	5	5	1	1
A.21.	Temel hak ve özgürlüklerini bilir ve davranışlarına yansıtır.	5	5	5	0	0
A.22.	Özel hayatın gizliliğine saygı duyar.	5	5	5	0	0
A.23.	Hukukun bağımsızlığı, üstünlüğü konusuna vurgu yapar ve bunları davranışlarına yansıtır.	5	5	5	0	0
A.24.	Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.	5	5	5	0	0
A.25.	Yeni gelişmelere ilişkin bilgilere ulaşmasını sağlayacak yolları bilir.	4	5	5	1	1
A.26.	Mesleki zorluklarla mücadele edebilme gücünü gösterir.	4	5	5	1	1

($R < 1,2$ ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.20 incelendiğinde uzmanların, öğretmen olmak isteyen adaylar için belirledikleri performans göstergelerine verdikleri delphi III ve delphi II cevapları uzlaşma bakımından farklılaşmamaktadır. Uzmanların delphi II anketinde uzlaşmaya varamadıkları “Kendisiyle ilgili kararları başkalarına bağımlı olmadan alır.” ve “Gerginlik yaratan durumlardan uzak durur.” performans göstergelerinde delphi III anketinde de uzlaşma sağlanamamış ($R=2$) ve anketten çıkarılmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.21: Delphi III Anketi İlgi Standart Alanı Analiz Sonuçları

B. İLGİ	Delphi III sonuçları				Delphi II genişlik değeri	
	Ç1	Md	Ç3	R	R	
B.1.	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.	4	5	5	1	1
B.2.	Düzenli kitap okur.	4	5	5	1	1
B.3.	Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.	5	5	5	0	0
B.4.	Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.	4	5	5	1	1
B.5.	Öğrencileri ve ailelerini tanımaya, onları anlamaya isteklidir.	4	5	5	1	1
B.6.	Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.	5	5	5	0	0
B.7.	Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.	4	5	5	1	1
B.8.	Öğrenmeye karşı ilgi duyar.	5	5	5	0	0
B.9.	Kendinden çok başkalarına yardım etmeyi düşünür.	3	4	4	1	1
B.10.	Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılır.	3	5	5	2	2
B.11.	Bilimsel araştırmalara ilgi duyar.	4	5	5	1	1

($R < 1,2$ ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Uzmanların ilgi standart alanında yer alan performans göstergelerine verdikleri delphi III ve delphi II cevapları uzlaşma bakımından farklılaşmamaktadır. Delphi II anketinde uzlaşma sağlanamayan sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılma (R=2) performans göstergesine delphi III anketinde uzlaşma sağlanamamış ve anketten çıkarılmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.22: Delphi III Anketi Sağlık Standart Alanı Analiz Sonuçları

C. SAĞLIK	Delphi III sonuçları				Delphi II genişlik değeri
	Ç1	Md	Ç3	R	R
C.1. Görevini yapmasını etkileyen ortopedik sorunu yoktur.	1	3	5	4	3
C.2. Görevini yapmasını etkileyen görme sorunu yoktur.	1	4	5	4	4
C.3. Görevini yapmasını etkileyen işitme sorunu yoktur.	1	4	5	4	4
C.4. Görevini yapmasını etkileyen konuşma (kekemelik gibi) sorunu yoktur.	3	5	5	2	2
C.5. Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.	4	5	5	1	1
C.6. Temel sağlık bilgisine sahiptir.	3	5	5	2	2

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.22'ye göre, uzmanların sağlık standart alanında yer alan performans göstergelerine verdikleri delphi III ve delphi II cevapları sadece “Görevini yapmasını etkileyen ortopedik sorunu yoktur.” göstergesinde farklılaşmaktadır. Göstergenin delphi II genişlik değeri 3 iken delphi III genişlik değeri 4 olmuştur. Yani uzmanların, bu performans göstergesiyle ilgili düşüncelerindeki farklılığın daha da arttığını göstermektedir. Diğer göstergelerde uzlaşma bakımından farklılaşma bulunmamaktadır.

Delphi II anketinde üzerinde uzlaşma sağlanamayan görevini yapmasını etkileyen ortopedik (R=4), görme (R=4), işitme (R=4), ve konuşma (R=2) sorunu olmama ile temel sağlık bilgisine sahip olma (R=2) performans göstergelerinde delphi III anketinde de yine uzlaşma sağlanamamıştır. Böylelikle bu performans göstergelerinin anketten çıkarılmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.23: Delphi III Anketi Entelektüel Düzey Standart Alanı Analiz Sonuçları

D. ENTELEKTÜEL DÜZEY	Delphi III sonuçları				Delphi II genişlik değeri
	Ç1	Md	Ç3	R	R
D.1.	4	5	5	1	1
D.2.	4	5	5	1	1
D.3.	4	5	5	1	1
D.4.	4	5	5	1	1
D.5.	4	5	5	1	1
D.6.	5	5	5	0	0
D.7.	5	5	5	0	0
D.8.	5	5	5	0	0
D.9.	4	5	5	1	1
D.10.	3	4	5	2	2
D.11.	4	5	5	1	1
D.12.	4	5	5	1	1
D.13.	4	5	5	1	1
D.14.	4	5	5	1	1
D.15.	5	5	5	0	0
D.16.	4	5	5	1	1
D.17.	5	5	5	0	0
D.18.	4	5	5	1	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Uzmanların entelektüel düzey standart alanında yer alan performans göstergelerine verdikleri delphi III ve delphi II cevapları uzlaşma bakımından farklılaşmamaktadır. Uzmanların delphi II anketinde üzerinde uzlaşma sağlayamadıkları “Ortaöğretimdeki temel derslerde ortalamanın üstünde bir nota sahiptir.” (R=2) performans göstergesinde delphi III anketinde de uzlaşma sağlanamamış ve anketten çıkarılmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.24: Delphi III Anketi Tutum Standart Alanı Analiz Sonuçları

E. TUTUM	Delphi III sonuçları				Delphi II genişlik değeri
	Ç1	Md	Ç3	R	R
E.1. Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.	4	5	5	1	1
E.2. Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.	5	5	5	0	0
E.3. Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.	4	5	5	1	1
E.4. Öğrenciye kazandırılacak davranışlarla ilgili olarak yüksek beklentilere sahiptir.	4	4	5	1	1
E.5. Farklılıkları olan bireylere yönelik (iş arkadaşı, öğrenci, veli vs) kabul edici tutum sahibidir.	5	5	5	0	0
E.6. İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.	5	5	5	0	0
E.7. Okula ve öğrencilere karşı olumlu tutuma sahiptir.	5	5	5	0	0
E.8. Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.	5	5	5	0	0
E.9. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.	5	5	5	0	0
E.10. Konuşmalarında öğretmenlik mesleğinin manevi, model olma, her koşulda görev yapma ve meslek ahlakı yönüne vurgu yapar.	5	5	5	0	0
E.11. Bilimsel gelişmelere karşı olumlu tutuma sahiptir.	5	5	5	0	0
E.12. Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.	4	5	5	1	1
E.13. Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.	5	5	5	0	0
E.14. Çevre sorunlarına duyarlıdır.	4	5	5	1	1

(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.24 incelendiğinde, uzmanların delphi III anketine verdikleri cevaplarla delphi II anketine verdikleri cevaplar uzlaşma bakımından farklılaşmamaktadır. Bu durumda uzmanlar delphi II anketine verdikleri cevaplarda ısrarcı olmuşlardır.

Tablo 4.25: Delphi III Anketi Beceri Standart Alanı Analiz Sonuçları

F. BECERİ	Delphi III sonuçları				Delphi II genişlik değeri
	Ç1	Md	Ç3	R	R
F.1. Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.	4	5	5	1	1
F.2. Beden dilini etkili kullanır.	4	5	5	1	1
F.3. Anlaşılır biçimde konuşur.	5	5	5	0	0
F.4. Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.	5	5	5	0	1
F.5. Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.	5	5	5	0	1
F.6. Kendine özgü özellikleri objektif bir şekilde açıklar.	4	5	5	1	1
F.7. Bilimsel araştırma basamaklarına uygun bir araştırma tasarlar.	4	4	5	1	1

Tablo 4.25. (devam)

F.8.	Grupla çalışma becerisine sahiptir.	5	5	5	0	1
F.9.	Zamanını etkili kullanır.	5	5	5	0	0
F.10.	Yeni ve zor durumlar karşısında esnekler.	5	5	5	0	0
F.11.	Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.	4	5	5	1	1
F.12.	İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.	5	5	5	0	1
F.13.	Görüş ve düşüncelerinin altında yatan nedenleri açıklar.	4	5	5	1	1
F.14.	Herhangi bir sorunu tespit eder.	4	5	5	1	1
F.15.	Problemleri tanımlar.	4	5	5	1	0
F.16.	Problemin çözümüne yönelik hipotezler ortaya atar.	4	5	5	1	1
F.17.	Uzak, yakın çevresindeki tanınmış ve başarılı olmuş girişimcileri tanır.	3	4	5	2	2
F.18.	Araştırma yapma ve sonuçlarını yorumlama becerisine sahiptir.	4	5	5	1	1
F.19.	Kendisine yöneltilen eleştirileri tarafsızca değerlendirir.	5	5	5	0	0
F.20.	Bilimsel temelli gelişimlere göre becerilerini günceller.	5	5	5	0	0
F.21.	Özgün ürünler ortaya koymak için çaba sarf eder.	4	5	5	1	1
F.22.	Bir problemi çözemediğinde, neden çözemediğini anlamak için kendini sorgular.	4	5	5	1	1
F.23.	Herhangi bir iş veya işlemi sorgulayarak yapar.	4	5	5	1	1
F.24.	Bilgiyi önem sırasına koyar.	4	5	5	1	1
F.25.	Herhangi bir konunun veya metnin önem belirten ifadelerini yeni bir içerikle yeniden oluşturur.	4	5	5	1	1
F.26.	Aniden gerçekleşen durumlar karşısında çözüm bulmaya yönelik karar alır.	4	5	5	1	1

($R < 1,2$ ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Uzmanların, beceri standart alanında yer alan 5 performans göstergesine verdikleri cevapları uzlaşma bakımında farklılık göstermektedir. Diğer 21 performans göstergesinde ise herhangi bir farklılaşma meydana gelmemiştir.

“Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.”, “Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.”, “Grupla çalışma becerisine sahiptir.” ve “İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.” performans göstergelerinin delphi II analiz sonuçlarına göre genişlik değeri 1 iken delphi III anketinin sonuçlarına göre bu değer 0 (sıfır) olmuştur. Bu durum uzmanların ilgili performans göstergelerinde uzlaşma derecelerinin arttığını göstermektedir.

“Problemleri tanımlar.” performans göstergesinde ise delphi II analiz sonucu 0 (sıfır) iken delphi III analiz sonucu 1 olmuştur. Bu durum da uzmanların ilgili performans göstergesinde uzlaşma derecelerinin azaldığını ortaya koymaktadır.

Uzmanların delphi II anketinde üzerinde uzlaşma sağlayamadıkları uzak, yakın çevresindeki tanınmış ve başarılı olmuş girişimcileri tanıma ($R=2$) performans

göstergesinde delphi III anketinde uzlaşma sağlanamamış ve anketten çıkarılmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.26: Delphi III Anketi Teknoloji Standart Alanı Analiz Sonuçları

G. TEKNOLOJİ	Delphi III sonuçları				Delphi II genişlik değeri
	Ç1	Md	Ç3	R	R
G.1. Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	4	5	5	1	1
G.2. Temel iletişim teknolojilerini kullanır.	4	5	5	1	1
G.3. Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	4	5	5	1	1
G.4. Eğitim teknolojilerini kullanır.	4	5	5	1	1
G.5. Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.	4	5	5	1	1
G.6. İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.	5	5	5	0	0
G.7. Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.	4	5	5	1	1
G.8. Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.	4	5	5	1	1
G.9. Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.	4	5	5	1	1
G.10. Alternatif iletişim kanalları (sosyal ağlar gibi) açar.	3	4	5	2	2
G.11. Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.	4	5	5	1	1

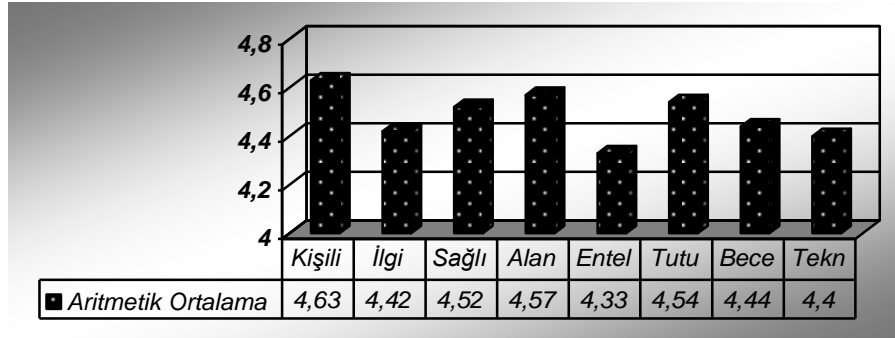
(R<1,2 ise uzlaşma sağlanmıştır.)

Tablo 4.26'ya göre, uzmanların teknoloji standart alanında yer alan performans göstergelerine verdikleri delphi III ve delphi II cevapları uzlaşma bakımından farklılaşmamaktadır. Uzmanların delphi II anketinde üzerinde uzlaşma sağlayamadıkları “Alternatif iletişim kanalları (sosyal ağlar gibi) açar” (R=2) performans göstergesinde delphi III anketinde de uzlaşma sağlanamamış ve anketten çıkarılmasına karar verilmiştir.

4.1.1.2. Standartların gözden geçirilmesi basamağına ilişkin bulgular

Bu aşama *giriş standartlarını belirleme* sürecinin son aşamasıdır. Bu aşamada, ikinci aşamada ortaya çıkan standartların ilgili paydaşlar tarafından gözden geçirilmesi gerekmektedir. Araştırmanın amacı çerçevesinde paydaş olarak öğretim elemanları belirlenmiştir. Dolayısıyla, öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken performans göstergelerinin önem düzeyi ile ilgili öğretim elemanı görüşleri; kişisel özellik, ilgi, sağlık, alan bilgisi, entelektüel düzey, tutum, beceri ve teknoloji standart alanları kapsamında incelenmiştir. Standart alanlarında yer alan performans

göstergelerine verilen cevaplardan elde edilen verilerin aritmetik ortalamalara göre yorumlanmasında, yöntem bölümünde belirtilen sınırlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının her bir standart alanlarına yönelik vermiş oldukları cevapların toplam aritmetik ortalamaları grafik 4.1’de gösterilmiştir.

Grafik 4.1: Standart Alanlarında Yer Alan Performans Göstergelerine Verilen Cevapların Toplam Aritmetik Ortalamaları

Grafik 4.1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretim elemanlarının düşüncelerine göre standart alanlarının tamamının önem derecesi yüksek düzeydedir. Aritmetik ortalaması en yüksek olan standart alanı kişilik özellikleri, en düşük olanı ise entelektüel düzey standart alanıdır. Standart alanlarında yer alan performans göstergelerine verilen cevaplardan elde edilen verilerin aritmetik ortalamalara göre yorumlanmasında, yöntem bölümünde belirtilen sınırlardan yararlanılmıştır.

4.1.1.2.1. Kişilik özelliklerin standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından ilki “Kişilik özellikleri”dir. Bu standart alanında 10 performans göstergesi bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının kişilik özellikleri standart alanındaki performans göstergelerinin önem düzeyi ile ilgili görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4.27’de verilmiştir.

Tablo 4.27: Kişilik Özellikleri Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
A.2.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.	4.83	0.42
A.3.	Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.	4.83	0.43
A.8.	İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.	4.70	0.56
A.6.	Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.	4.65	0.59
A.10.	Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.	4.64	0.58

Tablo 4.27. (devam)

A.5.	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.	4.57	0.64
A.7.	Çatışma kültüründen çok uzlaşılı kültürünü benimser.	4.56	0.66
A.1.	Ön yargılardan uzak kalır.	4.54	0.68
A.4.	Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.	4.54	0.62
A.9.	Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.	4.48	0.76
Toplam		4.63	3.87

Tablo 4.27'ye göre, öğretim elemanları, kişisel özellikler standart alanında yer alan performans göstergelerinin tamamının çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının, öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken "Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygılı dilini kullanır." ile "Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder." göstergelerinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaları 4.83'tür. Öğretim elemanlarına göre bu performans göstergelerinin önem derecesinin çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Bir diğer performans göstergesi olan "İnsanlara bir şeyler öğretmekte haz duyar" göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.70'dir. Bu performans göstergesinin ise öğretim elemanlarına göre yine çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanlarından "Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur." performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının bu performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.65'dir. Bu ortalamaya göre "Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur." performans göstergesinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu belirlenmiştir.

"Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür." performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.64; "Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır." performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.57; "Çatışma kültüründen çok uzlaşılı kültürünü benimser." performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.56; "Ön yargılardan uzak kalır." ile "Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar." performans göstergelerinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.54 ve "Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür." performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması ise 4.48'dir. Bu ortalamalara göre ilgili

performans göstergelerinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

4.1.1.2.2. İlgi standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından ikincisi “İlgi”dir. Bu standart alanında 7 performans göstergesi bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının bu standart alanında yer alan performans göstergeleri ile ilgili görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4.28’de verilmiştir.

Tablo 4.28: İlgi Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
B.7.	Öğrenmeye karşı ilgi duyar.	4.66	0.54
B.1.	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.	4.58	0.74
B.3.	Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.	4.55	0.67
B.2.	Kitap okuma alışkanlığına sahiptir.	4.51	0.72
B.5.	Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.	4.44	0.67
B.4.	Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.	4.17	0.82
B.6.	Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.	4.03	0.84
Toplam		4.42	3.80

Tablo 4.28 incelendiğinde, Öğretim elemanlarından “Öğrenmeye karşı ilgi duyar.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının bu performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.66’dır. Bu ortalamaya göre “Öğrenmeye karşı ilgi duyar.” performans göstergesinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. İlgi standart alanında yer alan diğer performans göstergesi olan “Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.” göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.58’dir. Bu performans göstergesinin ise öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ifade edilebilir. “Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.55; “Kitap okuma alışkanlığına sahiptir.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.51 ve “Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.44’dür. Yine bu

ortalamalara göre performans göstergelerinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

“Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.17, “Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.03’dür. Bu ortalamalara bakıldığında öğretim elemanlarına göre ilgili performans göstergelerinin önem düzeyinin önemli olduğu belirlenmiştir.

4.1.1.2.3. Sağlık standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından üçüncüsü “Sağlık”tır ve bu standart alanında 1 performans göstergesi bulunmaktadır. Bu performans göstergesine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4.29’da verilmiştir.

Tablo 4.29: Sağlık Standart Alanına İlişkin Performans Göstergesinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
C.1.	Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.	4.52	0.72

Tablo 4.29’da görüldüğü gibi, öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken standart alanlarında biri olan *sağlık* standart alanında bir performans göstergesi bulunmaktadır. Sağlık standart alanında yer alan “Günlük yaşamını derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdiklerin yanıtların aritmetik ortalaması 4.52’dir. Bu performans göstergesinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ifade edilebilir.

4.1.1.2.4. Alan bilgisi standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından dördüncüsü “Alan bilgisi”dir. Bu standart alanında 3 performans göstergesi bulunmaktadır. Bu performans göstergelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4.30’da verilmiştir.

Tablo 4.30: Alan Bilgisi Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
D.2.	Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.	4.59	0.66
D.1.	Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.	4.52	0.72
D.3.	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.	4.34	0.67
Toplam		4.57	1.45

Öğretim elemanlarından “Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının bu performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.59’dur. Bu ortalamaya göre “Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.” performans göstergesinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. “Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.52, “Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.34’dür. Bu ortalamalara bakıldığında öğretim elemanlarına göre ilgili performans göstergelerinin önem düzeyinin çok önemli olduğu belirlenmiştir.

4.1.1.2.5. Entelektüel düzey standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından beşincisi “Entelektüel düzey”dir. Bu standart alanında 8 performans göstergesi bulunmaktadır. Bu performans göstergelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4.31’de verilmiştir.

Tablo 4.31: Entelektüel Düzey Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
E.1.	Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.	4.45	0.70
E.2.	Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.	4.40	0.65
E.3.	Kendi kültürünün özelliklerini bilir.	4.40	0.72
E.4.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.	4.40	0.62
E.8.	Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.	4.36	0.75
E.5.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.	4.27	0.65
E.7.	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramlarını açıklar.	4.24	0.75
E.6.	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.	4.12	0.70
Toplam		4.33	4.24

Tablo 4.31 incelendiğinde, öğretim elemanlarından “Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının bu performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.45’dir. Bu ortalamaya göre “Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.” performans göstergesinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Entelektüel düzey standart alanında yer alan diğer performans göstergeleri olan “Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.”, “Kendi kültürünün özelliklerini bilir.” ve “Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.” göstergelerinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.40’dir. Bu performans göstergelerinin ise öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ifade edilebilir. Bir diğer performans göstergesi olan “Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.” göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.36’dir. Bu performans göstergesinin ise öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu belirlenmiştir.

“Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.27 ve “Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramlarını açıklar.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.24’dür. Ortalamalar dikkate alındığında öğretim elemanları bu performans göstergelerinin çok önemli olduğunu ifade etmiştir. “Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.” göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.12’dir. Bu ortalamalara bakıldığında öğretim elemanlarına göre ilgili performans göstergelerinin önem düzeyinin önemli olduğu ifade edilebilir.

4.1.1.2.6. Tutum standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından altıncısı “tutum”dur. Bu standart alanında 8 performans göstergesi bulunmaktadır. Bu

performans göstergelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4,32’de verilmiştir.

Tablo 4.32: Tutum Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
F.2.	Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.	4.84	0.46
F.6.	Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.	4.63	0.55
F.8.	Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.	4.60	0.54
F.5.	Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.	4.59	0.75
F.1.	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.	4.50	0.71
F.4.	İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.	4.44	0.90
F.7.	Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.	4.40	0.64
F.3.	Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.	4.36	0.75
Toplam		4.54	3.54

Tablo 4.32’ye göre, öğretim elemanları, tutum standart alanında yer alan performans göstergelerinin tamamının çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu standart alanında yer alan performans göstergeleri içerisinde “Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.” göstergesi oldukça yüksek bir aritmetik ortalamaya ($X=4.84$) sahiptir. Bu ortalamaya göre, öğretim elemanlarına göre ilgili performans göstergesinin önem düzeyinin çok önemli olduğu ifade edilebilir. “Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaları 4.63, “Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.” göstergesinin aritmetik ortalaması ise 4.60’dır. Ortalamalar dikkate alındığında öğretim elemanlarına göre ilgili performans göstergelerinin önem düzeyinin çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretim elemanlarından “Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.”, “Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.” ve “İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.” performans göstergelerinin önem düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının bu performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması sırasıyla 4.59; 4.50 ve 4.44’tür. Bu ortalamalara göre ilgili performans göstergelerinin önem düzeyinin çok önemli olduğu söylenebilir.

“Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların

aritmetik ortalaması 4.40, “Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.36’dır. Bu ortalamalara bakıldığında öğretim elemanlarına göre performans göstergelerinin önem düzeyinin çok önemli olduğu söylenebilir.

4.1.1.2.7. Beceri standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından yedincisi “Beceri”dir. Bu standart alanında 9 performans göstergesi bulunmaktadır. Bu performans göstergelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4.33’te verilmiştir.

Tablo 4.33: Beceri Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
G.1.	Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.	4.56	0.62
G.8.	Bilimsel temelli gelişimlere göre bilgilerini günceller.	4.54	0.63
G.3.	Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.	4.51	0.61
G.9.	Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.	4.49	0.62
G.2.	Beden dilini etkili kullanır.	4.41	0.66
G.4.	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.	4.41	0.69
G.7.	İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.	4.40	0.64
G.5.	Grupla çalışma becerisine sahiptir.	4.35	0.75
G.6.	Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.	4.32	0.70
Toplam		4.44	4.61

Tablo 4.33 incelendiğinde, öğretim elemanlarından “Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının bu performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.56’dır. Bu ortalamaya göre “Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.” performans göstergesinin öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ifade edilebilir. Beceri standart alanında yer alan diğer performans göstergesi “Bilimsel temelli gelişimlere göre bilgilerini günceller.” göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdiklerin yanıtların aritmetik ortalaması 4.54’dür. Bu performans göstergesinin ise yine öğretim elemanlarına göre çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanlarının “Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.” performans göstergesine verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.51’dir.

Ortalama dikkate alındığında öğretim elemanlarına göre bu göstergenin çok önemli ortaya çıkmıştır.

“Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.49; “Beden dilini etkili kullanır.” ve “Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.” performans göstergelerinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.41; “İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.” göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.40’dır. Bu ortalamalara bakıldığında öğretim elemanlarına göre ilgili performans göstergelerinin önem düzeyinin çok önemli olduğu ifade edilebilir. Ayrıca beceri standart alanında yer alan “Grupla çalışma becerisine sahiptir.” ve “Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.” Performans göstergelerinin aritmetik ortalamaları sırasıyla 4.35 ve 4.32’dir. Yine bu ortalamalara göre performans göstergelerinin önem düzeyinin çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

4.1.1.2.8. Teknoloji standart alanına ilişkin bulgular

Öğretmen olmak isteyen adaylar için belirlenen standart alanlarından sekizincisi “Teknoloji”dir. Bu standart alanında 10 performans göstergesi bulunmaktadır. Bu performans göstergelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini ifade eden sayısal veriler tablo 4.34’te verilmiştir.

Tablo 4.34: Teknoloji Standart Alanına İlişkin Performans Göstergelerinin Önem Düzeyi İle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	\bar{X}	SS
H.10.	Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.	4.51	0.66
H.8.	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.	4.50	0.61
H.6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.	4.47	0.64
H.4.	Eğitim teknolojilerini kullanır.	4.41	0.67
H.3.	Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	4.40	0.64
H.5.	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.	4.36	0.63
H.2.	Temel iletişim teknolojilerini kullanır.	4.36	0.67
H.1.	Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	4.36	0.68
H.7.	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.	4.36	0.67
H.9.	Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.	4.30	0.67
Toplam		4.40	5.39

Öğretim elemanlarının, öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken “Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.” göstergesinin önem düzeyine ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaları 4.51’dir. Öğretim elemanlarına göre bu performans göstergesinin önem derecesinin çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir performans göstergesi olan “Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.” Göstergesinin aritmetik ortalaması ise 4.50’dir. Bu ortalamaya bakıldığında ilgili performans göstergesinin önem derecesinin çok önemli olduğu ifade edilebilir. Öğretim elemanlarının “İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.” performans göstergesine verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.47’dir. Ortalama dikkate alındığında öğretim elemanlarına göre bu göstergenin çok önemli ifade edilebilir.

“Eğitim teknolojilerini kullanır.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4.41; “Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.” performans göstergesinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.40; “Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.”, “Temel iletişim teknolojilerini kullanır.”, “Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.” ve “Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.” göstergelerinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.36; son olarak ise “Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.” göstergelerinin önem düzeyine ilişkin verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.30’dur. Bu ortalamalara bakıldığında öğretim elemanlarına göre ilgili performans göstergelerinin önem düzeyinin çok önemli olduğu ifade edilebilir.

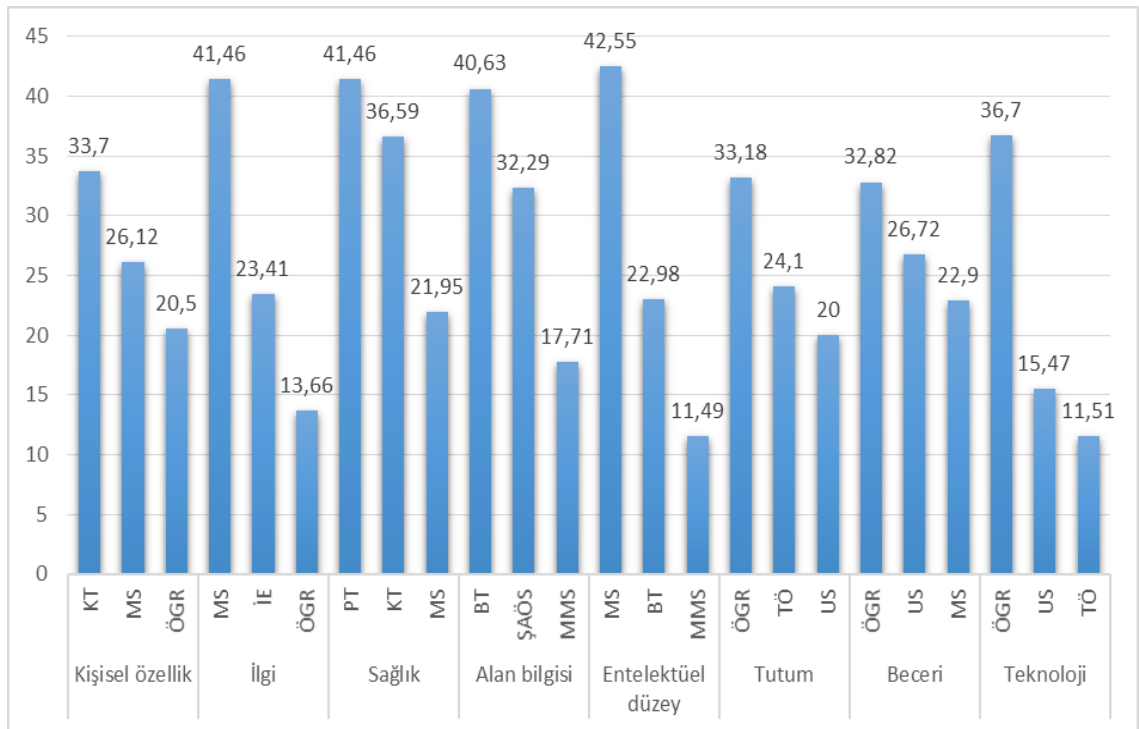
Sonuç olarak birinci araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular;

- Öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken giriş standart alanları; kişilik özellikleri, ilgi, sağlık, alan bilgisi, entelektüel düzey, tutum, beceri ve teknoloji olarak ortaya çıkmıştır.
- Kişisel özellik standart alanı için on, ilgi için yedi, sağlık için bir, alan bilgisi için üç, entelektüel düzey için sekiz, tutum için sekiz, beceri için dokuz ve teknoloji standart alanı için on performans göstergesi belirlenmiştir.

- Araştırmaya katılan öğretmen elemanları her bir standart alanında yer alan performans göstergelerinin önem derecesini çok önemli olarak ifade etmişlerdir.

4.1.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın problemi “Öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken performans göstergeleri nasıl ölçülebilir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu aşamada bulgular standart alanlarına göre verilmiştir. Ayrıca standart alanlarına göre en fazla belirtilen üç alternatif uygulama grafik 4.2’de verilmiştir.

Grafik 4.2: Standart Alanlarına Göre Performans Göstergelerinin Nasıl Ölçülebileceğine Dair En Fazla Vurgulanan Uygulamalar

Grafik 4.2’de yer alan rakamlar, bir standart alanındaki performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceği yönelik verilen toplam cevapların sadece bir uygulamaya verilen cevaplara oranını göstermektedir. Örneğin, ilgi standart alanındaki performans göstergelerinin ölçülmesine yönelik verilen cevapların toplam frekansı 205’dir. MS uygulaması için verilen cevapların toplamı ise 85’dir. Dolayısıyla verileri yüzde olarak hesaplırsak MS için %41,46 çıkmaktadır.

Grafik 4.2'ye göre, standart alanlarında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceği konusunda uzmanların verdikleri cevaplar dikkate alındığında;

- kişisel özellik standart alanındaki performans göstergeleri için en fazla vurgulanan uygulamalar kişilik testleri (KT), mülakat sınavı (MS) ve öğretmen gözlem raporları (ÖGR),
- ilgi standart alanında MS, ilgi envanteri (İE) ve ÖGR; sağlık standart alanında psikolojik testler (PT), KT ve MS,
- alan bilgisi standart alanında yer alan performans göstergeleri için başarı testi (BT), seçmek istediği alana özgü merkezi sınav (SAÖS) ve mevcut merkezi sınav (MMS),
- entelektüel düzey standart alanında MS, BT ve MMS,
- tutum standart alanında ÖGR, tutum ölçekleri (TÖ) ve uygulamalı sınav (US),
- Beceri standart alanında ise ÖGR, US ve MS; son olarak teknoloji standart alanında ÖGR, US ve TÖ'dür.

4.1.2.1. Standart alanlarına ilişkin bulgular

Bu kısımda bulgular, araştırma sorusuna yönelik olarak standart alanlarına göre ortaya çıkan verilere uygun olarak sunulmuştur. Bu bağlamda, kişisel özellik, ilgi, sağlık, alan bilgisi, entelektüel düzey, tutum, beceri ve teknoloji standart alanlarına ait bulgular aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Kişisel özellik standart alanına ait bulgular tablo 4.35'te belirtilmiştir.

Tablo 4.35: Kişisel Özellik Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık (f)	Yüzde (%)
A.1.	Ön yargılardan uzak kalır.	Kişilik Testi	19	82,6
		Mülakat Sınavı	17	73,9
		Öğretmen Gözlem Raporları	15	65,2
A.2.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.	Kişilik Testi	13	56,5
		Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Mülakat Sınavı	10	43,5

Tablo 4.35. (devam)

A.3.	Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.	Kişilik Testi	19	82,6
		Psikolojik Testler	10	43,5
		Tutum Ölçekleri	9	39,1
A.4.	Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.	Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Yetenek Testleri	8	34,8
		Başarı Testleri	7	30,4
A.5.	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.	Kişilik Testi	17	73,9
		Mülakat Sınavı	10	43,5
		Öğretmen Gözlem Raporları	9	39,1
A.6.	Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.	Mülakat Sınavı	18	78,3
		Öğretmen Gözlem Raporları	9	39,1
		Uygulamalı Sınav	8	34,8
A.7.	Çatışma kültüründen çok uzlaşma kültürünü benimser.	Kişilik Testi	16	69,6
		Mülakat Sınavı	14	60,9
		Tutum Ölçekleri	10	43,5
A.8.	İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.	Kişilik Testi	10	43,5
		Uygulamalı Sınav	9	39,1
		Tutum Ölçekleri	9	39,1
A.9.	Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.	Mülakat Sınavı	12	52,2
		Kişilik Testi	12	52,2
		Öğretmen Gözlem Raporları	10	43,5
A.10.	Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.	Kişilik Testi	14	60,9
		Mülakat Sınavı	12	52,2
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8

Tablo 4.35 incelendiğinde, araştırmaya katılan uzmanlar, kişisel özellik standart alanında yer alan “Ön yargılardan uzak kalır.” performans göstergesinin kişilik testleri, mülakat sınavı ve öğretmen gözlem raporları aracılığıyla ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar, bu uygulamalardan en fazla belirttikleri kişilik testleridir (f=19). Belirtilen performans göstergesinin mülakat sınavı ile ölçülebileceğini ifade eden 17 uzman, öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini ifade eden ise 15 uzman bulunmaktadır. İlgili standart alanının ikinci performans göstergesi “Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.” göstergesidir. Bu performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama yine kişilik testleridir (f=13). Bu uygulamayı sırası ile öğretmen gözlem raporları (f=11) ve mülakat sınavı (f=10) takip etmektedir. Üçüncü performans göstergesi olan “Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.” göstergesini uzmanlar, kişilik testleri, psikolojik testler ve tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Uzmanların en sık vurguladığı uygulama kişilik testleridir (f=19). Psikolojik testlerle ölçüleceğini ifade eden 10 uzman, tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini ifade eden 9 uzman bulunmaktadır. Uzmanlar

“Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.” performans göstergesinin öğretmen gözlem raporları, yetenek testleri ve başarı testleri ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanların en sık ifade ettiği uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=11). Yetenek testlerini 8 uzman, başarı testlerini 7 uzman belirtmiştir.

Kişisel özellik standart alanının beşinci performans göstergesi olan “Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.” göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda 17 uzman kişilik testleri ile 10 uzman mülakat sınavı ile 9 uzman ise öğretmen gözlem raporlarıyla ölçülebileceğini vurgulamışlardır. Çalışmada yer alan uzmanlar “Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.” performans göstergesinin mülakat sınavı, öğretmen gözlem raporları ve fakülteye alınmadan önce 3 veya 6 aylık öğretmenlik deneyimini kapsayan uygulamalı sınavlar ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. En sık vurguladıkları uygulama mülakat sınavıdır (f=18). Daha sonra sırası ile öğretmen gözlem raporları (f=9) ve uygulamalı sınav (f=8) yer almaktadır. “Çatışma kültüründen çok uzlaşma kültürünü benimser.” performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda 16 uzman kişilik testleri ile, 14 uzman mülakat sınavı ile ve 10 uzman ise tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. İlgili standart alanının sekizincisi “İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.” performans göstergesidir. Bu göstergenin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama yine kişilik testleridir (f=10). Bu uygulamayı sırasıyla uygulamalı sınav (f=9) ve tutum ölçekleri (f=9) izlemektedir. Uzmanlar “Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.” performans göstergesinin mülakat sınavı, kişilik testleri ve öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini vurgulamışlardır. 12 uzman mülakat sınavı ve kişilik testleri ile, 10 uzman ise öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Kişisel özellik standart alanının son performans göstergesi olan “Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.” göstergesi 14 uzmanın görüşüne göre kişilik testleri ile, 12 uzmanın görüşüne göre mülakat sınavıyla ve 8 uzmanın görüşüne göre ise öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceği ifade edilmiştir.

Tablo 4.36: İlgi Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık (f)	Yüzde (%)
B.1.	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.	Mülakat Sınavı	14	60,9
		Kişilik Testleri	7	30,4
		Uygulamalı Sınav	7	30,4
B.2.	Kitap okuma alışkanlığına sahiptir.	Mülakat Sınavı	13	56,5
		Öğretmen Gözlem Raporları	10	43,5
B.3.	Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.	İlgi Envanteri	6	26,1
		Mülakat Sınavı	11	47,8
		İlgi Envanteri	11	47,8
B.4.	Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.	Seçmek istediği Alana Özgü Merkezi Sınav	6	26,1
		Mülakat Sınavı	12	52,2
		İlgi Envanteri	11	47,8
B.5.	Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.	Tutum Ölçekleri	8	34,8
		Mülakat Sınavı	12	52,2
		İlgi Envanteri	12	52,2
B.6.	Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.	Kişilik Testleri	7	30,4
		Mülakat Sınavı	11	47,8
		Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
B.7.	Öğrenmeye karşı ilgi duyar.	Yetenek Testleri	9	39,1
		Mülakat Sınavı	12	52,2
		İlgi Envanteri	8	34,8
		Öğretmen Gözlem Raporları	7	30,4

İlgi standart alanında yer alan ilk performans göstergesi “Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer” göstergesidir. Araştırmaya katılan uzmanlar bu performans göstergesinin mülakat sınavı, kişilik testleri ve uygulamalı sınav ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Uzmanların en sık vurguladığı uygulama mülakat sınavıdır (f=14). Bu uygulamayı sırasıyla kişilik testleri (f=7) ve uygulamalı sınav (f=7) izlemektedir. İlgili standart alanının ikinci performans göstergesi olan “Kitap okuma alışkanlığına sahiptir” göstergesinin uzmanların görüşlerine göre mülakat sınavı (f=13), öğretmen gözlem raporları (f=10) ve ilgi envanteri (f=6) aracılığıyla ölçülebileceği ifade edilmiştir. Diğer bir performans göstergesi olan “Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.” göstergesi ise mülakat sınavı, ilgi envanteri ve seçmek istediği alana özgü merkezi sınav uygulamaları ile ölçülebileceği belirtilmiştir. Araştırmaya katılan 11 uzman bu performans göstergesinin mülakat sınavı ve ilgi envanteri ile ölçülebileceğini belirtirken, 6 uzman ise seçmek istediği alana özgü merkezi sınav uygulaması ile ölçülebileceğini vurgulamıştır. “Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.” performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda 12 uzman mülakat sınavı ile, 11 uzman ilgi envanteri ile ve 8 uzman ise tutum ölçekleri ile

ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Uzmanlar, “Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.” göstergesinin mülakat sınavı, ilgi envanteri ve kişilik testleri ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 12 uzman ilgili göstergenin mülakat sınavı ve ilgi envanteri ile ölçülebileceğini belirtirken, 7 uzman kişilik testleri ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. İlgili standart alanının altıncısı “Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.” performans göstergesidir. Bu göstergenin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama mülakat sınavı ve öğretmen gözlem raporlarıdır (f=11). Bu uygulamaları yetenek testleri (f=9) izlemektedir. İlgili standart alanının son performans göstergesi olan “Öğrenmeye karşı ilgi duyar.” göstergesi 12 uzmanın görüşüne göre mülakat sınavı ile, 8 uzmanın görüşüne göre ilgi envanteri ile ve 7 uzmanın görüşüne göre ise öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceği ifade edilmiştir.

Tablo 4.37: Sağlık Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık (f)	Yüzde (%)
C.1.	Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.	Psikolojik Testler	17	73,9
		Kişilik Testleri	15	65,2
		Mülakat Sınavı	9	39,1

Tablo 4.37 incelendiğinde, sağlık standart alanının tek performans göstergesi olan “Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.” Göstergesi uzmanlara göre psikolojik testler, kişilik testleri ve mülakat sınavı ile ölçülebileceği ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan 17 uzman mülakat sınavını, 15 uzman kişilik testlerini ve 9 uzman ise mülakat sınavını belirtmiştir.

Tablo 4.38: Alan Bilgisi Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık (f)	Yüzde (%)
D.1.	Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.	Başarı Testleri	14	60,9
		Seçmek istediği Alana Özgü Merkezi Sınav	11	47,8
		Mevcut Merkezi Sınav	9	39,1
D.2.	Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.	Başarı Testleri	15	65,2
		Seçmek istediği Alana Özgü Merkezi Sınav	10	43,5
		Mevcut Merkezi Sınav	8	34,8
D.3.	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.	Başarı Testleri	10	43,5
		Seçmek istediği Alana Özgü Merkezi Sınav	10	43,5
		Mülakat Sınavı	9	39,1

Alan Bilgisi standart alanında yer alan ilk performans göstergesi “Alanıyla ilgili temel bilgilere hakimdir.” göstergesidir. Araştırmaya katılan uzmanlar bu performans göstergesinin başarı testleri, seçmek istediği alana özgü merkezi sınav ve mevcut merkezi sınav ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Uzmanların en sık vurguladığı uygulama başarı testleridir (f=14). Bu uygulamayı sırasıyla seçmek istediği alana özgü merkezi sınav (f=11) ve mevcut merkezi sınav (f=9) izlemektedir. İlgili standart alanının ikinci performans göstergesi olan “Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.” göstergesinin 15 uzman tarafından başarı testleri ile, 10 uzman tarafından seçmek istediği alana özgü merkezi sınav ile ve 8 uzman tarafından ise mevcut merkezi sınav ile ölçülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Alan bilgisi standart alanının son performans göstergesi ise “Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.” göstergesidir. Araştırmada yer alan uzmanlar bu performans göstergesinin başarı testlerle (f=10), seçmek istediği alana özgü merkezi sınavla (f=10) ve mülakat sınavı ile (f=9) ölçülebileceğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.39: Entelektüel Düzey Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık (f)	Yüzde (%)
E.1.	Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.	Başarı Testleri	12	52,2
		Mevcut Merkezi Sınav	10	43,5
		Mülakat Sınavı	7	30,4
E.2.	Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.	Mülakat Sınavı	15	65,2
		Başarı Testleri	9	39,1
		Mevcut Merkezi Sınav	8	34,8
E.3.	Kendi kültürünün özelliklerini bilir.	Mülakat Sınavı	13	56,5
		Başarı Testleri	7	30,4
		Tutum Ölçekleri	6	26,1
E.4.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.	Mülakat Sınavı	12	52,2
		Öğretmen Gözlem Raporları	10	43,5
		Uygulamalı Sınav	8	34,8
E.5.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.	İlgi Envanteri	12	52,2
		Mülakat Sınavı	11	47,8
		Başarı Testleri	8	34,8
E.6.	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.	Mülakat Sınavı	12	52,2
		Başarı Testleri	10	43,5
		Mevcut Merkezi Sınav	9	39,1
E.7.	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramlarını açıklar.	Mülakat Sınavı	16	69,6
		Başarı Testleri	8	34,8
		Uygulamalı Sınav	6	26,1
E.8.	Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.	Mülakat Sınavı	14	60,9
		İlgi Envanteri	6	26,1
		Uygulamalı Sınav	6	26,1

Tablo 4.39'a göre, araştırmaya katılan uzmanlar, entelektüel düzey standart alanında yer alan "Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir." performans göstergesinin başarı testleri, mevcut merkezi sınav ve mülakat sınavı aracılığıyla ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar, bu uygulamalardan en fazla belirttikleri başarı testleridir (f=12). Belirtilen performans göstergesinin mevcut merkezi sınav ile ölçülebileceğini ifade eden 10 uzman, mülakat sınavı ile ölçülebileceğini ifade eden ise 7 uzman bulunmaktadır. İlgili standart alanının ikinci performans göstergesi olan "Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir." göstergesinin uzmanların görüşlerine göre mülakat sınavı (f=15), başarı testleri (f=9) ve mevcut merkezi sınav (f=8) aracılığıyla ölçülebileceği ifade edilmiştir. Uzmanlar, "Kendi kültürünün özelliklerini bilir." göstergesinin mülakat sınavı, başarı testleri ve tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 13 uzman ilgili göstergenin mülakat sınavı ile ölçülebileceğini belirtirken, 7 uzman başarı testleri ile 6 uzman ise tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar, entelektüel düzey standart alanında yer alan "Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır." performans göstergesinin mülakat sınavı (f=12), öğretmen gözlem raporları (f=10) ve uygulamalı sınav (f=8) ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca, araştırmaya katılan uzmanlar "Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir." performans göstergesinin ise ilgi envanteri, mülakat sınavı ve başarı testleri ile ölçülebileceğini vurgulamışlardır. Uzmanların en sık belirttiği uygulama ilgi envanteridir (f=12). Bu uygulamayı sırasıyla 11 uzmanın belirttiği mülakat sınavı, 8 uzmanın belirttiği başarı testleri izlemektedir.

İlgili standart alanının altıncısı "Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir." performans göstergesidir. Bu göstergenin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama mülakat sınavıdır (f=12). Bu uygulamaları başarı testleri (f=11) ve mevcut merkezi sınav (f=9) izlemektedir. "Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramlarını açıklar." performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların belirttiği uygulamalar mülakat sınavı, başarı testleri ve uygulamalı sınavdır. Bu uygulamalar arasında en sık belirtilen uygulama mülakat sınavıdır (f=16). Bu uygulamaları başarı testleri (f=8) ve uygulamalı sınav (f=6) izlemektedir. Entelektüel düzey standart alanının son

performans göstergesi “Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.”dir. Araştırmaya katılan 14 uzman ilgili performans göstergesinin mülakat sınav ile 6 uzman ise ilgi envanteri ve uygulamalı sınav ile ölçülebileceğini belirtmiştir.

Tablo 4.40: Tutum Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık (f)	Yüzde (%)
F.1.	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.	Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Uygulamalı Sınav	9	39,1
		Tutum Ölçekleri	7	30,4
F.2.	Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.	Tutum Ölçekleri	11	47,8
		Uygulamalı Sınav	9	39,1
		Öğretmen Gözlem Raporları	9	39,1
F.3.	Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.	Mülakat Sınavı	12	52,2
		Öğretmen Gözlem Raporları	9	39,1
		Uygulamalı Sınav	7	30,4
F.4.	İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.	Mülakat Sınavı	9	39,1
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8
		Tutum Ölçekleri	8	34,8
F.5.	Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.	Tutum Ölçekleri	9	39,1
		Mülakat Sınavı	8	34,8
		Öğretmen Gözlem Raporları	6	26,1
F.6.	Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.	Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Tutum Ölçekleri	10	43,5
		Uygulamalı Sınav	10	43,5
F.7.	Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.	Mülakat Sınavı	9	39,1
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8
		Tutum Ölçekleri	8	34,8
F.8.	Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.	Mülakat Sınavı	12	52,2
		Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Uygulamalı Sınav	9	39,1

Tablo 4.40’a göre, araştırmaya katılan uzmanlar, tutum standart alanında yer alan “Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.” performans göstergesinin öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve tutum ölçekleri aracılığıyla ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar, bu uygulamalardan en fazla belirttikleri öğretmen gözlem raporlarıdır (f=11). Belirtilen performans göstergesinin uygulamalı sınav ile ölçülebileceğini ifade eden 9 uzman, tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini ifade eden ise 7 uzman bulunmaktadır. İlgili standart alanının ikinci performans göstergesi “ Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.” göstergesidir. Bu performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama tutum ölçekleridir (f=11). Bu uygulamayı

uygulamalı sınav (f=9) ve öğretmen gözlem raporları (f=9) takip etmektedir. Üçüncü performans göstergesi olan “Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.” göstergesini uzmanlar, mülakat sınavı, öğretmen gözlem raporları ve uygulamalı sınav ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Uzmanların en sık vurguladığı uygulama mülakat sınavıdır (f=12). Öğretmen gözlem raporları ile ölçüleceğini ifade eden 9 uzman, uygulamalı sınav ile ölçülebileceğini ifade eden 7 uzman bulunmaktadır. Uzmanlar “İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.” performans göstergesinin mülakat sınavı, öğretmen gözlem raporları ve tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanların en sık ifade ettiği uygulama mülakat sınavıdır (f=9). Öğretmen gözlem raporlarını ve tutum ölçeklerini ise 8 uzman belirtmiştir.

Tutum standart alanının beşinci performans göstergesi olan “Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.” göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda 9 uzman tutum ölçekleri ile 8 uzman mülakat sınavı ile 6 uzman ise öğretmen gözlem raporlarıyla ölçülebileceğini vurgulamışlardır. Çalışmada yer alan uzmanlar “Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.” performans göstergesinin öğretmen gözlem raporları, tutum ölçekleri ve uygulamalı sınavlar ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. En sık vurguladıkları uygulama öğretmen gözlem raporları (f=11). Daha sonra ise tutum ölçekleri (f=10) ve uygulamalı sınav (f=10) yer almaktadır. “Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.” performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda 9 uzman mülakat sınavı ile 8 uzman öğretmen gözlem raporları ve tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. İlgili standart alanının son performans göstergesi “Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.” performans göstergesidir. Bu göstergenin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama mülakat sınavıdır (f=12). Bu uygulamayı sırasıyla öğretmen gözlem raporları (f=11) ve uygulamalı sınav (f=9) izlemektedir.

Tablo 4.41: Beceri Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık (f)	Yüzde (%)
G.1.	Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.	Uygulamalı Sınav	14	60,9
		Mülakat Sınavı	11	47,8
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8
G.2.	Beden dilini etkili kullanır.	Mülakat Sınavı	12	52,2
		Uygulamalı Sınav	12	52,2
		Öğretmen Gözlem Raporları	9	39,1
G.3.	Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.	Mülakat Sınavı	15	65,2
		Uygulamalı Sınav	11	47,8
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8
G.4.	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.	Uygulamalı Sınav	11	47,8
		Başarı Testleri	8	34,8
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8
G.5.	Grupla çalışma becerisine sahiptir.	Öğretmen Gözlem Raporları	13	56,5
		Uygulamalı Sınav	8	34,8
		Kişilik Testleri	7	30,4
G.6.	Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.	Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Mülakat Sınavı	8	34,8
		Kişilik Testleri	7	30,4
G.7.	İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.	Öğretmen Gözlem Raporları	12	52,2
		Uygulamalı Sınav	7	30,4
		Yetenek Testleri	6	26,1
G.8.	Bilimsel temelli gelişimlere göre bilgilerini günceller.	Öğretmen Gözlem Raporları	9	39,1
		Seçmek istediği Alana Özgü Merkezi Sınav	7	30,4
		Uygulamalı Sınav	7	30,4
G.9.	Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.	Mülakat Sınavı	14	60,9
		Yetenek Testleri	11	47,8
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8

Tablo 4.41 incelendiğinde, araştırmaya katılan uzmanlar, beceri standart alanında yer alan “Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.” performans göstergesinin uygulamalı sınav, mülakat sınavı ve öğretmen gözlem raporları aracılığıyla ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar, bu uygulamalardan en fazla belirttikleri uygulamalı sınavdır (f=14). Belirtilen performans göstergesinin mülakat sınavı ile ölçülebileceğini ifade eden 11 uzman, öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini ifade eden ise 8 uzman bulunmaktadır. İlgili standart alanının ikinci performans göstergesi olan “Beden dilini etkili kullanır.” göstergesinin uzmanların görüşlerine göre mülakat sınavı (f=12), uygulamalı sınav (f=12) ve öğretmen gözlem raporları (f=8) aracılığıyla ölçülebileceği ifade edilmiştir. Uzmanlar, “Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.” göstergesinin mülakat sınavı, uygulamalı sınav ve öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 15 uzman ilgili göstergenin mülakat sınavı ile ölçülebileceğini belirtirken, 11 uzman uygulamalı sınav ile 8 uzman ise öğretmen

gözlem raporları ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar, beceri standart alanında yer alan “Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.” performans göstergesinin uygulamalı sınav (f=11), başarı testleri (f=8) ve öğretmen gözlem raporları (f=8) ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca, araştırmaya katılan uzmanlar “Grupla çalışma becerisine sahiptir.” performans göstergesinin ise öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve kişilik testleri ile ölçülebileceğini vurgulamışlardır. Uzmanların en sık belirttiği uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=13). Bu uygulamayı sırasıyla 8 uzmanın belirttiği uygulamalı sınav, 7 uzmanın belirttiği kişilik testleri izlemektedir.

İlgili standart alanının altıncısı “Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.” performans göstergesidir. Bu göstergenin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=11). Bu uygulamaları mülakat sınavı (f=8) ve kişilik testleri (f=7) izlemektedir. “İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.” performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların belirttiği uygulamalar öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve yetenek testleridir. Bu uygulamalar arasında en sık belirtilen uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=12). Bu uygulamaları uygulamalı sınav (f=7) ve yetenek testleri (f=6) izlemektedir. Uzmanlar, “Bilimsel temelli gelişimlere göre bilgilerini günceller.” göstergesinin öğretmen gözlem raporları, seçmek istediği alana özgü merkezi sınav ve uygulamalı sınav ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 9 uzman ilgili göstergenin öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini belirtirken, 7 uzman seçmek istediği alana özgü merkezi sınav ve uygulamalı sınav ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Beceri standart alanının son performans göstergesi “Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.” göstergesidir. Araştırmaya katılan 14 uzman ilgili performans göstergesinin mülakat sınav ile 11 uzman yetenek testleri ile 8 uzman ise öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini belirtmiştir.

Tablo 4.42: Teknoloji Standart Alanında Yer Alan Performans Göstergelerinin Ölçülmesine Yönelik Uzman Görüşleri

No	Performans Göstergeleri	Alternatif Uygulamalar	Sıklık	Yüzde (%)
H.1.	Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	İlgi Envanteri	14	60,9
		Tutum Ölçekleri	10	43,5
		Öğretmen Gözlem Raporları	7	30,4
H.2.	Temel iletişim teknolojilerini kullanır.	Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Uygulamalı Sınav	8	34,8
		Yetenek Testleri	6	26,1
H.3.	Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	Öğretmen Gözlem Raporları	13	56,5
		İlgi Envanteri	9	39,1
		Tutum Ölçekleri	7	30,4
H.4.	Eğitim teknolojilerini kullanır.	Öğretmen Gözlem Raporları	10	43,5
		Uygulamalı Sınav	7	30,4
		Yetenek Testleri	7	30,4
H.5.	Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.	Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Tutum Ölçekleri	8	34,8
		Seçmek istediği Alana Özgü Merkezi Sınav	8	34,8
H.6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.	Öğretmen Gözlem Raporları	14	60,9
		Uygulamalı Sınav	11	47,8
		Yetenek Testleri	8	34,8
H.7.	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.	Uygulamalı Sınav	9	39,1
		Öğretmen Gözlem Raporları	8	34,8
		Seçmek istediği Alana Özgü Merkezi Sınav	6	26,1
H.8.	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.	Öğretmen Gözlem Raporları	13	56,5
		Mülakat Sınavı	10	43,5
		Tutum Ölçekleri	7	30,4
H.9.	Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.	Öğretmen Gözlem Raporları	15	65,2
		Uygulamalı Sınav	8	34,8
		İlgi Envanteri	8	34,8
H.10.	Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.	Öğretmen Gözlem Raporları	11	47,8
		Yetenek Testleri	8	34,8
		Başarı Testleri	6	26,1

Tablo 4.42'ye göre, araştırmaya katılan uzmanlar, teknoloji standart alanında yer alan “Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.” performans göstergesinin ilgi envanteri, tutum ölçekleri ve öğretmen gözlem raporları aracılığıyla ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar, bu uygulamalardan en fazla belirttikleri ilgi envanteridir (f=14). Belirtilen performans göstergesinin tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini ifade eden 10 uzman, öğretmen gözlem raporları ile

ölçülebileceğini ifade eden ise 7 uzman bulunmaktadır. İlgili standart alanının ikinci performans göstergesi “ Temel iletişim teknolojilerini kullanır.” göstergesidir. Bu performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=11). Bu uygulamayı sırası ile uygulamalı sınav (f=8) ve yetenek testleri (f=6) takip etmektedir. Üçüncü performans göstergesi olan “Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.” göstergesini uzmanlar, öğretmen gözlem raporları, ilgi envanteri ve tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Uzmanların en sık vurguladığı uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=13). İlgili envanteri ile ölçüleceğini ifade eden 9 uzman, tutum ölçekleri ile ölçülebileceğini ifade eden 7 uzman bulunmaktadır. Uzmanlar “Eğitim teknolojilerini kullanır.” performans göstergesinin öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve yetenek testleri ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanların en sık ifade ettiği uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=10). Uygulamalı sınavı ve yetenek testlerini 7 uzman belirtmiştir.

Kişisel özellik standart alanının beşinci performans göstergesi olan “Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.” göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda 11 uzman öğretmen gözlem raporları ile 8 uzman tutum ölçekleri ve seçmek istediği alana özgü merkezi sınav ile ölçülebileceğini vurgulamışlardır. Çalışmada yer alan uzmanlar “İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.” performans göstergesinin öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve yetenek testleri ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. En sık vurguladıkları uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=14). Daha sonra sırası ile uygulamalı sınav (f=11) ve yetenek testleri (f=8) yer almaktadır. “Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.” performans göstergesinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda 9 uzman uygulamalı sınav ile 8 uzman öğretmen gözlem raporları ile ve 6 uzman ise seçmek istediği alan özgü merkezi sınav ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. İlgili standart alanının sekizincisi “Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular” performans göstergesidir. Bu göstergenin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzmanların en sık belirttiği uygulama öğretmen gözlem raporlarıdır (f=13). Bu uygulamayı sırasıyla mülakat sınavı (f=10) ve tutum ölçekleri (f=7) izlemektedir. Uzmanlar “Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.” performans göstergesinin öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve

ilgi envanteri ile ölçülebileceğini vurgulamışlardır. 15 uzman öğretmen gözlem raporları ile 8 uzman ise uygulamalı sınav ve ilgi envanteri ile ölçülebileceğini belirtmişlerdir. Teknoloji standart alanının son performans göstergesi olan “Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.” göstergesi 11 uzmanın görüşüne göre öğretmen gözlem raporları ile 8 uzmanın görüşüne göre yetenek testleri ile ve 6 uzmanın görüşüne göre ise başarı testleri ile ölçülebileceği ifade edilmiştir.

Tablo 4.43.: Araştırma Bulgularının Genel Özeti

Araştırma soruları	Veri Kaynağı	Veri toplama Aracı	Veri Analizi	Bulgular
Öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken giriş standart alanları ve performans göstergeleri neler olmalıdır?	Belirlenen kriterlere uygun seçilen uzmanlar Öğretim elemanları	Delphi anketleri Giriş standartları anketi	Betimsel analiz Birinci çeyrek (Ç1) Medyan (Md) Üçüncü çeyrek (Ç3) Genişlik (R)	Standart geliştirme aşaması sonunda, <ol style="list-style-type: none"> 1. Kişisel özellik → 10 2. İlgi → 7 3. Sağlık → 1 4. Alan bilgisi → 3 5. Entelektüel düzey → 8 6. Tutum → 8 7. Beceri → 9 8. Teknoloji → 10 <p>Olmak üzere 8 standart alanı ve toplam 56 performans göstergesi belirlenmiştir.</p>
Öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken performans göstergeleri nasıl ölçülebilir?	Belirlenen kriterlere uygun seçilen uzmanlar	Performans Göstergelerinin Nasıl Ölçülebileceğinin Belirlenmesi Anketi	Yüzde ve sıklık	Standart alanlarında yer alan performans göstergelerini ölçülmesinden en fazla ifade edilen uygulama; <p>Kişisel özellikte KT, MS ve ÖGR</p> <p>İlgide MS, İE ve ÖGR</p> <p>Sağlıkta PT, KT ve MS</p> <p>Alan Bilgisinde BT, SAÖS ve MMS</p> <p>Entelektüel düzeyde MS, BT ve MMS</p> <p>Tutumda ÖGR, TÖ ve US</p> <p>Beceride ÖGR, US ve MS</p> <p>Teknolojide ÖGR, US ve TÖ'dür.</p>

4.2. TARTIŞMA

Bu kısımda bulgular, alandaki benzer çalışma ve literatürle karşılaştırılarak tartışılmıştır. İlgili literatür ve araştırmanın aşamaları birbiri ile ilişkili olmasından dolayı her aşama ait bulgular bir arada ele alınmıştır. Öncelikle aşamalara ilişkin bulgular özet biçimde verilmiş daha sonra ise, benzer çalışma ve literatür ile karşılaştırma yapılarak yorumlarda bulunulmuştur.

4.2.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Tartışma

Araştırmaya katılan öğretim elemanları, kişisel özellikler standart alanında yer alan performans göstergelerinin tamamının yüksek düzeyde önem derecesine sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Bu standart alanında yer alan “Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.” performans göstergesi en yüksek ortalamaya sahiptir. İnsan gelişimini etkileyen temel unsurlar kalıtım, çevre ve zamandır. Her bireyin kendine özgü kalıtsal özellikleri vardır ve başka bireylerden bu yönde kesin çizgilerle ayrılır. Aynı zamanda her bireyin içinde yaşadığı çevreden etkilenme durumu birbirinden farklıdır. Çünkü her bireyin arkadaş çevresi, anne babanın sosyoekonomik durumu, kültürel durumu, aile içi iletişim, kardeş sayısı, çevresinde yer alan insanlarla girdiği ilişkiler vb. birbirinden farklılık göstermektedir. Dolayısıyla bireyler bu farklılıklardan dolayı birbirlerinden farklı, kendine özgüdür. Bireylerin eğitim ortamları ve ihtiyaçları da bu özelliklerini dikkate alacak şekilde organize edilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda öğretmen olmak isteyen bir bireyde bu unsurları göz önüne alarak insanların bu farklılıklarını kabul etmeli, doğal karşılamalıdır. Bu konuyla ilişkili diğer bir performans göstergesi ise “Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.” ifadesidir. İçinde bulunduğumuz toplum farklı kültürleri içinde barındıran bir mermer gibidir. Bu mermer birçok kültür ögesini içinde barındırır da tek bir görünüm sergilemektedir. Dolayısıyla mermeri oluşturan her türlü kültürel farklılıklar zenginlik olarak algılanmalıdır. Bu mermerin bir bütün olarak kalabilmesi ancak varolan farklılıkların korunması ile mümkündür. Bu bağlamda bireylerin ve toplumların sahip olduğu kültürel değerler eğitim ortamı içinde korunmalı ve zenginlik olarak görülmelidir.

Kişisel özellik standart alanında yer alan diğer performans göstergeleri “Sınıf içi ve sınıf dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.” ve “Çatışma kültüründen çok uzlaşma kültürünü benimser.” ifadeleridir. Kullanıldığımız kelimelerimiz ve cümlelerimiz ruh halimizin birer yansımasıdır. Bir insan hakaret ederken, karşısındakini rencide ederken, kırarken değil severken insan olmalıdır. Günlük yaşantımızda sürekli olarak sorunlarla karşılaşırız ve bu sorunları çözmek için belirlediğimiz dil oldukça önemlidir. Eğer bu aşamada seçtiğimiz dil kırıncı üslup olursa anlaşma yerine çatışma ve karmaşa ortaya çıkaracaktır. Eğitim ortamında belirlenen dil de günlük yaşantımızda belirlediğimiz dil kadar önemlidir. Gerek iş arkadaşlarımızla gerekse öğrencilerle kullanılan dil çatışmaya değil anlaşmaya götürecektir dil olmalıdır. Okul ortamında öğrencilerde meydana getirmek istediğimiz davranış değişikliği ancak onların kişiliklerine saygı gösterecek dil kullanıldığı takdirde meydana gelecektir. Onları rencide edici, kırıncı ifadeler kullanmak öğretmenden uzaklaştırır, öğretmen öğrenci arasındaki duygusal bağı zedeleyebilir böylelikle eğitim süreci içerisinde beklenen amaca ulaşmakta zorluklar yaşanabilir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının önemli gördüğü diğer performans göstergesi “Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.”dur. Öğretmenlerin her ne kadar toplum nazarında statüsünün düşük olduğu (Ekici, 2013, s.67) ifade edilse de öğretmenlerin toplum içerisinde düşüncelerine önem verildiği, dikkate alındığı söylenilebilir. Bu durumda öğretmenlerin toplumun yararına ve gelişimine katkıda bulunmak için toplum içerisinde düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilmesi önemli bir faktördür. Ayrıca sınıftaki öğrencilere karşı da eğitim sürecinde kendi rahatlıkla ifade edilmeli, ifade etmek istediklerini net bir şekilde belirtebilmelidir. Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen bir aday bu özelliklere sahip ve özgüveni yüksek olmalıdır.

“Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.” performans göstergesi öğretim elemanları tarafından oldukça önemli görülen göstergelerden biridir. Bilgi çağı olarak isimlendirilen bu dönemde yaratıcı düşünme niteliklerine sahip bireyler yetiştirmek eğitim sistemlerinin temel amaçlarından biridir. Bunun için sistem tasarımının buna uygun olarak yapılması gereklidir. Sistem tasarımının önemli öğelerinden biri olan öğretmenlerin de bu özelliği sahip olması eğitim sisteminin amaçlarından birini yerine getirmede önemli bir etkiye sahiptir. Her ne kadar bu özelliğin eğitim, çevre vb. unsurlarla da geliştirilebileceği kabul edilse de, yaratıcılığın doğuştan getirilen genetik bir alt yapısının olduğu yaygın bir kanaattir

(Taşpınar, 2012, s.91). Bu bağlamda öğretmen olmak isteyen adayların yeni bir düşünce, ürün ortaya koyma, yapılmayanı yapmak ve söylenmeyi söylemek gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir. Yaratıcılık kadar önemli diğer konu öğretmen olmak isteyen adayların güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olmasıdır. Yani diğer bir deyişle kendini tanımasıdır. Kendisini iyi tanıyan bir insan yaşayacakları karşısında neler hissedeceğini, neler düşüneceğini ve nasıl davranacağını yaşanacağı yakın öngörebilir. Eğitim ortamında ortaya çıkabilecek ani durumları göz önüne alındığında önemli bir gösterge olduğunu söylenebilir. Öğretim elemanlarının belirttiği ve önemli gördüğü diğer gösterge “Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.” ifadesidir. Evrensel değer olarak hoşgörü, insan onuruna saygı, sevgi, hakkaniyet, tarafsızlık vs. olarak belirtilebilir. İyi bir öğretmende bulunması gereken özelliklerin neler olduğu ifade edilecek olsa bu değerler öğretmenlik mesleği açısından önemi noktasında çok da üzerine durulmadan bir çırpıda söylenebilir. Ancak bu değerlerin, bir öğretmende bulunmadığı takdir doğuracağı sonuçlar göz önüne alındığında hiç de azımsanamayacak durumlar ortaya çıkabilir. Bir öğretmen topluma ve öğrencilerine karşı hoşgörülü olmağı zaman nasıl sonuçlar ortaya çıkar? Ya da insan onuruna saygı göstermeyen öğretmen nasıl nesiller yetiştirebilir? gibi...

Öğretim elemanları, ilgi standart alanında yer alan performans göstergelerinin tamamının yüksek düzeyde önem derecesine sahip olduğunu belirtmişlerdir. İlgili standart alanında yer alan “Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.” göstergesi en yüksek ortalamalardan birine sahiptir. Öğretmen olmak isteyen adayların, öğretmenlik mesleğini isteyerek tercih etmesinin önemli sebeplerinden biri mesleği sevdiği için tercih ettiği olabilir. Bu bağlamda araştırmanın bulgusu, Ulusoy (2013) tarafında yapılan araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Araştırmaya göre öğretmen adayları ideal öğretmende bulunması gereken en önemli özelliğin “meslek sevgisine sahip olmak” olarak belirtmişlerdir. Her meslek grubu için oldukça önemli bir etken olan mesleğini severek ve isteyerek tercih etme öğretmenlik mesleği içinde oldukça önemlidir. İdeal öğretmen olmanın ve etkili bir öğrenme ortamı oluşturmanın temel koşulu mesleğe kendini adamaktır. Kendini mesleğe adanmak ise ancak o mesleği sevmekten ve isteyerek tercih etmekten geçmektedir. Diğer yüksek ortalamaya sahip göstergeler ise “Düzenli kitap okuma alışkanlığına sahiptir.” ve “Farklı türde eserler (Edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji vb.) okur.” performans göstergesidir. Bu bulguyu Ulusoy’un (2013) yaptığı araştırmada destekler

niteliktedir. Araştırmaya göre, öğretmen adaylarının %26,5'i “düzenli olarak gazete, dergi ve kitap okumanın” ideal öğretmende bulunması gereken en önemli özellik olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca Yanpar Yelken ve diğ. (2007) ve Şahin'in (2011) yaptığı çalışmalarda ortaya koyduğu özelliklerde de benzer bulgular bulunmaktadır ve araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Ortaya konan bulgulardan yola çıkarak ideal öğretmen için vurgulanan diğer önemli bir nokta düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip olmaktır. Nitelikli bir öğretmenin görevi öğrencilere sadece akademik bilgi kazandırmak değildir. Öğrencilere duygusal olarak bazı davranış değişikliği kazandırmakta öğretmenin görevleri arasındadır ve önem arz etmektedir. Öğrencilere, kitapları sevdirmek ve düzenli kitap okuma alışkanlıkları kazandırmak ancak öğretmenin bu davranışlara sahip olması ile mümkündür.

Öğretim elemanları, “Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.” performans göstergesinin oldukça önemli olduğunu vurgulamışlardır. Toplumsal etkileşimin oldukça hızlı bir seyir izlediği günümüzde eğitim, teknoloji, sosyal, ekonomik, vb. alanda da değişimler de hızlı olmaktadır. Yeni nesilleri bu değişime uyum sağlayabilecek nitelikte yetiştirmek, onlara bu beceriyi kazandırmak öğretmenlerin başlıca görevleri arasındadır. Dolayısıyla öğrencilerin bu değişimleri takip edebilecek becerilerle donatılmaları ancak değişime ve gelişmeye açık öğretmenler tarafından olabilir. Bu bağlamda öğretmen olmak isteyen adayların özellikle eğitim ve öğretmenlik mesleği konusunda kendini sürekli yenilemesi önemlidir ve bunu güncel gelişmeleri takip ederek yapabilir. Aynı zamanda güncel gelişmeleri takip etmek öğretmenin nitelikli bir öğrenme öğretme süreci oluşturmasını sağlar. Çünkü yapılan akademik çalışmalarla alana her gün yeni bilgiler girmektedir. Öğretmenin öğrenme öğretme sürecinde alışlagelmişin dışına çıkması, öğrenciler için daha verimli olduğu ileri sürülen bilgilerin sürece dâhil edilmesi ancak güncel gelişmeleri takip etmesi ile mümkündür. Öğretim elemanları tarafında önem düzeyi yüksek olarak ifade edilen diğer gösterge “Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.” ifadesidir. Blomfield ve Barber (2009) hangi türde olursa olsun, sosyal etkinliklere katılımın, hiç katılmama ile karşılaştırıldığında, daha yüksek sosyal, akademik benlik saygısı ve genel özsaygı ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen adaylarda sosyal faaliyetlere katılım ile sahip oldukları sosyal benlik saygısı ve genel özsaygı öğretmenlik mesleğini daha verimli yapmalarına olanak sağlayabilir. Aynı zamanda öğrencilerin

bu kazanımlara sahip olması noktasında çaba gösterebilir. Öğrenme sürecinde ders içi etkinliklere verdiği önem kadar ders dışı etkinliklere de önem verebilir ve böylelikle ders dışı sosyal faaliyetlerin kazanımlarından öğrenciler de yararlanmış olabilir. Ders dışı etkinliklerin öğrenciler açısından değerlendirildiğinde kazanımları; akademik başarı, okula bağlılık, demokratik vatandaşlık eğitimi, kişisel ve sosyal gelişim olarak belirtmiştir (Sarı, 2012, s.75-76). Araştırma sonucunda elde edilen bu bulguyu Taşkaya (2012) tarafından yapılan araştırma sonucu da destekler niteliktedir. Öğretmen adayları üzerinde yapmış olduğu çalışmada, iyi bir öğretmende bulunması gereken mesleki gelişim özelliklerinden birisinin sosyal faaliyetlere katılım olduğu belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanları tarafından önemli görülen diğer performans göstergesi “Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.” ifadesidir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) ve Dağlıoğlu (2010) yaptıkları araştırmalarda öğretmenin, beden ve ruh sağlığının yerinde olmasının altını önemle çizmektedir. Akbaba (2013) ise iyi bir öğretmende bulunması gereken özelliklerden birisinin ruh sağlığının yerinde olması olarak ifade etmiştir. Ruh sağlığı bozuk olan bir öğretmen hem kendisine hem de çevresine rahatsızlık verebilir. İyi bir eğitim derecesine sahip olsa da, maddi imkânları geniş olsa da, geniş bir sosyal çevresi bulursa da ruhen sağlıksız olduğu için mutlu olamaz. Yaptığı işten verim alamayabilir, bir şeyler üretemeyebilir, faydalı faaliyetlerde bulunamayabilir, derslerinde başarılı olamayabilir, öğrencilerle sürekli sorunlar yaşayabilir ve onlarla diyalog kuramayabilir. Bu durum öğrencilerin davranışlarında da önemli etkiler ortaya çıkarabilir. Çünkü öğretmenin bu ruh hali, öğrenciler için yanlış bir model olarak onların kişiliklerini kendi özellikleri yönünde olumsuz etkileyebilir. Dolayısıyla öğretmen, öğrencilere istedik davranışlar kazandırmaktan ziyade onların olumsuz davranışlar kazanmalarına sebep olabilir. Alan bilgisi standart alanında yer alan performans göstergelerinden “Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.” göstergesi yüksek ortalamaya sahiptir. Öğretim elemanlarının öğretmen olmak isteyen adaylarda böyle bir özelliğin olmasını beklemesi, adayların çok yönlü düşünebilme becerisine sahip olduğu anlamına gelebilir. Çok yönlü düşünme; farklı disiplinleri bütünleştirerek düşünme ve değerlendirme becerisi, yaşama dönüklük, disiplinler arası yaklaşımın en önemli kazanımları arasında sayılabilir. Bu, disiplinler arası yaklaşım bilgiyi ezberlemekten

öte, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçladığının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda olayları ve durumları disiplinler arası yaklaşımla ele almak, bireylerde eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi geliştirdiği ifade edilebilir (Özkök, 2005, s.160). Ayrıca bireylerin kendi alanıyla diğer alan arasında disiplinler arası ilişki kurabilmek; değişik alanlardaki bilgiyi birleştirmesine, bütünleştirmesine yardım eden ve kavramlar aracılığıyla bireyleri analiz, sentez düzeyindeki düşünelere odaklaştıran bir yaklaşım olarak belirtilebilir. Ayrıca “Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.” performans göstergesi yüksek ortalamalardan birine sahiptir. Bu bulguyu Taşkaya (2012) tarafında yapılan araştırma sonucu destekler niteliktedir. Yapılan araştırmada, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (f=46) nitelikli bir öğretmende bulunması gereken mesleki yeterlilik olarak “alan bilgisi yeterli olmalıdır.” ifadesini kullanmışlardır.

Entelektüel düzey standart alanında yer alan performans göstergelerinden “Türkçe dil bilgisi kullarını bilir.” göstergesi en yüksek ortalamaya sahiptir. Öğretmen olmak isteyen adayların Türkçe dil bilgisi kuralları hakkında yeterli bilgi birikimine sahip olması önemlidir. Dil olmadan iletişim de olmaz. Çünkü dil olmadan ne dış dünya algılanıp kavramlara, simgelere ve sembollere dönüştürülebilir ne de bu kavram, simge ve semboller düşünce kalıbına sokularak başkalarına aktarılabilir. Dil yoksa kavramlar sistemi ve düşüncede yoktur. Kendine ait bir düşünce sistemi oluşturmada, düşüncelerini rahatça ifade etmede ve çevresindekilerle iletişim kurmada dil önemli olduğu kadar dil bilgisi kurallarını bilmesi de önemlidir. Bu standart alanında yer alan ve yine yüksek bir ortalamaya sahip olan “Kendi kültürünün özelliklerini bilir.” performans göstergesidir. Kültürel değerlerin yeni nesillere sistemli bir şekilde aktarılması, örgün ve yaygın eğitim yoluyla sağlanmaktadır. Özellikle bir örgün eğitim kurumu olan okul; planlı, amaçlı ve denetimli bir eğitim ortamı oluşturarak kültürel birikimi sağlayan, kültürün benimsenip yaşanmasını kolaylaştıran ve yeni nesillere aktarımını gerçekleştiren önemli bir toplumsal kurumdur (Kir, 2013, s.146-147). Dolayısıyla bu kurumlarda görev yapacak olan öğretmenlerin de kültürel değerlere ve birikime sahip olması yeni nesillere kültürel özelliklerin kazandırılması bakımından önemlidir. Çünkü kültür, toplumun ayakta kalmasını sağlayan temel dinamiklerdendir. Temel kültürel

değerlerini ve normlarını yitirmiş olan toplumların uzun ömürlü olması mümkün değildir. Kültür toplumun bütünlüğünü koruyarak canlı ve dinamik kalmasını sağlar.

Entelektüel düzey standart alanında yer alan bir diğer performans göstergesi “Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.” göstergesidir. Bu performans göstergesine ait ortalama da araştırmaya katılan öğretim elamanları tarafından yine yüksek düzeyde önemli görülmüştür. Öğretmen olmak isteyen adayların yeterli derecede genel kültür bilgisine sahip olması onlara vizyon kazandırabilir. Çünkü öğretmen olmak isteyen bir adayın sahip olduğu genel kültür düzeyi; geniş bir dünya görüşü edinmesini, farklı bakış açıları kazanmasını, olaylara ve durumlara yaklaşımını önemli ölçüde belirleyecektir. Bu bağlamda geniş bir ufka sahip olmak bireysel gelişimi bakımından da bireyi zenginleştirecektir. Entelektüel düzey standart alanında en yüksek ikinci ortalamaya sahip performans göstergesi “Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.”dır. Bilim ve teknolojiadaki hızlı ve kapsamlı gelişmeler her alanda sürekli değişim yaratmakta ve yeni talepler ortaya çıkarmaktadır. Bu gelişim ve değişime uyum sağlama, sadece okul dönemlerinde öğrenilen bilgilerle mümkün olamadığından, kişinin kendini sürekli yenilemesi ve geliştirmesi ancak yaşam boyu öğrenme ile mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda öğretmen olmak isteyen aday yaşam boyu öğrenme konusunun önemini kavramalıdır.

Öğretim elemanları, tutum standart alanında yer alan performans göstergelerinin tamamının yüksek düzeyde önem derecesine sahip olduğunu belirtmişlerdir. İlgili standart alanında yer alan “Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.” performans göstergesi en yüksek ortalamaya sahiptir. İnsanlar, doğuştan kendinden dini, etnik, kültürel vb. yönden farklı olan insan ve toplumlara karşı ön yargılı, saygısız, hoşgörüsüz olma gibi olumsuz davranışlara sahip değildir. Hoşgörüsüzlük öğrenilmiş bir davranıştır. Eğitim, bireylerde davranış değişikliği olarak ifade edilirse; öğrenilmiş bir davranış olan hoşgörüsüzlüğün, eğitim yoluyla hoşgörüyeye dönüştürülebileceği anlamına gelebilir. Hoşgörü değerinin eğitim yoluyla bireylere kazandırılmasının en önemli yollarından biri ise öğretmenin bu değer eğitimi konusunda yeterli donanıma sahip olmasıdır. Bu donanımlardan birisi öğretmenin davranışlarının öğrencilere örnek olabilecek nitelikte olmasıdır. Öğrencilerle kurulan iletişimde, öğrenciler arası herhangi bir sorunda yaklaşım tarzında, tartışmalı

konularda öğrencinin görüşlerini rahatça ifade edebileceği ortam oluşturmada, öğrencilerin kendilerini değerli ve özel hissettirmede öğretmenin yaklaşımı ve davranışı önemlidir. Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen adayın bu davranışlara sahip olması; öğretmenlik hayatında bu davranışları sınıf ortamına yansıtmasına sebep olabileceği için ve böylelikle öğrencilerin hoşgörü davranışını kazanmalarında en önemli faktörü yerine getireceği için önemlidir. İlgili performans göstergesini hoşgörü değeri kapsamında değerlendirilmesi bakımından; araştırmada elde edilen bu bulguyu alanda yapılan diğer çalışmalarda (Weinstein 1990; Ok, 1991; Das, El-Sabban ve Bener, 1996; Aydoğdu, 2003; Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005; Özabacı ve Acat, 2005; Şanal ve Güçlü, 2005; Tan, Sevinç ve Akcan, 2005; Yılman, 2006; Arnon ve Reichel, 2007; Oktar ve Yazçayır, 2008; Aşıcı, Seylim, Tezcan, Karaca, ve Aydın, 2009; Çakmak, 2009; Gallavan, Peace ve Thomason, 2009; Yanpar Yelken, 2009; Demircioğlu, Mutluer ve Demircioğlu, 2011; Çalışkan, Işık ve Saygın, 2013; İlğan, Sevinç ve Arı, 2013; Keskin, 2013; Ulusoy, 2013) destekler niteliktedir. Bu yapılan çalışmaların ortak özellikleri, nitelikli bir öğretmende bulunması gereken kişisel özellikler arasında “Hoşgörü” değerine bulgu olarak yer vermeleridir.

Tutum standart alanında önemli diğer bulgu “Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.” performans göstergesidir. Kaynaştırma eğitiminin örgün eğitimin her kademesinde uygulanması bakımından öğretim elamanları bu göstergeye yüksek derecede önemli görmüş olabilirler. Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen bir adayın özel gereksinimi olan bireylere karşı hassas olması, onlara karşı duyarlı olması önem arz etmektedir. Ancak bu tür davranışlarla özel gereksinimli bireylerin her türlü gereksinimlerinin karşılanması mümkün olabilir. İlgili standart alanında önemli bir diğer bulgu “Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulur.” göstergesidir. Öğretmenlik mesleğini yapacak olan kişi için en önemli değerlerin başında özveri gelir. Çünkü bir öğretmenin mesleğinde yapması gerekenler sıralandığında uzunca paragraflar ortaya çıkabilir. Örneğin; öğrencilere çalışma kâğıdı hazırlar, onlarla yarın ne gibi etkinlikler yaptırabilirim diye düşünürler, velilerle görüşürler, teneffüslerde çocukların şikâyetlerini dinlerler, değerlendirme testleri hazırlar, belirli gün ve haftalarla ilgili program hazırlar, panolar için yazı ve şiirler bulurlar, okul aile birliği toplantılarına katılıp velileri bilgilendirirler, her dönem zümre toplantıları yaparlar, yeni müfredat konusunda velileri bilgilendirirler, çocukların elbise, saç, tırnak temizliği ile ilgilenirler,

deneyler, gözlemler, etkinlikler için hazırlık yaparlar, başarısızlığın sebebini araştırırlar vs... Aslında bu kadar iş vicdanlarıyla yüzleşmelerinin yanında rutin kalır. Başını gece yastığına koyduğunda “acaba daha iyi nasıl yararlı olabilirim, daha neler yapabiliyordum.” gibi cümlelerle kendi kendilerini sorgulamaktadırlar. Öğretmenlik bıkmadan usanmadan büyük bir özveri içerisinde yapılan bir meslektir. Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen bir adayın mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunması önemlidir.

Öğretim elemanları, beceri standart alanında yer alan bütün performans göstergelerinin yüksek derece önemli olduğunu vurgulamışlardır. İlgili standart alanında yer alan “Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.” göstergesi en yüksek ortalamaya sahiptir. Bu bulguyu Taşkaya (2012) ve Özabacı ve Acat’ın (2005) bulguları da destekler niteliktedir. Taşkaya (2012) öğretmen adayları üzerinde yaptığı araştırmasında nitelikli bir öğretmende bulunması gereken mesleki özelliklerden birisinin “Diksiyonu düzgün olmalıdır.” bulgusudur. Ayrıca Özabacı ve Acat’ın (2005) yine öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmasında ideal öğretmende bulunması gereken özelliklerin başında iyi bir diksiyona sahip olması gelmektedir. Öğrenme süreci genel anlamda bir iletişim sürecidir. Bu süreçte mesaj alış verişinin anlamlı olması öğretmenin yeterliliği ile ilgilidir. Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen adayların anlaşılır, akıcı bir diksiyona sahip olması öğretmenlik mesleğinde kendini daha rahat ifade edebilmesini sağlayabileceği gibi aynı zamanda da sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme sürecinde mesajların alıcıya aktarılmasında nitelikli bir iletişim sürecinin ortaya çıkmasını sağlar. Öğretmen olmak isteyen adayların bu iletişim sürecinde beden dili etkili kullanması da önemli diğer bir etkidir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının yüksek derece önemli gördüğü diğer performans göstergesi de “Beden dilini etkili kullanır.” göstergesidir.

Beceri standart alanında yüksek ortalamaya sahip diğer performans göstergesi “Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.”dır. Günümüz çağdaş eğitim anlayışlarında öğrencilerin düşünce becerilerini geliştirecek etkinlikler/ortamlar oluşturmak önemlidir. Okul ortamında yapılan öğrenme öğretme sürecinde, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almak, onlara kendilerini rahatça ifade edebilecekleri, düşüncelerine fırsat verilebilecek, sorgulama yapabilecekleri ortamlar oluşturmak düşünme becerilerinin gelişimi açısından gereklidir. Düşünme

becerileri programında kullanılan en etkili yöntem düşünme temelli sorgulama yöntemidir. Çünkü bu yöntemle öğrencilerin, soru sorma yetisi ve merakı artar, yargıya varmaları daha sağlıklı olur, sonuçlara ulaşma konusundaki becerileri gelişir, önyargılarla hareket etmeleri azalır, farklı bakış açılarını görerek mantıklı bir sonuca varma eğilimleri artar, yaratıcı düşünme ile yeni fikirler oluştururlar (Fisher, 2005, s.22). Bu bağlamda öğretmen olmak isteyen adayların eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşmaları bu yönüyle kendilerine katkı sağlayabilir. İlgili standart alanında yer alan “Bilimsel temelli gelişmelere göre bilgilerini günceller.” performans göstergesi öğretim elemanları tarafında yüksek düzeyde önemli görülen diğer ifadedir. Bilgisayarların ve internetin hızla yaygınlaşması ve gelişmesi günümüzde bilgiye daha hızlı ulaşmamıza imkân tanımaktadır. İnternetin bilgiye hızlı erişimi sağlaması internet ortamında bilgi miktarında da artmalar meydana getirmektedir. İnternet aracılığıyla arama motorlarında her hangi bir konu hakkında yapılan aramalar sonucu yığınla veri ortaya çıkmaktadır ve çoğunlukla bu sayıların çoğu uzman olmayan kişilerin yazdığı bilgilerle doludur. Ayrıca çoğu web sitelerinde oluşturulan bilgilerin kimler tarafından kaleme alındığı konusu muammadır. Kaleme alan, sayfalarda yer alsada dahi çoğu kimse buna dikkat etmemektedir. Dikkat edilmediği takdirde de web sayfalarında yer alan bilgiler referans gösterilerek kişiden kişiye aktarılmakta ve bilgi kirliliği oluşmaktadır. Hâlbuki web sayfalarında yer alan bilgilerin kim tarafından sunulduğu ve bilgiye nasıl ulaşıldığının sorgulanması gerekmektedir. Yer alan bilgilerin bilimsel bir temele oturup oturmadığı önemlidir. Böylelikle varolan bilgilerin güncellenmesi ancak sağlam temellere yani bilimsel verilere dayandırılarak yapılabilir. Bu bağlamda öğretmen olmak isteyen bir adayın bu beceriye sahip olması önemlidir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanları, teknoloji standart alanında yer alan performans göstergelerinin tamamının yüksek düzeyde önem derecesine sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Bilgi çağında teknolojiyi kullanmak bir ayrıcalık değil, zorunluluk olmuştur. Toplumların gereksinim duyduğu bireylerin nitelikleri de değişmiştir. Bu bağlamda bireylerin bu değişime uyum sağlayabilecek niteliklere sahip olması önemlidir. Öğretmen olmak isteyen adaylarında hem teknoloji okuryazarlığı becerilerine sahip olması hem de var olan teknolojileri öğrenme öğretmen sürecinde kullanma becerilerine sahip olmaları önem arz etmektedir.

4.2.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Tartışma

Araştırmanın ikinci aşamasında, öğretmen olmak isteyen adaylar için giriş standart alanlarında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceği belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan uzmanların büyük çoğunluğu, kişilik özellik standart alanında yer alan performans göstergelerinin genel olarak kişilik testler, mülakat sınavı ve öğretmen gözlem raporları ile ölçülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu alternatif uygulamalar arasında kişilik testleri en fazla vurgulanan uygulamadır. Kişilik testleri, bireyin kişiliğine ait olan özelliklerini (genel ve özel yetenekler, fiziksel özellikler, ilgi, tutum, alışkanlık vb.) belirlemek amacıyla kullanılan testlerdir. Genellikle normal/anormal, uyumlu/uyumsuz bireylerin belirlenmesinde kullanılır. Ayrıca bireylerin kendi kişilik özelliklerine uygun bir meslek seçmelerine yardımcı olmak amacıyla da bu testlerin sonuçlarından yararlanabilir. Kişilik testlerinin kullanım amaçları ise; öğrencileri sistematik olarak tanıma, bireylerin sorunlarını teşhis etme, davranışlardaki gelişme ve değişimleri tespit etme, davranışları tahmin etme, belirli bir işin niteliklerine uygun bir bireyin seçme, personel seçme ve yerleştirme olarak ifade edilmiştir (Kuzgun, 2009, s.77-78). Kişilik testlerinin amaçları incelendiğinde, öğretmen olmak isteyen adayların belirlenen performans göstergelerine ne derece sahip olup olmadığını ortaya koymak için kullanılacak bir test olabilir. Bu bağlamda herhangi bir adayın öğretmenlik mesleği için belirlenen niteliklere sahip olma durumu kişilik testleri ile belirlenebilir. Kişisel özellik standart alanında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda vurgulanan diğer bir uygulama mülakat sınavlarıdır. Mülakat uygulaması bazı ülkelerdeki (Amerika ve İngiltere gibi) öğretmen yetiştirme sistemlerinde kullanılan bir tekniktir (Jacobowitz, Delorenzo ve Adirim, 2000; Eurydice, 2006). Mülakat tekniğinin temel amaçlarından birisi aday hakkında yeterli bilgi edinilmesidir (Altun ve Kovancı, 2004, s.56). Dolayısıyla hangi konularda bilgi edinilmek istendiği önceden belirlenmesi gereklidir. Bu bağlamda öğretmen olmak isteyen adayların kişisel özelliklerini veya adayda varolan özelliklerin öğretmenlik mesleğine uygun olup olmadığı belirlemede mülakat uygun bir teknik olarak değerlendirilebilir. İlgili standart alanında yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda vurgulanan diğer uygulama öğretmen gözlem

raporları uygulamasıdır. Öğretmen olmak isteyen adayların kişisel özelliklerini belirlemede öğretmen gözlem raporları etki bir uygulama olabilir. Çünkü öğretmen olmak isteyen adayların önceki öğrenim yaşantılarında göstermiş oldukları davranışların bir öğretmen tarafından değerlendirilerek raporlaştırılması önemli bir veri kaynağı olabilir. Özellikle bu davranışların öğretmenlik mesleği çerçevesinde değerlendirilmesi ve rapor edilmesi daha sağlıklı bilgi kaynağı olarak kullanılmasını sağlayabilir.

Uzmanların büyük çoğunluğu, ilgi standart alanında yer alan performans göstergelerinin mülakat sınavı ve ilgi envanteri ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Uzmanların, ilgili standart alanında yer alan yedi performans göstergesinin ölçülmesinde en sık vurguladıkları uygulama mülakat sınavıdır. Öğretmenlik mesleğini isteyerek tercih etme, düzenli kitap okuma alışkanlıklarına sahip olma, sosyal faaliyetlere katılma, eğitimle ve öğretmenlik mesleği ile ilgili güncel gelişmeleri takip etme, farklı türden eserler okuma, toplumsal konulara duyarlı olma gibi özelliklerin mülakat sınavı ile ölçülebileceği belirtilmiştir. Öğretmen olmak isteyen adayların belirtilen özelliklere sahip olup olmadığı ancak yapılacak yüz yüze mülakatla gerçekleştirilebilir. Araştırmaya katılan uzmanların görüşlerine göre, ilgi standart alanında yer alan performans göstergelerinin ölçülmesinde kullanılacak diğer bir uygulama ilgi envanteridir. İlgi envanterleri bireylerin hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları alanları daha iyi tanımalarına ve böylece ilerde kendilerine doyum sağlayacak alanları isabetle seçmelerine yardımcı testlerdir. İlgi, bir kimsenin bir çalışma alanında gösterdiği performansın kalitesinde değil ama o ilgi alanını tercihlerinde kendini gösterir (Kuzgun, 2009, s.76-77). Farklı bir deyişle öğretmen olmak isteyen bir adayın belirlenen performans göstergelerine karşı ilgisinin olması öğretmenlik mesleğinde başarıyı kestiremez ama öğretmenlik mesleğini tercih etmede katkısı bulanabilir.

Sağlık standart alanında yer alan “Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.” performans göstergesinin ölçülmesinde araştırmaya katılan uzmanların %74’ü psikolojik testlerin, %65’i ise kişilik testlerin ve %39’u mülakat sınavının kullanılmasını belirtmişlerdir. Bu noktada uzmanların büyük çoğunluğu ilgili standart alanının psikolojik testler ve kişilik testleri ile ölçülebileceğini vurgulamışlardır. Psikolojik testler; zekâ, yetenek, beceri, dil gelişimi, kişilik, mizaç,

ilgi, alışkanlık, ruh sağlığı, değer ve öncelikler gibi geniş bir yelpazede ölçme yapan araçlardır (Flin ve Slaven, 1996). Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen bir adayın sağlıklı bir ruh yapısına sahip olup olmadığını belirlemede önemli bir ölçme aracı olarak kullanılabilir. Alan bilgisi standart alanında yer alan performans göstergelerinin ise genellikle başarı testleri, seçmek istediği alana özgü merkezi sınav ve ülkemizde uygulanana mevcut merkezi sınav ile ölçülebileceği belirtilmiştir. İlgili standart alanında yer alan performans göstergeleri incelendiğinde alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimiyeti, öğrenme ve gelişim psikoloji hakkında temel bilgilere sahip olması ve kendi alanıyla diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirebilmesi konularından başarı testleri önemli bir ölçme aracı olabilir. Çünkü ilgili göstergeler akademik bilgileri ifade etmekte ve başarı testleri öğrencilerin, öğrenme etkinliklerinde kazandıkları akademik bilgileri ölçmek amacıyla düzenlenen testlerdir. Başarı testleri herhangi bir konunun, bir ünitenin veya bir derste öğrenciye aktarılan bilginin ne kadarının öğrenildiğini belirlemeye yarayan araçlardır. Bu bağlamda alan bilgisi standart alanında yer alan performans göstergelerinin ölçülmesinde kullanılabilecek önemli araçlardan birisi başarı testleridir. Bu standart alanında yer alan performans göstergelerinin ölçülmesinde kullanılabilecek diğer uygulama seçmek istediği alana özgü merkezi sınavdır. İlgili performans göstergelerinin, öğretmen yetiştiren kurumlarda adayın seçmek istediği programa uygun bir içeriğe sahip merkezi sınav aracılığıyla ölçülmesi daha sağlıklı sonuçlar verebilir. Ayrıca araştırmaya katılan uzmanların bazıları performans göstergelerinin mevcut merkezi sınavla ölçülebileceğini vurgulamışlardır.

Uzmanların, entelektüel düzey standart alanında yer alan performans göstergelerinin ölçülmesinde en sık dile getirdiği uygulamalar mülakat sınavları ve başarı testleridir. Mülakat sınavı ilgili performans göstergelerinin tamamının ölçülmesinde kullanılabilecek uygulama olarak belirtilmiştir. Bu durumun nedeni uygulanan mülakat sınavı ile yüz yüze görüşmelerde ölçülmek istenen performans göstergelerinin soru cevap şeklinde ilerleyen uygulamayla ölçülebilecek olmasıdır. Aynı zamanda çoğu performans göstergesinin başarı testler aracılığıyla da ölçülebileceğidir. Özellikle de Türkçe dil bilgisi kurallarını bilme, sosyal bilimlerle ilgili temel kavramlara sahip olma, yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahip olma gibi göstergelerin başarı testleri ile ölçülmesi daha objektif sonuçlar verebilir. Araştırmaya katılan uzmanlar, tutum standart alanında yer alan performans

göstergelerinin ölçülmesin en sık dile getirdikleri uygulamalar öğretmen gözlem raporları, tutum ölçekleri ve uygulamalı sınavdır. Öğretmen olmak isteyen adayın öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunun belirlenmesinde önceki öğrenim yaşantılarının bilinmesi önemlidir. Bu uygulamayla önceki kademelerdeki öğretmenlerin aday hakkında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını yansıtan raporları dikkate alınması gereklidir. İlgili performans göstergelerinin ölçülmesinde kullanılabilecek diğer uygulama tutum ölçekleridir. Tutum ölçekleri, bir kimsenin nelere, ne derecede değer verdiğini, o duruma ilişkin ne düşündüğünü ve ne hissettiğini saptamaya yarayan araçlardır (Yeşilyaprak, 2000). Bu bağlamda öğretmen olmak isteyen adayların öğretmenlik mesleğine yönelik olarak tutum standart alanında yer alan göstergelerin tutum ölçekleri ile ölçülmesi bu konuda sağlıklı sonuçlar ortaya koyabilir. Ayrıca ilgili performans göstergelerinin ölçülmesinde kullanılabilecek diğer bir uygulama uygulamalı sınavdır. Uygulamalı sınav öğretmen olmak isteyen adayın henüz öğretmen yetiştiren bir fakülteye alınmadan önce herhangi bir okulda 3 veya 6 aylık öğretmenlik uygulamasına katılmasıdır. Uygulamaya katıldığı okuldaki danışman öğretmenin bu uygulama sonucunda aday için tuttuğu raporun değerlendirilmeye alınması sonucunda ölçme işlemi gerçekleşebilir. Doğal olarak bu uygulamada adaydan iyi bir öğretmenlik performansı beklemek doğru olmaz. Ancak adayın öğretmenlik mesleği konusunda davranışları ve tutum konusunda bir veri kaynağı olabilir.

Araştırmaya katılan uzmanların beceri standart alanında yer alan performans göstergelerinin ölçülmesinde kullanılabilecek uygulamalardan en sık vurguladıkları öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve mülakat sınavıdır. Teknoloji standart alanında yer alan performans göstergeleri içinde benzer uygulamalar dile getirilmiştir. Dolayısıyla öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken beceri ve teknoloji standart alanında yer alan performans göstergelerinin öğretmen gözlem raporlarıyla ölçülmesi önemli görülmektedir. Çünkü adayların sahip oldukları beceriler ve teknoloji kullanımı, ilgisi önceki öğrenim yaşantılarında gösterdikleri davranışlarla da ölçülebileceğidir. Öğretmenlerin bu konudaki raporları adayların öğretmenlik mesleğine yönelik beceri ve teknoloji konularında bir öngörü oluşturabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde, çalışmada elde edilen sonuçlara yer verilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

5.1. SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi ve performans göstergelerinin nasıl ölçüleceğinin ortaya konmasıdır. Bu bölümde, önceki bölümlerde yer alan verilerin ve bulguların sonuçları vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, çalışmada aşağıdaki sonuçlar tespit edilmiştir.

Birinci Bölüm: Giriş

Eğitim hedeflerinin istenilen düzeyde gerçekleştirilmesinin en önemli unsurlarından biri öğretmendir. Dolayısıyla öğretim sürecinin amacına ulaşabilmesi için nitelikli öğretmenlere ihtiyaç vardır. Böylelikle öğretmen ve öğretmenin sahip olduğu özellikler ön plana çıkmaktadır. Öğretmenlerin sahip olduğu özelliklerin ise öğrenci başarısı üzerinde önemi konusunda oldukça fazla görüş, araştırma ve bulgunun olduğu ifade edilmektedir. Bu özellikler öğrenci davranışlarını doğrudan etkilemektedir.

Yapılan birçok çalışmada, iyi bir öğretmende bulunması gereken özellikler mesleki ve kişisel özellik olarak ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla nitelikli bir öğretmene sahip olabilmek için mesleki ve kişisel nitelik olarak kaliteli öğretmenlere ihtiyaç vardır. Ancak günümüz öğretmen eğitim programları incelendiğinde

öğretmenlere yönelik hem mesleki hemde kişisel özelliklerine yönelik herhangi bir standardın olmadığı görülmektedir. Kaliteyle standart arasında yakın bir ilişki vardır. Kalite genel anlamda “standartlara uygunluk” olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, kaliteli öğretmenler için öğretmen eğitim programlarının standartlara uygun olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmen eğitiminde standartlar, belli zaman dilimi içerisinde öğretmen adaylarının, eğitimcilerin, öğrencilerin ve ailelerin ne bilmeleri gerektiğini sağlar. Ayrıca standartlar kesin öğretme-öğrenme amaçlarına hizmet eder. Bundan dolayı öğretmen yetiştiren kurumların ürün ve hizmet bakımından yeterli düzeye getirilmesi ve nitelikli öğretmenlere sahip olmak için öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılmak üzere standartların geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alım süreci incelendiğinde herhangi bir standartın olmadığı görülmektedir. Çünkü bu kurumlara öğrenci alımları merkezi sınav ve ağırlıklı not ortalaması baz alınarak alınmaktadır. Bu kriterler ise bireylerin daha çok bilişsel özellikleri ölçen uygulamalardır. Bunun yanı sıra öğretmen olmak isteyen adayların bilişsel özellikleri kadar önemli olan bir diğer konu ise duyuşsal özellikleridir. Dolayısıyla öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımı gerçekleştirilirken bilişsel özelliklerin yanında duyuşsal özelliklerinde dikkate alınması gerekmektedir. Bu araştırmada, bu temel gereksinimlerden desenlenmiştir.

Bu sorun çerçevesinde yapılan bu çalışmanın amacı, öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarının ve bu standartların nasıl ölçülebileceğinin belirlenmesidir.

İfade edilen bu amaç incelendiğinde çalışma;

- Öğretmen yetiştiren kurumların öğrencilerini seçerken dikkate alabilecekleri duyuşsal özellikleri de belirlemesi bakımından,
- Öğretmen olmak isteyen adaylara yönelik giriş standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesi bakımından,
- Standart alanlarının ve performans göstergelerinin delphi tekniği kullanılarak belirlenmesi bakımından,
- Adayların duyuşsal özelliklerini ölçebilecek ölçme değerlendirme uygulamalarını belirlemesi bakımından önemlidir.

İkinci Bölüm: Kaynak Özetleri

Çalışmanın bu kısmında, araştırmanın kuramsal çerçevesinde yer alan bilgilerden hareketle bir takım sonuçlara yer verilmiştir. Eğitim alanında kalitenin sağlanabilmesinin öncelikli koşulu standartların belirlenmesidir. Çünkü bir eğitim programında belirlenen hedeflere ulaşmak için seçilen içeriğin hedeflere uygun olabilmesi için ilk yapılması gereken standartların belirlenmesidir. Bu bağlamda standartlar, öğrenci öğrenmeleri ve değerlendirmeleri için açık yönerge oluşturmuş olur. Eğitim alanında standart geliştirme çalışmaları, standart geliştirmede sorumlu kuruma, alana ve amaca yönelik olarak farklılık göstermektedir. Dolayısıyla bazı kurum ve kuruluşlar kendine özgü standart geliştirme aşamaları takip etmektedir.

Standartların yeteri kadar açık ve anlaşılır olması öğretmenin ne öğreteceğine, öğrencinin ise ne öğreneceğine olanak sağlar. Farklı durumlar için standart oluşturma amacı farklı standart sınıflamalarının yapılmasına ortaya çıkarmıştır. Bu nokta en çok karşılaşılan standart sınıflamaları Sweeny sınıflaması, Conley sınıflaması ve Lachat sınıflamasıdır. Bu sınıflamalar genel olarak değerlendirildiğinde birbiriyle ilişkili olsa da Conley'in yaptığı sınıflama diğer ikisini kapsar niteliktedir.

Cumhuriyet sonrası öğretmen yetiştiren kurumlar öğretmen olmak için seçtikleri adaylarda bir takım özellikler aramaktadır. Örneğin köy enstitüleri, ilkokulu bitiren köy çocuklarını öğrenci olarak kabul ediyordu. Ayrıca öğrencilerde hem fiziksel sağlık hemde ruh sağlığı aranmaktaydı. Bu temel kriterleri taşıyan çocukları okulun bulunduğu bölgede yapılan yazılı ve mülakat sınavı tabii tutuyordu. İlköğretmen okulları ise öğrencilerini seçerken, Türk olmak, daha önceki öğreniminde yer alan öğretmenlerinin dolduracağı sicil fişinde sağlam karakterli ve ulusal duygusunun sağlamlığı, ruhen ve bedenen sağlıklı olmak gibi özellikleri göz önüne almaktaydı.

Ülkelerin yönetim biçimi, üniversitelerin kontenjanları, ülkenin kültürü ve öncelikleri öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımı yaparken ülkelerin farklı uygulamalar oluşturmalarına birer etkendir.

Alanyazı incelendiğinde öğretmen eğitiminde standart geliştirme çalışmaları ile ilgili yapılan araştırmaların yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların daha çok herhangi bir özel alanda öğretmen adaylarının sahip olması gereken bilgi ve becerilerden oluşan standart çalışmalarıdır. Öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken standartların belirlenmesi çalışması ülkemizde 1991 yılında Ahmet Ok tarafından doktora tezi olarak çalışılmıştır. Ok tarafından yapılan çalışmada standartlar performans göstergesi şeklinde belirtilmemiş, özellik olarak ortaya konmuştur. Bu bağlamda standart alanlarının ve performans göstergelerinin belirlenmesine yönelik bu çalışma alandaki ihtiyacı karşılaması düşünülmektedir.

Üçüncü Bölüm: Yöntem

Bu kısımda araştırma için kullanılan araştırma deseni açıklanmıştır ve araştırma kullanılan yöntem aşamalar halinde belirtilmiştir. Yapılan bu araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarını belirlemek, ikinci aşama da ise belirlenen standartların nasıl ölçülebileceğini ortaya koymaktır. Giriş standartları NBPTS (1999) tarafından takip edilen üç basamağa göre belirlenmiştir. Birinci basamak standart belirleme sürecinde yer alacak uzman grubun belirlenmesi, ikinci basamak belirlenen uzman grubu ile standartları geliştirmek ve üçüncü basamak ise belirlenen standartların gözden geçirilmesi basamaklarıdır. Standart belirleme aşamasında yer alacak uzman grubun belirlenmesinde uzmanlar için bir takım kriterler belirlenmiştir. Bunlar; çalışmaya gönüllü olarak katılmak, doktora eğitimini herhangi bir eğitim alanında tamamlamak, eğitim fakültelerinde görev yapıyor olmak ve öğretmen eğitimi alanında her hangi bir dergide makale yayınlamak olarak belirlenmiştir. Bu kriterleri taşıyan otuz dört (34) uzman çalışmaya katılmıştır. Standartların geliştirilmesi basamağında standart alanlarını ve performans göstergelerini belirlemek için delphi tekniği kullanılmıştır. Delphi tekniği üç turda gerçekleştirilmiştir. Böylelikle öğretmen yetiştiren kurumların öğrenci seçiminde kullanabilecekleri giriş standart alanları ve performans göstergeleri belirlenmiştir.

Standartların gözden geçirilmesi basamağında ise belirlenen standart alanları ve performans göstergelerinin geçerliliğinin tespit edilmesi için tarama modelinde bir

araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmaya 309 öğretim elemanı katılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Giriş standartları anketi” kullanılmıştır. Anket aracılığıyla elde edilen verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır.

Yapılan çalışmanın ikinci aşaması belirlenen performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceğinin belirlenmesidir. Çalışma, performans göstergelerinin nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda uzman grubun görüşlerini ortaya koyduğu için araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırmada, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu ölçütler; araştırmaya gönüllü olarak katılma, doktora eğitimini herhangi bir eğitim alanında tamamlamış olma, eğitim fakültesinde görev yapıyor olma ve öğretmen eğitimi alanında en az bir makale yayınlamadır. Bu kriterleri sağlayan yirmiüç (23) uzman çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceğinin belirlenmesi formu” kullanılmıştır. Bu çalışmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde yüzde ve sıklıktan yararlanılmıştır.

Dördüncü Bölüm: Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, araştırma bulgularında ortaya çıkan sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmada kişisel özellik standart alanında on performans göstergesi ortaya çıkmıştır. Kişisel özellik standart alanında yer alan performans göstergelerinden en yüksek ortalamaya sahip iki gösterge “Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.” ve “Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.” göstergeleridir. En düşük ortalamaya sahip gösterge ise “Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.” göstergesidir. Bu alanda uzmanların belirttiği performans göstergeleri şöyledir:

- ✓ Ön yargılardan uzak kalır.
- ✓ Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.
- ✓ Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.
- ✓ Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.
- ✓ Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.
- ✓ Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.
- ✓ Çatışma kültüründen çok uzlaşma kültürünü benimser.

- ✓ İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.
- ✓ Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.
- ✓ Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.

İlgi standart alanında yedi performans göstergesi yer almaktadır. Bu performans göstergelerinden en yüksek ortalamaya sahip olanı “Öğrenmeye karşı ilgi duyar.” göstergesi, en düşük ortalamaya sahip olanı ise “Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.” göstergesidir. İlgili alanda uzmanların belirttiği performans göstergeleri şöyledir:

- ✓ Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.
- ✓ Kitap okuma alışkanlığına sahiptir.
- ✓ Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.
- ✓ Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.
- ✓ Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.
- ✓ Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.
- ✓ Öğrenmeye karşı ilgi duyar.

Araştırmada sağlık standart alanında “Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.” performans göstergesi ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanları bu göstergesinin yüksek derece önemli olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca alan bilgisi standart alanında ise üç performans göstergesi yer almaktadır. En yüksek ortalamaya sahip performans göstergesi “Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.” İken en düşük ortalamaya sahip gösterge “Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.” göstergesidir. Diğer performans göstergesi ise “Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.”dir.

Araştırma sonucunda entelektüel düzey standart alanı ile ilgili sekiz performans göstergesi belirlenmiştir. Bu göstergelerden en yüksek ortalamaya sahip olanı “Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.” iken en düşük ortalamaya sahip olanı ise “Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel

kavramlarına sahiptir” göstergesidir. Bu alanda uzmanların belirttiği performans göstergeleri şöyledir:

- ✓ Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.
- ✓ Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.
- ✓ Kendi kültürünün özelliklerini bilir.
- ✓ Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.
- ✓ Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.
- ✓ Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.
- ✓ Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramlarını açıklar.
- ✓ Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.

Araştırmada tutum standart alanında sekiz performans göstergesi yer almaktadır. Bu performans göstergelerinden en yüksek ortalamaya sahip olanı “Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.”, en düşük ortalamaya sahip olanı ise “Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.” göstergesidir. İlgili alanda uzmanlar tarafından belirtilen performans göstergeleri şöyledir:

- ✓ Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.
- ✓ Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.
- ✓ Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.
- ✓ İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımalarını engeller.
- ✓ Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.
- ✓ Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.
- ✓ Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.
- ✓ Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.

Araştırma sonucunda beceri standart alanı ile ilgili dokuz performans göstergesi belirlenmiştir. Bu göstergelerden en yüksek ortalamaya sahip olanı “Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.” iken en düşük ortalamaya sahip olanı ise “Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.” göstergesidir. Bu alanda uzmanların belirttiği performans göstergeleri şöyledir:

- ✓ Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.
- ✓ Beden dilini etkili kullanır.
- ✓ Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.
- ✓ Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.
- ✓ Grupla çalışma becerisine sahiptir.
- ✓ Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.
- ✓ İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.
- ✓ Bilimsel temelli gelişimlere göre bilgilerini günceller.
- ✓ Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.

Teknoloji standart alanında on performans göstergesi yer almaktadır. Bu performans göstergelerinden en yüksek ortalamaya sahip olanı “Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.”, en düşük ortalamaya sahip olanı ise “Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.” göstergeleridir. İlgili alanda uzmanların belirttiği performans göstergeleri şöyledir:

- ✓ Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.
- ✓ Temel iletişim teknolojilerini kullanır.
- ✓ Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.
- ✓ Eğitim teknolojilerini kullanır.
- ✓ Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.
- ✓ İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.
- ✓ Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.
- ✓ Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.
- ✓ Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.

✓ Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.

Araştırmaya katılan uzmanların büyük çoğunluğu, kişisel özellik standart alanında yer alan performans göstergelerinin kişilik testleri, mülakat sınavı ve öğretmen gözlem raporları ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. İlgili standart alanında yer alan performans göstergelerinin ise mülakat sınavı ve ilgili envanteri ile ölçülebileceğini vurgulamışlardır.

Sağlık standart alanında yer alan performans göstergesinin psikolojik testler, kişilik testleri ve mülakat sınavı ile ölçülebileceği belirtilmiştir. Ayrıca alan bilgisi standart alanında yer alan performans göstergelerinin ise araştırmaya katılan uzmanların büyük çoğunluğu tarafından başarı testleri, seçmek istediği alana özgü merkezi sınav ve mevcut merkezi sınav ile ölçülebileceği ifade edilmiştir.

Entelektüel düzey standart alanında yer alan performans göstergelerinin mülakat sınavı ve başarı testleri ile; tutum standart alanında yer alan göstergelerin ise öğretmen gözlem raporlarıyla, tutum ölçekleri ile ve uygulamalı sınavla ölçülebileceği uzmanların büyük çoğunluğu tarafından vurgulanmıştır.

Araştırmaya katılan uzmanların büyük çoğunluğu, beceri standart alanında yer alan performans göstergelerinin öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve mülakat sınavı ile ölçülebileceğini ifade etmişlerdir. Son standart alanı olan teknoloji alanında ise performans göstergelerinin öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav, tutum ölçekleri ve yetenek testleri ile ölçülebileceğini belirtilmiştir.

5.2. ÖNERİLER

Bu kısımda elde edilen bulgular ve sonuçlar doğrultusunda çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımında bilişsel ve duyuşsal özellikleri birlikte değerlendirilmelidir. Dolayısıyla mevcut üniversite seçme ve yerleştirme sınavları olan LYS ve YGS daha çok bilişsel özellikleri ölçerken duyuşsal özellikler dikkate alınmamaktadır. Bu noktada ortaya çıkan eksiliği araştırma bulgusu olan standart alanlarının ve performans göstergelerinin tamamlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılabilir.
2. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular, öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken performans göstergesi olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla öğretmen olacak bireyde bu özelliklerin bulunması nitelik bakımından önemlidir. Belirlenen performans göstergeleri incelendiğinde bu performans göstergelerinin özellikle, kapatılan Anadolu Öğretmen Liseleri aracılığıyla bireye kazandırılabilceği düşünülmektedir. Bu bağlamda Anadolu Öğretmen Liseleri'nin kapatılması yerine eğitim programlarının yeniden gözden geçirilerek bu özellikleri kazandırabilecek nitelikte geliştirilmesinin/güncellenmesinin daha katkı sağlayacağı olabileceği düşünülmektedir.
3. Mevcut üniversiteye giriş sınavının sadece bilişsel düzeydeki özellikleri ölçtüğü düşünüldüğünde duyuşsal düzeydeki özellikleri ölçmede öğretmen yetiştiren kurumlar için tek başına yetersiz kaldığı görülmektedir. Öğretmen yetiştiren kurumlar öğrencilerini seçerken mevcut merkezi sınav uygulamasının yanında öğretmen olmak isteyen adaylardan bulunması gereken bazı özellikleri de (Kişisel özellik, ilgi, sağlık, alan bilgisi, entelektüel düzey, tutum, beceri ve teknoloji) dikkate alacak alternatif uygulamalara yer vermesi gerekmektedir.
4. Performans göstergeleri aracılığıyla öğretmen olmak isteyen adayların bu göstergelere ne derece sahip olduğu belirlenebilir. Dolayısıyla adayların güçlü ve zayıf yönleri ortaya çıkarılabilir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda, adayların bu zayıf özelliklerini geliştirmeye/tamamlamaya yönelik programlar geliştirilebilir.

5. Öğretmen yetiştiren kurumlar öğrencilerini seçerken kişisel özelliklerini ölçmede kişilik testleri, mülakat sınavı, öğretmen gözlem raporlarını alternatif uygulamalar olarak kullanılabilir. Öğrencilerin ilgilerini ölçmek için mülakat sınavı ve ilgi envanteri; sağlıkla ilgili özelliklerini ölçmek için psikolojik testler ve kişilik testleri; alan bilgilerini ölçmek için başarı testleri ve seçmek istediği alana özgü merkezi sınavla; entelektüel düzeyde özelliklerini ölçmede mülakat ve başarı testleri; tutumları ölçmek için; öğretmen gözlem raporları, tutum ölçekleri ve uygulamalı sınav; becerilerini ölçmek için öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav ve mülakat sınavı; son olarak teknoloji ile ilgili özelliklerini ölçek için öğretmen gözlem raporları, uygulamalı sınav, tutum ölçekleri ve yetenek testleri alternatif uygulamalar olarak kullanılabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Öneriler

1. Yapılan araştırmada öğretmen yetiştiren kurumlar için öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken standart alanları ve performans göstergeleri belirlenmiştir. Standart alanları ve performans göstergeleri belirlenirken herhangi bir özel alana girmeden öğretmenlik mesleği genel olarak incelenmiştir ve buna uygun olarak da standart alanları ve performans göstergeleri belirlenmiştir. Yapılacak farklı araştırmalarda, özel alan öğretmenlikleri (sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, matematik öğretmenliği gibi) için de standart alanları ve performans göstergeleri belirlenebilir.

2. Öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken performans göstergeleri delphi tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Benzer çalışmalarda meslek-iş analiz veya progel-dacum gibi farklı teknikler kullanılarak da performans göstergeleri belirlenebilir. Ayrıca araştırma türü olarak tarama araştırması da kullanılabilir.

3. Mevcut öğretmen yetiştirme sistemimizi incelediğimizde kurumlara öğrenci seçiminde, öğretmen adaylarının eğitiminde ve öğretmenlere yönelik herhangi bir standart olduğu söylenemez. Yapılan bu araştırma ile ortaya

konan standart alanları ve performans göstergeleri adayların henüz bir öğretmen yetiştiren kuruma başlamadan önce sahip olması gereken özellikleri belirtmektedir. Bu aşamadan sonra gerek öğretmen adaylarının eğitiminde gerekse öğretmenlere yönelik standartlar belirlenebilir.

KAYNAKLAR

- Açıköz, K. Ü. (2004). Etkili Öğrenme Ve Öğretme. İzmir: Eğitim Dünyası.
- Adem, M. (1995). Demokratik, Laik ve Çağdaş Eğitim Politikası. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Adıgüzel, A. (2005). Avrupa Birliğine uyum sürecinde öğretmen niteliklerinde yeni bir boyut: bilgi okuryazarlığı. Milli Eğitim. 167, 355-364.
- Adıgüzel, A. (2008). Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Eğitimi Program Standartlarının Gerçekleşme Düzeyi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Akbaba, A. (2013). Etkili Öğretmenlik Özellikleri. (87-106). Dördüncü baskı. (Ed: Fatih Töremen) Eğitim Bilimine Giriş. İstanbul: İdeal Kültür ve Yayıncılık.
- Aktan, C. C. (2005). Üniversitelerde Standardizasyon ve Akreditasyon. <http://www.canaktan.org/egitim/universite-reform/standard.htm>. internet adresinden 28. 04.2012 tarihinde erişilmiştir.
- Akyüz, Y. (1988). Türk Eğitim Tarihi “Başlangıçtan 1988’e”. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Al-Thumali, A.D. (2011). Evaluating EFL Intermediate Teachers' Performance In The Light Of Quality Standards In Saudi Arabia, For Master's Degree Thesis In Education, Faculty of Education- Taif University.
- Altun, A. ve Kovancı, A. (2004). Personel Seçiminde Mülakat Ve Mülakat Yöntemleri, Havacılık Ve Uzay Teknolojileri Dergisi, 1(3), 55-61.
- Arnon, S. & Reichel, N. (2007). Who is the ideal teacher? Am I? Similarity and difference in perception of students of education regarding the qualities of a good teacher and of their own qualities as teachers. Teachers And Teaching: Theory And Practice, 13 (5), 441-464.
- Aşıcı, H., Seylim, E., Tezcan, E., Karaca, İ. ve Aydın, R. (2009). Öğretmen Yeterlikleri Hakkında Biyoloji Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi. 1-3 Mayıs 2009. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/cd.php>. (24.05.2010). Çanakkale, 499.
- Atalay, S. (2006, Kasım). Kalite güvencesi ve akreditasyon. Bologna Sürecinin Türkiye’de Uygulanması Projesi Malatya İl Toplantısı’nda sunulmuş bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Avşar, Z. (2012). Türkiye İçin Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi Standartlarının Oluşturulması (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Aydoğdu, M. (2003). Ergenlerin öğretmen ve ideal öğretmen algılarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York: Freeman.
- Basinger, J. (2000). "Teaching Accreditor Issues New Standards", The Chronicle of Higher Education. 46, 12–16.
- Baskin, M. K., Ross, S. M., ve Smith, D. L. (1996). Selecting successful teachers: The predictive validity of the urban teacher selection interview. The Teacher Educator, 32, 1-21.
- Basom, M., Rush, R. T., & Machell, J. (1994). Pre-service identification of talented teachers through non-traditional measures: A study of the role of affective variables as predictors of success in student teaching. Teacher Education Quarterly, 21, 47-57.
- Başar. (1995). Öğretmenlerin Değerlendirilmesi (2. Baskı), Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Başkan, G. A., Aydın, A., ve Madden, T. (2006). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 15 (1), 35- 42.
- Bayrak, Ç. (1990). Eğitim Yüksekokullarında Örgütsel Değişme. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Beltekin, N.; Şahin Özdemir, B.; Yılmaz, G.; Akkalkan, H. ve Cemaloğlu, N. (2013). Ortaöğretim Kurumları Standartları, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (2), 291-312.
- Beswick, R. (1990). Evaluating educational programs. ERIC Digest Series Number EA 54.
- Bıkmaz, F. H. ve Güler, D. S. (2002). Velilerin sınıf öğretmenlerinden beklentileri ve sınıf öğretmenlerinin bu beklentilere uygunluğu. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. 2 (2), 445-472.
- Bilen, M. (1996). Plandan Uygulamaya Öğretim (4. Baskı). Ankara: Özel Yayınları.
- Blomfield, C. J. & Barber, B. L. (2009). Brief report: performing on the stage, the field, or both? Australian adolescent extracurricular activity participation and self-concept. Journal of Adolescence, 32, 733-739.
- Bodone, F. M. (2000). Enabling or Disabling All Learners: Teachers Discuss Standards-based Education. Doctoral Dissertation, University of Oregon.
- Bologna Conference (1999). Trends in Learning structures in higher education project report. Denmark: The Danish Rectors Conference Secretariat.
- Brookman, J. (1993). Flying Standards for Quality. Times Higher Education Supplement.
- Byrnes, D. A., Kiger, G., & Shechtman, Z. (2000). Evaluating the use of group interviews to select students into teacher-education programs. Paper presented

- at the annual meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA. (ERIC Document Reproduction Service No. ED444951)
- Carr, J. F. ve Douglas E. H. (2001). *Succeeding With Standards: Linking Curriculum, Assessment, and Action Planing*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria.
- Casey, E. C. ve Childs, A. R. (2007). Teacher Education Program Admission Criteria and What Beginning Teachers Need to know to be Successful Teachers, *Canadian Journal of Educational Administration and Policy*, 67, 1-24.
- Caskey, M. M., Peterson, K. D., & Temple, J. B. (2001). Complex admission selection procedures for a graduate pre-service program. *Teacher Education Quarterly*, 37, 7-21.
- Chroinin, D. N., Tormey, R. ve O' Sullivan, M. (2012). Beginning teacher standards for physical education: Promoting a democratic ideal? [Elektronik versiyon] *Teaching and teacher education*, 28 (1), 78-88.
- Cohen, L., Manion. L. and Morrison, K., (2007). *Research Methods in Education*. Sixth Edition. Routledge. London. Taylor & Francis Group.
- Colleen, L., (1999), *Managing Universities and College: Guides to Good Praticce; QUALITY AND STANDARDS*, Buckingham-Philadelphia: Open University Press.
- Conley, D. (1997). Performance Standards, *OSSC Bulletin*. 40 (3), 8–33.
- Creswell, J. W. (2003). *Research Design; Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Second Edition. SAGE Publications. London. Thousand Oaks. New Delhi.
- Çakmak, M. (2009). Prospective teacher' thoughts on characteristics of an "effective teacher". *Education and Science*. 34 (153), 74-82.
- Çalışkan, M.; Işık, A. N. ve Saygın, Y. (2013). Öğretmen adaylarının İdeal Öğretmen Algıları, *İlköğretim Online*, 12(2), 575-584, 2013. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Çelikten, Mustafa; Şanal, Mustafa ve Yeni, Yeliz. (2005), Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri, *Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (19), 207-237.
- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Üçyol Kültür Merkezi. Trabzon.
- Çermik, H., Doğan, B., Şahin, A. (2010). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 28, ss. 201-212.
- Çetin, B. (2012). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Profillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 11(3), 596-610, 2012. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Çetin, Ş. (2001). İdeal öğretmen üzerine bir araştırma. *Millî Eğitim Dergisi*. Sayı.149 <http://oyegm.meb.gov.tr> adresinden 14.04. 2013 tarihinde indirilmiştir.

- Çobanoğlu R. ve Kasapoğlu, K. (2010). Pisa'da Fin başarısının nedenleri ve nasılları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 39, 121-131.
- Dağlıoğlu, H. E. (2010). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen Yeterlikleri ve Özellikleri, Milli Eğitim Dergisi, 186, 72-84.
- Das, M., El-Sabban & F. Bener, A. (1996). Student and faculty perceptions of the characteristics of an ideal teacher in a classroom setting. Medical Teacher, 18(2), 141-146.
- Demircioğlu, İ. H.; Mutluer, C. ve Demircioğlu, E. (2001). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Demokratik Öğretmen Nitelikleri Hakkındaki Görüşleri, Kastamonu Eğitim Dergisi, 19(2), 577-586.
- Demirel, Ö. (2000). Karşılaştırmalı Eğitim. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2006). Eğitimde program Geliştirme (9. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Denner, P. R., Salzman, S. A., & Newsome, J. D. (2001). Selecting the qualified: A standards-based teacher education admission process. Journal of Personnel Evaluation, 15, 165-180.
- DeRousse, E. B. (2000). Examining Elementary Teachers' Perceptions Regarding the Impact of the Revised Virginia Standards of Learning, The Standards of Learning Assessments, The Standards of Accreditation, and The Virginia Report Card. EdD Degree, The George Washington University.
- Diab, A. (1989). Standards for undergraduate physical education teacher education at Kuwait University. Yayımlanmamış doktora tezi, Pittsburgh University.
- Doğan, İ. (1999). Eğitimde Kalite ve Akreditasyon Sorunu: Eğitim fakülteleri Üzerine Bir Deneme, <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/922-20120221154341-dogan.pdf> adresinden 28.01.2014 tarihinde indirilmiştir. 503-520.
- Duman, T. (1988). Türkiye'de OrtaÖğretime Öğretmen Yetiştirme Problemi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Duman, T. (1991). Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Dybdahl, C. S., Shaw, D. G., & Edwards, D. (1997). Teacher testing: Reason or rhetoric. Journal of Research and Development in Education, 30, 248-254.
- Edelfelt, R. A. ve James D. R. (1998). A Brief History of Standards in Teacher Education. Reston, Virginia: Association of Teacher Educators.
- Ehlers, D.U. ve Pawlowski, J.M. (2006). Handbook on Quality and Standardisation in E-learning, Berlin- Heidelberg: Springer.
- Ekinci, A. (2013). Bir meslek olarak öğretmenlik. (55-86). Dördüncü baskı. (Ed: Fatih Töremen) Eğitim Bilimine Giriş. İstanbul: İdeal Kültür ve Yayıncılık.
- Ellis, R. (1993). Quality Assurance for University Teaching. Buckingham: Open University Press.

- Erçoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının ÖSS, Akademik ve KPSS Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 479-486.
- Erdemir, N. (2010). Fizik Öğretmeni Adaylarının Bölümü Tercih nedenleri ve Mekanik Konularında Akademik Başarı Düzeylerine Etkisi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 12-1 Yıl: 2010*
- Erişen, Y., (2001), Öğretmen Yetiştirme Programlarına İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Fakültelerin Standartlara Uygunluğunun Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erişen, Y., (2003), Toplam Kalite Sistemini Oluşturmada Temel Aşama: Standartların Belirlenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3, Güz, 126-139.
- Erişti, B. (2004). Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı mükemmellik modelinin eğitim fakülteleri için uyarlaması. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Erlendsson, J. (2002). Value for money studies in higher education. http://www.hi.is/~joner/eaps/wh_vfmhe.htm 04 January 2002 internet adresinden 12.05.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği. (Ed. Y. Özden) Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Eşme, İ. (2001). Yüksek Öğretmen Okulları. İstanbul: Bilgi-Başarı Yayınevi.
- Eşme, İ. ve Karaçay T. (2003). Öğretmen Yetiştirme Genel Değerlendirme ve Yeni Model Önerisi, *Milli Eğitim Dergisi*, 16.
- European Training Foundation [ETF]. (1998). Quality assurance in higher education: manual of quality assurance in higher education: Procedures and practices. Turin: European Training Foundation.
- EURYDICE- The information network on education in europe. The Information Database On Education Systems In Europe. England: The Education System. 2006. <http://www.eurydice.org> adresinden 09.10.2014 tarihinde indirilmiştir.
- Eurydice [Directorate-General for Education and Culture]. (2010). Quality assurance in teacher education in Europe [Avrupa'da öğretmenlik eğitiminde kalite güvencesi]. http://eacea.ec.europa.eu/eurydice/ressources/eurydice/pdf/0_integral/062TR.pdf adresinden 15.011.2013 tarihinde indirilmiştir.
- Fisher, R. (2005). Teaching Thinking (2nd edition). London: Continuum Books.
- Flin, R, ve Slaven, R. (1996). Personality and Emergency Command Ability. *Disaster Prevention and Management*. 5(1), 40-46.
- Fraser, M. (1994). Quality in higher education: an international perspective. Green, D. (Ed.) *What is Quality in Higher Education?* Buckingham: Open University Press and Society for Research into Higher Education, 101-111.
- Gallavan, N. P., Peace, T. M., ve Thomason, R. M. R. (2009). Examining teacher candidates' perceptions of teachers' professional dispositions. In P. R.

- LeBlanc ve N. P. Gallavan (Eds.), *Affective teacher education: Exploring connections among knowledge, skills, and dispositions* (39-60). NY: Rowman & Littlefield Education
- Gelişli, Y. (2006). *Öğretmen Yetiştirmede Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Uygulaması*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Genç, S. Z. (2007). Öğrenci algılarına göre ideal bir öğretim elemanında bulunması gereken özellikler. *Millî Eğitim*, 173, 210-218.
- Gençtürk E. ve Akbaş, Y., (2013), *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Coğrafya Alan Standartlarının Belirlenmesi: Delphi Tekniği Uygulaması*, *GEFAD / GUJGEF* 33(2): 335-353.
- Gençtürk, E. (2009). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- George, P. ve Kathryn, M. S. (1996). An examination of admission criteria to programs of teacher education. Paper presented at the annual meeting of the Mid-Western Educational Research Association. (ED 401 278).
- Geiser, S. (2008). Back to basics: In defense of achievement (and achievement tests) in college admissions. Center for Studies in Higher Education. Research and Occasional Paper Series: CSHE.12.08. 22 Mart 2009 tarihinde erişilmiştir: <http://cshe.berkeley.edu/publications/docs/ROPS.Geiser.Basics.7.1.08.pdf>
- Godland, J. I. (1990). *Teachers for Our Nation's schools*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Gray, D. E. (2004). *Doing Research in The Real World*. SAGE Publications. London. Thousand Oaks. New Delhi.
- Grossman, G.M., Sands, M.K ve Brittingham, B. (2010). *Teacher Education Accreditation in Turkey: The Creation of a Culture of Quality*, Oxford, England: Pergamon.
- Guyton, E ve Farokhi, E. (1987). Relationships among academic performance, basic skills, subject matter knowledge and teaching skills of teacher education graduates. *Journal of Teacher Education*, 38,37-42.
- Günay, D. ve Gür, B. S. (2009). *Dünyada üniversiteye giriş sistemleri ve ÖSS. Türkiye'nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi Kongresi*, Atılım Üniversitesi, Ankara.
- Günay, D. ve Gür, B. S. (2009). *Dünyada üniversiteye giriş sistemleri ve ÖSS. Türkiye'nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi Kongresi*, Sözlü bildiri, Ankara: Atılım Üniversitesi.
- Günçer, B. ve Diğerleri, (1999) *Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon*, Ankara: YÖK Yayınları.
- Gürbüz, H. ve Sülün, A. (2004). *Türkiye'de Biyoloji Öğretmenleri ve Biyoloji Öğretmen Adaylarının Nitelikleri*. *Millî Eğitim Dergisi*, 161.
- Haberman, M. (1987). *Recruiting and selecting teachers for urban schools*. Reston, VA: Association of Teacher Educators.

- Haberman, M. ve Post, L. (1998). Teachers for multicultural schools: the power of selection, *Theory into Practice*, v37 n2 p96-104. Hoyt, C. (1941). Test reliability estimated by analysis of variance. *Psychometrika*, Vol. 6, 153-160.
- Hammond, L. D and Cobb, V. L. (1996). The Changing Context of Teacher Education. In F. B. Murray (Ed), *Teachers Educator's Handbook*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 40-53.
- Helms, R. M. (2008). University admission worldwide. *Education Working Paper Series, Number 15*. Washington, D.C.: The World Bank.
- Hotaman, D. (2011). Eğitim Fakülteleri Kendi Öğrencilerini seçebilir mi. *Kuramsal Eğitimbilim*. 4 (1), 126-136.
- Ilıkan, A. H. (2007). Öğretmenlerin Mesleki ve Kişisel Yeterliklerinin Eğitim Üzerine Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ISO (International Organization for Standardization). (2012). www.iso.org/iso/home/standards.htm, internet adresinden 01.10.2012 tarihinde erişilmiştir.
- İlğan, A.; Sevinç, Ö. S. Ve Arı, E. (2013). Pedagojik Formasyon Programı Öğretmen Adaylarının Mesleki Tutum Ve Çağdaş Öğretmen Algıları, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2013, 32(2) 175-195.
- Jacobowitz, T. (1994). Admission to teacher education programs: Goodlad's Sixth Postulate. *Journal of Teacher Education*, 45, 46-52.
- Jacobowitz, T., Delorenzo, L. ve Adirim, M. (2000). Incorporating concerns for diversity and social justice in admissions decisions. A paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association. (ED 477735).
- Jones, Mary C. (2005). The Attitudes of Intermediate School-Teachers Toward The California Mathematics Content Standards. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. San Francisco: University of San Francisco.
- Kamiya, S. (2009). College Entrance Exams. 'Exam hell' now not so hot. Student-starved schools lower the bar as pool of applicants dries up. *The Japan Times Online*, (20.01.2009). Web: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/nn20090120i1.html> adresinden 12.07.2013 tarihinde indirilmiştir.
- Karakaya, Ş. (2005), Öğretmen Eğitim Programlarına Öğrenci Seçimi İçin Grup Değerlendirme Ölçütleri ve Kullanım Geçerliliği, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 11, 26-44.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Kavak, Y. (2007). "Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon Denemesi" Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitim Fakülteleri ve Akreditasyon. *Çalıştay*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Kavak, Y., (1999), Öğretmen Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Doğru: Standartlar ve Akreditasyon, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Sayı 19, Yaz, 313-324.

- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35 (1-2), 1-14.
- Kaya, Y. K. (1984). İnsan Yetiştirme Düzenimiz (Genişletilmiş 4. Baskı), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Döner Sermaye İşletmesi.
- Keskin, Y. (2013). Mesleki Yeterliklerin Kazanılma Sürecinde Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(3), 319-339.
- Kızıltepe, Z. (2002). İyi ve etkili öğretmen. Eğitim ve Bilim, 126, 10-14.
- Kir, İ. (2013). Eğitimin Toplumsal Temelleri. (139-170). Dördüncü baskı. (Ed: Fatih Töremen) Eğitim Bilimine Giriş. İstanbul: İdeal Kültür ve Yayıncılık.
- Kuru, M. ve Uzun, H. (2008). Türkiye’de Öğretmen Adaylarının Seçiminde 1954 Örneği, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28 (3), 207-232.
- Kuzgun, Y. (2009). Rehberlik ve Psikolojik Danışma. Ankara: Nobel yayın Dağıtım.
- Laman, A. E., & Reeves, D. E. (1983). Admission to teacher education programs: The status and trends. Journal of Teacher Education, 34, 2-4.
- Lawrence, A. & Crehan, K. D. (2001, April). A study on the validity evidence of the Pre-Professional Skills Test (PPST) as a screening device for entrance into teacher education programs. Paper presented at the annual meeting of the National Council on Measurement in Education, Seattle. (ERIC Document Reproduction Service No. ED454259)
- Malvern, D. D. (1991). Assessing the personal qualities of applicants to teacher training. Studies in Educational Evaluation, 17, 239-253.
- Marso, R. N., & Pigge, F. L. (1991). The identification of academic, personal, and affective predictors of student teaching performance. Paper presented at the annual meeting of the Midwestern Educational Research Association, Chicago.
- MEB (1952). Öğretmen yetiştiren her derecedeki okul ve enstitülere öğrenci kayıt, kabul işleri hakkında genelge ve geçici yönetmelik. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (1955). Eğitim Enstitüsü Yönetmeliği. 31.10.1955 tarihli ve 875 sayılı.
- MEB (2008). Öğretmenlik Yeterlikleri, Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri. Ankara: MEB Yayınları.
- Melin, Andrew T. (2004). Administrator and Teacher Perceptions of The Impact and Effectiveness of Academic Standards on Select Indiana High Schools, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Indiana: Indiana State University.
- Memedova-Telci, A. (2009). Japon Eğitim Sistemi (Ed. Ali Balcı). Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri. Ankara: PegemA Akademi.
- Mentiş Taş, A., (2004), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi Program Standartlarının Belirlenmesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt 37, sayı 1, 28-54

- Mikitovics, A. ve Crehan, D. K. (2002). Pre-professional skills test scores as college of education admission criteria. *The Journal of Educational Research*, 95(4), 215-223.
- National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE). (2008). *Professional Standards for the Accreditation of Teacher Preparation Institutions*, Washington, DC: The Standard of Excellence in Teacher Preparation.
- National Information Standards Organization (NISO). (2004). *Creating NISO Standards*. <http://www.niso.org/creating/index.html>. adresinden 10.07.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Ocak, G. Ve Beydoğan, H. Ö. (2005). İlköğretim Okulları 3. Sınıf Hayat Bilgisi Ders İçeriğinin Amaçlarla Tutarlılık Ve Öğrenci Seviyesine Uygunluk Açısından Yeterlilik Düzeyi (Standart Belirleme-Erzurum İl Örneği), *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 109-132.
- Ok, A., (1991), *The Determination of Admission Standards for Teacher Training Program: a Delphi Study*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Okçabol, R. (1998). "Türkiye'de Öğretmen Profili Araştırması Ve Öğretmen Yetiştirmede Yeni Arayışlar" VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 9-11 Eylül 1998, Cilt 1, Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları
- Okçabol, R. (2004) Öğrenci, Öğretmen, Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanı Gözüyle Öğretmen Yetiştirme. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Oktar, İ. ve Yazçayır, N. (2008). Öğrencilere göre etkili öğretmen özellikleri. *Milli Eğitim*, 80, 8-23.
- Oktay, A. (1998). Türkiye'de Öğretmen Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 137, 26-27.
- Oktay, A. (2007). Öğretmen Yetiştirmede 84 Yıl, Okul Öncesi Eğitimi ve Öğretmen Eğitimi VI. Antalya Sempozyumu,(Antalya, 1 – 3 Şubat, 2007), İstanbul, 185-186.
- Oktay, A. ve Unutkan, Ö. P. (2008). Çağdaş Bir Okul Veya Kurum Olma Sürecinde Öğretmenlik. *Kültür Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, Psikoloji Sempozyumu*, 22 Mart, İstanbul
- Olstad, R.G. Beal, J. L., & Marrett, A. V. (1987). Predictive validity of GPA, CAT and NTE science specialty tests on scores of a performance based student teaching evaluation instrument (Teacher Education Research Center Report No. 87-1). Seattle, WA: University of Washington.
- Organisation of the education system in Finland (2009-2010). Eurybase Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, <http://www.catdem.org/cat/downloads2/organisation-of-the-education.pdf> adresinden 08.09.2014 tarihinde indirilmiştir.
- Özabacı, N. ve Acat, B. (2005). Öğretmen Adaylarının Kendi Özellikleri İle İdeal Öğretmen Özelliklerine Dönük Algılarının Karşılaştırılması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 42, 211-236.

- Özden, Y. (2000). Eğitimde yeni değerler. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Özder, H., (2012), Öğretmen Adaylarının Seçiminde Uygulanan Mülakat Sınavının Geçerlik ve Güvenirliği: KKTC Örneği, Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 37, Sayı 166, 155-169.
- Özkök, A. (2005). Disiplinler Arası Yaklaşımaya Dayalı Yaratıcı Problem Çözme Öğretim Programının Yaratıcı Problem Çözme Becerisine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, 159-167.
- Özsoy, G., Özsoy, S., Özkara, Y., Memiş, D. A. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörler. İlköğretim Online, 9(3), 910-921, 2010. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Özsoy, S. ve Ünal, I. L. (2010). Türkiye’de Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme: Bir Yol Ayrımı Öyküsü, (Editörler: Ünal, I. L. ve Özsoy, S.). Eğitim Bilimleri Felsefesine Doğru. Ankara: Tan Kitabevi Yayınları.
- Öztürk, C. (1996). Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Pozo-Munoz, C., Reboloso-Pacheco, E. & Fernandez-Ramirez, B. (2000). The “ideal teacher” implications for student evaluation of teacher effectiveness. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 25 (3), 253-263.
- Quinn, P. (1986). "Utilization-Focused Evaluation." Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Riggs, I. M., & Riggs, M. L. (1990, February). A test of the validity of selected predictors of student success in a teacher education program. Paper presented at the annual meeting of the American Association of Colleges for Teacher Education, Chicago. (ERIC Document Reproduction Service No. ED324324).
- Riggs, I. M., & Riggs, M. L. (1991). Predictors of student success in a teacher education program: What is valid, what is not? *Action in Teacher Education*, 12, 41-46.
- Riggs, I. M., Riggs, M. L., & Sandlin, R. A. (1992, April). An assessment of selection criteria validity for a teacher education program. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, San Francisco. (ERIC Documentation Reproduction Service No. ED353291).
- Russel, J.S., Persing, D.L., Dunn, J.A. ve Rankin, R.J. (1990). Focusing on the selection process: A field study of the measures that influence admission decisions. *Educational and Psychological Measurement*, 50,901-913.
- Sachs, J. (2003). Teacher Professional Standards: Controlling or Developing Teaching?, *Teacher and Teaching: Theory and Practice*, 9:2.
- Sackman, H. (1975). "Delphi Critique: Expert Opinion", Lexington, MA: Lexington Books.
- Sağlam, M. (2007). “Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitimi” Türk Eğitim Tarihi. Editör: Mustafa Sağlam. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sağlam, M. ve Kürüm, D. (2005). Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerinde öğretmen eğitiminde yapısal düzenlemeler ve öğretmen adaylarının secimi. *Milli*

- Eğitim Dergisi, 33 (167).
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-kurum.htm adresinden 12.08.2013 tarihinde indirilmiştir.
- Salzman, S. A. (1991). Selecting the qualified: Predictors of student teacher performance. Paper presented at the annual meeting of the Association of Teacher Educators. New Orleans, LA. (ERIC Document Reproduction Service No. ED330672)
- Sarı, M. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımının İncelenmesi. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5(1), 72-89.
- Sarpkaya, R. (2005). Bir meslek olarak öğretmenlik. İkinci baskı. (Ed: M. Gürsel, M. Hesapçioğlu) Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Senemoğlu, N. (2001). Öğrenci görüşlerine göre öğretmen yeterlikleri. Eğitimde yansımalar: Altıncı 2000'li yıllarda Türk Milli eğitim Örgütü ve yönetimi. 11-13 Ocak 2001. Ankara: Öğretmen H. Hüseyin Tekişik Eğitim Araştırma ve Geliştirme vakfı.
- Senemoğlu, N. (2003). Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları, Sorunları, Öneriler. Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi, 5, 154-193.
- Senemoğlu, Nuray. (1991). A. Study of Initial Primary Teacher Training In England with Implications for the System in Turkey, Unpublished Research Report, the University of Leicester.
- Sentz, E. I. (1991). Predicting success in student teacher from Teacher Perceiver Screeners and Pre-Professional Skills Tests. (ERIC Document Reproduction Service No. ED320517).
- Shechtman, Z. (1992). A group-assessment procedure as a predictor of on-the-job teacher performance. Journal of Applied Psychology, 77, 383-387.
- Shechtman, Z. ve Godfried, L. (1993). Assessing the performance and personal traits of teacher education students by a group assesment procedure: A study of concurrent and consruct validity. Journal of Teacher Education, 44(2), 130- i 38.
- Sherman, B. R. & Blaackman, R.T. (1975). Personal characteristics and teaching effectiveness og college faculty. Journal of Educational Psychology, 67, 124-131.
- Smith, H. A., & Pratt, D. (1996). The use of biodata in admissions to teacher education. Journal of Teacher Education, 47, 43-52.
- Şahin, A. (2011). Öğretmen algılarına göre etkili öğretmen davranışları. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1), 239-259.
- Şahin, A. E. (2004). "Öğretmen Yeterliklerinin Belirlenmesi". Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi,5(58),
<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi58/sahin.htm>. Adresinden 27.04.2013 tarihinde indirilmiştir.
- Şahin, A. E., (2001), Eğitim Araştırmalarında Delphi Tekniğinin Kullanımı, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 20: 215 – 220.

- Şanal, M. ve Güçlü, M. (2005). Yenileşme Dönemi Eğitimcilerinin Öğretmenlik Mesleğine Bakışları. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (18), 137-154.
- Şara, P. ve Kocabaş, A. (2012). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliğini tercih Nedenleri ve Aldıkları Eğitimle İlgili Görüşleri, Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling, 1 (2), 8-17.
- Tan Ş.; Sevinç Ö. S. ve Akcan K. (2005). Çağdaş Öğretmen Nitelikleri Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşleri, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (1), 97-115.
- Taşkaya, M. S. (2012). Nitelikli Bir Öğretimde Bulunması Gereken Özelliklerin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2 (33), 283-298.
- Taşpınar, M. (2012). Öğretim İlke ve Yöntemleri, Beşinci Baskı. Ankara: Elhan Kitap Yayınları.
- Teacher Quality and Educational Leadership Taskforce (TQELT), (2001), Öğretmenlik Standartları Ulusal Çerçevesi Danışmanlık Raporu. Avusturalya, Eğitim, İstihdam, Öğretim ve Gençlik İşlemleri Bakanlar Konseyi.
- Telli, S., Brok, P. & Çakıroğlu, J. (2008). Teachers' and students' perceptions of the ideal teacher. Education and Science. 33 (149), 118-129.
- Tezcan, M. (2001). Eğitim Sosyolojisi (11. Baskı). Ankara: Arı Yayıncılık
- Tezer, F. (1998). İdeal öğretmenin kişilik özellikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- The National Board for Professional Teaching Standart (NBPTS). (1999). What Teachers should Know and Be able to do. <http://www.nbpts.org/nbpts/standarts/national.html> adresinden 09.07.2014 tarihinde indirilmiştir.
- Turan, E. Z. (2013). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarına İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi, Yayınlanmamış doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2011). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.53b490eb8d4813.53264407 internet adresinden 03.07.2014 tarihinde ulaşılmıştır.
- Türk Eğitim Derneği (TED) (2009). Öğretmen Yeterlikleri Özet Raporu. Ankara: Adım Okan Matbaacılık.
- Türkoğlu, A. (1988). Eğitim Yüksekokulları Program Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar. Adana: Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 1.
- Ubuz, B. ve Sarı, S. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 113–119.
- Ulusoy, M. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının İdeal Öğretmen ve Mesleki Yeterliklerle İlgili Değerlendirmeleri, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (4), 324-341.

- Uras, M. ve Kunt, M. (2005). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğinden Beklentileri Ve Beklentilerinin Karşılanmasını Umma Düzeyleri. XIV. Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 28-30 Eylül, Denizli.
- Uygun, S. (2003). Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Bir Sözlü Tarih Araştırması. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uygun, S. (2010). Türkiye’de Öğretmen Adaylarının Seçimi ile İlgili Bazı Uygulamaların Tarihsel Analizi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30 (3), 707-730.
- Uygun, S. ve Kıncal, R. Y. (2006). Köy Enstitülerinin Canlı Tanıkları. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Ünal, S. ve Ada, S. (2000). Sınıf Yönetimi. İstanbul: M.O. Teknik Eğitim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Matbaa Birimi.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. ve Cömert, M. (2009). The Attitudes of Prospective Teachers Towards the Profession of Teaching. Education and Science. 2009, Vol. 34, No 151.
- Vardarlı, G. (2005). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Genel Özyeterlik Düzeylerinin Yordanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Vaughn, M.; Everhart, B.; Sharpe, T.; Schimmel, C. (2000). Incorporating a multisource sssessment approach in a teacher education program. Education, 121 (2), 339-347.
- Vlasceanu, L., Grünberg, L. ve Parlea, D. (2004). Quality assurance and accreditation: A glossary of basic terms and definitions. Bucharest: UNESCO-CEPES. <http://www.cepes.ro/publications/Default.htm> internet adresinden 28.06.2012 tarihinde indirilmiştir.
- Weinstein, C.S. (1990) Prospective Elementary Teachers’ Belief about Teaching: Implications for Teacher Education. Teaching and Teacher Education. 6 (3). 279-290.
- Wikipedia. (2010a). National Center Test for University Admissions. Web: http://en.wikipedia.org/wiki/National_Center_Test_for_University_Admissions adresinden 25.06.2013’de indirilmiştir.
- Wikipedia.(2010b). Higher education in Japan. Web: http://en.wikipedia.org/wiki/Higher_education_in_Japan adresinden 25.06.2013’de indirilmiştir.
- Wilson, S. ve Cameron, R. (1996). Student teacher perceptions of effective teaching: A developmental perspective. Journal of Education for Teaching, 22 (2), 181-195.
- Wisconsinos. (2003).Subchapter II - Wisconsinos Standards. <http://www.dpi.state.wi.us/dpi/dlsis/tel/pi34.html#teacherstandards3402>. İnternet adresinden 05. 11. 2013 tarihinde indirilmiştir.
- Yanpar-Yelken, T., (2009). Türkiye, Almanya ve Danimarka öğretmen yetiştirme programlarının standartlarının İngilizce öğretmen adayı görüşlerine göre

değerlendirilmesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory&Practice, 9 (4), Güz, 2047-2094.

Yanpar-Yelken, T., Çelikkaleli, Ö., & Çapri, B. (2007). Eğitim fakültesi kalite standartlarının belirlenmesine yönelik öğretmen adayı görüşleri (Mersin Üniversitesi örneği). Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 191-215.

Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Ruh Sağlığı Yerinde İnsan, Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi, 4(2).

Yeşilyaprak, B. (2000). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, H. (2002). “Toplam Kalite Yönetimin Temel Kavramları”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (5).

Yılman, M.(2006). Türkiye’de Öğretmen Eğitiminin Temelleri. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Yoncalık, O. (2002). Orta öğretimde okuyan sporcu öğrencilerin ideal öğretmen profilini algılama biçimleri (Kırıkkale il örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.

YÖK (2007). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007). Ankara: Yükseköğretim Kurumu.

Yücel, H. A. (1994). Türkiye’de Ortaöğretim İçinde. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yüksek Öğretmen Okulları Yönetmeliği (1955) İstanbul: Matbaacılık Okulu.

Zenor, S. (1989). Standards for College and University Learning Resources Programs: Teknology in Instruction. Association for Educational Communications and Technology.

Zientek R.L. (2007). Preparing High-Quality Teachers: Views From the Classroom. American Educational Research Journal, 4 (44), 959 –1001.

----- Homepage: http://www.ds-istanbul.de/abitur/abitur_bilgi_tr.htm (12.08.2014).

----- Homepage: http://www.helsinki.fi/luma/eutrain/outputs/teacher_education_germany.pdf (12.08.2014).

----- Homepage: www.tta.gov.uk/qualifyingtoteach (15.08.2014).

-----Homepage:<https://education.uky.edu/AcadServ/content/admission-tep> (12.08.2014).

EKLER

EK 1. Davet Mektubu

EK 2. Delphi Uygulama Sürecine Gönüllü Olarak Katılmak İsteyen Uzmanların Özellikleri

Ek 3. Delphi I Anketi

EK 4. Delphi I Anketine Dönüt Veren Uzmanların Özellikleri

Ek 5. Delphi II Anketi

Ek 6. Delphi III anketi

Ek 7. Giriş Standartları Anketi

Ek 8. Performans Göstergelerinin Nasıl Ölçülebileceğinin Belirlenmesi Formu

Ek 1: Davet Mektubu

Değerli Hocam,

Ben Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nden Öğretim görevlisi Recep Kahramanoğlu. Ayrıca Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim dalında doktora tez dönemindeyim.

Doktora tez çalışmamızda, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak giriş standartlarını belirlemeyi amaçlayan bir çalışma yapmak için Delphi tekniğini seçmiş bulunmaktayız. Uzlaşma sağlama aracı olarak ifade edilen Delphi, bir problem durumuna ilişkin uzman görüşlerini sistematik bir şekilde elde eden bir tekniktir. Delphi tekniği kullanılarak bir problem durumuna farklı açılardan bakan bireylerin ve grupların yüz yüze gelmeden uzlaşmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca teknik ile katılımcıların farklı bakış açılarının yanında yaratıcılıklarından da yararlanılması amaçlanmaktadır. Dolayısıyla teknik, konu ile ilgili seçilmiş uzman grubunun akılcı bir yaklaşımla ortak görüşlerinin alınması, bir anlamda ortak görüş sağlanması çabasıdır. Ortak görüş sağlayabilmek için tekniğin üç aşamada gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Birinci aşama, araştırmacı tarafından belirlenen 8 standarda yönelik, belirlenen uzmanların görüşlerinin alınmasıdır. Bu aşamada, her standartla ilgili görüşlerinizi performans göstergesi şeklinde belirtmeniz gerekmektedir. Bu aşamanın dört (4) haftada tamamlanması planlanmaktadır. Uzmanlardan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilerek performans göstergesi listesi oluşturulacaktır.

İkinci aşamada ise katılımcılardan elde edilen performans göstergeleri 5'li likert halinde getirilerek tekrar uzman görüşüne sunulacak ve aynı zamanda her bir performans göstergesi için katılma / katılmama gerekçelerini belirtmeleri istenecektir. Bu aşama iki (2) haftada tamamlanması planlanmaktadır.

Üçüncü ve son aşamada ise ikinci aşamada elde edilen verilerin birinci çeyrek (Ç1), medyan (Md), üçüncü çeyrek (Ç3) ve genişlik (R) değerleri alınarak tekrar uzman görüşüne sunulacaktır. Uzmanlara gelen formda bu değerleri, bir önceki aşamadaki cevaplarınızı ve ek formla katılımcıların performans göstergeleri ile ilgili yazılı görüşlerini de görme fırsatı sunulacaktır. Uzmanlar, gelen formu inceledikten sonra ister görüşlerini değiştirebilir, isterse bir önceki aşamada vermiş oldukları cevapta ısrar edebilirler. Son aşamanın da iki (2) haftada tamamlanması planlanmaktadır. Çalışma için planlanan üç aşamanın aynı uzman grubuyla yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca çalışma e-mail aracılığıyla yürütülecektir.

Bu çalışmadan istenilen verimin alınabilmesi için öğretmen eğitimi alanında çalışma/çalışmalar yapmış siz değerli uzmanların görüşleri bizler için oldukça önemlidir. Yaklaşık iki (2) ay sürmesi hedeflenen çalışma için sizin etkin ve gönüllü olarak katılımınız önemlidir.

Sizlerden beklentimiz, bu çalışma içerisinde yer alıp alamayacağımızı belirtmenizdir. Katılımınızla çalışmamız ayrı bir değer kazanacak, sağlıklı ve zengin bir veri havuzu elde edilecektir. Cevaplarınızı ve bu konuyla ilgili görüş / önerilerinizi recepkahramanoglu@gmail.com adresine gönderirseniz sevinirim.

Çalışmalarınızda kolaylıklar diler, saygılarımı sunarım.

Öğr. Gör. Recep KAHRAMANOĞLU

MKÜ Eğitim Bilimleri Bölümü

Doktora Öğrencisi, GÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü

İletişim Bilgileri:

Tel No: 0530 341 7980

Elmek: recepkahramanoglu@gmail.com

Ek 2: Delphi Uygulama Sürecine Gönüllü Olarak Katılmak İsteyen Uzmanların Özellikleri

Üniversite	Unvan	Uzman Sayısı	Anabilim Dalı
Samsun 19 Mayıs Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	2	Eğitim Program ve Öğretim
	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Ölçme ve Değerlendirme
	Yrd. Doç. Dr.	1	BÖTE
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Siirt Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Çukurova Üniversitesi	Doç. Dr.	2	Eğitim Program ve Öğretim
	Yrd. Doç. Dr.	1	
	Yrd. Doç. Dr.	1	BÖTE
Marmara Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Sınıf Öğretmenliği
Kafkas Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	2	Eğitim Program ve Öğretim
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Türkçe Eğitimi
	Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Mevlana Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Fırat Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Dumlupınar Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Okul Öncesi Öğretmenliği
Akdeniz Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Abant İ. Baysal Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Türkçe Eğitimi
İnönü Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
	Yrd. Doç. Dr.	1	BÖTE
Gaziantep Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
	Doç. Dr.	1	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi

Mustafa Kemal Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
	Yrd. Doç. Dr.	1	Türkçe Eğitimi
	Yrd. Doç. Dr.	1	Sınıf Öğretmenliği
Adıyaman Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
	Dr.	1	
Yeditepe Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim
Dicle Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr.	1	Okul Öncesi Öğretmenliği
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	1	Eğitim Program ve Öğretim

Ek 3: Delphi I anketi

Delphi I

Bu araştırma, doktora tez çalışması kapsamında, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak giriş standartlarının belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Giriş standartları delphi tekniği kullanılarak belirlenecek ve teknik, kişisel yanıtların anonimliğini koruyarak fikir birliği geliştirmek için oldukça güçlü bir yöntemdir. Tekniğin amacı konu ile ilgili seçilmiş uzman grubunun akılcı bir yaklaşımla ortak görüşlerinin alınması, bir anlamda ortak görüş sağlanması çabasıdır. Ortak görüş sağlayabilmek için tekniğin üç aşamada gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Birinci aşama, araştırmacı tarafından belirlenen standartlara yönelik uzman grubun görüşlerinin alınmasıdır. Bu aşamada, veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilerek performans göstergesi listesi oluşturulacaktır. İkinci aşamada, belirlenen performans göstergeleri 5'li likert haline getirilerek tekrar uzmanların görüşüne sunulacak ve uzmanlardan her bir maddeye katılma/katılmama gerekçelerini yazmaları istenecektir. Üçüncü aşamada ise ikinci aşamadan elde edilen performans göstergelerinin Birinci Çeyrek (Ç1), Medyan (Md), Üçüncü Çeyrek (Ç3) ve Genişlik (R) değerleri alınarak birlikte tekrar uzman görüşüne sunulacak ve uzmanlar gerek gördüğü performans göstergeleri için cevaplarını değiştirme imkânı bulacaktır. Son aşamada elde edilen verilerle artık performans gösterge listesi son halini almış olacaktır. Çalışma için planlanan üç aşamanın aynı uzman grubuyla yapılması amaçlanmaktadır.

Araştırma için belirlenen standartlar araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Bu uygulamada öncelikle öğretmen olmak isteyen adaylarda bulunması gereken özellikler için havuz oluşturulmuştur. Bu havuz, yerli ve yabancı literatür çalışması ve bir açık uçlu soru yoluyla öğretmen ve öğretmen adaylarından elde edilen veriler aracılığıyla meydana gelmiştir. Oluşturulan havuz üzerinde yapılan çalışma ile aşağıdaki standartlar belirlenmiştir.

Bu çalışma, araştırmacının birinci aşamasını oluşturmaktadır ve bu konuda sizden beklentimiz, aşağıda verilen 8 standartla ilgili görüşlerinizi her bir standardın karşısındaki satıra maddeler halinde yazmanızdır. Belirtilen standartların dışında belirtmek istediğiniz özellikleri ise "Diğer" standart kapsamında yazabilirsiniz. Alınan bilgiler bilimsel çalışma haricinde hiçbir ortamda paylaşılmayacaktır. Standartları içtenlikle ve objektif bir biçimde yanıtlamanız çalışma açısından önem taşımaktadır. Bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Lütfen, formu recepkahramanoglu@gmail.com adresine gönderiniz.

Öğr. Gör. Recep
KAHRAMANOĞLU
MKÜ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri
Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim
Tel: 0530 341 7980

Kişisel Bilgiler

Çalışmaya katılan uzmanın;

Adı ve Soyadı	:
Unvanı	:
Görev yaptığı üniversite	:
Mezun olunan doktora programı	:
Kadronun bulunduğu anabilim dalı	:
İdari görevi	:
MEB bağlı öğretmenlik deneyimi	:
Uzmanlık alanı /alanları	:
Kaç yıldır öğretim elemanı olarak çalıştığı	:
Aktif olarak kullanılan e-mail adresi	:

	Standart	Standart Kapsamı	Özellikler
1.	Kişilik Özellikleri	Bu standart, kişiyi başkalarından ayıran, bireyin doğuştan getirdiği ve sonradan kazandığı özellikleri ile ilgilidir (Senemoğlu, 2007). Örneğin; sabırlı, hoşgörülü, özgüveni yüksek olma vb...	
2.	İlgi	Bu standart, bir işe, bir etkinliğe kısıtlayıcı koşullara karşın oldukça sürekli bir bağlanma durumuyla ilgilidir (Kuzgun, 2009).	
3.	Sağlık	Bu standart, öğretmen olmak isteyen adayların, ruhsal ve fiziksel sağlıklı olma durumlarıyla ilgilidir.	
4.	Bilgi	Bu standart, öğretmen olmak isteyen adayların, öğretmenlik mesleği, temel düzeyde örgün eğitimin farklı kademelerindeki bireylerin gelişim psikolojisi konusunda ve toplumun değer yargıları, kültürü hakkında neleri bilmesi ile ilgilidir.	
5.	Tutum	Bu standart, öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren ve karar verme sürecinde yanlılığa neden olabilen tepkilerin değerlendirmeleri ile ilgilidir (Ülgen 1996). Ayrıca tutumlar, inançlar, duygular ve davranışlar arasındaki bağlantılarla ilgilenir	

		(Smith, Nolen-Hoeksema, Fredrickson ve Loftus, 2003;658).	
6.	Beceri	Bu standart, kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği ile ilgilidir (TDK, 2013). Örneğin; üst düzey düşünme, iletişim, araştırma, vb...	
7.	Teknoloji	Bu standart, öğretmen olmak isteyen adayların bilgi ve iletişim teknolojilerini ve teknolojileri kullanma durumlarıyla ilgilidir.	
8.	Diğer		

Ek 4: Delphi I Anketine Dönüt Veren Uzmanların Özellikleri

Mezun ölenen doktora programı	EPÖ	EYTEP	Türkçe Eğitimi	Özel Eğitim	SÖ		
	16	1	3	1	1		
Görev yaptığı anabilim dalı	EPÖ	EYTEP	Türkçe Eğitimi	Özel Eğitim	SÖ	PDR	BÖTE
	11	1	3	1	2	1	3
Unvan	Doç. Dr	Yrd. Doç. Dr.	Dr.				
	7	14	1				
Kıdem (Yıl)	4-10 yıl arası	12-19 yıl arası	22-26 yıl arası				
	8	11	3				
MEB'e bağlı öğretmenli k görevi	Var	Yok					
	14	8					

Ek 5: Delphi II Anketi

Delphi II
Giriş Standartlarını Belirleme Anketi

Saygıdeğer Uzman,

Bir önceki bölümde, doktora tez çalışması kapsamında, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak giriş standartlarının belirlenmesi amacıyla Delphi I uygulaması yapılmıştı. Sizlerden gelen katkılar ve literatürdeki ilgili araştırmalar da dikkate alınarak giriş standartlarını tanımlayan bir anket hazırlanmıştır. Bu aşamasında sizden beklentimiz, ankette yer alan her bir maddeyle ilgili görüşlerinizi belirtmenizdir. Her bir maddeye yönelik katılma derecenizi karşısındaki kutucuğa (X) işareti koyarak belirleyiniz.

Bize zaman ayırdığınız ve ilginiz için tekrar teşekkür ederim.

ÖNEMLİ NOT

Ankette yer alan maddelere yönelik eleştiri ve katılmamanız durumunda, gerekçenizi lütfen aşağıda yer alan yorumlar bölümüne ilgili ifadenin madde numarasını yazarak açıklayınız.

Lütfen, formu recepkahramanoglu@gmail.com adresine gönderiniz.

Öğr. Gör. Recep
KAHRAMANOĞLU
MKÜ Eğitim Fakültesi Eğitim
Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim
Tel: 0530 341 7980

Bölüm I: Kişisel Bilgiler

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()
2. **Akademik Unvanınız:** Prof. Dr. () Doç. Dr. ()
Yrd. Doç. Dr. () Dr. ()
3. **Mezun olunan doktora programı:**
4. **Kadronun bulunduğu anabilim dalı:**
5. **MEB bağlı öğretmenlik deneyimi:**
6. **Kıdeminiz (Yıl olarak):**
7. **Uzmanlık alan/alanları:**

Bölüm II: Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Seçiminde Kullanılacak Giriş Standartları

(5) Tamamen Katılıyorum _____ (1) Hiç Katılmıyorum

Öğretmen olmak isteyen aday;		5	4	3	2	1
A. KİŞİSEL ÖZELLİK						
A.1.	Aniden ortaya çıkan stres kaynaklarını yönetir.					
A.2.	Ön yargılardan uzak kalır.					
A.3.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.					
A.4.	Yenilikleri öğrenmek için zaman ve emek harcar.					
A.5.	Yenilikleri uygulamak amacıyla çevresel koşulları değiştirmek için çaba gösterir.					
A.6.	Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.					
A.7.	Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.					
A.8.	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.					
A.9.	Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.					
A.10.	Bireysel çalışmalarda veya grup çalışmalarında üzerine düşen görevi yapar.					
A.11.	Çevresiyle uyumlu yaşamaya gayret eder.					
A.12.	Haklı, haksız davranışları ayırt eder ve adaletli davranır.					
A.13.	İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.					
A.14.	Başkalarının (öğrenci, çalışma arkadaşı vb.) kendilerini güvenle ifade edebilecekleri ortamlar hazırlar.					
A.15.	Haksızlığa uğradığını düşündüğünde hakkını aramak için yollar arar.					
A.16.	Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.					
A.17.	Kendisiyle ilgili kararları başkalarına bağımlı olmadan alır.					
A.18.	Gerginlik yaratan durumlardan uzak durur.					
A.19.	Kendisiyle veya çalışma alanıyla ilgili karşılaştığı yeni durumları araştırır.					
A.20.	Günlük işlerini önem sırasına koyar.					
A.21.	Temel hak ve özgürlüklerini bilir ve davranışlarına yansıtır.					
A.22.	Özel hayatın gizliliğine saygı duyar.					
A.24.	Hukukun bağımsızlığı, üstünlüğü konusuna vurgu yapar ve bunları davranışlarına yansıtır.					
A.25.	Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.					
A.26.	Yeni gelişmelere ilişkin bilgilere ulaşmasını sağlayacak yolları bilir.					
A.27.	Mesleki zorluklarla mücadele edebilme gücünü gösterir.					
B. İLĞİ						
B.1.	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.					

B.2.	Düzenli kitap okur.					
B.3.	Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.					
B.4.	Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.					
B.5.	Öğrencileri ve ailelerini tanımaya, onları anlamaya isteklidir.					
B.6.	Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.					
B.7.	Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.					
B.8.	Öğrenmeye karşı ilgi duyar.					
B.9.	Kendinden çok başkalarına yardım etmeyi düşünür.					
B.10.	Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılır.					
B.11.	Bilimsel araştırmalara ilgi duyar.					
C. Sağlık						
C.1.	Görevini yapmasını etkileyen ortopedik sorunu yoktur.					
C.2.	Görevini yapmasını etkileyen görme sorunu yoktur.					
C.3.	Görevini yapmasını etkileyen işitme sorunu yoktur.					
C.4.	Görevini yapmasını etkileyen konuşma (kekemelik gibi) sorunu yoktur.					
C.5.	Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.					
C.6.	Temel sağlık bilgisine sahiptir.					
D. Entelektüel Düzey						
D.1.	Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.					
D.2.	Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.					
D.3.	Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.					
D.4.	Kendisini ve yakın çevresini etkileyen konularda bilgi sahibidir.					
D.5.	Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.					
D.6.	Kendi kültürünün özelliklerini bilir.					
D.7.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.					
D.8.	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.					
D.9.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.					
D.10.	Ortaöğretimdeki temel derslerde ortalamanın üstünde bir nota sahiptir.					
D.11.	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.					
D.12.	Ülkenin farklı coğrafi alanlarının genel kültür özelliklerini bilir.					
D.13.	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramları açıklar.					
D.14.	Temel düzeyde politik okuryazardır.					
D.15.	İçinde yaşadığı toplumun sorunlarını, problemlerini bilir ve onlara olası çözüm önerileri sunar.					
D.16.	Gelecekle ilgili gerçekçi öngörülerde bulunur.					
D.17.	Kendi inanç sistemini, felsefesini, kültürünü iyi tanır.					
D.18.	Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.					

E. Tutum						
E.1.	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.					
E.2.	Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyo-ekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.					
E.3.	Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.					
E.4.	Öğrenciye kazandırılacak davranışlarla ilgili olarak yüksek beklentilere sahiptir.					
E.5.	Farklılıkları olan bireylere yönelik (iş arkadaşı, öğrenci, veli vs) kabul edici tutum sahibidir.					
E.6.	İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.					
E.7.	Okula ve öğrencilere karşı olumlu tutuma sahiptir.					
E.8.	Din veya milliyet temelinde göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.					
E.9.	Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.					
E.10.	Konuşmalarında öğretmenlik mesleğinin manevi, model olma, her koşulda görev yapma ve meslek ahlakı yönüne vurgu yapar.					
E.11.	Bilimsel gelişmelere karşı olumlu tutuma sahiptir.					
E.12.	Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.					
E.13.	Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.					
E.14.	Çevre sorunlarına duyarlıdır.					
F. Beceri						
F.1.	Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.					
F.2.	Beden dilini etkili kullanır.					
F.3.	Anlaşılır biçimde konuşur.					
F.4.	Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.					
F.5.	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.					
F.6.	Kendine özgü özellikleri objektif bir şekilde açıklar.					
F.7.	Bilimsel araştırma basamaklarına uygun bir araştırma tasarlar.					
F.8.	Grupla çalışma becerisine sahiptir.					
F.9.	Zamanını etkili kullanır.					
F.10.	Yeni ve zor durumlar karşısında esnekler.					
F.11.	Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.					
F.12.	İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.					
F.13.	Görüş ve düşüncelerinin altında yatan nedenleri açıklar.					
F.14.	Herhangi bir sorunu tespit eder.					
F.15.	Problemleri tanımlar.					
F.16.	Problemin çözümüne yönelik hipotezler ortaya atar.					
F.17.	Uzak, yakın çevresindeki tanınmış ve başarılı olmuş girişimcileri tanır.					
F.18.	Araştırma yapma ve sonuçlarını yorumlama becerisine sahiptir.					
F.19.	Kendisine yöneltilen eleştirileri tarafsızca değerlendirir.					
F.20.	Bilimsel temelli gelişimlere göre becerilerini günceller.					
F.21.	Özgün ürünler ortaya koymak için çaba sarf eder.					
F.22.	Bir problemi çözemediğinde, neden çözemediğini anlamak için kendini sorgular.					

F.23.	Herhangi bir iş veya işlemi sorgulayarak yapar.					
F.24.	Bilgiyi önem sırasına koyar.					
F.25.	Herhangi bir konunun veya metnin önem belirten ifadelerini yeni bir içerikle yeniden oluşturur.					
F.26.	Aniden gerçekleşen durumlar karşısında çözüm bulmaya yönelik karar alır.					
G. Teknoloji						
G.1.	Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.					
G.2.	Temel iletişim teknolojilerini kullanır.					
G.3.	Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.					
G.4.	Eğitim teknolojilerini kullanır.					
G.5.	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.					
G.6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.					
G.7.	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.					
G.8.	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.					
G.9.	Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.					
G.10.	Alternatif iletişim kanalları (sosyal ağlar gibi) açar.					
G.11.	Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.					

Not: Yukarıda belirtilen maddeler dışında eklemek istediğiniz ifade varsa lütfen belirtiniz.

.....

YORUMLAR

Parantez içerisine madde numarasını yazarak katılmama nedeninizi açıklayınız.

Madde no ve açıklama: ()

.....

Ek 6: Delphi III anketi

Delphi III Giriş Standartlarını Belirleme Anketi

Saygıdeğer uzman,

Çalışmamızın son aşamasına gelmiş bulunmaktayız. Bu Delphi III anketinde Delphi II anketine vermiş olduğunuz cevapları gözden geçirmeniz beklenmektedir. Sizin de fark edebileceğiniz gibi bu anket Delphi II anketin aynısıdır. Size sunulan bu ankete Delphi II anketinin istatistiksel analizleri de eklenmiştir. Öncelikle her bir madde karşısında Delphi II anketinde yer alan size ait cevaplar belirtilmiştir. Sizin cevaplarınızın yanında grubun cevaplarına ilişkin dört farklı istatistik sonucu da yer almaktadır. Bu istatistikler sırasıyla; birinci çeyrek (Ç1), medyan (Md), üçüncü çeyrek (Ç3) ve genişlik (R)' dir.

Medyan, cevapların %50'sini sağına %50'sini soluna alan noktadır. Örneğin A18 maddesinin medyanı 4'tür. Yani bu maddeye cevap verenlerin %50'si 4'ün sağında, %50'si solunda yer almaktadır.

Birinci çeyrek (Ç1), cevapların %25'ini soluna %75'ini sağına alan noktadır. Örneğin A18 maddesini incelediğinde cevaplayıcıların %25'i bu maddeye "5"li ölçek üzerinde 3 yada altında bir değer verirken; %75'inin ise 3'ün üzerinde bir değer attığı görülmektedir.

Üçüncü çeyrek (Ç3), cevapların %25'ini sağına %75'ini ise soluna alan noktadır. Genişlik (R) ise birinci çeyrekle üçüncü çeyrek arasındaki farktır (Ç3-Ç1=R).

Delphi III anketinde uzmanlar arasında görüş birliğinin sağlanıp sağlanmadığını genişlik (R) değerine göre belirlenmektedir. Her bir maddenin genişlik değeri 1,2 ve üzerinde bir değere sahipse uzmanlar arası görüş birliğinin sağlandığının göstergesidir. Maddelerin R değeri bu belirlenen değer in altında bir değer almışsa görüş birliği sağlanamamıştır.

Ayrıca bu ankette, Delphi II anketinde maddeler için yapılan yorumlar ve açıklamalarda bir araya getirilerek size sunulmuştur. Lütfen öncelikle bu yorum ve açıklamaları okuyunuz. Delphi II anketine vermiş olduğunuz cevabınızı, bu açıklamaları ve her bir maddeye ilişkin sunulan istatistikleri değerlendirerek yeniden gözden geçiriniz. Yeni cevabınızı "Yeni" yazan sütuna yazınız. Önceki ankete verdiğiniz cevabınızda ısrar ediyorsanız herhangi bir değer girmeyiniz. Maddelere ilişkin yorum ve açıklamalarınız varsa bunları aşağıda verilen boşluğa yazınız.

Saygıdeğer uzman, değerli görüşleriniz bu çalışmanın bu aşamaya kadar gelmesine çok büyük katkı sağladı. Bu çalışmamızda bize o çok kıymetli zamanınızı ayırdığınız ve çalışmaya gösterdiğiniz katkılar için teşekkür ederiz. Sizlere çalışmalarınızda başarılar diler, tekrar teşekkür ederim.

Lütfen, formu recepkahramanoglu@gmail.com adresine gönderiniz.

Öğr. Gör. Recep KAHRAMANOĞLU
MKÜ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri
Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim
Tel: 0530 341 7980

Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Seçiminde Kullanılacak Giriş Standartları

		Yeni	Eski	Ç1	Md	Ç3	R
A. KİŞİSEL ÖZELLİK							
A.1.	Aniden ortaya çıkan stres kaynaklarını yönetir.						
A.2.	Ön yargılardan uzak kalır.						
A.3.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.						
A.4.	Yenilikleri öğrenmek için zaman ve emek harcar.						
A.5.	Yenilikleri uygulamak amacıyla çevresel koşulları değiştirmek için çaba gösterir.						
A.6.	Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.						
A.7.	Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.						
A.8.	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.						
A.9.	Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.						
A.10.	Bireysel çalışmalarda veya grup çalışmalarında üzerine düşen görevi yapar.						
A.11.	Çevresiyle uyumlu yaşamaya gayret eder.						
A.12.	Haklı, haksız davranışları ayırt eder ve adaletli davranır.						
A.13.	İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.						
A.14.	Başkalarının (öğrenci, çalışma arkadaşı vb.) kendilerini güvenle ifade edebilecekleri ortamlar hazırlar.						
A.15.	Haksızlığa uğradığını düşündüğünde hakkını aramak için yollar arar.						
A.16.	Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.						
A.17.	Kendisiyle ilgili kararları başkalarına bağımlı olmadan alır.						
A.18.	Gerginlik yaratan durumlardan uzak durur.						
A.19.	Kendisiyle veya çalışma alanıyla ilgili karşılaştığı yeni durumları araştırır.						
A.20.	Günlük işlerini önem sırasına koyar.						
A.21.	Temel hak ve özgürlüklerini bilir ve davranışlarına yansıtır.						
A.22.	Özel hayatın gizliliğine saygı duyar.						
A.24.	Hukukun bağımsızlığı, üstünlüğü konusuna vurgu yapar ve bunları davranışlarına yansıtır.						
A.25.	Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.						
A.26.	Yeni gelişmelere ilişkin bilgilere ulaşmasını sağlayacak yolları bilir.						
A.27.	Mesleki zorluklarla mücadele edebilme						

	gücünü gösterir.							
B. İLGI								
B.1.	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.							
B.2.	Düzenli kitap okur.							
B.3.	Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.							
B.4.	Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.							
B.5.	Öğrencileri ve ailelerini tanımaya, onları anlamaya isteklidir.							
B.6.	Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.							
B.7.	Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.							
B.8.	Öğrenmeye karşı ilgi duyar.							
B.9.	Kendinden çok başkalarına yardım etmeyi düşünür.							
B.10.	Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılır.							
B.11.	Bilimsel araştırmalara ilgi duyar.							
C. Sağlık								
C.1.	Görevini yapmasını etkileyen ortopedik sorunu yoktur.							
C.2.	Görevini yapmasını etkileyen görme sorunu yoktur.							
C.3.	Görevini yapmasını etkileyen işitme sorunu yoktur.							
C.4.	Görevini yapmasını etkileyen konuşma (kekemelik gibi) sorunu yoktur.							
C.5.	Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.							
C.6.	Temel sağlık bilgisine sahiptir.							
D. Entelektüel Düzey								
D.1.	Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.							
D.2.	Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.							
D.3.	Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.							
D.4.	Kendisini ve yakın çevresini etkileyen konularda bilgi sahibidir.							
D.5.	Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.							
D.6.	Kendi kültürünün özelliklerini bilir.							
D.7.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.							
D.8.	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.							
D.9.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.							
D.10.	Ortaöğretimdeki temel derslerde ortalamanın üstünde bir nota sahiptir.							
D.11.	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına							

	sahiptir.						
D.12.	Ülkenin farklı coğrafi alanlarının genel kültür özelliklerini bilir.						
D.13.	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramları açıklar.						
D.14.	Temel düzeyde politik okuryazardır.						
D.15.	İçinde yaşadığı toplumun sorunlarını, problemlerini bilir ve onlara olası çözüm önerileri sunar.						
D.16.	Gelecekle ilgili gerçekçi öngörülerde bulunur.						
D.17.	Kendi inanç sistemini, felsefesini, kültürünü iyi tanır.						
D.18.	Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.						
E. Tutum							
E.1.	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.						
E.2.	Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyo-ekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.						
E.3.	Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.						
E.4.	Öğrenciye kazandırılacak davranışlarla ilgili olarak yüksek beklentilere sahiptir.						
E.5.	Farklılıkları olan bireylere yönelik (iş arkadaşı, öğrenci, veli vs) kabul edici tutum sahibidir.						
E.6.	İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.						
E.7.	Okula ve öğrencilere karşı olumlu tutuma sahiptir.						
E.8.	Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.						
E.9.	Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.						
E.10.	Konuşmalarında öğretmenlik mesleğinin manevi, model olma, her koşulda görev yapma ve meslek ahlakı yönüne vurgu yapar.						
E.11.	Bilimsel gelişmelere karşı olumlu tutuma sahiptir.						
E.12.	Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.						
E.13.	Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.						
E.14.	Çevre sorunlarına duyarlıdır.						
F. Beceri							
F.1.	Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.						
F.2.	Beden dilini etkili kullanır.						
F.3.	Anlaşılır biçimde konuşur.						
F.4.	Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.						
F.5.	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.						
F.6.	Kendine özgü özellikleri objektif bir şekilde açıklar.						

F.7.	Bilimsel araştırma basamaklarına uygun bir araştırma tasarlar.						
F.8.	Grupla çalışma becerisine sahiptir.						
F.9.	Zamanını etkili kullanır.						
F.10.	Yeni ve zor durumlar karşısında esnekler.						
F.11.	Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.						
F.12.	İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.						
F.13.	Görüş ve düşüncelerinin altında yatan nedenleri açıklar.						
F.14.	Herhangi bir sorunu tespit eder.						
F.15.	Problemleri tanımlar.						
F.16.	Problemin çözümüne yönelik hipotezler ortaya atar.						
F.17.	Uzak, yakın çevresindeki tanınmış ve başarılı olmuş girişimcileri tanır.						
F.18.	Araştırma yapma ve sonuçlarını yorumlama becerisine sahiptir.						
F.19.	Kendisine yöneltilen eleştirileri tarafsızca değerlendirir.						
F.20.	Bilimsel temelli gelişimlere göre becerilerini günceller.						
F.21.	Özgün ürünler ortaya koymak için çaba sarf eder.						
F.22.	Bir problemi çözemediğinde, neden çözemediğini anlamak için kendini sorgular.						
F.23.	Herhangi bir iş veya işlemi sorgulayarak yapar.						
F.24.	Bilgiyi önem sırasına koyar.						
F.25.	Herhangi bir konunun veya metnin önem belirten ifadelerini yeni bir içerikle yeniden oluşturur.						
F.26.	Aniden gerçekleşen durumlar karşısında çözüm bulmaya yönelik karar alır.						
G. Teknoloji							
G.1.	Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.						
G.2.	Temel iletişim teknolojilerini kullanır.						
G.3.	Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.						
G.4.	Eğitim teknolojilerini kullanır.						
G.5.	Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.						
G.6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.						
G.7.	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.						
G.8.	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.						
G.9.	Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.						
G.10.	Alternatif iletişim kanalları (sosyal ağlar gibi) açar.						
G.11.	Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-						

	posta gibi) kullanır.						
--	-----------------------	--	--	--	--	--	--

YORUMLAR ve AÇIKLAMALAR

Parantez içerisine madde numarasını yazarak katılmama nedeninizi açıklayınız.

Madde no ve açıklama: ()

.....

.....

.....

Ek 7: Giriş Standartları Anketi**Giriş Standartları Anketi**

Değerli Katılımcı,

Bu araştırma, doktora tez çalışması kapsamında, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçiminde kullanılacak giriş standartlarının belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Bu aşamada sizden beklentimiz, ankette yer alan her bir maddeyle ilgili görüşlerinizi belirtmenizdir. Her bir maddeye yönelik önem derecenizi kutucuğa yazarak belirtebilirsiniz. Ayrıca ankette yer alan maddelerin nasıl ölçülmesine yönelik görüşlerinizi ise ilgili kutucuğa, **Ek'de** yer alan uygulamalardan birini / birkaçını veya listede yer almayan uygulamayı listeyi devam ettirecek şekilde madde numarası yazarak belirtebilirsiniz.

Bize zaman ayırdığınız ve ilginiz için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Erdal BAY
Gaziantep Üniversitesi
Tez Danışmanı

Öğr. Gör. Recep KAHRAMANOĞLU
Mustafa Kemal Üniversitesi

Bölüm I: Kişisel Bilgiler

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()
2. **Akademik Unvanınız:** Prof. Dr. () Doç. Dr. ()
Yrd. Doç. Dr. () Dr. ()
Öğr. Gör. () Arş. Gör. ()
3. **Kadronun bulunduğu anabilim dalı:**
4. **Kıdeminiz (Yıl olarak):** 1-5 () 6-10 () 11-15 ()
16-20 () 21-25 () 25- + ()

Bölüm II: Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Seçiminde Kullanılacak Giriş Standartları

		Önem Düzeyi
		5. Çok önemli
		4. Önemli
		3. Kısmen
		2. Önemsiz
		1. Hiç önemli değil
Öğretmen olmak isteyen aday için;		
A. KİŞİSEL ÖZELLİK	A.1. Ön yargılardan uzak kalır.	[]
	A.2. Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.	[]
	A.3. Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.	[]
	A.4. Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.	[]
	A.5. Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.	[]
	A.6. Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.	[]
	A.7. Çatışma kültüründen çok uzlaşılı kültürünü benimser.	[]
	A.8. İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.	[]
	A.9. Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.	[]
	A.10. Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.	[]
B. İLĞİ	B.1. Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.	[]
	B.2. Kitap okuma alışkanlığına sahiptir.	[]
	B.3. Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.	[]
	B.4. Farklı türlerde eserler (edebiyat, bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.	[]
	B.5. Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.	[]
	B.6. Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.	[]
	B.7. Öğrenmeye karşı ilgi duyar.	[]
C. SAĞLIK	Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu	
	C.1. yoktur.	[]
D. ALAN BİLGİSİ	D.1. Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.	[]
	D.2. Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.	[]

	D.3.	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.	☐
E. ENTELEKTÜEL DÜZEY	E.1.	Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.	☐
	E.2.	Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.	☐
	E.3.	Kendi kültürünün özelliklerini bilir.	☐
	E.4.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.	☐
	E.5.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.	☐
	E.6.	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.	☐
	E.7.	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramlarını açıklar.	☐
	E.8.	Yaşam boyu öğrenmenin önemini açıklar.	☐
F. TUTUM	F.1.	Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.	☐
	F.2.	Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.	☐
	F.3.	Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.	☐
	F.4.	İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.	☐
	F.5.	Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.	☐
	F.6.	Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.	☐
	F.7.	Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.	☐
	F.8.	Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.	☐
G. BECERİ	G.1.	Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.	☐
	G.2.	Beden dilini etkili kullanır.	☐
	G.3.	Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.	☐
	G.4.	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.	☐
	G.5.	Grupla çalışma becerisine sahiptir.	☐
	G.6.	Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.	☐
	G.7.	İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.	☐

	G.8.	Bilimsel temelli gelişimlere göre bilgilerini günceller.	☐
	G.9.	Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.	☐
H. TEKNOLOJİ	H.1.	Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	☐
	H.2.	Temel iletişim teknolojilerini kullanır.	☐
	H.3.	Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	☐
	H.4.	Eğitim teknolojilerini kullanır.	☐
	H.5.	Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.	☐
	H.6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.	☐
	H.7.	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.	☐
	H.8.	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.	☐
	H.9.	Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.	☐
	H.10.	Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.	☐

Ek 8: Performans Göstergelerinin Nasıl Ölçülebileceğinin Belirlenmesi Formu**Performans Göstergelerinin Nasıl Ölçülebileceğinin Belirlenmesi Formu**

Değerli Uzman,

Formda yer alan maddeler daha önce sizlerle yaptığımız delphi çalışmasının sonucunda ortaya çıkan standart alanları ve performans göstergeleridir. Çalışmamızın devamında belirlenen performans göstergelerinin nasıl ölçülmesi gerektiğini ele almaktayız. Bu aşamada sizden beklentimiz formda yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülebileceği ile ilgili görüşlerinizi belirtmenizdir. Bunun için sizlere formun devamında ek olarak farklı uygulama örnekleri listeledik. Formda yer alan performans göstergelerinin nasıl ölçülmesine yönelik görüşlerinizi ilgili kutucuklara uygulamanın önündeki numarayı yazarak belirtebilirsiniz. Her bir performans göstergesi için bir (1) uygulama yazabileceğiniz gibi üç (3) farklı uygulamada yazabilirsiniz. Ayrıca listede yer alamayan ancak sizin uygun gördüğünüz farklı bir uygulamayı da diğer seçeneğine ismini yazarak ifade edebilirsiniz.

Bize zaman ayırdığınız ve ilginiz için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Erdal BAY
Gaziantep Üniversitesi
Tez Danışmanı

Öğr. Gör. Recep KAHRAMANOĞLU
Mustafa Kemal Üniversitesi

Bölüm I: Kişisel Bilgiler

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()
2. **Akademik Unvanınız:** Prof. Dr. () Doç. Dr. ()
Yrd. Doç. Dr. () Dr. ()
3. **Kadronun bulunduğu anabilim dalı:**
4. **Kıdeminiz (Yıl olarak):** 1-5 () 6-10 () 11-15 ()
16-20 () 21-25 () 25- + ()

Bölüm II: Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Seçiminde Kullanılacak Giriş Standartları

		Nasıl Ölçülebilir?				
		Ekte yer alan uygulamalardan uygun gördüğünüzü seçeneklere madde numarası vererek yazabilirsiniz.				
		1. seçenek	2. seçenek	3. seçenek	Diğer (Yazarak belirtiniz.)	
A. KİŞİSEL ÖZELLİK	A.1.	Ön yargılardan uzak kalır.	[]	[]	[]
	A.2.	Sınıf içi ve dışı tartışmalarda saygı dilini kullanır.	[]	[]	[]
	A.3.	Her bireyin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul eder.	[]	[]	[]
	A.4.	Yenilikçi fikirler sunar ve ürünler tasarlar.	[]	[]	[]
	A.5.	Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.	[]	[]	[]
	A.6.	Başkalarının önünde rahatlıkla konuşur.	[]	[]	[]
	A.7.	Çatışma kültüründen çok uzlaşma kültürünü benimser.	[]	[]	[]
	A.8.	İnsanlara bir şeyler öğretmekten haz duyar.	[]	[]	[]
	A.9.	Davranışları, evrensel değerlerle örtüşür.	[]	[]	[]
	A.10.	Bireysel ve toplumsal farklılıkları zenginlik olarak görür.	[]	[]	[]
B. İLGI	B.1.	Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçer.	[]	[]	[]
	B.2.	Kitap okuma alışkanlığına sahiptir.	[]	[]	[]
	B.3.	Eğitimle ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili güncel gelişmeleri takip eder.	[]	[]	[]
	B.4.	Farklı türlerde eserler (edebiyat,	[]	[]	[]

		bilimsel dergi, sosyoloji, vb.) okur.				
	B.5.	Toplumsal konulara karşı duyarlıdır.	[]	[]	[]
	B.6.	Sosyal faaliyetlere (sanat, spor vb.) katılır.	[]	[]	[]
	B.7.	Öğrenmeye karşı ilgi duyar.	[]	[]	[]
C.	C.1.	Günlük yaşamı derinden etkileyen sürekli bir ruhsal sorunu yoktur.	[]	[]	[]
	D.1.	Alanıyla ilgili temel bilgilere hâkimdir.	[]	[]	[]
	D.2.	Öğrenme ve gelişim psikolojisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibidir.	[]	[]	[]
D. ALAN BİLGİSİ	D.3.	Kendi alanı ile diğer alanları disiplinler arası bağlamda ilişkilendirir.	[]	[]	[]
				[]	[]
	E.1.	Türkçe dil bilgisi kurallarını bilir.	[]	[]	[]
	E.2.	Yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahiptir.	[]	[]	[]
	E.3.	Kendi kültürünün özelliklerini bilir.	[]	[]	[]
E. ENTELEKTÜEL DÜZEY	E.4.	Kültürel farklılıkların eğitim üzerinde etkisini kavrar ve bu kavrayışı günlük yaşamında kullanır.	[]	[]	[]
	E.5.	Güncel olaylar hakkında (sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim, teknolojik vb.) bilgi sahibidir.	[]	[]	[]
	E.6.	Sosyal bilimlerle ilgili disiplinlerin (felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi) temel kavramlarına sahiptir.	[]	[]	[]
	E.7.	Öğretmenlik mesleğinin şimdiki ve gelecekteki statü, rol, sorumluluk gibi kavramlarını açıklar.	[]	[]	[]
	E.8.	Yaşam boyu öğrenmenin önemini	[]	[]	[]

	açıklar.				
F. TUTUM	F.1. Mesleğini daha iyi yapabilmek için gerektiğinde özveride bulunur.	[]	[]	[]
	F.2. Öğrencileri arasında hiçbir konuda (din, dil, ırk, inanç, sosyoekonomik düzey, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmaz.	[]	[]	[]
	F.3. Eğitim ve öğrenme gibi konulardan konuşmaktan zevk alır.	[]	[]	[]
	F.4. İdeolojik tutumlarının sınıf içerisine yansımaları engeller.	[]	[]	[]
	F.5. Din veya milliyet temeline göre değil, bilimsel esaslara göre karar verir.	[]	[]	[]
	F.6. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere karşı duyarlıdır.	[]	[]	[]
	F.7. Çevresinde yer alan insanlarla olumlu ilişkiler kurar.	[]	[]	[]
	F.8. Karşısındakini dikkatli bir şekilde dinler.	[]	[]	[]
G. BECERİ	G.1. Akıcı, duru ve anlaşılır bir diksiyona sahiptir.	[]	[]	[]
	G.2. Beden dilini etkili kullanır.	[]	[]	[]
	G.3. Duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatım yoluyla etkili biçimde anlatır.	[]	[]	[]
	G.4. Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlar ve yazar.	[]	[]	[]
	G.5. Grupla çalışma becerisine sahiptir.	[]	[]	[]
	G.6. Sorunlara yönelik kalıplaşmış çözümleri sorgular.	[]	[]	[]
	G.7. İletişim sorunlarının gerçek sebeplerine odaklanarak çözüm bulur.	[]	[]	[]
	G.8. Bilimsel temelli gelişimlere göre bilgilerini günceller.	[]	[]	[]

H. TEKNOLOJİ	G.9.	Eylemlerinde sorgulama sürecini işe koşar.	[]	[]	[]
	H.1.	Temel iletişim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	[]	[]	[]
	H.2.	Temel iletişim teknolojilerini kullanır.	[]	[]	[]
	H.3.	Eğitim teknolojilerindeki yenilikleri takip eder.	[]	[]	[]
	H.4.	Eğitim teknolojilerini kullanır.	[]	[]	[]
	H.5.	Bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak mesleki gelişimine katkı sağlar.	[]	[]	[]
	H.6.	İhtiyaca uygun teknolojiyi seçer ve kullanır.	[]	[]	[]
	H.7.	Teknolojik araçlardan yararlanarak güncel olayları (özellikle eğitim) takip eder ve kendince değerli olan içeriği seçer.	[]	[]	[]
	H.8.	Teknolojik araç gereçler tarafından ulaşılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.	[]	[]	[]
	H.9.	Teknolojik araçların kullanımını öğrenmeye isteklidir.	[]	[]	[]
H.10.	Teknolojik iletişim kurabilir ve ilgili araçları (e-posta gibi) kullanır.	[]	[]	[]	

Ek: Formda yer alan maddelerin nasıl ölçülmesi gerektiği ile ilgili alternatif uygulamalar

1. Mevcut merkezi sınav	7. Psikolojik testler
2. Olgunluk sınavı (lise bitirme sınavı)	8. İlgi envanteri
3. Seçmek istediği alana özgü merkezi sınav	9. Tutum ölççekleri
4. Öğretmen gözlem raporları	10. Başarı testleri
5. Mülakat sınavı	11. Yetenek testleri
6. Kişilik testleri	12. Uygulamalı sınav (fakülteye alınmadan önce 3 veya 6 aylık öğretmenlik deneyimi)

ÖZGEÇMİŞ

Recep KAHRAMANOĞLU, 1985 yılında Osmaniye’de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Osmaniye’de tamamladıktan sonra 2004 yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümüne girdi ve 2008 yılında mezun oldu. 2008-2010 yılları arasında Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Bölümünde yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2011 yılında Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümüne öğretim görevlisi olarak göreve başladı ve halen devam etmektedir. Aynı zamanda (2011 yılında) Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında doktora eğitimine başladı. Yazarın eğitim bilimleri alanında ulusal ve uluslararası bilimsel dergilerde basılmış makaleleri ve toplantılarda sunulmuş bildirileri bulunmaktadır.

VITAE

Recep KAHRAMANOĞLU, was born in 1985 in Osmaniye. After completing Primary, secondary and high school education in 2004 in Osmaniye, he studied at Inonu University Faculty of Education and graduated from the department of primary school teaching in 2008. He completed his Master degree in 2010 in Educational Sciences Education. He started working as a lecturer at Mustafa Kemal University at the Faculty of Educational Sciences in 2011 and still working. At the same year, he started for a Phd degree at Institute of Education Sciences Curriculum and Instruction in Gaziantep University. Author has some published national and international scientific journals in the field of educational science articles and he also presented papers at meetings.